



Raport de monitorizare a implementării  
Strategiei Naționale de Integritate și Anticorupție  
pentru anii 2017-2020

Perioada de raportare: semestrul I al anului 2019

Centrul Național Anticorupție

# CUPRINS

<b><u>REZUMAT EXECUTIV</u></b> .....	<b>3</b>
<b><u>DESCRIEREA PROGRESULUI INSTITUȚIILOR RESPONSABILE</u></b> .....	<b>15</b>
<u>Pilonul I. Parlamentul</u> .....	15
<u>Pilonul II. Guvernul, sectorul public și administrația publică locală</u> .....	26
<u>Progresele și dificultățile înregistrate de autoritățile administrației publice locale</u> .....	46
<u>Pilonul III. Justiția și autoritățile anticorupție</u> .....	78
<u>Pilonul IV. Comisia Electorală Centrală și partidele politice</u> .....	99
<u>Pilonul V. Curtea de Conturi</u> .....	110
<u>Pilonul VI. Avocatul Poporului</u> .....	115
<u>Pilonul VII. Sectorul privat</u> .....	119
<b><u>PROGRESUL CANTITATIV AL REALIZĂRII REZULTATELOR SCONTATE ȘI INDICATORILOR DE REZULTAT</u></b> .....	<b>134</b>
<u>Pilonul I. Parlamentul</u> .....	134
<u>Pilonul II. Guvernul, sectorul public și administrația publică locală</u> .....	136
<u>Pilonul III. Justiția și autoritățile anticorupție</u> .....	140
<u>Pilonul IV. Comisia Electorală Centrală și partidele politice</u> .....	144
<u>Pilonul V. Curtea de Conturi</u> .....	146
<u>Pilonul VI. Avocatul Poporului</u> .....	147
<u>Pilonul VII. Sectorul privat</u> .....	149
<b><u>CONCLUZII ȘI RECOMANDĂRI</u></b> .....	<b>152</b>
<b><u>REFLECTAREA INDICATORILOR DE IMPACT AI STRATEGIEI CONFORM SURSELOR ALTERNATIVE</u></b> .....	<b>155</b>

## REZUMAT EXECUTIV

Prezentul Raport de monitorizare a Strategiei Naționale de Integritate și Anticorupție pentru anii 2017-2020 (în continuare, SNIA, Strategie) efectuează analiza progresului realizării în perioada semestrului I al anului 2019 a Planurilor de acțiuni ale Strategiei Naționale de Integritate și Anticorupție adoptată prin Hotărârea Parlamentului nr.56 din 30 martie 2017 și cuprinse în anexa nr. 2 a acesteia.

Planurile de acțiuni adoptate împreună cu Strategia au adus coerență eforturilor anticorupție, asigurând conjugarea activităților la nivel național în scopul realizării priorităților propuse. Planurile de acțiuni însumează eforturile entităților publice pentru a realiza obiectivele Strategiei de a: descuraja implicarea în acte de corupție, recupera produsele infracțiunilor de corupție, consolida etica și integritatea în sectoarele public, privat și neguvernamental, proteja avertizorii de integritate și victimele corupției, asigura transparența instituțiilor publice, finanțării partidelor și mass-media, educa societatea și funcționarii.

Procedura de monitorizare și evaluare a implementării Planurilor de acțiuni relevă al patrulea set de rezultate, fiind precedată de raportarea realizărilor pentru anul 2017, pentru semestrul I al anului 2018 și respectiv anul 2018. Analiza schimbărilor pozitive și negative asigură o viziune continuă asupra situației în domeniul luptei cu corupția în Republica Moldova, contribuind astfel la congruența eforturilor actorilor participanți în proces la diferite niveluri administrative, economice și sociale.

Eficiența analizei și reflectarea multidimensională a procesului de prevenire și combatere a fenomenului corupției sunt asigurate de clasificarea acțiunilor în baza Pilonilor de integritate, în conformitate cu abordarea sistemului național de integritate realizată de către Transparency International. Un factor de reper în acest sens este importanța implementării uniforme a acțiunilor în paralel în cadrul tuturor pilonilor, element care va fi apreciat în prezentul raport, întrucât încetinirea progresului într-un pilon ar tergiversa întregul climat de integritate în țară.

În conformitate cu recomandările experților, actuala SNIA este monitorizată prin prisma progresului și impactului produs, astfel obiectivele prezentului raport sunt următoarele:

- măsurarea progresului cantitativ al realizării SNIA 2017-2020;
- reflectarea indicatorilor de impact, conform sondajelor naționale și indicatorilor internaționali;
- identificarea bunelor practici în implementarea acestui document;

Nivelul de detaliere în baza domeniilor, a acțiunilor Strategiei a fost extins prin asigurarea adoptării unor documente de politici sectoriale care au scopul de a reduce riscurile de corupție în cele mai vulnerabile sectoare ale activității publice și prestării de servicii către populație. Întrucât, adesea impactul unor documente de politici naționale nu se materializează suficient la nivel sectorial, local și la nivelul contactului cetățeanului cu prestatorul de servicii publice, elaborarea și implementarea a 9 planuri sectoriale anticorupție, precum și 35 planuri locale anticorupție va permite atingerea unor rezultate cuantificabile și durabile.

Progresele și provocările relevate în procesul de monitorizare și evaluare sunt pertinente și în contextul intervenirii termenului de revizuire a SNIA, în conformitate cu Capitolul V. Procedurile de raportare și monitorizare. În același context, la inițierea procedurii de evaluare, a fost

evidențiată importanța identificării de către entitățile publice implementatoare a propunerilor de ajustare a acțiunilor Strategiei, care sunt incluse în conținutul Raportului curent.

În cadrul primei ședințe a Grupului de Monitorizare 1 a SNIA, membrii au decis asupra extinderii categoriilor de calificare a gradului de realizare a acțiunilor. Astfel, calificativele de realizare au fost modificate după cum urmează: „Realizat” - pentru >90% din indicatori realizați, „În proces de realizare” - pentru acțiunile cu indicatorii realizați între 30% - 60% sau indicatorii care presupun realizarea în continuu a acțiunii; „Parțial realizat” - pentru >30% din indicatori realizați, statutul cărora presupune finalitatea activităților pentru termenul stabilit de raportare, „Nerealizat” - pentru <30% din indicatori realizați.

Progresul realizării acțiunilor scadente pentru perioada semestrului I al anului 2019, a celor cu termen permanent de implementare, cu raportare trimestrială sau semestrială, este reflectat mai jos, conform structurii celor 3 grupuri de monitorizare. Aceste rezultate vor fi examinate în cadrul ședințelor Grupurilor de Monitorizare a SNIA.

## Grupul de monitorizare 1 – responsabil de pilonii: I. Parlamentul și IV. Comisia Electorală Centrală și partidele politice

Nr.	Acțiunea	Termenul de realizare	Statut
<b>Pilonul I. Parlamentul</b>			
1	Evaluarea (revizuirea) cadrului normativ național privind etica și conduita deputatului în Parlament	Trimestrul IV anul 2017	REALIZAT
2	Elaborarea cadrului normativ național privind etica și conduita deputatului în Parlament	Trimestrul I anul 2018	PARȚIAL REALIZAT
3	Adoptarea cadrului normativ național privind etica și conduita deputatului în Parlament	Trimestrul I anul 2018	PARȚIAL REALIZAT
7	Adoptarea metodologiei de realizare a controlului parlamentar, ca urmare a consultărilor publice desfășurate	Trimestrul II anul 2017	REALIZAT
8	Aprobarea planurilor anuale de control parlamentar al autorităților independente și al legilor adoptate	Trimestrul II anul 2017, trimestrul I anul 2018/ 2019/ 2020	PARȚIAL REALIZAT
9	Întocmirea și publicarea anuală, pe pagina web a Parlamentului, a rapoartelor privind controalele parlamentare efectuate	Trimestrul I anul 2018/ 2019/ 2020	PARȚIAL REALIZAT
10	Audierea în plenul Parlamentului a rapoartelor anuale ale autorităților independente, aflate sub control parlamentar (cel puțin: CNA, ANI, PG, CEC, Curtea de Conturi, Avocatul Poporului)	Trimestrul II 2017, trimestrul I 2018/ 2019/ 2020	PARȚIAL REALIZAT
11	Întocmirea și publicarea sintezei amendamentelor, propunerilor și obiecțiilor înaintate de societatea civilă și alte părți interesate, inclusiv de deputați, pe marginea proiectelor de legi înainte de a doua lectură	Permanent, cu verificarea semestrială a indicatorilor de progres	PARȚIAL REALIZAT

12	Monitorizarea întocmirii și publicării sintezei amendamentelor, propunerilor și obiecțiilor înaintate de societatea civilă și alte părți interesate, inclusiv de deputați, pe marginea proiectelor de legi înainte de a doua lectură	Permanent, cu verificarea semestrială a indicatorilor de progres	NEREALIZAT
13	Dezvoltarea unei platforme informatice pentru îmbunătățirea monitorizării on-line a procesului legislativ, de la înregistrarea proiectului de lege în Parlament și pînă la adoptarea legii	Trimestrul IV anul 2017	PARȚIAL REALIZAT
14	Întocmirea de sinteze ale obiecțiilor incluse în rapoartele de expertiză anticorupție pe marginea proiectelor de legi și publicarea acestora pe pagina web a Parlamentului concomitent cu proiectele de legi înregistrate în Parlament	Permanent, cu verificarea semestrială a indicatorilor de progres	PARȚIAL REALIZAT
15	Monitorizarea procesului de întocmire și publicare a sintezei obiecțiilor incluse în rapoartele de expertiză anticorupție concomitent cu publicarea proiectelor de legi înregistrate în Parlament	Permanent, cu verificarea semestrială a indicatorilor de progres	NEREALIZAT
<b>Pilonul IV. Comisia Electorală Centrală și partidele politice</b>			
1	Publicarea în format deschis (cu posibila reutilizare) a datelor legate de finanțarea partidelor politice și a campaniilor electorale, prin crearea unui modul electronic actualizat periodic	Trimestrul II anul 2018 – pentru elaborarea modulului; începînd cu trimestrul IV anul 2018 – permanent, cu verificarea anuală a indicatorului de progres privind publicarea datelor	ÎN PROCES DE REALIZARE
2	Elaborarea și desfășurarea unei campanii de sensibilizare a opiniei publice cu privire la modul și procedurile de finanțare a partidelor politice și a campaniilor electorale	Trimestrul I anul 2018 – trimestrul IV anul 2018	REALIZAT
3	Instruirea subiecților implicați în/interesați de gestionarea resurselor financiare ale partidelor politice și campaniilor electorale	Trimestrul II anul 2017 – trimestrul II anul 2020	ÎN PROCES DE REALIZARE
4	Publicarea de către CEC a rapoartelor anuale privind finanțarea partidelor politice și a campaniilor electorale	Trimestrul II anul 2017/ 2018/ 2019/ 2020	REALIZAT
5	Publicarea rapoartelor anuale de activitate ale CEC	Trimestrul II anul 2017, trimestrul I anul 2018/ 2019/ 2020	REALIZAT
6	Dezvoltarea unui mecanism de asigurare a accesului facilitat al publicului la informațiile privind finanțarea partidelor politice și a campaniilor electorale	Trimestrul II anul 2017 – pentru elaborarea metodologiei; trimestrul II anul 2018/ 2019/ 2020 – pentru publicarea rapoartelor	PARȚIAL REALIZAT
7	Consolidarea și dezvoltarea cunoștințelor profesionale ale membrilor și funcționarilor CEC în domeniul controlului finanțării partidelor politice și a campaniilor electorale	Trimestrul II anul 2017 – trimestrul I anul 2020	ÎN PROCES DE REALIZARE

8	Revizuirea legislației în vederea stabilirii răspunderii proporționale și echitabile pentru încălcarea regulilor de finanțare a partidelor politice și campaniilor electorale	Trimestrul III anul 2017 – pentru elaborarea proiectului; trimestrul I anul 2018 – pentru adoptarea legii	PARȚIAL REALIZAT
9	Verificarea și publicarea rapoartelor de audit privind gestiunea financiară a partidelor politice	Trimestrul II anul 2019	NEREALIZAT
10	Clarificarea responsabilității și a rolului părților interesate/observatorilor în perioadele inter-electorale, inclusiv a drepturilor acestora în contextul monitorizării modului de finanțare a partidelor politice	Trimestrul I anul 2018	NEREALIZAT
11	Dezvoltarea normelor metodologice și instruirea ofițerilor de urmărire penală, a procurorilor și a judecătorilor în vederea examinării dosarelor privind finanțarea partidelor și campaniilor electorale, a cauzelor de corupere a alegătorilor și de utilizare a resurselor administrative	Trimestrul IV anul 2017 – pentru elaborarea normelor metodologice; permanent, începând din trimestrul I anul 2018, cu verificarea anuală a indicatorului de progres legat de instruire	ÎN PROCES DE REALIZARE
12	Instruirea funcționarilor electorali privind modalitățile de identificare și de sesizare a încălcărilor privind coruperea alegătorilor și utilizarea resurselor administrative	Trimestrul IV anul 2017 – trimestrul I anul 2020	ÎN PROCES DE REALIZARE
Total acțiuni			24
Acțiuni realizate			5
Acțiuni în proces de realizare			5
Acțiuni parțial realizate			10
Acțiuni nerealizate			4

Grupul de monitorizare 2 – responsabil de pilonii: II. Guvernul, sectorul public și administrația publică locală și VII. Sectorul privat

Nr.	Acțiunea	Termenul de realizare	Statut
<b>Pilonul II. Guvernul, sectorul public și administrația publică locală</b>			
1	Asigurarea angajării și promovării agenților publici pe bază de merit și de integritate profesională	Permanent, cu verificarea anuală a indicatorilor de progres	
2	Asigurarea respectării regimului de incompatibilități, de restricții în ierarhie și de limitare a publicității	Permanent, cu verificarea anuală a indicatorilor de progres	
3	Asigurarea respectării regimului declarării averilor și intereselor personale	Permanent, cu verificarea anuală a indicatorilor de progres	
4	Asigurarea respectării regimului conflictelor de interese și neadmiterea favoritismului	Permanent, cu verificarea anuală a indicatorilor de progres	

5	Asigurarea respectării regimului cadourilor	Permanent, cu verificarea anuală a indicatorilor de progres	
6	Asigurarea neadmiterii, denunțării și tratării influențelor necorespunzătoare	Permanent, cu verificarea anuală a indicatorilor de progres	
7	Asigurarea neadmiterii și denunțării manifestărilor de corupție; protecția avertizorilor de integritate	Permanent, cu verificarea anuală a indicatorilor de progres	
8	Asigurarea intoleranței față de incidentele de integritate	Permanent, cu verificarea anuală a indicatorilor de progres	
9	Asigurarea respectării transparenței în procesul decizional	Permanent, cu verificarea anuală a indicatorilor de progres	
10	Asigurarea respectării accesului la informații de interes public	Permanent, cu verificarea anuală a indicatorilor de progres	
11	Asigurarea gestionării transparente și responsabile a patrimoniului public și a asistenței externe	Permanent, cu verificarea anuală a indicatorilor de progres	
12	Asigurarea implementării și respectării normelor de etică și deontologie	Permanent, cu verificarea anuală a indicatorilor de progres	
13	Asigurarea respectării regimului de restricții și limitări în legătură cu încetarea mandatului, a raporturilor de muncă sau de serviciu și migrarea agenților publici în sectorul privat (pantuflej)	Permanent, cu verificarea anuală a indicatorilor de progres	
14	Asigurarea implementării managementului riscurilor de corupție	Permanent, cu verificarea anuală a indicatorilor de progres	
15	Instruirea agenților publici și a conducătorilor entităților publice cu privire la rigorile de integritate instituțională	Trimestrul IV anul 2018; periodic, la solicitare	REALIZAT
16	Instruirea responsabililor de elaborarea proiectelor de acte legislative, normative și departamentale cu privire la evitarea riscurilor de corupție la elaborarea proiectelor	Trimestrul IV anul 2018; periodic, la solicitare	REALIZAT
17	Instruirea agenților publici și a conducătorilor entităților publice cu privire la legislația evaluării integrității instituționale	Trimestrul IV anul 2018; periodic, la solicitare	REALIZAT
18	Instruirea conducătorilor entităților publice cu privire la managementul riscurilor de corupție și întocmirea planurilor de integritate instituțională	Trimestrul IV anul 2018; periodic, la solicitare	REALIZAT
19	Crearea unui mecanism de coordonare a elaborării și implementării planurilor sectoriale anticorupție la nivelul APC din subordinea Guvernului responsabile de sectoarele prevăzute la acțiunile 20–28	Trimestrul II anul 2017	REALIZAT
20	Aprobarea și implementarea planului sectorial anticorupție în domeniul vamal	Trimestrul IV anul 2017 – pentru aprobare. Permanent, trimestrial, începând cu trimestrul I anul 2018 – pentru implementare	ÎN PROCES DE REALIZARE
21	Aprobarea și implementarea planului sectorial anticorupție în domeniul fiscal	Trimestrul IV 2017 – pentru aprobare. Permanent, trimestrial, începând cu trimestrul I 2018 – pentru implementare	ÎN PROCES DE REALIZARE

22	Aprobarea și implementarea planului sectorial anticorupție în domeniul achizițiilor publice	Trimestrul IV 2017 – pentru aprobare. Permanent, trimestrial, începând cu trimestrul I 2018 – pentru implementare	ÎN PROCES DE REALIZARE
23	Aprobarea și implementarea planului sectorial anticorupție în domeniul administrării și deetatăzării proprietății publice	Trimestrul IV anul 2017 – pentru aprobare. Permanent, trimestrial, începând cu trimestrul I anul 2018 – pentru implementare	ÎN PROCES DE REALIZARE
24	Aprobarea și implementarea planului sectorial anticorupție în domeniul ocrotirii sănătății și asigurărilor medicale	Trimestrul IV anul 2017 – pentru aprobare. Permanent, trimestrial, începând cu trimestrul I anul 2018 – pentru implementare	ÎN PROCES DE REALIZARE
25	Aprobarea și implementarea planului sectorial anticorupție în domeniul educației	Trimestrul IV anul 2017 – pentru aprobare. Permanent, trimestrial, începând cu trimestrul I anul 2018 – pentru implementare	PARȚIAL REALIZAT
26	Aprobarea și implementarea planului sectorial anticorupție în domeniul agroalimentar (subvenționări în agricultură, siguranța alimentelor etc.)	Trimestrul IV anul 2017 – pentru aprobare. Permanent, trimestrial, începând cu trimestrul I anul 2018 – pentru implementare	ÎN PROCES DE REALIZARE
27	Aprobarea și implementarea planului sectorial anticorupție în domeniul asigurării ordinii publice	Trimestrul IV anul 2017 – pentru aprobare. Permanent, trimestrial, începând cu trimestrul I 2018 – pentru implementare	PARȚIAL REALIZAT
28	Aprobarea și implementarea planului sectorial anticorupție în domeniul protecției mediului ambiant	Trimestrul IV anul 2017 – pentru aprobare. Permanent, trimestrial, începând cu trimestrul I anul 2018 – pentru implementare	ÎN PROCES DE REALIZARE
29	Crearea unui mecanism de coordonare a elaborării și implementării planurilor anticorupție la nivel local	Trimestrul II anul 2017	REALIZAT
30	Adoptarea și implementarea planurilor anticorupție în domeniul administrării publice locale	Trimestrul IV anul 2017 – pentru aprobare. Permanent, semestrial, începând cu trimestrul I anul 2018 – pentru implementare	ÎN PROCES DE REALIZARE
31	Crearea unei platforme electronice a Guvernului ce ar permite monitorizarea externă a fluxului de proiecte de legi și de hotărâri ale Guvernului, precum și accesul publicului la proiectele respective și la materialele aferente din momentul transmiterii lor la Guvern	Trimestrul II anul 2018	PARȚIAL REALIZAT
32	Extinderea listei de servicii publice prestate prin intermediul platformei electronice <a href="http://www.servicii.gov.md">www.servicii.gov.md</a>	Permanent, cu verificarea anuală a indicatorilor de progres	REALIZAT



33	Implementarea resursei informaționale în domeniul comerțului, prevăzută de legislația privind comerțul interior	Trimestrul IV anul 2017	REALIZAT
34	Înaintarea acțiunilor în regres împotriva persoanelor responsabile de condamnarea Republicii Moldova la CtEDO	Permanent, cu verificarea semestrială a indicatorilor de progres	ÎN PROCES DE REALIZARE
35	Transmiterea tuturor proiectelor de acte legislative și normative pasibile de expertiza anticorupție, după definitivarea proiectelor în urma avizării, la CNA pentru efectuarea expertizei anticorupție	Permanent, cu verificarea trimestrială a indicatorilor de progres	PARȚIAL REALIZAT
36	Întocmirea sintezei obiecțiilor incluse în rapoartele de expertiză anticorupție pe marginea proiectelor de legi și de hotărâri ale Guvernului și publicarea ei pe pagina web a executivului concomitent cu publicarea proiectelor transmise la Guvern spre aprobare	Permanent, cu verificarea trimestrială a indicatorilor de progres	PARȚIAL REALIZAT
37	Asigurarea adoptării proiectelor de legi și de hotărâri ale Guvernului, pasibile de expertiza anticorupție obligatorie, doar după supunerea acestora expertizei anticorupție	Permanent, cu verificarea trimestrială a indicatorilor de progres	PARȚIAL REALIZAT
<b>Pilonul VII. Sectorul Privat</b>			
1	Asigurarea accesului public la Registrul de stat al persoanelor juridice, actualizat permanent, ce conține următoarele informații despre societățile comerciale: domeniile de activitate, numele fondatorilor, ale acționarilor și ale beneficiarilor efectivi	Permanent, cu verificarea anuală a indicatorilor de progres	PARȚIAL REALIZAT
2	Organizarea de consultări publice periodice între reprezentanții sectorului public și ai mediului de afaceri cu privire la politicile și angajamentele naționale anticorupție cu impact asupra activității economice	Permanent, cu verificarea anuală a indicatorilor de progres	ÎN PROCES DE REALIZARE
3	Revizuirea legislației în vederea reglementării mecanismului de stabilire a nivelului de audiență a instituțiilor mass-media	Trimestrul III anul 2017 – pentru elaborare; trimestrul I anul 2018 – pentru adoptare	PARȚIAL REALIZAT
4	Evaluarea riscurilor de corupție existente în legislația și activitatea întreprinderilor cu cota de capital integrală sau majoritară de stat/municipală în baza unui eșantion reprezentativ și elaborarea unor modele pentru registrul riscurilor de corupție și, după caz, a planurilor de integritate	Trimestrul II anul 2017 – trimestrul III anul 2018	REALIZAT
5	Instruirea conducătorilor de întreprinderi cu cota de capital integrală sau majoritară de stat/municipală cu privire la ținerea registrelor riscurilor de corupție, întocmirea planurilor de integritate și monitorizarea implementării acestora	Trimestrul II anul 2017, trimestrul IV anul 2018	REALIZAT

6	Monitorizarea adoptării și implementării măsurilor prevăzute în registrele riscurilor de corupție și/sau în planurile de integritate pentru întreprinderile cu cota de capital integrală sau majoritară de stat/municipală	Începînd cu trimestrul I anul 2019 – permanent, cu verificarea anuală a indicatorilor de progres	ÎN PROCES DE REALIZARE
7	Elaborarea și adoptarea unui proiect de lege și/sau de hotărîre de Guvern privind modificarea și completarea legislației pentru înlăturarea vulnerabilităților la corupție din activitatea întreprinderilor cu cota de capital integrală sau majoritară de stat/municipală	Trimestrul IV anul 2018 – pentru elaborare; trimestrul I anul 2019 – pentru adoptare	PARȚIAL REALIZAT
8	Efectuarea periodică a auditului de performanță și a inspecțiilor financiare la întreprinderile cu cota de capital integrală sau majoritară de stat/municipală	Permanent, cu verificarea anuală a indicatorilor de progres	REALIZAT
9	Elaborarea și promovarea codului-model de etică în afaceri și de governanță corporativă pentru societățile comerciale cu scopul de a asigura exercitarea corectă a activităților economice, a preveni conflictele de interese și a încuraja aplicarea bunelor practici comerciale de către întreprinderi, atît în relațiile dintre ele, cît și în relațiile cu statul	Trimestrul III anul 2018 – pentru elaborarea codurilor; începînd cu trimestrul II anul 2018 – permanent, cu verificarea anuală a indicatorilor de progres	PARȚIAL REALIZAT
10	Identificarea stimulentele legale pentru promovarea implementării codurilor de etică în afaceri și de governanță corporativă, pentru prevenirea corupției și asigurarea integrității angajaților	Trimestrul IV anul 2017	PARȚIAL REALIZAT
11	Îmbunătățirea legislației în domeniul filantropiei și sponsorizărilor pentru a asigura transparența în actele de caritate ale societăților comerciale, pentru a evita conflictele de interese și a asigura utilizarea donațiilor în scopurile propuse	Trimestrul IV anul 2017	NEREALIZAT
12	Diseminarea în rîndul comunității de afaceri a standardelor internaționale de prevenire a corupției în sectorul privat (ISO 37001:2016 „Sisteme de management anticorupție. Cerințe și recomandări de implementare”) și a codului-model de etică în afaceri și de governanță corporativă	Permanent, cu verificarea anuală a indicatorilor de progres	REALIZAT
13	Sensibilizarea publicului privind importanța integrității, a prevenirii și combaterii corupției în sectorul privat	Trimestrul III anul 2017 – trimestrul IV anul 2018	REALIZAT
14	Revizuirea legislației (privind cadastrul bunurilor imobile și insolvabilitatea) în vederea asigurării protecției cetățenilor care investesc în proiecte de construcție a blocurilor de locuințe împotriva fraudelor	Trimestrul III anul 2017 – pentru elaborare; trimestrul I anul 2018 – pentru adoptare	REALIZAT
Total acțiuni			33
Acțiuni realizate			11
Acțiuni în proces de realizare			10

Acțiuni parțial realizate	10
Acțiuni nerealizate	1
	1

Grupul de monitorizare 3 – responsabil de pilonii: III. Justiție și autoritățile anticorupție, V. Curtea de Conturi și VI. Avocatul Poporului (Ombudsmanul)

Nr.	Acțiunea	Termenul de realizare	Statut
<b>Pilonul III. Justiție și autoritățile anticorupție</b>			
1	Instruirea inițială și continuă (fiecare 2 ani) a poligrafologilor angajați să-i testeze pe candidații la funcțiile de judecător, procuror, pe angajații CNA, SIS, MAI și SV	Trimestrul I anul 2018, trimestrul I anul 2020	ÎN PROCES DE REALIZARE
2	Dotarea cu aparate poligraf a CSM, CSP, SV și MAI	Trimestrul I anul 2018	PARȚIAL REALIZAT
3	Monitorizarea stilului de viață al angajaților CNA, MAI și SV în vederea stabilirii corespunderii nivelului de trai cu nivelul veniturilor legale al acestora, cât și al persoanelor cu care duc un trai comun	Permanent, cu verificarea semestrială a indicatorilor de progres	ÎN PROCES DE REALIZARE
4	Instruirea subdiviziunilor de securitate internă ale CNA, MAI și SV în vederea îmbunătățirii practicilor de monitorizare a stilului de viață al angajaților	Trimestrul III anul 2017/ 2019	ÎN PROCES DE REALIZARE
5	Instituirea instanțelor/ completelor de judecată specializate pentru examinarea dosarelor pentru acte de corupție și conexe corupției	Trimestrul III anul 2017	NEREALIZAT
6	Asigurarea instanțelor/ completelor de judecată specializate pentru examinarea dosarelor pentru acte de corupție și conexe corupției cu resurse umane, tehnice și financiare suficiente, în conformitate cu prevederile legale ce reglementează statutul judecătorilor din aceste instanțe/complete de judecată	Trimestrul III anul 2017/ 2018/ 2019/ 2020	NEREALIZAT
7	Asigurarea Procuraturii Anticorupție cu resurse umane, tehnice și financiare suficiente în conformitate cu prevederile Legii nr. 159/2016 cu privire la procuraturile specializate	Trimestrul III anul 2017/ 2018/ 2019/ 2020	REALIZAT
8	Asigurarea Autorității Naționale de Integritate cu resurse umane, tehnice și financiare suficiente în conformitate cu prevederile Legii nr. 132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate	Trimestrul III anul 2017/ 2018/ 2019/ 2020	REALIZAT

9	Implementarea platformei electronice de depunere a declarațiilor de avere și interese personale	Trimestrul IV anul 2017 – pentru lansarea platformei. Permanent, începînd cu trimestrul I anul 2018, cu verificarea anuală a indicatorilor de funcționalitate a platformei	REALIZAT
10	Efectuarea unor analize strategice și operaționale în vederea identificării cazurilor de îmbogățire ilicită, conflicte de interese, delapidare a proprietății publice și a fondurilor din asistența externă	Permanent, cu verificarea semestrială a indicatorilor de progres	ÎN PROCES DE REALIZARE
11	Publicarea și prezentarea unor cercetări privind sentințele adoptate în dosare pentru fapte de corupție și conexe corupției	Trimestrul III anul 2018, trimestrul III anul 2020	ÎN PROCES DE REALIZARE
12	Adoptarea legii privind denunțarea corupției și protecția avertizorilor de integritate	Trimestrul II anul 2017	REALIZAT
13	Instituirea liniei telefonice naționale pentru avertizorii de integritate și instruirea operatorilor liniei	Trimestrul IV anul 2017	REALIZAT
14	Promovarea unei campanii de informare a avertizorilor de integritate și a agenților publici care denunță manifestările de corupție cu privire la dreptul lor de a fi protejați	Trimestrul IV anul 2017 – trimestrul IV anul 2018	REALIZAT
15	Elaborarea și adoptarea mecanismului de conlucrare dintre CNA și alte entități abilitate cu examinarea avertizărilor de integritate, precum și cu autoritatea de protecție a avertizorilor de integritate (Ombudsmanul)	Trimestrul I anul 2018	REALIZAT
16	Publicarea rapoartelor de activitate anuală a Procuraturii Anticorupție	Trimestrul II anul 2017, trimestrul I anul 2018/ 2019/ 2020	REALIZAT
17	Publicarea rapoartelor de activitate anuală a Centrului Național Anticorupție	Trimestrul II anul 2017, trimestrul I anul 2018/ 2019/ 2020	REALIZAT
18	Publicarea rapoartelor anuale privind activitățile anticorupție ale Ministerului Afacerilor Interne	Trimestrul II anul 2017, trimestrul I anul 2018/ 2019/ 2020	REALIZAT
19	Publicarea rapoartelor de activitate anuală a Autorității Naționale de Integritate	Trimestrul II anul 2017, trimestrul I anul 2018/ 2019/ 2020	REALIZAT
20	Lansarea platformelor on-line de instruire anticorupție și de promovare a integrității	Trimestrul IV anul 2017 – pentru platforma CNA; trimestrul IV anul 2018 – pentru platforma ANI	PARȚIAL REALIZAT
21	Instruirea elevilor și studenților în spiritul integrității și intoleranței față de corupție	Permanent, cu verificarea anuală a indicatorilor de progres	PARȚIAL REALIZAT
22	Instruirea reprezentanților sectorului privat cu privire la etica relațiilor comerciale, controlul intern și transparența afacerilor cu statul	Permanent, cu verificarea anuală a indicatorilor de progres	PARȚIAL REALIZAT
23	Lansarea și implementarea platformei electronice de asigurare a integrității	Trimestrul IV anul 2017 – pentru lansarea platformei;	PARȚIAL REALIZAT

	instituționale și de evidență a e-cazierului de integritate profesională	trimestrul I anul 2018 – pentru conectarea entităților publice	
24	Evaluarea integrității instituționale și adoptarea planurilor de integritate	Permanent, cu verificarea anuală a indicatorilor de progres	ÎN PROCES DE REALIZARE
25	Aprobarea noii Metodologii privind efectuarea expertizei anticorupție, în condițiile Legii integrității	Trimestrul II 2017	REALIZAT
26	Efectuarea de către CNA a expertizei anticorupție a proiectelor de acte normative și legislative în condițiile Legii integrității și ale noii Metodologii privind efectuarea expertizei anticorupție	Permanent, cu verificarea anuală a indicatorilor de progres	REALIZAT
27	Publicarea și prezentarea unor cercetări cu privire la constatările expertizei anticorupție efectuate de către CNA	Trimestrul II 2018, trimestrul II 2020	ÎN PROCES DE REALIZARE
28	Adoptarea actelor normative privind recuperarea bunurilor infracționale	Trimestrul II anul 2017	REALIZAT
29	Crearea Agenției de Recuperare a Bunurilor Infracționale, responsabilă de urmărirea, indisponibilizarea, administrarea și recuperarea, inclusiv din străinătate, a bunurilor infracționale	Trimestrul III anul 2017	REALIZAT
30	Elaborarea și adoptarea Strategiei naționale de recuperare a bunurilor infracționale	Trimestrul III anul 2018	NEREALIZAT
31	Crearea bazei de date pentru evidența bunurilor infracționale indisponibilizate, sechestrate sau confiscate	Trimestrul IV anul 2018	PARTIAL REALIZAT
32	Instruirea actorilor din sistemul justiției (ofițeri de urmărire penală, procurori și judecători) cu privire la procedurile de recuperare a bunurilor infracționale, inclusiv cu privire la sechestrarea și confiscarea specială și extinsă, precum și cu privire la cooperarea juridică internațională	Trimestrul III anul 2018; permanent, începînd cu trimestrul I anul 2019, cu verificarea anuală a indicatorilor de progres	ÎN PROCES DE REALIZARE
33	Campanie de sensibilizare a victimelor corupției cu privire la dreptul lor de a obține despăgubiri	Trimestrul I anul 2018 – trimestrul II anul 2019, cu verificarea semestrială a indicatorilor de progres	ÎN PROCES DE REALIZARE
34	Elaborarea și promovarea unor ghiduri pentru victimele corupției privind procedurile de obținere a despăgubirilor	Trimestrul I anul 2018 – trimestrul IV anul 2020	ÎN PROCES DE REALIZARE
35	Instruirea avocaților cu privire la asistența juridică acordată victimelor și părților vătămate în cadrul procedurilor penale privind infracțiunile de corupție și conexe corupției	Trimestrul I anul 2018 – trimestrul IV anul 2020	ÎN PROCES DE REALIZARE
36	Înaintarea acțiunilor de regres în interesul statului pe dosarele privind infracțiuni de corupție și conexe corupției	Permanent, cu verificarea anuală a indicatorilor de progres	
<b>Pilonul V. Curtea de Conturi</b>			
1	Selectarea de către Comisia parlamentară economie, buget și finanțe a companiei de audit pentru auditarea rapoartelor financiare ale Curții de Conturi	Trimestrul II anul 2017/ 2018/ 2019/ 2020	REALIZAT

2	Realizarea misiunii de audit al CC, întocmirea și publicarea raportului de audit financiar al Curții de Conturi	Trimestrul IV anul 2017/ 2018/ 2019/ 2020	REALIZAT
3	Publicarea de rapoarte privind mersul implementării recomandărilor din raportul de audit al rapoartelor financiare ale Curții de Conturi	Trimestrul II anul 2018, trimestrul II anul 2019, trimestrul II anul 2020	NEREALIZAT
4	Consultarea societății civile înainte de aprobarea planurilor și programelor anuale de audit al Curții de Conturi pentru anul viitor	Trimestrul III anul 2017/ 2018/ 2019/ 2020	REALIZAT
5	Crearea unui mecanism de comunicare cu donatorii externi cu privire la suspiciunile de fraudă, corupție, iregularități și conflicte de interese identificate de Curtea de Conturi în procesul auditului activității entităților publice care au beneficiat de asistență externă	Trimestrul II anul 2018, verificarea anuală a comunicărilor realizate	ÎN PROCES DE REALIZARE
6	Crearea sistemului de certificare a auditorilor publici	Trimestrul IV anul 2018	PARȚIAL REALIZAT
7	Instruirea auditorilor publici în vederea implementării sistemului de certificare a auditorilor publici	Trimestrul IV anul 2018 – pentru aprobarea programului de instruire; trimestrul IV anul 2019 – trimestrul IV anul 2020 – verificarea anuală a indicatorului de instruire și certificare a auditorilor	ÎN PROCES DE REALIZARE
8	Revizuirea mecanismului de sancționare și demotivare a entităților publice auditate prin responsabilizarea managementului instituțional și corporativ pentru a se conforma cerințelor Curții de Conturi	Trimestrul IV anul 2017 – pentru adoptarea legii; trimestrul III anul 2018 – pentru aplicabilitatea mecanismului revizuit	PARȚIAL REALIZAT
<b>Pilonul VI. Avocatul Poporului</b>			
1	Identificarea cazurilor de prejudiciere a drepturilor omului în activitatea entităților publice din cauza lipsei de integritate instituțională și profesională	Permanent, cu verificarea anuală a indicatorilor de progres	REALIZAT
2	Transmiterea către entitățile publice a recomandărilor de evitare a încălcării drepturilor omului în activitatea lor și sesizarea CNA asupra recomandărilor respective	Permanent, cu verificarea anuală a indicatorilor de progres	PARȚIAL REALIZAT
3	Informarea Parlamentului cu privire la cazurile de nerespectare a principiilor generale de drept, de administrare defectuoasă și de încălcare a drepturilor omului de către entitățile publice	Permanent, cu verificarea anuală a indicatorilor de progres	REALIZAT
4	Revizuirea și completarea legislației pentru a conferi Avocatului Poporului competența de protejare a avertizorilor de integritate	Trimestrul II anul 2017 – pentru elaborare; trimestrul III anul 2017 – pentru adoptare	PARȚIAL REALIZAT
5	Asigurarea elaborării cadrului normativ subsecvent pentru punerea în aplicare a	Trimestrul IV anul 2017	PARȚIAL REALIZAT

	competenței Avocatului Poporului de protejare a avertizorilor de integritate		
6	Instruirea reprezentanților Oficiului Avocatului Poporului cu privire la instituția avertizorilor de integritate	Trimestrul IV anul 2017 – trimestrul IV anul 2018	REALIZAT
7	Instruirea funcționarilor publici cu privire la instituția avertizorilor de integritate și respectarea drepturilor omului	Permanent, începînd cu trimestrul III anul 2017, cu raportare semestrială	REALIZAT
8	Înaintarea actelor de reacționare către autoritățile publice pentru protejarea avertizorilor de integritate	Permanent, începînd cu trimestrul III anul 2017, cu raportare semestrială	
<b>Total acțiuni</b>			<b>43</b>
Acțiuni realizate			16
Acțiuni în proces de realizare			13
Acțiuni parțial realizate			8
Acțiuni nerealizate			4
			2

## DESCRIEREA PROGRESULUI INSTITUȚIILOR RESPONSABILE

### Pilonul I. Parlamentul

*Obiectivul pilonului I:* Asigurarea conduitei etice a deputaților, valorificarea rolului anticorupție al Parlamentului, sporirea transparenței procesului legislativ și a activității parlamentarilor

#### *Indicatori de impact:*

- Încrederea în Parlament îmbunătățită considerabil
- Percepția privind corupția în cadrul legislativului diminuată
- Eficiența controlului parlamentar sporită
- Calitatea reglementărilor îmbunătățită.

#### **Prioritatea I.1. Promovarea eticii deputaților**

Nr. crt.	Acțiunea	Termenul de realizare	Instituția responsabilă	Indicator de progres	Sursa de verificare	Nivelul de realizare
1	Evaluarea (revizuirea) cadrului normativ național privind etica și conduita deputatului în Parlament	Trimestrul IV anul 2017	Parlamentul	Studiu cu privire la cadrul normativ național privind etica și conduita deputatului în Parlament	Pagina web a Parlamentului	REALIZAT
2	Elaborarea cadrului normativ național privind etica și conduita deputatului în Parlament	Trimestrul I anul 2018	Parlamentul	Act normativ elaborat	Pagina web a Parlamentului	PARȚIAL REALIZAT

3	Adoptarea cadrului normativ național privind etica și conduita deputatului în Parlament	Trimestrul Parlamentului anul 2018	Act normativ adoptat	Pagina web a Parlamentului
---	---	------------------------------------	----------------------	----------------------------

PARȚIAL REALIZAT

În vederea revizuirii cadrului normativ privind etica și conduita deputatului, în perioada de raport, Comisia juridică numiri și imunități informează că, subiectele au fost integrate în proiectul Codului regulilor și procedurilor parlamentare (nr. 374 din 02.11.2018) care a fost adoptat în prima lectură la 22.11.2018. De asemenea, în procedură legislativă este proiectul de lege nr. 135 din 04 aprilie 2016 privind Codul de etică și conduită a deputatului în Parlament. Proiectul de lege stabilește principiile și normele de conduită ale deputaților, îndatoririle și restricțiile în exercitarea atribuțiilor parlamentare, impunând o mai mare responsabilitate etică în sarcina aleșilor poporului.

Chestionarul Organizației Globale a Parlamentarilor împotriva Corupției (GOPAC) realizat la începutul anului 2018, a relevat opinia a 71,3% deputați și 99% cetățeni că Parlamentul necesită norme noi de reglementare a conduitei și eticii deputaților. Proiectul PNUD "Consolidarea Guvernării Parlamentare în Republica Moldova"<sup>1</sup>, a selectat un consultant național, pentru a susține grupul de lucru în integrarea codului de conduită și etică în proiectul Codului regulilor și procedurilor parlamentare. În luna noiembrie al anului 2018, Proiectul a realizat un studiu comparativ între prevederile incluse în Proiectul Codului sus-menționat și proiectele anterioare privind etica și conduita deputaților, constatând următoarele subiecte care necesită atenție și claritate sporită: necesitatea reglementării clare a funcționării comitetului parlamentar creat pentru cercetarea subiectelor privind conduita și etica, lipsa unor sancțiuni clare și comprehensive pentru lipsa conduitei în plen, precum și în procesul de îndeplinire a mandatului, integrarea regulilor privind recepționarea cadourilor și beneficiilor, introducerea prevederilor privind conflictul de interese precum și stabilirea normelor privind etica și conduita după expirarea mandatului.

Totodată, Grupul de State Contra Corupției (GRECO) – Comitet specializat al Consiliului Europei în prevenirea și combaterea corupției, evidențiază în cadrul Raportului de conformitate adoptat în luna decembrie 2018, în cadrul runde a IV-a de evaluare a Republicii Moldova privind prevenirea corupției în rândurile membrilor parlamentului, judecătorilor și procurorilor<sup>2</sup>, că Republica Moldova trebuie să facă progrese semnificative pentru a atinge un nivel acceptabil de conformitate, criticând faptul că nu a fost adoptat un cod de conduită pentru deputați și că nu au fost luate încă măsuri de prevenire a diferitelor forme de conflicte de interese în rîndul parlamentarilor.

Stabilirea normelor de conduită și etică urmărește, printre altele, scopul de îmbunătățire a imaginii față de populație și, primordial, creșterea încrederii acesteia față de prestarea reprezentanților entității respective. Conform sondajului realizat în mai - iunie 2019 de Institutul Republican Internațional în rîndul locuitorilor Republicii Moldova<sup>3</sup>, opinia favorabilă față de Parlament a scăzut cu 7% comparativ cu rezultatele obținute în anul 2018<sup>4</sup>. Astfel, indicele total necesită atenție continuă pentru a avansa pozitiv față de indicele opiniei nefavorabile.

<sup>1</sup> <http://www.parlament.md/LinkClick.aspx?fileticket=b3eB8wS8l3g%3D&tabid=211&language=ro-RO>

<sup>2</sup> <https://rm.coe.int/fourth-evaluation-round-corruption-prevention-in-respect-of-members-of/168096812d>

<sup>3</sup> [https://www.iri.org/sites/default/files/iri\\_moldova\\_may-june\\_2019\\_poll\\_final.pdf](https://www.iri.org/sites/default/files/iri_moldova_may-june_2019_poll_final.pdf)

<sup>4</sup> [http://www.iri.org/sites/default/files/2018-7-16\\_moldova\\_poll\\_presentation.pdf](http://www.iri.org/sites/default/files/2018-7-16_moldova_poll_presentation.pdf)



### Prioritatea I.2. Consolidarea controlului parlamentar

Nr. crt.	Acțiunea	Termenul de realizare	Instituția responsabilă	Indicator de progres	Sursa de verificare	Nivelul de realizare
7	Adoptarea metodologiei de realizare a controlului parlamentar, ca urmare a consultărilor publice desfășurate	Trimestrul II anul 2017	Parlamentul	Metodologie adoptată și aplicată	Pagina web a Parlamentului	REALIZAT

Biroul permanent al Parlamentului a aprobat prin Hotărârea nr. 2 din 07.02.2018, Metodologia de evaluare ex-post privind implementarea actelor legislative.

Deși acțiunea se constată de a fi realizată în baza atingerii indicatorilor de progres, este oportună reiterarea importanței asigurării dezvoltării continue a instrumentului controlului parlamentar. Astfel, menționăm analiza realizată de asociația Promo-Lex, "Monitorizarea modului de realizare a controlului parlamentar în anul 2017"<sup>5</sup>, prezentată în luna iunie 2018, care identifică o lipsă de claritate în legătură cu formele de control parlamentar, modul în care ar trebui să se realizeze procesele de supraveghere, obligativitatea/ imperativitatea procesului de supraveghere parlamentară.

Nr. crt.	Acțiunea	Termenul de realizare	Instituția responsabilă	Indicator de progres	Sursa de verificare	Nivelul de realizare
8	Aprobarea planurilor anuale de control parlamentar al autorităților independente și al legilor adoptate	Trimestrul II anul 2017, trimestrul I anul 2018, <b>trimestrul I anul 2019</b> , trimestrul I anul 2020	Comisiile permanente ale Parlamentului	Planurile anuale de control parlamentar din partea tuturor comisiilor permanente, publicate pe pagina web a Parlamentului	Pagina web a Parlamentului	PARȚIAL REALIZAT

Realizarea cu întârziere a aprobării planurilor anuale de control parlamentar al autorităților independente și al legilor adoptate din partea tuturor comisiilor permanente și publicarea pe pagina web a Parlamentului a acestora, este dictată de tergiversarea creării organelor de lucru ale Parlamentului de legislatura a XX-a care și-a început activitatea abia la data de 08 iunie 2019.

Totodată, din informațiile recepționate, Comisia securitate națională, apărare și ordine publică, raportează aprobarea anuală a Planului de acțiuni al Comisiei, care include un Obiectiv separat „Realizarea funcției de control parlamentar”, care se publică și pe pagina web a Parlamentului<sup>6</sup>. Pentru perioada de raport, Comisia informează despre aprobarea și publicarea pe pagina web a Parlamentului a Planului de acțiuni pentru anul 2019 al Comisiei.

Comisia juridică, numiri și imunități, Comisia agricultură și industrie alimentară, Comisia protecție socială, sănătate și familie, Comisia cultură, educație, cercetare, tineret, sport și mass-media informează că Planurile de control parlamentar pentru anul 2019 urmează a fi publicate pe pagina web a Parlamentului.

<sup>5</sup> <https://promolex.md/12725-promo-lex-a-prezentat-rapoartele-privind-monitorizarea-modului-de-realizare-a-controlului-parlamentar-si-a-meritocrației-in-serviciul-public-in-anul-2017/?print=print&lang=ro>

<sup>6</sup> <http://parlament.md/LinkClick.aspx?fileticket=9Kn16GLVXTk%3d&tabid=84&mid=486&language=ro-RO>

Comisia economie, buget și finanțe informează că Planul comisiei de control parlamentar al autorităților independente și al legilor adoptate pentru semestrul I al anului 2019 a fost aprobat prin Decizia Comisiei CEB nr. 613 din 12.12.2018.

Comisia administrație publică menționează pct. 2.1.4. lit.a), b), c) al Capitolului II „Planificarea evaluării ex-post” din Hotărârea nr. 2 cu privire la Metodologia de evaluare ex-post privind implementarea actelor legislative în care este statuat că la întocmirea de acte legislative ce vor fi supuse evaluării ex-post, Biroul permanent se conduce de următoarele criterii:

- a) Prioritățile politice identificate de Biroul permanent;
- b) Propunerile comisiilor permanente;
- c) Propunerile Direcției Generale Juridice.

Prin urmare, în conformitate cu prevederile Hotărârii Parlamentului nr. 72 din 05.07.2019 privind domeniile de activitate ale comisiilor permanente ale Parlamentului, Comisia administrație publică este responsabilă pentru planificarea și efectuarea evaluării ex-post asupra următoarelor acte legislative:

- Legea nr. 136/2016 privind statutul municipiului Chișinău;
- Legea nr. 136/2017 cu privire la Guvern;
- Legea nr. 151/2017 cu privire la sistemul de adrese.

De asemenea, menționează că comisia permanentă are planificată efectuarea organizării și desfășurării audierilor publice parlamentare asupra proiectelor de acte legislative după cum urmează:

1. Proiectul de lege nr. 62 din 11.06.2019 pentru modificarea art. 5 al Legii nr. 397 din 16.10.2003 privind finanțele publice locale.
2. Proiectul de lege nr. 100 din 03.07.2019 privind statutul municipiului Bălți.

Subsecvent, Comisia administrație publică în organizarea audierilor publice parlamentare are ca premisă colectarea, examinarea și luarea în considerare a tuturor avizelor organelor responsabile vizate, inclusiv, Raportul de expertiză a Centrului Național Anticorupție.

Planurile individuale de activitate au fost identificate drept publicate de către 2 comisii permanente din 11: Comisia securitate națională, apărare și ordine publică și Comisia economie, buget și finanțe. Totodată, 4 dintre comisiile parlamentare permanente Comisia de control al finanțelor publice, Comisia drepturile omului și relații interetnice, Comisia mediu și dezvoltare regională, Comisia politică externă și integrare europeană, nu au oferit careva informații privind realizarea acțiunii nr.8.

În acest context, în lipsa informației adiționale privind aprobarea planurilor de activitate de către comisiile permanente, acțiunea vizată se constată de a fi **parțial realizată** pentru perioada de raportare- semestrul I al anului 2019.

Nr. crt.	Acțiunea	Termenul de realizare	Instituția responsabilă	Indicator de progres	Sursa de verificare	Nivelul de realizare
9	Întocmirea și publicarea anuală, pe pagina web a Parlamentului, a rapoartelor privind controalele parlamentare efectuate	Trimestrul I anul 2018, <b>trimestrul I anul 2019</b> , trimestrul I anul 2020	Comisiile permanente ale Parlamentului	Rapoartele privind controalele parlamentare, publicate pe pagina web a Parlamentului. Progres în realizarea planurilor anuale de control parlamentar de cel puțin 75%	Pagina web a Parlamentului	<b>PARȚIAL REALIZAT</b>

Tergiversarea creării organelor de lucru ale Parlamentului de legislatura a XX-a care și-a început activitatea la data de 08 iunie 2019, a servit drept motiv principal pentru realizarea parțială de către Comisiile permanente a activităților ce se impun la acțiunea nr.9.

Totodată, Comisia economie, buget și finanțe raportează că informația comisiei privind controalele parlamentare efectuate în semestrul I al anului 2019 se conține în pct. 4 „Programul de control al executării legilor” din Raportul Comisiei privind rezultatele implementării Planului de Acțiuni a Comisiei pentru 2017-2021 și a Planului de Dezvoltare a Capacităților Comisiei 2017-2021, care este publicat pe pagina web a Parlamentului. Prin urmare, Comisia urma să audieze rapoartele anuale ale Curții de Conturi, Băncii Naționale a Moldovei, Consiliului de supraveghere al Băncii Naționale, Consiliului Concurenței, Agenției Naționale pentru Soluționarea Contestațiilor, Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică, Fondului de garantare a depozitelor în sistemul bancar și alte rapoarte ale unor autorități și instituții publice privind implementarea unor legi. În urma audierii a 4 rapoarte și a informațiilor planificate, Comisia a aprobat rapoarte pentru fiecare audiere în parte.

Comisia securitate națională, apărare și ordine publică și Comisia protecție socială, sănătate și familie informează că urmare a exercitării funcției de control parlamentar, comisiile după caz adoptă decizii, care se publică pe pagina web a Parlamentului.

Comisia agricultură și industrie alimentară, Comisia cultură, educație, cercetare, tineret, sport și mass-media, Comisia administrație publică raportează că pe parcursul perioadei de referință nu au fost organizate acțiuni ce vizează controlul parlamentar.

Nr. crt.	Acțiunea	Termenul de realizare	Instituția responsabilă	Indicator de progres	Sursa de verificare	Nivelul de realizare
10	Audierea în plenul Parlamentului a rapoartelor anuale ale autorităților independente, aflate sub control parlamentar (cel puțin: CNA, ANI, PG, CEC, Curtea de Conturi, Avocatul Poporului)	Trim II 2017, trim I 2018, trim I 2019, trim I 2020	Parlamentul	Audieri desfășurate; rapoartele anuale ale autorităților, publicate pe paginile web a Parlamentului și ale autorităților. Problemele identificate în rapoartele discutate în cadrul audierilor	Ordinea de zi a ședințelor Parlamentului; paginile web a Parlamentului și ale autorităților; rapoartele anuale	PARȚIAL REALIZAT

Urmare a examinării paginii web a parlamentului s-a constatat că pentru perioada semestrului I al anului 2019, au fost prezentate și publicate pe pagina web<sup>7</sup> următoarele rapoarte anuale ale autorităților independente și instituțiilor aflate sub control parlamentar, care au fost prezentate în termenele prevăzute de legislația în vigoare:

1. Raportul privind activitatea Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică pentru perioada anului 2018 nr.654 din 05.06.2019;
2. **Raportul Comisiei Electorale Centrale privind finanțarea partidelor politice și a campaniilor electorale pentru anul 2018 nr.647 din 31.05.2019;**
3. Auditul financiar asupra Rapoartelor Guvernului privind executarea bugetului de stat, bugetului asigurărilor sociale de stat și fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală pentru anul bugetar 2018 nr.644 din 31.05.2019;

<sup>7</sup> <http://www.parlament.md/Controlparlamentar/Rapoartealeinstitu%C8%9Bilordestat/tabid/202/language/ro-RO/Default.aspx>

4. Raportul privind activitatea Consiliului Concurenței pentru anul 2018 nr.643 din 31.05.2019;
5. Raportul anual al Băncii Naționale a Moldovei pentru anul 2018 nr.642 din 31.05.2019;
6. Raportul anual 2018 privind activitatea Comisiei Naționale a Pieței Financiare și funcționarea pieței financiare nebankare nr.641 din 31.05.2019;
7. Raportul de activitate al Fondului de garantare a depozitelor în sistemul bancar pentru anul 2018 nr.520 din 26.04.2019;
- 8. Raportul de activitate a Curții de Conturi pe anul 2018 nr.518 din 26.04.2019;**
9. Raportul Agentului guvernamental pentru anul 2018 cu privire la măsurile întreprinse în vederea executării hotărârilor și a deciziilor Curții Europene a Dreptului Omului nr.461 din 13.04.2019;
10. Raportul Centrului Național Anticorupție privind evaluarea integrității instituționale pentru anul 2018 nr.407 din 03.04.2019;
11. Raportul de activitate al Comisiei Electorale Centrale pentru anul 2018 în conformitate cu activitățile prevăzute în Planul strategic al CEC pentru anii 2016-2019 nr.391 din 02.04.2019;
12. Raportul financiar privind executarea bugetului Curții de Conturi pentru anul 2018 nr.386 din 01.04.2019;
13. Raportul de activitate a Consiliului de Integritate pentru anul 2018 nr.373 din 29.03.2019;
- 14. Raportul cu privire la activitatea Centrului Național Anticorupție pentru anul 2018 nr.359 din 27.03.2019;**
15. Informație privind aprobarea bugetului Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică pentru anul 2019 nr.358 din 27.03.2019;
16. Raport general privind situația în domeniul prevenirii și combaterii discriminării în Republica Moldova pentru anul 2018 nr.345 din 25.03.2019;
- 17. Raportul Avocatului Poporului privind respectarea drepturilor și libertăților omului în Republica Moldova în anul 2018 nr.344 din 25.03.2019;**
18. Raportul Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică despre situația pe piața produselor petroliere a Republicii Moldova în anul 2018 nr.310 din 18.03.2019;
19. Raportul de activitate al Centrului Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal pentru anul 2018 nr.302 din 15.03.2019;
20. Raportul anual de performanță al Agenției Naționale pentru Soluționarea Contestațiilor pentru anul 2018 nr.294 din 14.03.2019;
21. Raportul privind implementarea Planului de construire a clădirilor noi și/sau de renovare a clădirilor existente, necesare pentru buna funcționare a sistemului instanțelor judecătorești nr.293 din 13.03.2019;
- 22. Raportul de activitate a Autorității Naționale de Integritate pentru anul 2018 nr.269 din 11.03.2019;**
23. Raportul cu privire la activitatea Consiliului Coordonator al Audiovizualului pentru anul 2018 nr.249 din 01.03.2019;
24. Raportul de activitate a Consiliului Național pentru Asistența Juridică Garantată de Stat pentru anul 2018 nr.239 din 28.02.2019;
25. Raportul Curții Constituționale privind exercitarea jurisdicției constituționale în anul 2018 nr.189 din 14.02.2019;
26. Informația privind executarea Planului național de acțiuni pentru implementarea Strategiei Naționale de Apărare pentru anii 2018 – 2022, pentru semestrul II, 2018;

**27. Raportul Consiliului Concurenței privind ajutoarele de stat acordate în Republica Moldova pentru anul 2017 nr.35 din 11.01.2019.**

Totodată, Comisia securitate națională, apărare și ordine publică informează că în iulie 2019 a organizat audierea subdiviziunilor specializate care efectuează activitatea specială de investigații privind executarea Legii privind activitatea specială de investigații, nr. 59 din 29.03.2012; audierea raportului de activitate al Centrului național pentru protecția datelor cu caracter personal pentru anul 2018, audieri asupra rezultatelor investigării legalității acțiunilor întreprinse de către autoritățile competente în privința unor cetățeni turci declarați indezirabili și expulzați de pe teritoriul Republicii Moldova în data de 06.09.2018; audierea autorităților competente privind transparența procesului de aprovizionare cu energie electrică, în contextul asigurării securității energetice a Republicii Moldova.

Comisia juridică, numiri și imunități informează că ANI, CNA, CEC au prezentat rapoarte de activitate pentru anul 2018, însă ele nu au fost examinate în plenul Parlamentului.

Comisia economie, buget și finanțe informează că conform art. 6 alin. (1) lit. c) din Legea privind organizarea și funcționarea Curții de Conturi a Republicii Moldova Raportul anual al Curții de Conturi asupra administrării și întrebuințării resurselor financiare publice și a patrimoniului public urmează a fi prezentat Parlamentului pe data de 15 septembrie. Deci, termenul de examinare a Raportului pentru anul 2018 nu a survenit.

Totodată, Comisia economie, buget și finanțe aduce la cunoștință crearea unei comisii parlamentare noi, Comisia de control al finanțelor publice, în atribuțiile căreia intră și examinarea Rapoartelor prezentate de către Curtea de Conturi. Din acest motiv, Comisia economie, buget și finanțe nu ar trebui să examineze rapoartele Curții de Conturi.

Subsecvent, Comisia economie, buget și finanțe informează că până la finele sesiunii de primăvară planifică să audieze și alte rapoarte ale autorităților independente și ale legilor incluse în Planului Comisiei de control parlamentar pentru semestrul I al anului 2019.

**Prioritatea I.3. Transparența procesului legislativ și expertiza anticorupție**

Nr. crt.	Acțiunea	Termenul de realizare	Instituția responsabilă	Indicator de progres	Sursa de verificare	Nivelul de realizare
11	Întocmirea și publicarea sintezei amendamentelor, propunerilor și obiecțiilor înaintate de societatea civilă și alte părți interesate, inclusiv de deputați, pe marginea proiectelor de legi înainte de a doua lectură	Permanent, cu verificarea semestrială a indicatorilor de progres	Comisiile permanente ale Parlamentului	Sintezele amendamentelor, propunerilor și obiecțiilor tuturor părților interesate, publicate pe pagina web a Parlamentului	Pagina web a Parlamentului	PARȚIAL REALIZAT

Conform articolului 32, pct. 6, din Legea nr. 100 din 22.12.2017 cu privire la actele normative, "în urma avizării și consultării publice, autorul proiectului întocmește sinteza obiecțiilor și propunerilor autorităților publice, precum și sinteza recomandărilor reprezentanților societății civile, conform unuia dintre modelele indicate în anexele nr. 2 și nr. 3. Sinteza obiecțiilor și propunerilor și sinteza recomandărilor pot fi incluse într-un singur document.

Drept urmare, publicarea sintezei amendamentelor, propunerilor și obiecțiilor înaintate de societatea civilă și alte părți interesate a fost confirmată în rapoartele pentru perioada semestrului I al anului 2019 a Comisiei securitate națională, apărare și ordine publică, Comisiei juridice, numiri și imunități, Comisiei economie, buget și finanțe, Comisiei protecție socială, sănătate și familie și Comisiei administrație publică.

Comisia agricultură și industrie alimentară informează că sinteze a amendamentelor, propunerilor și obiecțiilor pe marginea proiectelor de legi înainte de a doua lectură au fost întocmite și urmează a fi publicate.

Totodată, se menționează că urmare a examinării paginii web a Parlamentului, s-a constatat că deși Rapoartele comisiilor sesizate în fond se publică înainte de prima și a doua lectură, acestea nu includ sinteza propunerilor și obiecțiilor înaintate de societatea civilă și alte părți interesate.

Nr. crt.	Acțiunea	Termenul de realizare	Instituția responsabilă	Indicator de progres	Sursa de verificare	Nivelul de realizare
12	Monitorizarea întocmirii și publicării sintezei amendamentelor, propunerilor și obiecțiilor înaintate de societatea civilă și alte părți interesate, inclusiv de deputați, pe marginea proiectelor de legi înainte de a doua lectură	Permanent, cu verificarea semestrială a indicatorilor de progres	Biroul permanent al Parlamentului; Secretariatul Parlamentului	Rapoartele semestriale ale comisiilor permanente către Biroul permanent al Parlamentului cu privire la contribuțiile societății civile (numărul de organizații, lista proiectelor de lege pe marginea cărora au fost făcute propuneri, numărul de propuneri transmise și acceptate în sinteză), publicate pe pagina web a Parlamentului	Rapoartele semestriale ale comisiilor permanente; pagina web a Parlamentului	NEREALIZAT

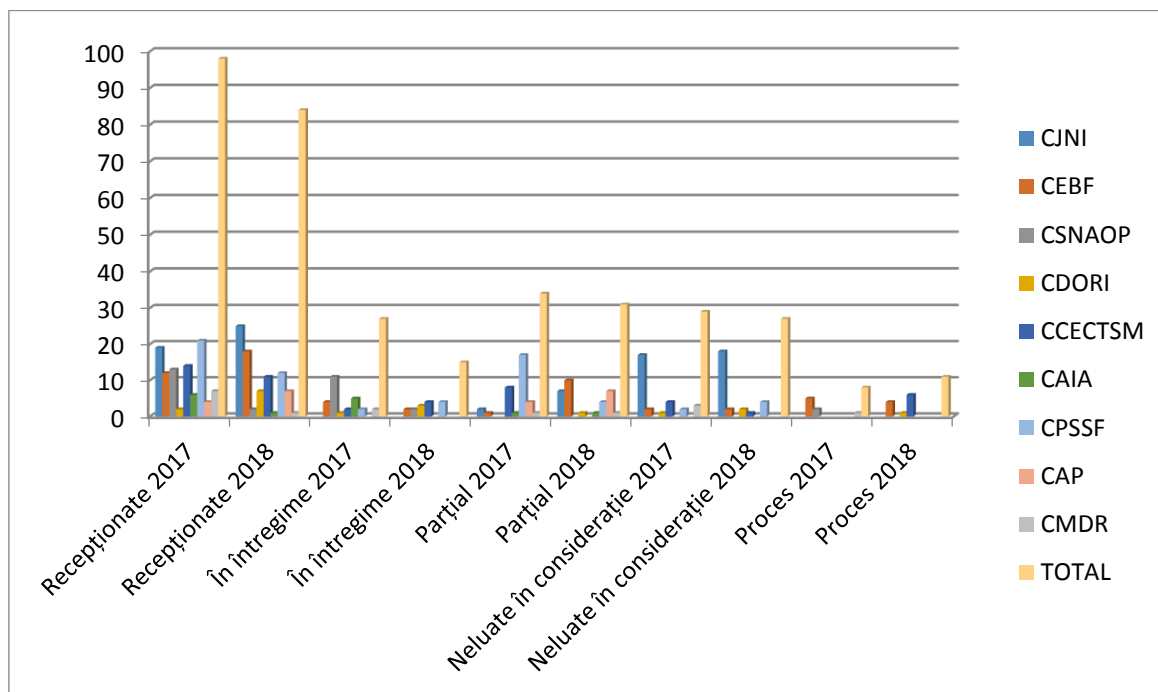
Parlamentul Republicii Moldova cooperează cu organizațiile societății civile în baza Concepției privind cooperarea dintre Parlament și societatea civilă aprobată prin Hotărârea Parlamentului nr.373-XVI din 29 decembrie 2005 și a Dispoziției DD/C-1 nr.32 din 31 martie 2010 a Președintelui Parlamentului Republicii Moldova. În acord cu documentul menționat mai sus, comisiile permanente duc evidența contribuțiilor societății civile și a activităților realizate în comun în cadrul unui registru. În acest sens, Direcția informațional-analitică solicită semestrial rapoartele de cooperare și le sintetizează pentru a monitoriza procesul dat și a vizualiza activitățile de cooperare.

Cu referire la realizarea procesului de monitorizare a întocmirii și publicării sintezei amendamentelor, propunerilor și obiecțiilor înaintate de societatea civilă și alte părți interesate, inclusiv de deputați, pe marginea proiectelor de legi înainte de a doua lectură, ca și în cazul altor acțiuni incluse în Prioritatea I. 2 “Consolidarea controlului parlamentar”, pe parcursul semestrului I al anului 2019, de către Comisiile permanente nu a fost asigurată atingerea indicatorilor de progres.

Totodată, Comisia securitate națională, apărare și ordine publică informează că în conformitate cu Dispoziția Președintelui Parlamentului DD/C-1 Nr. 32 din 31.03.2010, comisiile parlamentare duc evidența contribuțiilor societății civile, precum și a evenimentelor de cooperare cu societatea civilă și raportează sistematic Secretariatului Parlamentului despre contribuțiile societății civile la procesul legislativ și despre cooperarea cu societatea civilă.

Subsecvent, Comisia juridică, numiri și imunități informează că semestrial se prezintă rapoarte cu privire la contribuțiile societății civile.

În Graficul 2. prezentat mai jos poate fi remarcată ponderea de preluare a contribuțiilor recepționate din partea societății civile pe marginea proiectelor de legi înainte de a doua lectură pentru anii 2017 și 2018



Sursă: Raportul Secretariatului Parlamentului Republicii Moldova

Informația privind numărul contribuțiile recepționate din partea societății civile pe marginea proiectelor de acte normative recepționate de către comisiile parlamentare pentru perioada semestrului I al anului 2019 nu au fost prezentate.

Totodată, merită a fi menționate în continuare constatările incluse în Raportul realizat de către Asociația Promo-Lex “Monitorizarea modului de realizare a controlului parlamentar în anul 2017” unde în cadrul interviurilor cu deputații, recomandarea de a *institui un sistem care să permită la începutul fiecărei sesiuni adoptarea unei liste de legi care să fie evaluate de comisii. Această listă fiind publică, va da posibilitatea ca și societatea civilă să se implice în evaluarea legilor selectate.* Reiterăm astfel concluzia identificată la acțiunea nr. 8, privind necesitatea intensificării eforturilor de a publica planurile de activitate ale fiecărei comisii parlamentare în parte.

Nr. crt.	Acțiunea	Termenul de realizare	Instituția responsabilă	Indicator de progres	Sursa de verificare	Nivelul de realizare
13	Dezvoltarea unei platforme informatice pentru îmbunătățirea monitorizării on-line a procesului legislativ, de la înregistrarea proiectului de lege în Parlament și pînă la adoptarea legii	Trimestrul IV anul 2017	Parlamentul	Platforma informatică funcțională pe pagina web a Parlamentului; numărul de accesări ale paginii web a Parlamentului după lansarea platformei informatice	Pagina web a Parlamentului	PARȚIAL REALIZAT

Acțiunea nr. 13 are drept scop eficientizarea controlului parlamentar, cu posibilitatea extinderii datelor de analiză conform necesităților expuse în acțiunile de mai sus: identificarea și clasificarea propunerilor prezentate, inclusiv de către reprezentanții societății civile, conform listei proiectelor de lege pe marginea cărora au fost făcute propunerile, date privind randamentele de publicare a sintezei amendamentelor la toate etapele procesului legislativ.

Pentru perioada de raport- semestrul I al anului 2019, nu au fost aduse careva informații adiționare pe marginea realizării platformei informatice pentru îmbunătățirea monitorizării on-line a procesului legislativ, de la înregistrarea proiectului de lege în Parlament și pînă la adoptarea legii.

Totodată, conform raportului recepționat pentru perioada anului 2018, Secretariatul Parlamentului informează despre publicarea Raportului de progres al Proiectului PNUD „Consolidarea Guvernanței Parlamentare în Moldova” pentru anul 2017<sup>8</sup>, în cadrul căruia a fost realizată analiza funcțională a proceselor de lucru<sup>9</sup> și dezvoltat conceptul dezvoltării sistemului informațional al Parlamentului. În anul 2017, proiectul a contribuit la elaborarea și aprobarea planului de transformare a tehnologiilor informaționale și de comunicație și a sarcinilor tehnice. De asemenea, a fost aprobat un proiect de dezvoltare a sarcinilor tehnice pentru un soft de vot electronic, au fost organizate cursuri specializate de instruire pentru angajații în domeniul tehnologiilor informaționale. Suplimentar, în același an a fost supus testărilor proiectul unei noi pagini web, astfel, au fost realizate o serie de acțiuni întru implementarea platformei informatice funcționale pe pagina web a Parlamentului.

În același context, a fost demarat procesul de selectare a unei companii care să dezvolte sistemul informatic e-Parlament, în urma căruia a fost selectată compania NextSense. Ulterior, au fost aprobate etapele de implementare a Sistemului Informațional e-Parlament – circulația electronică a documentelor, e-Vot și Portalul Web. La fel, a fost creat un grup de lucru format din reprezentanții subdiviziunilor Secretariatului Parlamentului pentru a colabora cu compania selectată în vederea asigurării implementării Sistemului Informațional e-Parlament. În raporul prezentat pentru perioada anului 2018, Secretariatul Parlamentului a constatat că proiectul e-Parlament se află în proces de implementare în colaborare cu compania selectată.

Nr. crt.	Acțiunea	Termenul de realizare	Instituția responsabilă	Indicator de progres	Sursa de verificare	Nivelul de realizare
14	Întocmirea de sinteze ale obiecțiilor incluse în rapoartele de expertiză anticorupție pe marginea proiectelor de legi și publicarea acestora pe pagina web a Parlamentului concomitent cu proiectele de legi înregistrate în Parlament	Permanent, cu verificarea semestrială a indicatorilor de progres	Autorii inițiativelor legislative; Secretariatul Parlamentului	Sintezele obiecțiilor incluse în rapoartele de expertiză anticorupție pe marginea proiectelor de legi publicate pe pagina web a Parlamentului	Pagina web a Parlamentului	PARȚIAL REALIZAT

În contextul asigurării întocmirii sintezelor ale obiecțiilor incluse în rapoartele de expertiză anticorupție pe marginea proiectelor de legi și publicarea acestora pe pagina web a

<sup>8</sup> <http://parlament.md/LinkClick.aspx?fileticket=fBQagrm8Cxo%3d&tabid=211&language=ro-RO>

<sup>9</sup> [http://www.md.undp.org/content/moldova/en/home/library/effective\\_governance/functional-and--institutional-analysis-findings-and-recommendatio.html](http://www.md.undp.org/content/moldova/en/home/library/effective_governance/functional-and--institutional-analysis-findings-and-recommendatio.html)



Parlamentului concomitent cu proiectele de legi înregistrate în Parlament, a fost analizată pagina-web a Parlamentului, fiind constatat că în perioada semestrului I al anului 2019 au fost publicate 91 de proiecte de acte normative, dintre care 53 de proiecte sunt pasibile expertizei anticorupție, iar 38 de proiecte nu necesitau a fi supuse expertizei anticorupție, în temeiul art.28 alin. (2) din Legea integrității nr.82 din 25.05.2017. Totodată, din cele pasibile (53 proiecte), au fost remise către Centrul Național Anticorupție și supuse expertizei anticorupție – 35 de proiecte, iar 18 proiecte nu au fost supuse expertizei anticorupție. Analiza asigurării publicării rapoartelor de expertiză relevă următoarele date: pentru categoria "Adoptare/Adoptat" – expertiza CNA a fost publicată pentru 10 proiecte pasibile expertizei anticorupție, nu a fost publicată pentru 18 proiecte; pentru categoria "Examinare" – expertiza CNA a fost publicată pentru 10 proiecte, nu a fost publicată pentru 14 proiecte.

Conform prevederilor Legii integrității nr. 82/2017 și ale Legii nr. 100/2017 privind actele normative, expertiza anticorupție este obligatorie pentru toate proiectele actelor normative, inclusiv pentru proiectele actelor normative elaborate de deputații în Parlament. Proiectele actelor normative (Constituția Republicii Moldova, legile și hotărârile Parlamentului, decretele Președintelui Republicii Moldova, hotărârile și ordonanțele Guvernului), sînt expediate Centrului Național Anticorupție pentru a fi supuse expertizei anticorupție. În contextul prevederilor expuse, se identifică necesitatea identificării categoriei de acte prezentate în raportul privind implementarea acțiunii, pentru a asigura respectarea obligației conform normelor legale.

Subsecvent, din informațiile transmise în adresa Secretariatului Grupurilor de Monitorizare a SNIA, Comisia securitate națională, apărare și ordine publică informează că în cazul inițiativelor legislative ale deputaților propunerile din rapoartele de expertiză anticorupție sunt incluse în Sinteza amendamentelor, propunerilor și obiecțiilor aferentă proiectelor de acte legislative.

Nr. crt.	Acțiunea	Termenul de realizare	Instituția responsabilă	Indicator de progres	Sursa de verificare	Nivelul de realizare
15	Monitorizarea procesului de întocmire și publicare a sintezei obiecțiilor incluse în rapoartele de expertiză anticorupție concomitent cu publicarea proiectelor de legi înregistrate în Parlament	Permanent, cu verificarea semestrială a indicatorilor de progres	Biroul permanent al Parlamentului; Secretariatul Parlamentului	Rapoartele semestriale ale Secretariatului Parlamentului către Biroul permanent al Parlamentului cu privire la prezentarea de către autorii inițiativelor legislative a sintezei pe marginea rapoartelor de expertiză anticorupție concomitent cu înregistrarea proiectelor de legi	Rapoartele semestriale ale Secretariatului Parlamentului	<b>NEREALIZAT</b>

Cu referire la realizarea monitorizării procesului de întocmire și publicare a sintezei obiecțiilor incluse în rapoartele de expertiză anticorupție concomitent cu publicarea proiectelor de legi înregistrate în Parlament, de către instituția responsabilă de raport nu a fost oferită careva date privind realizarea acestei acțiuni.

**Totodată se recomandă în continuare pentru realizarea acțiunii nr. 15,** introducerea modificărilor la Instrucțiunea privind circulația proiectelor de acte legislative în Parlament.

## Pilonul II. Guvernul, sectorul public și administrația publică locală

*Obiectivul pilonului al II-lea:* Dezvoltarea integrității, a responsabilității, a transparenței și a rezistenței față de riscurile de corupție a agenților publici, a membrilor Guvernului și a aleșilor locali

*Indicatori de impact:*

- Încrederea în Guvern îmbunătățită considerabil
- Încrederea în APC și APL îmbunătățită
- Percepția privind corupția din cadrul executivului, îmbunătățită semnificativ
- Abaterile disciplinare ale agenților publici sancționate
- Transparența decizională și transparența datelor guvernamentale, sporite.

### **Prioritatea II.1. Promovarea integrității în cadrul entităților publice**

Prioritatea II.1 prevede 18 acțiuni de consolidare a integrității instituționale, în scopul de a asigura respectarea prevederilor Legii Integrității nr. 82/2017, care include în Articolul 10, 14 instrumente de integritate care necesită a fi respectate și realizate de către entitățile publice, responsabilitatea pentru acestea aparținând conducătorului și fiecărui agent public în parte.

Acțiunile 1-14 incluse în prioritatea II.1 *Promovarea integrității în cadrul entităților publice* sunt măsuri cu termen permanent de implementare, și raportare anuală a indicatorilor de progres. Drept urmare, informația privind implementarea acestora va fi prezentată de către entitățile publice la finele anului de gestiune și incluse în raportul anual de monitorizare și evaluare a Strategiei.

Nr. crt.	Acțiunea	Termenul de realizare	Instituția responsabilă	Indicator de progres	Sursa de verificare	Nivelul de realizare
15	Instruirea agenților publici și a conducătorilor entităților publice cu privire la rigorile de integritate instituțională	Trimestrul IV anul 2018; periodic, la solicitare	CNA; entitățile publice; Academia de Administrare Publică; INJ	100% de instituții au efectuat instruire în baza solicitărilor transmise. Conducătorii și agenții publici a cel puțin 85% dintre entitățile publice instruiți. Numărul de solicitări de instruire cu privire la integritatea instituțională. Instruirea anuală a cel puțin 15000 de reprezentanți ai entităților publice (conducători și agenți publici). Aprecieră instruirilor de către audienți	Confirmări ale instituțiilor responsabile – agenda, listele participanților, evaluarea instruirilor etc.	REALIZAT

Pe parcursul semestrului I al anului 2019 de către colaboratorii **Centrului Național Anticorupție** au fost desfășurate 178 de instruirii cu privire la rigorile de integritate profesională pentru 10125 agenți publici la nivel de conducere și execuție. Astfel se înregistrează depășirea cu 10% a plafonului stabilit în anul precedent, fiind instruiți 16743 agenți publici pe parcursul întregului an.

De menționat, că numai în cadrul campaniilor „Fără corupție la BAC”, „Corupția dăunează grav sănătății” și „Polițist integru – cetățean protejat” au fost instruiți – 425 cadre didactice; 6350 de lucrători medicali și respectiv circa 1975 de polițiști.

În cadrul instruirilor subiectele abordate variază în dependență de statutul audiențelor. Temele de bază sunt: Rigorile integrității profesionale și instituționale; Răspunderea pentru lipsa integrității, Controlul integrității Denunțarea actelor de corupție, Avertizarea de integritate etc. Suplimentar, în perioada de raportare în adresa CNA au parvenit circa 22 de solicitări de instruire în domeniul integrității și anticorupției, care au fost asigurate integral (100%) de către reprezentanții CNA.

O parte din solicitări au fost coordonate și stabilite la nivel de comunicare cu reprezentanții CNA, în baza Planului tematic remis anual de către CNA entităților publice.

Potrivit chestionarelor de evaluare a instruirilor 99% din respondenți au menționat despre utilitatea acestora și prestația foarte bună și bună a formatorilor.

Este apreciat efortul unor entități publice de a prezenta informație privind instruirile de care au beneficiat angajații acestora, după cum urmează:

**Procuratura Generală** raportează că în perioada semestrului I al anului 2019 au fost instruiți **36 de procurori** cu privire la rigorile de integritate în cadrul seminarelor cu tematica “Metode de prevenire a comportamentului corupțional” și “Etica profesiilor juridice”.

**Agencia Servicii Publice**, pe marginea instruirilor agenților publici și a conducătorilor entităților publice cu privire la rigorile de integritate instituțională, în total pentru perioada de referință a raportat privind instruirea a **58 de angajați**.

**Ministerul Economiei și Infrastructurii (107 agenți publici)**

- La 27 februarie 2019, cu suportul Centrului Național Anticorupție (CNA) a fost organizat și desfășurat seminarul cu genericul “Avertizorii de integritate și răspunderea pentru lipsa de integritate. Influența necorespunzătoare”.

**Serviciul vamal (473 agenți publici)**

- În perioada 01.03-05.04.2019 a fost desfășurat cursul de instruire cu tematica “Rigorile integrității instituționale - de la teorie la practică”.

**Inspekția Financiară (37 agenți publici)**

- Curs de instruire cu tematica „Integritatea profesională și instituțională”.

**Inspectoratul Național de Probațiune (113 agenți publici)**

- 20 mai 2019 - în comun cu CNA, a fost realizat seminarul de instruire cu genericul: „Măsurile de asigurare a integrității profesionale-Modalități de control a integrității”;

- 4 februarie 2019 - în comun cu Institutul Național al Justiției, a fost organizat cursul de instruire continuă cu genericul: „Integritatea profesională a consilierilor de probațiune”;

- 7 martie 2019 - în cadrul CNEJ a fost organizat către angajații CNA un seminar cu tematica: „Integritatea instituțională”.

Agencia de Stat pentru Proprietate Intelectuală a informat privind instruirea angajaților de către reprezentanții Autorității Naționale de Integritate pe aspecte ce țin de regimul funcției publice și statutul funcționarului public, precum și modalitatea de completare și depunere a declarației de avere și interese personale.

**Ministerul Apărării (> 84 agenți publici)**

- ședințe de instruire cu angajații subdiviziunilor de resurse umane și secretariat cu referire la integritatea instituțională, conflictele de interese, protecția avertizorilor de integritate, regimul cadourilor simbolice oferite cu prilejul anumitor acțiuni de protocol, neadmiterea, denunțarea și tratarea influențelor necorespunzătoare, neadmiterea favoritismului, respectarea regimului juridic al incompatibilităților, restricțiilor în ierarhie precum și, răspunderea pentru săvârșirea actelor de corupție și a faptelor de comportament corupțional. Persoanele instruite ulterior au susținut și o testare a cunoștințelor obținute în acest sens;

- 16-17 mai 2019 - Inspectoratul Militar al Ministerului Apărării (IMMA), în colaborare cu Centrul Național Anticorupție, a desfășurat, ședințe de instruire pentru efectivului de studenți ai anului IV și cadrelor didactice ale Academiei Militare a Forțelor Armate „Alexandru cel Bun” și personalului medical al Spitalului Clinic Militar Central despre evaluarea integrității instituționale, conflictele de interese, protecția avertizorilor de integritate, regimul juridic al cadourilor, precum și răspunderea pentru săvârșirea actelor de corupție, celor conexe și a faptelor de comportament corupțional;

**În cadrul Programului de consolidare a integrității în sectorul de securitate și apărare (NATO BI Programme), Ministerul Apărării a informat privind participarea la următoarele evenimente:**

- 4-5 martie 2019 - în Berlin, Germania, s-a organizat seminarul „Achizițiile în sectorul de apărare și securitate” (Defence and Security Procurement), organizat la nivel de experți, în cadrul Academiei Europene pentru Impozite, Economie și Drept. Activitatea a oferit participanților posibilitatea de înțelegere aprofundată a principalelor provocări în domeniul achizițiilor publice în sectorul de apărare și modul de abordare a acestora în practică;

- 04 - 09 martie 2019 - în or. Washington DC, Statele Unite ale Americii, a fost organizată Conferința de consolidare a integrității 2019 „Construirea de instituții capabile și rezistente pentru a consolida parteneriatele noastre” (2019 BI Conference “Building Capable and Resilient Institutions to Strengthen our Partnerships”). Activitatea a avut ca obiectiv conștientizarea impactului integrității și buneii guvernări asupra păcii și securității, promovarea practicilor menite să construiască instituții capabile și rezistente în domeniul apărării, precum și identificarea instrumentelor practice necesare în vederea fortificării integrității, transparenței și responsabilității în sectorul de apărare și securitate. Evenimentul a marcat și lansarea Programului BI al NATO pentru anii 2019-2022. Conferința a fost prezidată de Asistentul Secretarului General al NATO pentru Afaceri Politice și Politică de Securitate, Alejandro Alvargonzález și a întrunit circa 150 de reprezentanți civili și militari din 32 de țări aliate și parteneri, membrii ai organizațiilor internaționale, inclusiv din partea Uniunii Europene, Oficiului Națiunilor Unite pentru Droguri și Criminalitate (UNODC), Departamentului Organizației Națiunilor Unite pentru Operațiuni de Menținere a Păcii (DPKO) și Băncii Mondiale. Agenda evenimentului a cuprins sesiuni plenare și ateliere de lucru, în cadrul cărora au fost abordate rezultatele raportului Institutului Internațional de Cercetare pentru Pace de la Stockholm privind implementarea BI, impactul corupției ca risc pentru securitate, și au fost analizate realizările preliminare privind buna guvernare prin combaterea corupției evaluate de Centrul întrunit de analiză al lecțiilor învățate (JALLC). La activitate a participat o delegație a instituției apărării compusă din 3 reprezentanți. Șeful delegației, Secretarul general de stat al MA, a fost invitat pentru a prezenta în cadrul Panelului „Consolidarea instituțiilor capabile și rezistente: studii de caz” experiența MA în implementarea Programului BI. De asemenea, reprezentanții instituției apărării au participat în cadrul atelierelor de lucru privind impactul integrității în activitățile de bună guvernare și parteneriatul public-privat. Realizările sectorului de apărare al Republicii Moldova, în speță ale MA, cu privire la implementarea Programului NATO „Consolidarea integrității” au fost

apreciate pozitiv de către conducerea Programului în contextul temei evenimentului organizat, aceștia exprimându-și disponibilitatea continuării cooperării în cadrul Programului BI.

- 20-24 mai 2019 - la Centrul de conducere Shrivenham al Academiei de apărare, Londra, Regatul Unit al Marii Britanii și al Irlandei de Nord a avut loc Cursul de consolidare a integrității pentru conducătorii structurilor de apărare, a cărui scop a fost de a examina aspectele cheie ale conducerii și managementului schimbării în abordarea riscului de corupție în sectorul apărării și securității în domeniul finanțelor, achizițiilor publice, managementului resurselor umane și operațiunilor. Astfel instituția apărării a participat cu un reprezentant la activitatea dată.

- 21-23 mai 2019 - în comun cu o echipă mobilă de instructori BI NATO, Ministerul Apărării a organizat la Chișinău Cursul „Building Integrity in Peace Support Operations” (“Consolidarea integrității în cadrul operațiunilor de menținere a păcii”) pentru personalul militar ce urmează a fi detașați în misiuni de menținere a păcii, inclusiv cei din contingentul KFOR-11, fiind instruiți astfel 46 persoane.

- 17-21 iunie 2019, MA a participat cu trei reprezentanți la cursul Consolidarea integrității în operații de menținere a păcii (Building Integrity in Peace Support Operations), în cadrul Centrului de Instruire pentru Operații pentru Menținerea Păcii din Sarajevo, Bosnia și Herțegovina. Scopul activității a fost de a instrui ofițerii participanți în domeniul identificării și prevenirii unei varietăți de tipuri de corupție, care ar putea afecta negativ desfășurarea cu succes a misiunilor internaționale de menținere a păcii.

**Ministerul Justiției**, pe parcursul perioadei de referință, raportează că în conformitate cu Planul de dezvoltare profesională a angajaților din cadrul aparatului central al Ministerului pentru anul 2019 este planificat organizarea unui seminar de instruire cu genericul „Regimul juridic al conflictelor de interese”. Seminarul de instruire va fi organizat în semestrul II.

**Ministerul Finanțelor** a raportat despre înaintarea a 3 solicitări de instruire cu privire la integritatea instituțională către SIS, CNA și ANI, care au fost acceptate.

**Agenția Achiziții Publice**, de asemenea, raportează că a înaintat o solicitare de instruire în adresa CNA cu privire la integritatea instituțională, care a fost acceptată.

**Academia de Administrare Publică** informează despre organizarea și desfășurarea a 9 activități de instruire pentru **195 de funcționari** din administrația publică centrală și locală, la subiectele “Integrarea profesională în funcția publică” (4 cursuri de dezvoltare profesională), fiind instruiți în total 103 de reprezentanți ai entităților publice, “Integrarea profesională în funcția publică” și “Etica și integritatea funcționarului public”. De asemenea, a fost asigurată desfășurarea cursului la subiectul “Achiziții publice. Gestionarea conflictului de interese în procesul de achiziții publice”, la care au participat 40 de agenți publici, precum și instruirea formatorilor din cadrul AAP în domeniul eticii și integrității, în număr de 7 persoane.

Este relevant de reiterat concluzia Raportului de monitorizare a implementării Strategiei Naționale de Integritate și Anticorupție pentru anii 2017-2020, perioada de raportare: semestrul I al anului 2018, privind planificarea cursului “Etica și integritatea funcționarului public” doar pentru un grup de 25 funcționari publici la nivel central. Considerând responsabilitatea sporită a funcționarilor publici, atât la nivel central cât și la nivel local, de a asigura aplicarea instrumentelor de integritate, inclusiv protecția avertizorilor de integritate, precum și angajamentele specifice prin implementarea planurilor sectoriale și locale anticorupție, ar fi relevantă repetarea cursurilor în domeniul integrității profesionale și instituționale pentru autoritățile administrației publice locale de nivelul I și II cel puțin de două ori pe an.

Nr. crt.	Acțiunea	Termenul de realizare	Instituția responsabilă	Indicator de progres	Sursa de verificare	Nivelul de realizare
16	Instruirea responsabililor de elaborarea proiectelor de acte legislative, normative și departamentale cu privire la evitarea riscurilor de corupție la elaborarea proiectelor	Trimestrul IV anul 2018; periodic, la solicitare	CNA; entitățile publice	Numărul instruirilor și al agenților publici responsabili de elaborări instruiți. Numărul solicitărilor de instruire cu privire la evitarea riscurilor de corupție la elaborarea proiectelor	Instruirea responsabililor de elaborarea proiectelor de acte legislative, normative și departamentale cu privire la evitarea riscurilor de corupție la elaborarea proiectelor	REALIZAT

Cu referire la desfășurarea instruirilor a responsabililor de elaborarea proiectelor proiectelor de acte legislative, normative și departamentale cu privire la evitarea riscurilor de corupție, **Ministerul Apărării** raportează că în cadrul ședințelor de instruire a agenților publici și a conducătorilor entităților publice cu privire la rigorile de integritate instituțională menționate la acțiunea nr. 15, s-a atras o atenție deosebită la modalitatea și necesitatea evitării riscurilor de corupție la elaborarea proiectelor de acte legislative, normative și departamentale. Totodată, a fost solicitată asistența CNA și ANI pe acest subiect.

**Procuratura Generală** raportează că de către Asociația Barourilor Americane din Republica Moldova ABA ROLI a fost organizat cursul de instruire “Tehnica legislativă și elaborarea actelor normative” la care au participat 6 procurori și 2 consultanți ai procurorului.

De asemenea, 10 reprezentanți ai Procuraturii au participat la sesiunea de instruire organizată de Institutul Național de Justiție în parteneriat cu ABA ROLI „Elaborarea politicilor publice”.

Totodată, **Procuratura Generală** informează că majoritatea procurorilor-șefi ai subdiviziunilor Procuraturii au fost instruiți pe marginea evitării riscurilor de corupție la elaborarea proiectelor de acte normative.

Nr. crt.	Acțiunea	Termenul de realizare	Instituția responsabilă	Indicator de progres	Sursa de verificare	Nivelul de realizare
17	Instruirea agenților publici și a conducătorilor entităților publice cu privire la legislația evaluării integrității instituționale	Trimestrul IV anul 2018; periodic, la solicitare	CNA; entitățile publice	Numărul instruirilor, al conducătorilor și al agenților publici instruiți. Numărul solicitărilor de instruire cu privire la evaluarea integrității instituționale	Confirmări din partea instituțiilor responsabile – agenda, listele participanților, evaluarea instruirilor etc.	REALIZAT

În perioada de raport, **Centrul Național Anticorupție** raportează privind desfășurarea a 11 instruirii pentru 333 agenți publici, pe marginea subiectului “legislația evaluării integrității instituționale”.

Totodată, evaluarea riscurilor de corupție și testarea integrității instituționale au constituit teme ale instruirilor oferite, de regulă, în cadrul Cursurilor de dezvoltare profesională organizate de către Academia de Administrare Publică.

De asemenea, pe parcursul semestrului I al anului 2019, în cadrul CNA au parvenit circa 4 solicitări de acordare a consilierii pe componenta evaluarea integrității instituționale, care au

fost asigurate de către colaboratorii CNA. Celelalte instruirii au fost organizate de către CNA conform Planului tematic planificat pentru anul 2019 care a fost remis către entitățile publice. Potrivit chestionarelor de evaluare a instruirilor 99% din respondenți au menționat despre utilitatea instruirilor și prestația foarte bună și bună a formatorilor.

Suplimentar, **Ministerul Apărării** informează că în cadrul ședinței de instruire anticorupție enumerată în acțiunea 15 al prezentului Raport, angajații subdiviziunilor de resurse umane și secretariat au fost instruiți cu referire la integritatea instituțională, conflictele de interese, protecția avertizorilor de integritate, regimul cadourilor simbolice oferite cu prilejul anumitor acțiuni de protocol, neadmiterea, denunțarea și tratarea influențelor necorespunzătoare, neadmiterea favoritismului, respectarea regimului juridic al incompatibilităților, restricțiilor în ierarhie precum și, răspunderea pentru săvârșirea actelor de corupție și a faptelor de comportament corupțional. Suplimentar, în scopul încurajării denunțării corupției, precum și a neregulilor de serviciu, Inspectoratul Militar al Ministerului Apărării IMMA a asigurat elaborarea Telegrammei Secretarului general de Stat al MA nr. 16/70 din 26.02.2019 în vederea informării efectivului din subordine despre funcționarea liniilor telefonice anticorupție ale MA și a „Cererii de intervenție a IMMA” și s-a solicitat plasarea inscripțiilor cu numerele acestora și a adresei electronice: <http://www.army.md/cidig/> în locuri accesibile pentru toate categoriile de efectiv militar și civil, precum și pentru vizitatorii structurilor MA și AN.

De asemenea, în perioada de referință, militarii au beneficiat și de activități de instruire internă, în colaborare cu CNA, și internațională, oferită în cadrul Programului de consolidare a integrității în sectorul de securitate și apărare. Astfel, în semestrul I al anului 2019, reprezentanții instituției apărării au participat la trei cursuri în domeniul managementului achizițiilor și consolidării integrității în sectorul de apărare, dar și în misiunile de menținere a păcii, precum și la Conferința de consolidare a integrității 2019 „Construirea de instituții capabile și rezistente pentru a consolida parteneriatele noastre”. Prin urmare, reprezentanții entităților publice responsabili de evaluarea integrității instituționale au primit asistență metodologică în vederea identificării riscurilor de corupție cu ajutorul metodelor analitice și practice.

**Procuratura Generală** informează că, în contextul implementării proiectului Uniunii Europene “Suport pentru prevenirea eficientă și lupta anti-corupție în sectorul judiciar” a fost efectuată evaluarea necesităților de instruire a personalului Inspecției procurorilor, fiind identificate subiectele relevante. Drept urmare, în perioada semestrului I al anului 2019 membrii Inspecției procurorilor a urmat o serie de instruirii cu participarea unor experți internaționali asistați de un instructor din Finlanda. În cadrul acestora, inspectorii au participat la 3 seminare cu tematica de prevenire a corupției în sistemului justiției, metode și practici de evaluare, schimb de experiență. (valabil și pentru acțiunea nr. 18)

Nr. crt.	Acțiunea	Termenul de realizare	Instituția responsabilă	Indicator de progres	Sursa de verificare	Nivelul de realizare
18	Instruirea conducătorilor entităților publice cu privire la managementul riscurilor de corupție și întocmirea planurilor de integritate instituțională	Trimestrul IV anul 2018; periodic, la solicitare	CNA; entitățile publice	Numărul instruirilor și al conducătorilor de entități publice instruiți. Numărul solicitărilor de instruire cu privire la managementul riscurilor de corupție și întocmirea planurilor de integritate	Instruirea conducătorilor entităților publice cu privire la managementul riscurilor de corupție și întocmirea planurilor de	REALIZAT

În perioada semestrului I al anului 2019, de către colaboratorii **Centrului Național Anticorupție** au fost desfășurate circa 6 instruirii și instruiți 160 de agenți publici, pe componenta managementul riscurilor de corupție și întocmirea planurilor de integritate instituțională.

Potrivit chestionarelor de evaluare a instruirilor 99% din respondenți au menționat despre utilitatea instruirilor și prestația foarte bună și bună a formatorilor.

Subsecvent, în anul curent a fost lansat Proiectul "Lupta cu corupția prin consolidarea integrității durabile în Republica Moldova", implementat de către PNUD Moldova în parteneriat cu Centrul Național Anticorupție, cu suportul financiar al Ministerul Afacerilor Externe al Norvegiei. Astfel, unul din obiectivele proiectului PNUD este consolidarea capacităților entităților publice întru implementarea art.27 din Legea integrității nr.82/2017 "Managementul riscurilor instituționale de corupție", care presupune oferirea unui Ghid metodologic și organizarea unor instruirilor în acest sens.

În vederea realizării obiectivului dat a fost elaborat proiectul Ghidului metodologic privind implementarea managementului riscurilor de corupție în cadrul entităților publice care a fost supus unei expertize de către expertul PNUD. Totodată, au fost selectați în calitate de participanți reprezentanții Ministerul Finanțelor, Consiliului Concurenței, Serviciul Protecție Internă și Anticorupție al Ministerului Afacerilor Interne și Inspectoratul General al Poliției al Ministerului Afacerilor Interne pentru organizarea unor întrevederi, în cadrul cărora vor fi discutate aspecte ce țin de cele mai bune practici în managementul riscurilor, inclusiv cele care vizează fraudă și corupția, tehnici de detectare a acestora, dar și modalități de responsabilizare a conducătorilor entităților publice în vederea implementării unui management eficient al riscurilor.

Suplimentar, instruirea conducătorilor entităților publice cu privire la managementul riscurilor de corupție, inclusiv diseminarea Ghidului metodologic vor avea loc urmare a aprobării acestui îndrumar.

### **Prioritatea II.2. Abordarea sectorială a corupției**

Nr.	Acțiunea	Termenul de realizare	Responsabili	Nivelul de realizare	
19	Crearea unui mecanism de coordonare a elaborării și implementării planurilor sectoriale anticorupție la nivelul APC din subordinea Guvernului responsabile de sectoarele prevăzute la acțiunile 20–28	Trimestrul II anul 2017	Guvernul; CS; CNA	<b>REALIZAT</b>	
Nr.	Acțiunea	Termenul de realizare	Responsabili	Indicatori de progres	Nivelul de realizare
20	Aprobarea și implementarea planului sectorial anticorupție în domeniul vamal	Trimestrul IV anul 2017 – pentru aprobare. Permanent, trimestrial, începând cu trimestrul I anul 2018 – pentru implementare	Guvernul; MF; SV; CNA; ANI	Planul – aprobat prin H.G. nr. 410 din 07.05.2018. Raportul trimestrial a fost prezentat Secretariatului, însă nu este publicat pe paginile web ale Guvernului și Serviciului Vamal. <b>Gradul de realizare – 2</b>	<b>ÎN PROCES DE REALIZARE</b>



21	Aprobarea și implementarea planului sectorial anticorupție în domeniul fiscal	Trimestrul IV 2017 – pentru aprobare. Permanent, trimestrial, începând cu trimestrul I 2018 – pentru implementare	Guvernul; MF; SFS; CNA; ANI	Planul – aprobat prin H.G. nr. 325 din 17.04.2018. Raportul trimestrial a fost prezentat Secretariatului. Raportul este publicat pe pagina web Serviciului Fiscal de Stat. <b>Gradul de realizare – 3</b>	ÎN PROCES DE REALIZARE
22	Aprobarea și implementarea planului sectorial anticorupție în domeniul achizițiilor publice	Trimestrul IV 2017 – pentru aprobare. Permanent, trimestrial, începând cu trimestrul I 2018 – pentru implementare	Guvernul; MF; AAP; CNA; ANI	Planul – aprobat prin H.G. nr. 370 din 21.04.2018. Raportul trimestrial a fost prezentat Secretariatului, însă nu este publicat pe paginile web ale Guvernului și Agenției Achiziții Publice. <b>Gradul de realizare – 2</b>	ÎN PROCES DE REALIZARE
23	Aprobarea și implementarea planului sectorial anticorupție în domeniul administrării și deetatăzării proprietății publice	Trimestrul IV anul 2017 – pentru aprobare. Permanent, trimestrial, începând cu trimestrul I anul 2018 – pentru implementare	Guvernul; ME; APP; CNA; ANI	Planul- aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 554 din 18.06.2018. Raportul trimestrial a fost prezentat Secretariatului, însă nu este publicat pe paginile web ale Guvernului și Agenției Achiziții Publice. <b>Gradul de realizare – 2</b>	ÎN PROCES DE REALIZARE
24	Aprobarea și implementarea planului sectorial anticorupție în domeniul ocrotirii sănătății și asigurărilor medicale	Trimestrul IV anul 2017 – pentru aprobare. Permanent, trimestrial, începând cu trimestrul I anul 2018 – pentru implementare	Guvernul; MS; CNAM; CNA; ANI	Planul- aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 892 din 12.09.2018. Raportul trimestrial a fost prezentat Secretariatului, este publicat pe pagina web a Minisetului sănătății, muncii și protecției sociale, însă nu este publicat pe paginile web ale Guvernului și Companiei Naționale de Asigurări în Medicină <b>Gradul de realizare –2</b>	ÎN PROCES DE REALIZARE
25	Aprobarea și implementarea planului sectorial anticorupție în domeniul educației	Trimestrul IV anul 2017 – pentru aprobare. Permanent, trimestrial, începând cu trimestrul I anul 2018 – pentru implementare	Guvernul; MEd; CNA; ANI	Planul- aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 816 din 20.08.2018. Raportul trimestrial nu a fost prezentat Secretariatului, și nu este publicat pe paginile web ale Guvernului și Ministerului Educației, Culturii și Cercetării. <b>Gradul de realizare – 1</b>	PARȚIAL REALIZAT
26	Aprobarea și implementarea planului sectorial anticorupție în domeniul agroalimentar (subvenționări în agricultură,	Trimestrul IV anul 2017 – pentru aprobare. Permanent, trimestrial, începând cu trimestrul I anul 2018 – pentru implementare	Guvernul; MAIA; CNA; ANI	Planul- aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 19 din 18.01.2019 Raportul trimestrial a fost prezentat Secretariatului, însă nu este publicat pe paginile web ale Guvernului și Ministerului de resort.	ÎN PROCES DE REALIZARE

siguranța alimentelor etc.)

Gradul de realizare – 2

27	Aprobarea și implementarea planului sectorial anticorupție în domeniul asigurării ordinii publice	Trimestrul IV anul 2017 – pentru aprobare. Permanent, trimestrial, începând cu trimestrul I 2018 – pentru implementare	Guvernul; MAI; CNA; ANI	Planul – aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 597 din 26.06.2018. Raportul trimestrial nu a fost prezentat Secretariatului, și nu este publicat pe paginile web ale Guvernului și Ministerului Afacerilor Interne.	<b>PARȚIAL REALIZAT</b>
28	Aprobarea și implementarea planului sectorial anticorupție în domeniul protecției mediului ambiant	Trimestrul IV anul 2017 – pentru aprobare. Permanent, trimestrial, începând cu trimestrul I anul 2018 – pentru implementare	Guvernul; MM; CNA; ANI	Planul – aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1206 din 15.12.2018. Raportul trimestrial a fost prezentat Secretariatului, însă nu este publicat pe paginile web ale Guvernului și Ministerului de resort	<b>ÎN PROCES DE REALIZARE</b>

Gradul de realizare – 1

Gradul de realizare – 2

**Gradul total de realizare a planurilor sectoriale 1,88**

\* Gradul de realizare: 0 – nerealizat, 1 – parțial realizat, 2 – în proces de realizare; 3 – realizat

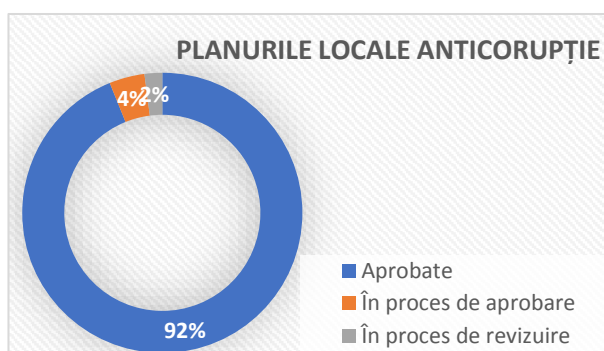
Nr. crt.	Acțiunea	Termenul de realizare	Instituția responsabilă	Indicator de progres	Sursa de verificare	Nivelul de realizare
29	Crearea unui mecanism de coordonare a elaborării și implementării planurilor anticorupție la nivel local	Trimestrul II anul 2017	Guvernul; CS; CALM; CNA; ANI	Actul normativ privind mecanismul de coordonare a implementării planurilor anticorupție, aprobat. Mecanismul de coordonare funcțional	Monitorul Oficial al RM; pagina web a Guvernului	<b>REALIZAT</b>

Nr. crt.	Acțiunea	Termenul de realizare	Instituția responsabilă	Indicator de progres	Sursa de verificare	Nivelul de realizare
30	Adoptarea și implementarea planurilor anticorupție în domeniul administrării publice locale	Trimestrul IV anul 2017 – pentru aprobare. Permanent, semestrial, începând cu trimestrul I anul 2018 – pentru implementare	APL de nivelul II; CS; CALM; CNA; ANI	Planurile anticorupție la nivel local, adoptate de către APL de nivelul II. Rapoartele semestriale privind implementarea planurilor, audiate în cadrul Grupului de monitorizare 2 și publicate pe paginile web ale Cancelariei de Stat și APL de nivelul II	Monitorul Oficial al RM; pagina web a Guvernului	<b>ÎN PROCES DE REALIZARE</b>

În colaborare cu expertul sectorial, CNA a asigurat elaborarea modelului Planului anticorupție în domeniul administrării publice locale pentru anii 2018-2020, care a fost publicat pe pagina

web a CNA<sup>10</sup>. Modelul a fost transmis către cele 35 de unități administrativ teritoriale de nivelul II pentru ajustare în cadrul Grupurilor de lucru create în fiecare unitate administrativ-teritorială, conform necesităților identificate la nivelul comunității locale și aprobare în cadrul ședințelor Consiliilor locale.

Modelul Planului anticorupție în domeniul administrării publice locale pentru anii 2018-2020 are ca obiectiv *“Dezvoltarea climatului de integritate, a responsabilității, transparenței și rezistenței la riscurile de corupție ale agenților publici din cadrul autorităților administrației publice locale și aleșilor locali,”* și este constituit din 5 priorități la nivel local pentru soluționarea problemelor identificate, *Prioritatea 1. Consolidarea integrității instituționale a APL prin prisma aplicării corespunzătoare a legislației anticorupție, Prioritatea 2. Gestionarea patrimoniului public local în condiții de legalitate, transparență și eficiență, Prioritatea 3. Asigurarea transparenței și prevenirea corupției în procesul de planificare, desfășurare și monitorizare a achizițiilor publice, Prioritatea 4. Sporirea calității serviciilor publice printr-un management eficient al resurselor umane, Prioritatea 5. Îmbunătățirea comunicării cu cetățenii și transparenței activității APL-urilor.* Subsecvent, modelul Planului local anticorupție include 17 rezultate scontate care stabilesc schimbarea ce urmează a se produce la nivel local prin realizarea a 35 de acțiuni, cu posibilitatea ajustării la necesitățile identificate la nivelul administrației publice locale.



Subsecvent, în conformitate cu prevederile Hotărârii Guvernului nr. 676/2017, autorităților administrației publice de nivelul II, se recomandă aprobarea planurilor locale anticorupție. În rezultat, din informațiile parvenite în adresa Secretariatului Grupului de Monitorizare a CNA, pentru perioada semestrului I al anului 2019, din numărul total de Consilii raionale, 92% au aprobat

Planurile anticorupție în domeniul administrării publice locale pentru anii 2018-2020 (Anenii Noi, Basarabeasca, Cahul, Cantemir, Călărași, Cimișlia, Comrat, Dondușeni, Edineț, Fălești, Florești Hîncești, Ialoveni, Leova, Nisporeni, Ocnița, Rezina, Rîșcani, Strășeni, Șoldănești, Ungheni, Taraclia, UTA Găgăuzia, Căușeni, Soroca, Drochia, Orhei, Telenești, Sîngerei, Ștefan-Vodă, Glodeni, Dubăsari).

Subsidiar, planul local anticorupție urmează a fi aprobat la următoarele ședințe ale Consiliului municipal Chișinău și Consiliului raional Briceni.

Totodată, ca urmare a instruirilor desfășurate în anul 2016 în cadrul proiectului „Transparența și responsabilitatea autorităților publice prin activități comune ale mass-media și ONG-urilor locale și regionale”, realizat de Centrul Contact și finanțat de Uniunea Europeană, Consiliile raionale Telenești, Criuleni, Călărași și Primăria orașului Cimișlia, Primăria mun. Bălți au elaborat Planul strategic local anticorupție și de integritate a APL pentru perioada 2016-2021. Inițiativa de a adopta un Plan de acțiuni anticorupție cu un termen de implementare de 5 ani (2016-2021) este una salutară, însă aceasta presupune asumarea responsabilității de a adopta modificări ulterioare ale acestui Plan, în conformitate cu documentele de politici care au fost adoptate ulterior, precum Strategia Națională de Integritate și Anticorupție pentru anii

<sup>10</sup>[https://www.cna.md/public/files/sna\\_cadrulnormativ/Planul%20local%20anticorupție%20pentru%20anii%202018-2020.docx](https://www.cna.md/public/files/sna_cadrulnormativ/Planul%20local%20anticorupție%20pentru%20anii%202018-2020.docx)

2017-2020. În rezultat, din Consiliile municipale/raionale sus-citate, Consiliile raionale Criuleni și Telenești și-au revizuit Planurile locale cu introducerea noilor rigori de integritate.

Astfel, Consiliul municipal Bălți, rămâne restant și urmează în termeni optimi să adapteze propriul Plan anticorupție la noile rigori de integritate.

### Prioritatea II.3. Transparență și responsabilitate în fața cetățenilor

Nr.crt.	Acțiunea	Termenul de realizare	Instituția responsabilă	Indicator de progres	Sursa de verificare	Nivelul de realizare
31	Crearea unei platforme electronice a Guvernului ce ar permite monitorizarea externă a fluxului de proiecte de legi și de hotărâri ale Guvernului, precum și accesul publicului la proiectele respective și la materialele aferente din momentul transmiterii lor la Guvern	Trimestrul II anul 2018	CS; Centrul de e-Guvernare; MJ	Platforma electronică ce permite monitorizarea externă a fluxului de proiecte de legi și de hotărâri ale Guvernului, integrată pe pagina web oficială a Guvernului după consultarea societății civile asupra caracterului prietenos pentru utilizator	Pagina web a Guvernului	PARȚIAL REALIZAT

Hotărârea Guvernului nr.414 din 08.05.2018 cu privire la măsurile de consolidare a centrelor de date în sectorul public și de raționalizare a administrării sistemelor informaționale de stat, prevede în pct. 20 modificarea denumirii Instituției publice „Centrul de Guvernare Electronică (E-Government)” (în SNIA indicată ca „Centrul de eGuvernare”) în Instituția publică „**Agencia de Guvernare Electronică**” (AGE). Astfel, în contextul raportărilor ulterioare se va utiliza denumirea nouă a instituției.

Articolul 22 din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative, prevede utilizarea Sistemului informațional e-Legislație și publicarea în cadrul acestuia a tuturor versiunilor proiectului actului normativ la diferite etape ale elaborării acestuia, precum și a materialelor suplimentare corespunzătoare etapei respective de elaborare, de către autoritatea publică sau subiectul cu drept de inițiativă legislativă care elaborează proiectul actului normativ, cu excepția Președintelui Republicii Moldova și a deputaților în Parlament.

Conform raportului prezentat de către Agenția de Guvernare Electronică, SI ”e-Legislație” , pentru perioada de implementare – anul 2018, are ca obiectiv primar facilitarea procesului de creație legislativă și a fost dezvoltat astfel încât să cuprindă traseul unui proiect de act normativ la toate etapele procesului legislativ (elaborare, avizare, expertizare), concentrate într-un singur sistem - accesibil subiecților implicați în procesul legislativ, inclusiv a publicului.

Ținând cont de indicatorul de progres al acțiunii în cauză, AGE recomandă ca la etapa elaborării de către Ministerul Justiției a proiectului viitorului Regulament al SI „eLegislație”, să se stabilească expres că sistemul informațional respectiv să fie integrat pe pagina web oficială a Guvernului (<http://gov.md/ro>), după consultarea societății civile asupra caracterului prietenos pentru utilizator.

Concomitent, în raportul privind realizările atinse în semestrul I al anului 2018, AGE a propus Cancelariei de Stat, în calitate de administrator al conținutului informațional al Paginii oficiale a Guvernului în rețeaua Internet, să implice în realizarea acțiunii în cauză și Instituția publică „Serviciul Tehnologia Informației și Securitate Cibernetică” (succesorul de drepturi și obligații ale Î.S. „Centrul de Telecomunicații Speciale”), care în conformitate cu pct.3 din Hotărârea Guvernului nr.1464/2007, este administratorul tehnico-tehnologic al paginii <http://gov.md/ro>.

Totodată, Agenția de Guvernare Electronică își exprimă disponibilitatea să se alăture realizării acțiunii 31 prin prisma integrării SI „e-Legislație” cu platformele centralizate de e-Guvernare (serviciul electronic guvernamental de autentificare și control al accesului (MPass), serviciul electronic guvernamental integrat de semnătură electronică (MSign), serviciul electronic guvernamental de jurnalizare (MLog).

Conform raportului prezentat de **Ministerul Justiției**, pentru perioada de implementare – anul 2018, Sistemul Informațional Automatizat (SIA) “e-legislație” se afla în proces de testare cu toate autoritățile publice ale administrației publice centrale. Totodată, a fost actualizată lista persoanelor implicate în procesul de elaborare a actelor normative, iar Agenția Resurse Informaționale Juridice a creat conturile necesare pentru a avea acces la sistem și pentru a participa la testare.

Prin intermediul acestui sistem urmează ca autoritățile care elaborează proiecte de acte normative să le facă publice în diferite versiuni la diferite etape ale elaborării. Prin intermediul sistemului informațional se va face public:

- a) inițiativa legislativă;
- b) numele și datele de contact ale persoanei responsabile de elaborarea proiectului de act normativ sau, după caz, informația despre grupurile de lucru create și componența acestora;
- d) concepția viitorului proiect;
- e) proiectul de act normativ;
- f) materialele din dosarul de însoțire a proiectului;
- g) informația referitoare la consultarea publică a proiectului etc.

Considerând provocările întâmpinate în supunerea tuturor proiectelor de acte normative expertizei anticorupție și publicării rezultatelor acesteia, este relevantă includerea categoriei “rezultatele expertizei anticorupție” în lista informațiilor făcute publice în sistemul susmenționat, inclusiv în conformitate cu acțiunea nr. 36 din prioritatea II.3, care prevede “Întocmirea sintezei obiecțiilor incluse în rapoartele de expertiză anticorupție pe marginea proiectelor de legi și de hotărâri ale Guvernului și publicarea ei pe pagina web a executivului concomitent cu publicarea proiectelor transmise la Guvern spre aprobare”.

Totodată, în perioada raportării precedente, a fost recepționată informația privind planificarea lansării oficiale a sistemului „e-legislație” cu asigurarea interconectării cu Registrul de stat al

actelor juridice ([www.legis.md](http://www.legis.md)). Proiectul Hotărârii de Guvern cu privire la aprobarea sistemului informațional autorizat „e-legislație” era raportat ca fiind la etapa de definitivare pentru a fi transmis spre consultare publică. La 13 aprilie 2019, Ministerul Justiției a plasat pe pagina web oficială anunțul privind continuarea procesului de elaborare a proiectului Hotărârii Guvernului cu privire la aprobarea Regulamentului privind organizarea și funcționarea Sistemului Informațional Automatizat „e-Legislație” și a proiectului Hotărârii Guvernului cu privire la aprobarea Conceptului tehnic al Sistemului Informațional Automatizat „e-Legislație”. Propunerile urmau a fi transmise până la data de 26 aprilie 2019.

Din informația oferită de **Cancelaria de Stat** pe parcursul perioadei semestrului I al anului 2019, nu au fost întreprinse careva activități suplimentare privind dezvoltarea platformei informaționale. La moment accesul publicului la proiectele de acte normative este asigurat prin intermediul paginilor web oficiale a instituțiilor publice și a platformei guvernamentale [particip.gov.md](http://particip.gov.md)

Acțiunea	Termenul de realizare	Instituția responsabilă	Indicator de progres	Sursa de verificare	Nivelul de realizare
32 Extinderea listei de servicii publice prestate prin intermediul platformei electronice <a href="http://www.servicii.gov.md">www.servicii.gov.md</a>	Permanent, <b>cu verificarea anuală</b> a indicatorilor de progres	Centrul de e-Guvernare; entitățile prestatoare de servicii	Numărul de servicii publice noi prestate prin intermediul platformei electronice <a href="http://www.servicii.gov.md">www.servicii.gov.md</a> , lansate anual. Numărul de servicii publice cu plată electronică prin intermediul platformei <a href="http://www.servicii.gov.md">www.servicii.gov.md</a>	Platforma <a href="http://www.servicii.gov.md">www.servicii.gov.md</a>	REALIZAT

Hotărârea Guvernului nr.414 din 08.05.2018 cu privire la măsurile de consolidare a centrelor de date în sectorul public și de raționalizare a administrării sistemelor informaționale de stat, prevede în pct. 20 modificarea denumirii Instituției publice „Centrul de Guvernare Electronică (E-Government)” (în SNIA indicată ca „Centrul de eGuvernare”) în Instituția publică „**Agencia de Guvernare Electronică**” (AGE). Astfel, în contextul raportărilor ulterioare se va utiliza denumirea nouă a instituției.

În calitate de posesor al portalului guvernamental unic al serviciilor publice (<https://servicii.gov.md/>), Agenția de Guvernare Electronică (AGE) raportează că, potrivit situației de la 15.01.2019, portalul <https://servicii.gov.md/> are două interfețe: interfața informativă – pe care se regăsesc fișele/pașapoartele serviciilor publice, ce conține informații despre 631 servicii publice (cu 39 mai mult decât în anul 2017), și interfața interactivă care oferă beneficiarilor acces la 161 servicii publice prestate în mod electronic (e-servicii), care au fost integrate cu portalul și, respectiv, accesibile de pe portal (cu 35 mai mult decât în anul 2017).

Cu referire la al doilea indicator de progres („Numărul de servicii publice cu plată electronică prin intermediul platformei <https://servicii.gov.md/>”), AGE a clarificat că achitarea electronică are loc nu prin portal, ci prin Serviciul Guvernamental de Plăți Electronice (MPay). Cu alte cuvinte, accesarea unui serviciu public concret poate avea loc prin portal, achitarea efectuându-se însă prin Serviciul MPay. În acest context, conform raportului sunt integrate cu Serviciul MPay 44 de servicii publice, ce permite achitarea prin MPay pentru obținerea a peste 60 de acte/certificate etc. La momentul raportării, 23 autorități prestatoare de servicii publice

și 16 operatori de plăți sunt conectați la Serviciul Mpay, (număr neschimbat în comparație cu anul 2017).

Pentru perioada semestrului I al anului 2019, **Agencia Servicii Publice** informează despre disponibilitatea a 81 de servicii electronice prestate. Serviciile electronice care pot fi procesate prin intermediul paginii web oficiale a ASP, sunt următoarele: servicii cadastrale – 7; servicii de înregistrare /licențiere a unităților de drept – 3/24; servicii stare civilă - 20; servicii în domeniul evidenței și documentării populației – 12; servicii disponibile prin intermediul buletinului de identitate electronic – 6; servicii în domeniul evidenței și documentării conducătorilor de vehicule – 6; servicii în domeniul evidenței și documentării vehiculelor – 7; servicii în domeniul confecționării și eliberării numerelor de înmatriculare – 4; evidența unităților de drept – 2; programare prealabilă – 1.

**Serviciul Fiscal de Stat** prestează, prin intermediul platformei [www.servicii.gov.md](http://www.servicii.gov.md), 34 de servicii. Cel mai recent serviciu introdus în perioada semestrului I al anului 2019, este „Soluția fiscală individuală anticipată”. Toate serviciile electronice prestate de **Serviciul Fiscal de Stat** sunt gratuite pentru contribuabilii care întrunesc cerințele stipulate în art. 187 alin (2<sup>1</sup>) lit d) și e) din Codul Fiscal, care conține prevederile la subiectul prezentării dării de seamă fiscale. Contribuabilii care nu corespund acestor cerințe beneficiază de serviciile electronice prestate de SFS prin accesul oferit de IP ”Centrul de Tehnologii Informaționale în Finanțe” în bază de contract.

**Serviciul Vamal** raportează că la data de 30.06.2019 pe portalul [www.servicii.gov.md](http://www.servicii.gov.md) sînt publicate 18 seturi de servicii care conțin informații și referințe utile privind serviciile publice asociate administrării vamale. Suplimentar, Serviciul Vamal informează că prin intermediul platformei [www.servicii.gov.md](http://www.servicii.gov.md), este prestat 1 serviciu public cu plată electronică „Eliberarea certificatelor de origine”.

Conform informației recepționate de la **Serviciul de Informații și Securitate** pentru perioada de implementare – anul 2018, a fost definitivat și transmis către Ministerul Economiei și Infrastructurii proiectul pașaportului electronic a actului permisiv (certificatul de acreditare a prestatorului de servicii de certificare) pentru ghișeul unic. Totodată, se efectuau lucrări de modificare a pașaportului electronic a actului permisiv pentru unificarea structurii actului cu cele existente pe platforma [www.servicii.gov.md](http://www.servicii.gov.md)

Lista serviciilor prestate de **Casa Națională de Asigurări Sociale** a fost actualizată la data de 02.07.2019 și include 70 servicii (cu 1 serviciu mai mult decît în anul 2018). Suplimentar, CNAS informează că nu prestează servicii publice cu plată electronică prin intermediul platformei [www.servicii.gov.md](http://www.servicii.gov.md).

În cadrul **Ministerului Apărării**, structura responsabilă de serviciile publice prestate a întreprins măsuri pentru continuarea procesului de identificare a serviciilor publice prestate de către structurile MA, în total 55 servicii publice existente (11 prestate prin intermediul platformei electronice [servicii.gov.md](http://www.servicii.gov.md)). În perioada de raportare- anul 2018 a fost identificat și aprobat un nou serviciu public administrativ privind eliberarea certificatului de acordare a vizei de reședință, solicitat de secția sectorială de evidență și documentare a populației.

**Ministerul Economiei și Infrastructurii** a raportat pentru perioada anului 2018, privind efectuarea inventarierii serviciilor publice prestate, inclusiv și de structurile organizaționale din sfera de competență. Drept urmare, au fost eliminate 8 servicii publice depășite (proces coordonat în comun cu experți externi), au fost transferate 7 servicii care se referă la circulația mărfurilor cu dublă destinație, din domeniul de competență a MEI la Agenția Servicii Publice, a fost digitizat procesul de prestare a 4 servicii publice administrative, prin intermediul Sistemului Informațional Automatizat de Gestionare și Eliberare a Actelor Permisive (SIA GEAP), lansat la 9 iulie 2018.

Suplimentar, în anul 2018, în scopul transparenței informației cu privire la serviciile publice pe portalul electronic [www.servicii.gov.md](http://www.servicii.gov.md), au fost actualizate fișele a 87 de servicii publice.

**Agencia Națională pentru Siguranța Alimentelor** informează că pe pagina web [actpermisiv.gov.md](http://actpermisiv.gov.md) se regăsesc 7 servicii (eliberarea actelor permisive). Totodată, aceste servicii se găsesc și pe pagina web [www.mpay.gov.md](http://www.mpay.gov.md) la compartimentul Taxa pentru eliberarea actelor permisive.

Nr.c rt.	Acțiunea	Termen ul de realizar e	Instituția responsabilă	Indicator de progres	Sursa de verificare	Nivelul de realizare
33	Implementarea resursei informaționale în domeniul comerțului, prevăzută de legislația privind comerțul interior	Trim IV anul 2017	Centrul de e-Guvernare; ME; ANSA; CNSP; APL de niv I și II	Soft implementat și funcțional; numărul de notificări înregistrate în sistem	Confirmări din partea instituțiilor responsabile	<b>REALIZAT</b>

Potrivit raportului prezentat de către **Ministerul Economiei și Infrastructurii**, la 28 martie 2018 a fost aprobată Hotărîrea Guvernului nr. 263 cu privire la aprobarea modificărilor și completărilor ce se operează în Hotărîrea Guvernului nr. 753 din 14 iunie 2016, potrivit căreia a fost aprobat un nou Plan de acțiuni privind implementarea soluțiilor de ghișeu unic pentru eliberarea actelor permisive.

Posesor – Ministerul Economiei și Infrastructurii;

Deținător – Agenția Servicii Publice;

Registrator – autoritățile emitente de acte permisive conform Legii nr. 160 din 22 privind reglementarea prin autorizație a activității de întreprinzător.

Potrivit Planului de acțiuni, au fost aprobate 2 acte normative:

- Hotărîrea Guvernului nr. 550 din 13.06.2018 cu privire la aprobarea conceptului tehnic al Sistemului informațional automatizat de gestionare și eliberare a actelor permisive;
- Hotărîrea Guvernului nr. 551 din 13.06.2018 cu privire la aprobarea Regulamentului cu privire la modul de ținere a Registrului actelor permisive.

De asemenea, a fost aprobată Dispoziția Guvernului nr. 88-d din 23 iunie 2018 potrivit căreia a fost instituit Grupul de lucru tehnic pentru coordonarea definitivării și implementării Sistemului informațional automatizat de gestionare și eliberare a actelor permisive.



Sistemul este integrat cu serviciile guvernamentale comune precum MConnect, MSign, MPass, MNotify, MPay, etc. și este plasat pe MCloud și a fost înregistrat la Centrul Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal.

În anul 2018, a avut loc lansarea Sistemului informațional automatizat de gestionare și eliberare a actelor permise. În prima etapă au fost incluse în pilotare 29 de acte permise, eliberate de Agenția Medicamentului și Dispozitivelor Medicale, Ministerul Economiei și Infrastructurii, Agenția Servicii Publice, Agenția Națională de Reglementare a Activității Nucleare și Radiologice, Serviciul Național de Management al Frecvențelor Radio și Securității Cibernetice și notificarea privind inițierea activității de comerț, eliberată de către primăria mun. Chișinău. De asemenea, pentru perioada de implementare – anul 2018, a fost raportată planificarea lansării în regim de pilotare și de producție încă a cel puțin 60 de acte permise, prevăzute în Nomenclatorul actelor permise din Anexa nr. 1 la Legea nr. 160/2011.

Totodată, la data de 19 decembrie 2018, a fost aprobată Hotărârea Guvernului cu privire la instituirea resursei informaționale în domeniul comerțului, pe baza SIA GEAP. Drept urmare, au fost aduse modificări la Conceptul Tehnic al Sistemului Informațional automatizat de gestionare și eliberare a actelor permise, în continuare - SIA GEAP, Conceptul mecanismului de gestionare și eliberare a actelor permise și a Planului de acțiuni privind implementarea soluțiilor de ghișeu unic, Regulamentul cu privire la modul de ținere a Registrului actelor permise. Astfel, autoritățile publice implicate în implementarea soluțiilor de ghișeu unic din domeniul comerțului utilizează SIA GEAP în calitate de resursă informațională în domeniul comerțului.

Nr.c rt.	Acțiunea	Termenul de realizare	Instituți a respons abilă	Indicator de progres	Sursa de verificare	Nivelul de realizare
34	Înaintarea acțiunilor în regres împotriva persoanelor responsabile de condamnarea Republicii Moldova la CtEDO	Permanent, cu verificarea semestrială a indicatorilor de progres	PA; MJ	Acțiunile de regres înaintate; sentințele în privința persoanelor responsabile de condamnarea RM la CtEDO, pronunțate; volumul de mijloace financiare recuperate ca urmare a acțiunilor în regres de la responsabilii de condamnarea Republicii Moldova la CtEDO	Confirmări din partea instituțiilor responsabile	<b>ÎN PROCES DE REALIZARE</b>

Pentru perioada semestrului I al anului 2019 **Ministerului Justiției**, raportează, că la data de 14 martie 2019, prin scrisoarea nr.06/4622 în baza articolului 25 alin. (3) din Legea nr. 151/2015, Agentul guvernamental a transmis Procuraturii Generale lista hotărârilor și a deciziilor Curții Europene a Drepturilor Omului contra Republicii Moldova, în vederea inițierii, după caz, a urmăririi penale împotriva persoanelor care s-ar face responsabile de încălcările Convenției Europene a Drepturilor Omului, pentru anul 2018. În absența unor decizii irevocabile de constatare a vinovăției persoanelor vizate, Ministerul Justiției nu a putut înainta nici o acțiune în ordine de regres.

Totodată, conform raportului **Procuraturii Generale**, în perioada de raport nu au fost înaintate acțiuni în regres în privința funcționarilor publici și a judecătorilor pentru orice abatere gravă,

care a dus la condamnarea Republicii Moldova de către CtEDO. De asemenea, nu au fost pronunțate sentințe în privința persoanelor responsabile de condamnarea Republicii Moldova la CtEDO.

În același context, **Procuratura Anticorupție** a intervenit în cadrul ședinței Grupului de Monitorizare 3 al SNIA, organizate la data de 28 mai 2018, cu argumentarea necesității de revizuire a acțiunilor nr. 34 din Prioritatea II.2 și nr. 36 din Prioritatea III.5, odată cu actualizarea planului de acțiuni al SNIA, în conformitate cu Codul de procedură civilă și Codul de procedură penală, care prevăd atribuțiile procurorului în acțiunile civile și cazurile când procurorul intervine cu acțiune civilă în cadrul unui proces penal. Astfel, a fost subliniat că nu există un temei în baza căruia procurorul să se adreseze în judecată față de persoana responsabilă de condamnarea Republicii Moldova la CtEDO. În primul rând, persoana trebuie să fie condamnată, cel puțin trasă la răspundere disciplinară sau contravențională. În acest context, reprezentantul PA a punctat că nu este posibil de a merge cu o acțiune civilă în circumstanța inexistenței unui cadru legal funcțional, cu temeiuri care să reglementeze procedura. Totodată, Legea Integrității nr. 82 prevede dreptul persoanei de a recupera prejudiciul de la autoritatea publică, dar nu este prevăzut procedural cum se realizează această măsură. Drept urmare, membrii Grupului de Monitorizare 3 au adoptat decizia de a fi organizată o masă rotundă la subiectul implementării acțiunilor nr. 34 din Prioritatea II.2 și nr. 36 din Prioritatea III.5, pentru a determina modul de realizare în continuare a acestora.

Nr.c rt.	Acțiunea	Termenul de realizare	Instituți a respons abilă	Indicator de progres	Sursa de verificare	Nivelul de realizare
35	Transmiterea tuturor proiectelor de acte legislative și normative pasibile de expertiza anticorupție, după definitivarea proiectelor în urma avizării, la CNA pentru efectuarea expertizei anticorupție	Permanent, cu verificarea trimestrială a indicatorilor de progres	APC	Actele normative și proiectele de acte legislative aprobate de Guvern, pasibile de expertiza anticorupție, supuse în prealabil acestei expertize	Pagina web a Guvernului /Ordinea de zi a ședințelor Guvernului;/ pagina web a CNA/ Rapoarte privind activitatea de expertiză anticorupție/	PARȚIAL REALIZAT

Conform articolului nr. 35 din Legea nr. 100 din 22.12.2017 cu privire la actele normative, *expertiza anticorupție este obligatorie pentru toate proiectele actelor normative*. Conform Articolului 28 din Legea Integrității nr. 82/2017, lit. (2) *agenții publici și entitățile publice cu drept de inițiativă legislativă, alte entități publice care elaborează și promovează proiecte de acte legislative și normative (în continuare în acest articol – autori), precum și Secretariatul Parlamentului, în cazul inițiativelor legislative ale deputaților, au obligația de a supune expertizei anticorupție proiectele de acte, cu excepția:*

- a) documentelor de politici;
- b) actelor cu caracter individual de remanieri de cadre;
- c) decretelor Președintelui Republicii Moldova;
- d) dispozițiilor Guvernului;

- e) *hotărârilor Guvernului de aprobare a avizelor asupra proiectelor de legi și decrete ale Președintelui Republicii Moldova;*
- f) *tratatelor internaționale, actelor de acordare a deplinelor puteri și de exprimare a consimțământului Republicii Moldova de a fi legată prin tratat internațional.*

În procesul de analiză a paginii web a Guvernului, respectiv a proiectelor incluse pe ordinea de zi la ședințele de Guvern, s-a constatat că în perioada semestrului I al anului 2019 au fost examinate în cadrul ședințelor de Guvern 297 proiecte de acte normative. Din numărul total de acte examinate (297 proiecte), 243 de proiecte sunt pasibile expertizei anticorupție, iar 54 de proiecte nu necesită a fi supuse expertizei anticorupție, temei servind art.28 alin.(2) din Legea integrității nr.82/2017. Din cele pasibile (243 proiecte) au fost remise către Centrul Național Anticorupție și supuse expertizei anticorupție – 156 de proiecte, iar 87 de proiecte au fost examinate în cadrul ședințelor de Guvern fără a fi supuse expertizei anticorupție, cu încălcarea normelor legale ce reglementează procedura de elaborare și adoptare a proiectelor de acte normative.

În același timp, potrivit noilor prevederi ale Legii nr.100 din 22.12.2017 cu privire la actele normative, intrate în vigoare la 22.07.2018, expertiza proiectului de act normativ este efectuată concomitent cu avizarea acestuia, deci, asupra unui proiect nedefinitivat. Astfel, normele Legii nr.100/2017 care reglementează efectuarea expertizei anticorupție nu sunt corelate cu prevederile Legii integrității nr.82/2017, care la art.28 prevede că „expertiza anticorupție, cu excepțiile stabilite de lege, se efectuează (...) doar asupra proiectului definitivat în baza propunerilor și obiecțiilor expuse în procesul de avizare și/sau de consultare publică a părților interesate”.

Ținând cont de impactul și obiectivele expertizei anticorupție (prevenirea manifestărilor de corupție prin excluderea factorilor de risc din proiecte, oferirea garanțiilor suplimentare de desfășurare a procesului legislativ în interesul cetățenilor și în interes public) efectuarea acesteia concomitent cu etapa de avizare a proiectului va diminua din rolul și din scopul mecanismului dat, prevăzut chiar în Legea nr.100/2017 – Expertiza anticorupție are menirea de a – „(...) preveni apariția unor reglementări care ar favoriza corupția, prin elaborarea recomandărilor în vederea revizuirii reglementărilor respective sau în scopul diminuării efectelor negative ale acestora”. Raționamentul care stă la baza efectuării expertizei anticorupție asupra proiectului definitivat constă în faptul că proiectul nu poate suferi alte modificări, modificări care pot conține în sine norme coruptibile.

În acest context, se impune în mod necesar aprobarea modificărilor la Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative în sensul instituirii obligativității efectuării expertizei anticorupție asupra proiectului atunci când acesta este definitivat.

Nr. crt.	Acțiunea	Termenul de realizare	Instituția responsabilă	Indicator de progres	Sursa de verificare	Nivelul de realizare
36	Întocmirea sintezei obiecțiilor incluse în rapoartele de expertiză anticorupție pe marginea proiectelor de legi și de hotărâri ale Guvernului și publicarea ei pe pagina web a executivului concomitent cu publicarea proiectelor transmise la Guvern spre aprobare	Permanent, cu verificare trimestrială a indicatorilor de progres	APC; CS	Sintezele obiecțiilor incluse în rapoartele de expertiză anticorupție pe marginea proiectelor de legi, publicate pe pagina web a Guvernului	Pagina web a Guvernului	PARȚIAL REALIZAT

Rapoartele recepționate relevă o situație similară și pentru **acțiunea nr. 36**. Entitățile publice au prezentat informație generală. Însă nu au fost indicate date specifice sau surse de verificare a acestora.

**Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale** a raportat privind includerea propunerilor și obiecțiilor recepționate în tabelul divergențelor și luarea acestora în considerare în procesul de definitivare a proiectelor. Procedura a fost respectată cu excepția Hotărârii Guvernului nr. 56 din 11 februarie 2019 „cu privire la modificarea unor hotărâri ale Guvernului” și Hotărârii Guvernului nr. 163 din 7 martie 2019 „privind modificarea punctului 12 din Hotărârea Guvernului nr. 1167/2008 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la modul de stabilire și plată a ajutorului social”.

Este relevant de menționat prevederile articolului nr. 28 al Legii integrității nr. 82/2017, conform căruia expertiza anticorupție este obligatorie pentru proiectele de acte normative, cu excepțiile prevăzute în lege, anterior transmiterii acestora spre expertiză judiciară.

**Ministerului Apărării** raportează efectuarea sintezelor propunerilor și obiecțiilor incluse în rapoartele de expertiză anticorupție pe marginea proiectelor de acte normative, publicarea pe pagina web a Guvernului fiind raportată de către CS.

**Ministerul Economiei și Infrastructurii** susține că sintezele obiecțiilor au fost incluse în rapoartele de expertiză anticorupție pe marginea proiectelor de legi și publicate pe pagina web a Guvernului.

Conform raportului prezentat de **Ministerul Justiției**, toate proiectele de acte normative elaborate de către Minister sunt transmise Centrului Național Anticorupție pentru efectuarea expertizei anticorupție, în condițiile Legii nr.100 din 22.12.2017 cu privire la actele normative. Suplimentar, toate constatările și concluziile din rapoartele de expertiză anticorupție pe marginea proiectelor de legi sunt incluse în sinteze separate și remise Guvernului împreună cu dosarul proiectului. Publicarea acestora pe pagina web oficială a Guvernului ține de competența Cancelariei de Stat.

Conform raportului **Cancelariei de Stat**, prezentat la finele anului 2017, caracterul public al traseului unui proiect de act normativ la toate etapele procesului legislativ, concentrate într-un singur sistem, respectiv transparența procesului urmasu a fi asigurate odată cu intrarea în vigoare a Legii cu privire la actele normative (nr. 100/2017) și asigurarea funcționalității Sistemului informațional e-Legislație, care are ca obiectiv facilitarea procesului de creație legislativă.

Totodată, în raportul transmis pentru perioada anului 2018 și semestrul I al anului 2019, Cancelaria de Stat menționează că, autorul proiectului întocmește sinteza propunerilor parvenite de la autoritățile publice precum și din partea reprezentanților societății civile, iar în ceea ce privește constatările expertizei anticorupție acestea după caz sunt incluse în sinteza obiecțiilor sau în nota informativă la proiect.

Nr.c rt.	Acțiunea	Termenul de realizare	Instituția responsabilă	Indicator de progres	Sursa de verificare	Nivelul de realizare
37	Asigurarea adoptării proiectelor de legi și de hotărâri ale Guvernului, pasibile de expertiza anticorupție obligatorie, doar după supunerea acestora expertizei anticorupție	Permanent, cu verificarea trimestrială a indicatorilor de progres	CS	Rapoartele trimestriale ale Cancelariei de Stat cu privire la prezentarea de către autorii proiectelor de legi și de hotărâri ale Guvernului a sintezei pe marginea rapoartelor de expertiză anticorupție, concomitent cu înregistrarea proiectelor respective	Pagina web a Guvernului /Ordinea de zi a ședințelor Guvernului	PARȚIAL REALIZAT

Potrivit raportului **Cancelariei de Stat** pentru perioada semestrului I al anului 2019, a fost asigurată monitorizarea strictă a proiectelor de acte normative care necesită expertiza anticorupție, întrucât să fie avizate în mod corespunzător de către CNA. Totodată, a fost asigurată publicarea pe pagina web oficială a Guvernului a proiectului ordinii de zi a ședinței Guvernului și a proiectelor de acte ale Guvernului propuse pe ordinea de zi, cu excepția celor ce conțin secret de stat.

Totodată, monitorizarea paginii-web a Guvernului a relevat faptul că 87 proiecte de acte normative au fost examinate în cadrul ședințelor de Guvern fără a fi supuse expertizei anticorupție, drept urmare, încălcându-se prevederile normelor legale ce reglementează procedura de elaborare și adoptare a proiectelor de acte normative. (vezi informația prezentată la acțiunea nr. 35, prioritatea II.3)

## Raportul de monitorizare a progreselor și deficiențelor înregistrate în implementarea Planurilor anticorupție în domeniul administrării publice locale pentru anii 2018-2020, pentru perioada semestrului I al anului 2019.

Planul anticorupție în domeniul administrării publice locale pentru anii 2018-2020 reprezintă principalul documentul de politici anticorupție la nivelul autorităților publice locale de nivelul II, care are un caracter multidisciplinar pe termen mediu și oferă coordonatele majore de acțiune în sprijinul promovării integrității, buneii guvernări, eficienței, transparenței și îmbunătățirea structurilor și proceselor proprii ale administrației publice locale. Totodată, Planul local anticorupție contribuie la creșterea eficienței și eficacității organizaționale, precum și la creșterea gradului de responsabilizare a administrației publice locale, prin oferirea unui fundament solid în vederea prestării serviciilor publice calitative, utilizarea adecvată și eficientă a banilor publici, contribuind astfel la îmbunătățirea imaginii publice precum și la creșterea încrederii societății în autoritățile publice locale.

Planul are ca obiectiv “Dezvoltarea climatului de integritate, a responsabilității, transparenței și rezistenței la riscurile de corupție ale agenților publici din cadrul autorităților administrației publice locale și aleșilor locali,,.

Măsurile incluse în Plan sunt structurate în jurul a cinci priorități la nivelul local pentru depășirea problemelor identificate:

- Prioritatea 1. Consolidarea integrității instituționale a APL prin prisma aplicării corespunzătoare a legislației anticorupție,
- Prioritatea 2. Gestionarea patrimoniului public local în condiții de legalitate, transparență și eficiență,
- Prioritatea 3. Asigurarea transparenței și prevenirea corupției în procesul de planificare, desfășurare și monitorizare a achizițiilor publice,
- Prioritatea 4. Sporirea calității serviciilor publice printr-un management eficient al resurselor umane,
- Prioritatea 5. Îmbunătățirea comunicării cu cetățenii și transparenței activității APL-urilor.

Derularea activităților incluse în modelul Planului local anticorupție vine în sprijinul și detalierea inclusiv a celor 14 măsuri din Prioritatea II.1 “Promovarea integrității în cadrul entităților publice” ale *Pilonului II. Guvernul, sectorul public și administrația publică locală*, al Strategiei Naționale de Integritate și Anticorupție, aplicabile fiecărei instituții în mod particular, în funcție de riscurile, vulnerabilitățile și nevoile de intervenție specifice identificate. De asemenea, planurile sunt concepute cu o viziune concretă și realistă, fiind utilă și o analiză internă periodică privind modificarea acțiunilor cuprinse în acesta, întru asigurarea atingerii obiectivelor stabilite.

În ceea ce privește procesul de adoptare a Planului local anticorupție, Secretariatul Grupurilor de Monitorizare a SNIA a acordat asistență tehnică cu privire la elaborarea și adaptarea modelului Planului anticorupție în domeniul administrării publice locale în cadrul Grupurilor de lucru la nivelul fiecărei instituții din cadrul autorităților administrației publice locale de nivelul II. Drept urmare, în urma elaborării, modelul exhaustiv al Planului a fost transmis către toate cele 35 de autorități publice locale de nivelul II, pentru a fi ajustat la specificul și nevoile fiecărei entități, subliniind importanța unei analize obiective a măsurilor cuprinse în plan și nu

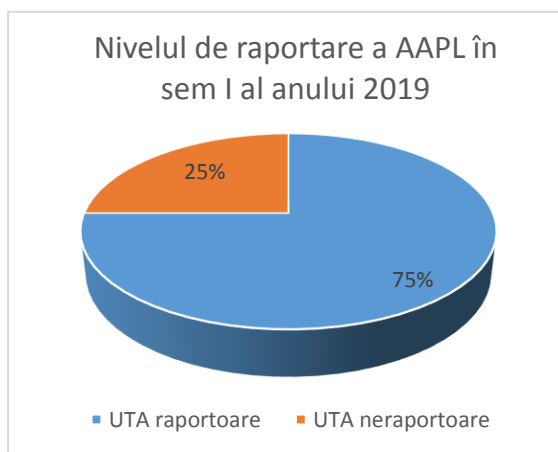
În ultimul rând identificarea unor lacune din activitatea instituției care nu își găsesc acoperire în modelul transmis.

În activitatea de asistență acordată autorităților publice locale de nivelul II, a fost subliniată importanța consultării angajaților implicați în domeniul de raportare din cadrul fiecărei instituții. Dat fiind faptul, că planul anticorupție în domeniul administrării publice locale are caracterul unui act normativ (urmând a fi adoptat prin decizia Consiliului raional/municipal), s-a recomandat respectarea dispozițiilor legale privind transparența decizională.

Analizând documentele transmise de către autoritățile publice locale, s-au constatat următoarele:

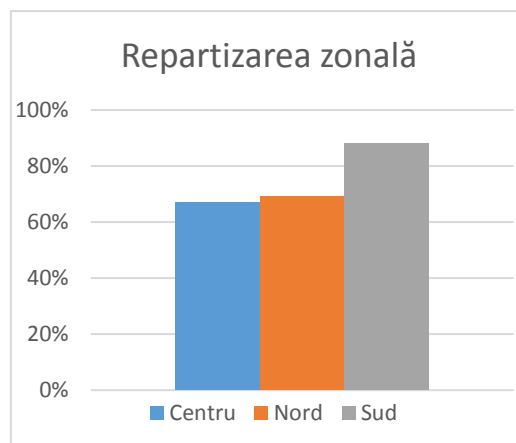
- o mare parte din unitățile administrativ teritoriale de nivelul II au preferat să preia cu fidelitate măsurile indicate în modelul transmis și au adoptat planul anticorupție în domeniul administrației publice locale în forma propusă de Secretariatul Grupurilor de Monitorizare a SNIA, fără a-l adapta la specificul fiecărei instituții în parte, ceea ce denotă fie formalism, fie o încredere/acord adus autorilor modelului planului în ceea ce privește cultivarea integrității în sectorul public la nivelul local;
- este apreciată inițiativa și responsabilitatea prezentată de autoritățile administrației publice locale precum Consiliul raional Orhei și Consiliul raional Hîncești, care și-au stabilit în planul anticorupție, pe lângă acțiunile regăsite în modelul transmis și alte măsuri de integritate specifice instituției, fapt ce exhibă și atrage după sine implicare și atenție detaliată;
- autoritățile administrației publice locale precum Consiliul raional Taraclia, Consiliul raional Ungheni, Consiliul raional Cahul, Consiliul raional Cimișlia, analizând acțiunile regăsite în modelul transmis al planului anticorupție în domeniul administrării publice locale, au decis să excludă o parte din ele, fără să realizeze în prealabil, analiza riscurilor și vulnerabilităților la corupție desprinse în acțiunile acestuia;
- pot fi considerate exemple de bune practici, documentele aprobate la nivelul Consiliului raional Orhei, Consiliului raional Hîncești, Direcția Justiției a UTA Găgăuzia, Consiliului raional Basarabeasca, Consiliului raional Leova;

Raportul de monitorizare privind implementarea Planurilor locale anticorupție pentru anii 2018-2020, tratează datele colectate pentru semestrul I al anului 2019. Astfel, **26** de AAPL de



nivelul II, ce constituie **75%** din numărul total, au transmis către Secretariatul Grupurilor de Monitorizare din cadrul CNA, rapoartele privind progresele înregistrate în implementarea acțiunilor cuprinse în Planul local anticorupție. Consiliile care nu au remis rapoartele pentru perioada semestrului I al anului 2019 sunt următoarele: Consiliul raional Briceni, Consiliul raional Cahul, Consiliul raional Ialoveni, Consiliul raional Dubăsari, Consiliu raional Fălești, Consiliu raional Florești, Consiliul raional Ocnița, Consiliul raional Orhei și Consiliul raional Rezina.

Dacă ar fi să repartizăm subiecții supuși raportării conform poziției geografice a acestora, putem evidenția o rată de raportare de 67 % la sută din Consiliile raionale/municipale din regiunea Centru, 69 % de raportări din regiunea Nord și respectiv 88 % - din regiunea Sud a Republicii Moldova.



Principalele dificultăți semnalate de către reprezentanții autorităților administrației publice locale privind implementarea Planului anticorupție în domeniul administrării publice locale pentru anii 2018-2020, se referă la:

- lipsa personalului și nivelul insuficient de pregătire a celui existent pentru îndeplinirea atribuțiilor;
- dificultatea de a atrage și de a menține un sistem de personal specializat și lipsa unor mecanisme eficiente de raportare și sancționare a încălcărilor comise de către agenții publici;
- sistemul actual extrem de depășit și nemotivat al salarizării în domeniul administrației publice locale, segment vulnerabil evidențiat inclusiv în Raportul de monitorizare "Situția democrației locale și gradului de implementare a documentelor de politici în domeniul descentralizării din Republica Moldova", realizat de Congresul Autorităților Locale din Moldova și IDIS "Viitorul" cu suportul Fundației Est-Europene, din resursele acordate de Guvernul Suediei, în anul 2018<sup>11</sup>.
- resurse financiare și umane insuficiente pentru dezvoltarea rețelelor de elaborare și implementare a politicilor publice anticorupție de la nivelul local;
- resurse financiare insuficiente pentru asigurarea accesului la pregătirea profesională a angajaților instituției;
- furnizarea de către cetățeni a unor informații false pentru obținerea de subvenții și sau ajutoare necuvenite.
- lipsa capacității proprii de realizare a analizei riscurilor și vulnerabilităților față de fenomenul corupției, de identificare a măsurilor de remediere, de elaborare a celorlalte documente solicitate la raportare;
- rigiditatea și teama angajaților de a raporta abaterile disciplinare și faptele de corupție identificate;
- lipsa unei comunicări interne eficiente cu efecte negative semnificative asupra asigurării unui climat organizațional optim;
- nivelul relativ scăzut al interesului salariaților și al instituțiilor publice privind organizarea de consultări și dezbateri publice periodice pentru diseminarea bunelor practici privind integritatea;
- lipsa de informare și conștientizare a consecințelor faptelor de corupție;

<sup>11</sup> <http://www.viitorul.org/files/library/raport%202018%20nou%20%281%29.pdf>



- cumul de atribuții ale persoanelor desemnate responsabile de monitorizarea/ implementarea Planului anticorupție în domeniul administrării publice locale pentru anii 2018-2020.

Dintre **măsurile de remediere** a vulnerabilităților evidențiate de autoritățile administrației publice locale de nivelul II, în rapoartele elaborate, putem menționa:

- identificarea, în comun cu autoritățile publice centrale, a mecanismelor de motivare nefinanciară a personalului;
- cooperarea cu donatorii externi care activează la nivelul local, întru consolidarea capacităților angajaților;
- recrutare de personal pentru ocuparea posturilor vacante existente;
- stabilirea unor mecanisme interne de instruire, întru menținerea memoriei instituționale, inclusiv la subiectul integrității;
- redimensionarea atribuțiilor din fișele de post ale personalului cu stabilirea unui coordonator din cadrul fiecărei entități publice, responsabil de colectarea informațiilor necesare privind stadiul implementării planului local anticorupție și raportarea semestrial către Secretariatul Grupurilor de Monitorizare a SNIA, asigurat de CNA;
- analiza și identificarea necesităților pentru salarizarea corespunzătoare a muncii;
- realizarea unui sistem intern de colectare periodică (lunară/trimestrială) a datelor și nu doar în zilele premergătoare raportării propriu-zise;
- participarea periodică la instruirii, precum și programe de dezvoltare profesională a agenților publici și aleșii locali;
- conștientizarea agenților publici cu privire la sancțiunile care li se pot aplica în cazul descoperii ulterioare a îndeplinirii defectuoase a atribuțiilor de serviciu;
- inițierea unui sistem de monitorizare a activității funcționarilor publici din cadrul autorității publice locale cu funcții de execuție și de control;
- în domeniul achizițiilor: specialiști licențiați, care să fie atestați și să aibă capacitatea de a oferi consultări actorilor implicați în achiziții publice (autoritatea contractantă și operatori economici); stabilirea necesităților în funcție de nevoile reale și prioritățile autorității contractante, inițierea în timp util a procedurilor de achiziții, formularea adecvată a cerințelor de calificare, stabilirea unor factori de evaluare care să reflecte avantajele reale și evidente pe care autoritatea contractantă le poate obține prin utilizarea acestora, respectarea legislației în materie de achiziții publice, analiza cu atenție a contractelor adiționale care se încheie în timpul derulării contractelor, fundamentarea temeinică a eventualelor modificări ale contractelor, instituirea unor proceduri specifice privind achizițiile la nivelul instituției publice locale.

Printre recomandările evidențiate supra au fost incluse și recomandările expuse de către operatorii economici participanți la studiu privind “Indexul de încredere în sistemul achizițiilor publice din Republica Moldova” elaborat în cadrul proiectului „Îmbunătățiri inovative în sistemul de achiziții publice din Republica Moldova prin incluziune, creativitate și practici de

respectare a legislației”, anul 2018, pentru ca sistemul național de achiziții publice să devină unul mai eficient.<sup>12</sup>

- efectuarea de vizite trimestriale în teritoriu pentru identificarea la zi a vulnerabilităților;
- verificarea din surse alternative a informațiilor oferite de subiecții anchetelor sociale.

Merită de a fi accentuată și apreciată în mod separat implicarea activă a APL-urilor de nivelul II în realizarea acțiunilor incluse în Planul anticorupție în domeniul administrării publice locale, prestația cărora este una salutară și necesită a fi menținută și consolidată, întru valorificarea și extinderea eforturilor anticorupție pe mai multe dimensiuni la nivelul administrării publice locale.

Pentru fiecare dintre măsurile incluse în Plan, autoritățile administrației publice locale colectează indicatori în cadrul unui proces de autoevaluare pe care îi raportează Secretariatului Grupurilor de Monitorizare a SNIA.

Raportul de față are drept scop monitorizarea stadiului de raportare a implementării Planurilor locale anticorupție la nivelul unităților administrativ-teritoriale de nivelul II prin realizarea unei analize cantitative și calitative a documentelor transmise către Secretariatul Grupurilor de Monitorizare pentru perioada semestrului I al anului 2019.

Conform acestui document, obiectivele procesului de monitorizare sunt:

- identificarea progreselor înregistrate în implementarea Planului anticorupție în domeniul administrării publice locale;
- identificarea și corectarea problemelor practice apărute în aplicarea normelor anticorupție incluse în plan;
- creșterea gradului de cunoaștere, înțelegere și implementare a măsurilor de consolidare a climatului de toleranță zero la corupție.

În urma analizei rapoartelor autorităților administrativ teritoriale de nivelul II, privind descrierea progreselor și deficiențelor înregistrate în atingerea indicatorilor de progres a acțiunilor cuprinse în Planurile locale anticorupție, a fost înregistrată o evoluție relevantă, comparativ cu perioada anterioară de raportare, însă nivelul scăzut de realizare a acțiunilor, rămâne să existe în rapoartele prezentate pentru perioada semestrului I al anului 2019.

În urma analizei calitative a rapoartelor s-a constatat o variație semnificativă în ceea ce privește volumul de raportare pe acțiuni și indicatori de progres, o raportare neuniformă (utilizarea în același timp a mai multor tipuri de raportare) și inclusiv probleme de calitate a datelor.

**Prioritatea 1. Consolidarea integrității instituționale a APL prin prisma aplicării corespunzătoare a legislației anticorupție**, urmărește 4 rezultate scontate, după cum urmează:

*Rezultatele scontate:*

1. *Climatul de integritate cultivat în cadrul APL de toate nivelurile.*
2. *Încălcarea măsurilor de asigurare a integrității profesionale de către agenții publici din cadrul APL și aleșii locali sancționată.*
3. *Unități de audit intern create și funcționale.*

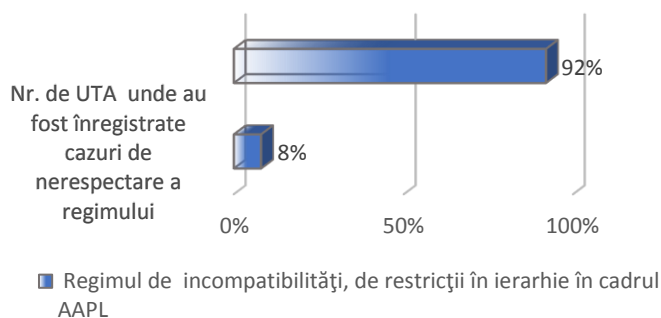
---

<sup>12</sup> <http://viitorul.org/files/library/Index%20incredere%20achizitii%20WEB%202ab.pdf>

#### 4. Sistem de gestiune a riscurilor, inclusiv riscurile de corupție, implementat.

Nr. crt.	Acțiunea	Termenul de realizare	Instituția responsabilă	Indicator de progres	Sursa de verificare	Nivelul de realizare
1	Asigurarea respectării regimului de incompatibilități, de restricții în ierarhie și de limitare a publicității	Permanent, cu verificarea anuală a indicatorilor de progres	Entitățile publice ai căror agenți publici sînt subiecți ai declarării averilor și intereselor personale; ANI	Numărul de cazuri de incompatibilități și restricții în ierarhie atestate și soluționate în entitățile publice; numărul de sesizări la ANI cu privire la încălcarea regimului de incompatibilități și limitare a publicității; Numărul de persoane suspendate pentru asemenea încălcări	Platforma electronică de asigurare a integrității instituționale și e-cazierul integrității profesionale	Parțial realizat

Respectarea regimului de incompatibilități, de restricții în ierarhie și de limitare a publicității, prin evitarea promovării intereselor personale și asigurarea respectării interesului public, conform rapoartelor remise, a fost asigurată în cadrul a 24 de Consilii municipale/raionale



raportoare. Consiliul raional Soroca raportează înregistrarea a 17 cazuri privind încălcarea regimului de incompatibilități, de restricții în ierarhie și de limitare a publicității. Totodată, informațiile transmise în adresa Secretariatului Grupurilor de Monitorizare a SNIA, denotă că 7 din cazurile înregistrate au fost soluționate în cadrul entității. Pe marginea a 10 cazuri privind încălcarea regimului de

incompatibilități, de restricții în ierarhie și de limitare a publicității a fost sesizată Autoritatea Națională de Integritate (ANI).

Subsecvent, careva informații referitoare la demararea și finalitatea soluționării cazurilor menționate supra nu a fost oferită.

La data întocmirii Raportului de monitorizare și evaluare a SNIA pentru perioada semestrului I al anului 2019, pe pagina web a ANI, la compartimentul Acte de constatare, nu au fost găsite Acte de constatare la subiectul sus-vizat<sup>13</sup>.

Nr. crt.	Acțiunea	Termenul de realizare	Instituția responsabilă	Indicator de progres	Sursa de verificare	Nivelul de realizare
2	Asigurarea respectării regimului de declarării averilor și intereselor personale	Permanent, cu verificarea anuală a indicatorilor de progres	Entitățile publice ai căror agenți publici sînt subiecți ai declarării averilor și intereselor personale; ANI;	Numărul de agenți publici angajați/numiți/cu mandatele validate pe parcursul anului și numărul de declarații depuse în momentul angajării/numirii /validării mandatului. Numărul total de agenți publici angajați/numiți/cu mandatele validate care	Platforma electronică de depunere a declarațiilor de avere și interese personale. Platforma electronică	Parțial realizat

<sup>13</sup> <http://ani.md/ro/acte-constatare>

CNA	activează în entitatea publică pe parcursul anului și numărul de declarații depuse anual. Numărul de agenți publici ale căror mandat/raporturi de muncă sau de serviciu au încetat pe parcursul anului și numărul de declarații depuse la încetarea mandatului/raporturilor de muncă sau de serviciu pe parcursul anului respectiv.	de asigurare a integrității instituționale și e-cazierul integrității profesionale. Pagina web a ANI; hotărârile instanțelor de judecată
-----	---	--

Prevenirea îmbogățirii nejustificate și ilicite a agenților publici, evitarea conflictelor de interese în activitatea acestora, obligă agenții publici să depună declarația de avere și interese personale, în termenul și în modul prevăzute de legislație în următoarele cazuri:

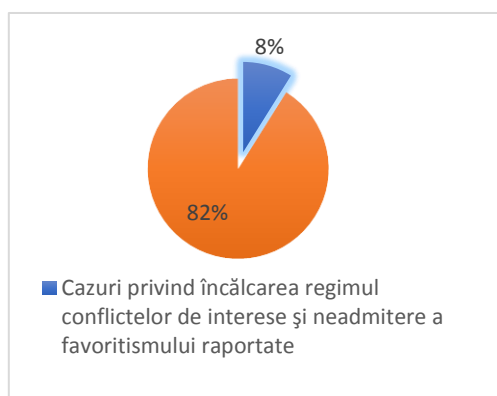
- în momentul angajării, numirii sau validării mandatului,
- anual,
- la încetarea mandatului, a raporturilor de muncă sau de serviciu.

Din rapoartele parvenite în adresa Secretariatului Grupului de Monitorizare al CNA, s-a evidențiat o serie de neconformități în raportarea respectării regimului declarării averilor și intereselor personale. Au fost atestate date diferite privind numărul persoanelor angajate prin transfer sau concurs la entitatea publică și numărul declarațiilor depuse la validarea mandatelor în perioada de raportare, de asemenea, în cazul numărului de persoane care activează în cadrul autorității și numărul de declarații depuse anual la Autoritatea Națională de Integritate. Aceeași situație se regăsește și în cazurile privind numărul agenților publici care și-au încetat mandatul și numărul de declarații depuse în acest caz.

Toate aceste neconcordanțe se datorează în mare măsură faptului că începând cu anul 2018, agenții publici care cad sub incidența Legii Nr. 133 din 17.06.2016 privind declararea averii și a intereselor personale, depun declarația în formă electronică prin intermediul serviciului electronic E-integritate, ceea ce face ca raportarea privind numărul agenților publici care au depus declarațiile, de către subdiviziunile responsabile din cadrul Consiliilor raionale să devină anevoioasă sau chiar imposibilă.

Nr. crt.	Acțiunea	Termenul de realizare	Instituția responsabilă	Indicator de progres	Sursa de verificare	Nivelul de realizare
3	Asigurarea respectării regimului conflictelor de interese și neadmiterea favoritismului	Permanent, cu verificarea anuală a indicatorilor de progres	Entitățile publice ai căror angajați sînt subiecți ai declarării averilor și intereselor personale; ANI	Numărul conflictelor de interese declarate Numărul conflictelor de interese soluționate în cadrul entităților publice. Numărul conflictelor de interese sesizate la ANI. Numărul actelor de constatare ale ANI cu privire la conflictele de interese.	Platforma electronică de asigurare a integrității instituționale și e-cazierul integrității profesionale	Parțial realizat

În vederea asigurării exercitării atribuțiilor de serviciu a agenților publici cu nepărtinire și corectitudine și întru garantarea respectării regimului conflictelor de interese și neadmiterea favoritismului, în perioada de raport- semestrul I al anului 2019 în cadrul subdiviziunilor Consiliul Raional Soroca au fost înregistrate 17 cazuri de încălcare a regimului conflictelor de



interese și neadmitere a favoritismului, în urma cărora pe marginea a 7 cazuri de nerespectare a conflictului de interese, a fost sesizată Autoritatea Națională de Integritate, restul soldându-se cu soluționarea acestora în cadrul entității.

De asemenea, un caz de încălcare a regimului conflictelor de interese și neadmiterea favoritismului a fost semnalat în cadrul Consiliului raional Taraclia, acesta s-a soluționat în cadrul entității publice, totodată, despre finalitatea cazului nu au fost aduse

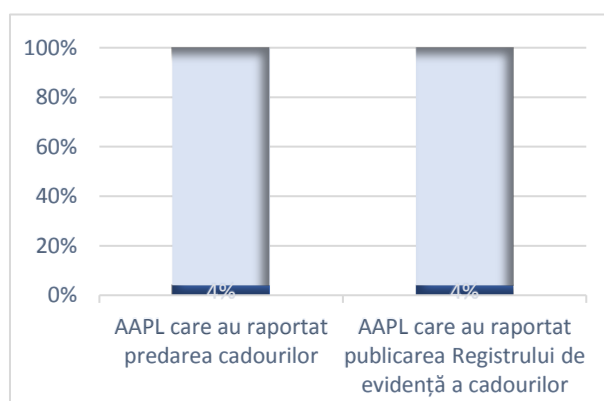
careva informații.

Celelalte 22 de autorități ale administrației publice locale au declarat lipsa cazurilor de încălcare a regimului conflictelor de interese și neadmiterea favoritismului.

Nr. crt.	Acțiunea	Termenul de realizare	Instituția responsabilă	Indicator de progres	Sursa de verificare	Nivelul de realizare
4	Asigurarea respectării regimului cadourilor	Permanent, cu verificarea anuală a indicatorilor de progres	Entitățile publice	Numărul cadourilor predate comisiilor de evidență și evaluare a cadourilor în cadrul entităților publice. Comisia de evaluare și evidență a cadourilor instituită și funcțională Numărul cadourilor predate comisiei de evaluare și evidență a cadourilor Numărul și suma cadourilor răscumpărate în cadrul entităților publice. Numărul de cadouri inadmisibile, transmise agenției anticorupție și numărul de dosare penale și contravenționale instrumentate. Registrele de evidență a cadourilor publicate pe paginile web ale entităților publice	Platforma electronică de asigurare a integrității instituționale și e-cazierul integrității profesionale	Parțial realizat

Întru evitarea manifestărilor de corupție, agenților publici le este interzis să solicite sau să accepte cadouri (bunuri, servicii, favoruri, invitații sau orice alt avantaj) care le sînt destinate personal sau familiei lor, dacă oferirea sau acordarea lor este legată direct sau indirect de desfășurarea activității lor profesionale.

În acest sens, în vederea asigurării respectării regimului cadourilor, 18 Consilii raionale ce constituie circa 67 % de autorități publice locale raportoare pentru perioada semestrului I al anului 2019 (Consiliile raionale Călărași, Cantemir, Cimișlia, UTA Găgăuzia, Bălți, Anenii-Noi, Criuleni, Dondușeni, Drochia, Edineț, Glodeni, Hîncești, Leova, Nisporeni, Sîngerei, Șoldănești, Soroca,



Telenești) au raportat despre instituirea și funcționarea Comisiei de evaluare și evidență a cadourilor. Astfel identificăm o creștere cu 5% comparativ cu anul precedent.

Din numărul total de Consilii raionale raportoare, doar în cadrul Consiliului raional Drochia a fost asigurată înregistrarea în Registrul de evidență a cadourilor a 2 cadouri, valoarea estimată a acestora constituie - 650 lei.

Cu referire la publicarea Registrului de evidență a cadourilor pe pagina web a autorităților administrației publice locale de nivelul II, a fost raportată de către o entitate publică și anume Consiliul raional Călărași. În anul 2018, publicarea Registrului a fost raportată de către 4 entități publice. Subsecvent, Consiliile raionale raportează că publicarea pe pagina web a Registrelor de evidență a cadourilor, nu este asigurată pe motiv că lipsesc careva date înregistrate în acesta.

Nr. crt.	Acțiunea	Termenul de realizare	Instituția responsabilă	Indicator de progres	Sursa de verificare	Nivelul de realizare
5	Asigurarea neadmiterii, denunțării și tratării influențelor necorespunzătoare	Permanent, cu verificarea anuală a indicatorilor de progres	Entitățile publice	Numărul cazurilor de influență necorespunzătoare denunțate, soluționate în cadrul entităților publice. Numărul cazurilor de influență necorespunzătoare denunțate la CNA /alte autorități anticorupție.	Platforma electronică de asigurare a integrității instituționale și e-cazierul integrității profesionale	Parțial realizat

Neadmiterea, denunțarea și tratarea influențelor necorespunzătoare, reprezintă o obligație a agenților publici, angajamentul cărora constituie asigurarea calității, transparenței, obiectivității și imparțialității în prestarea serviciilor publice.

Din rapoartele colectate de către Secretariatul Grupurilor de monitorizare a SNIA, în cadrul Consiliilor raionale raportoare, pentru perioada semestrului I al anului 2019, nu au fost identificate careva cazuri de influență necorespunzătoare denunțate, soluționate în cadrul entităților publice, sau denunțate la CNA /alte autorități anticorupție.

Nr. crt.	Acțiunea	Termenul de realizare	Instituția responsabilă	Indicator de progres	Sursa de verificare	Nivelul de realizare
6	Asigurarea neadmiterii și denunțării manifestărilor de corupție; protecția avertizorilor de integritate	Permanent, cu verificarea anuală a indicatorilor de progres	Entitățile publice; CNA	Regulament privind organizarea activităților de denunțare a manifestărilor de corupție, adoptat Numărul manifestărilor de corupție denunțate de către agenții publici conducătorilor entităților publice și agențiilor anticorupție. Numărul avertizărilor de integritate depuse în cadrul entităților publice. Numărul avertizărilor de integritate transmise la CNA. Numărul avertizorilor de integritate supuși protecției	Platforma electronică de asigurare a integrității instituționale și e-cazierul integrității profesionale	Parțial realizat

Agenții publici angajați și conducătorul entității sunt obligați să denunțe imediat încercările de implicare a lor în manifestări de corupție. Dezvăluirea manifestărilor anticorupție de către un

agent public, care cunosc astfel de cazuri în entitatea în care sunt angajați, este un drept al acestora. Legea nr. 122/2018 privind avertizorii de integritate, prevede mecanismele de dezvăluire precum și drepturile persoanei care a efectuat-o, inclusiv drepturile asigurate în cazul în care persoana este recunoscută drept avertizor de integritate, precum și obligațiile conducătorului entității respective și a autorităților de resort de a asigura respectarea acestor drepturi.

În urma informațiilor parvenite de la autoritățile administrației publice locale, pentru perioada semestrului I al anului 2019, 7 Consilii raionale (Consiliile raionale Călărași, Cimișlia, Drochia, Glodeni, Edineț, Șoldănești, Ungheni) au raportat aprobarea Regulamentului privind organizarea activităților de denunțare a manifestărilor de corupție.

Rapoartele recepționate nu au identificat cazuri înregistrate privind existența manifestărilor de corupție denunțate de către agenții publici conducătorilor entităților publice și autorităților anticorupție, sau careva cazuri de avertizări de integritate depuse în cadrul entităților publice sau la alte instituții abilitate.

Nr. crt.	Acțiunea	Termenul de realizare	Instituția responsabilă	Indicator de progres	Sursa de verificare	Nivelul de realizare
7	Asigurarea intoleranței față de incidentele de integritate	Permanent, cu verificarea anuală a indicatorilor de progres	Entitățile publice	Numărul de sancțiuni disciplinare aplicate în cadrul entităților publice în legătură cu incidentele de integritate admise de agenții publici. Numărul sesizărilor depuse de către conducătorii entităților publice la autoritățile anticorupție cu privire la incidentele de integritate ce constituie infracțiuni și contravenții. Numărul de suspendări din funcții ale agenților publici inculpați pentru infracțiuni de corupție sau conexe corupției	Platforma electronică de asigurare a integrității instituționale și e-cazierul integrității profesionale	Parțial realizat

Manifestarea spiritului de intoleranță față de incidentele de integritate, o prerogativă importantă în consolidarea încrederii populației în entitate, presupune realizarea măsurilor de prevenire și sancționare a persoanelor implicate în incidente de integritate, cu monitorizarea minușioasă a traseului procedurilor asigurate, în conformitate cu normele legale.

Din informațiile deținute la moment, pentru perioada de raport, a fost înregistrat un singur caz cu privire la incidentele de integritate ce constituie infracțiuni și/sau contravenții, la Consiliul raional Leova, care însă nu a oferit careva informații privind finalitatea cazului.

Nr. crt.	Acțiunea	Termenul de realizare	Instituția responsabilă	Indicator de progres	Sursa de verificare	Nivelul de realizare
8	Asigurarea respectării accesului la informații de interes public	Permanent, cu verificarea anuală a indicatorilor de progres	Entitățile publice	Persoanele responsabile de accesul la informații de interes public, desemnate în cadrul autorităților.	Platforma electronică de asigurare a integrității instituționale și	Parțial realizat

Numărul de solicitări de acces la informații, transmise anual entităților publice.  
 Numărul de refuzuri de acces la informații.  
 Numărul contestațiilor depuse anual în instanța de judecată împotriva refuzului entităților publice de a oferi acces la informații.  
 Numărul de hotărâri adoptate anual de instanțele de judecată privind obligarea entităților publice de a oferi informațiile solicitate

e-cazierul integrității profesionale

Accesul liber și neîngrădit al cetățenilor la orice informație de interes public, constituie unul dintre principiile fundamentale care stă la baza relațiilor dintre cetățeni și autoritățile publice. În acest sens, din informațiile recepționate de către Secretariatul Grupurilor de Monitorizare al SNIA, 20 Consilii raionale au comunicat despre desemnarea persoanelor responsabile de accesul la informații de interes public (Consiliile raionale Călărași, Cantemir, Cimișlia, Criuleni, Donușeni, Drochia, Edineț, Glodeni, Hîncești, Leova Nisporeni, Sîngerei, Șoldănești, Soroca, Strășeni, Taraclia, Telenești, Ungheni, UTA Găgăuzia, Anenii Noi) relevînd sporirea numărului cu o entitate în comparație cu anul precedent.

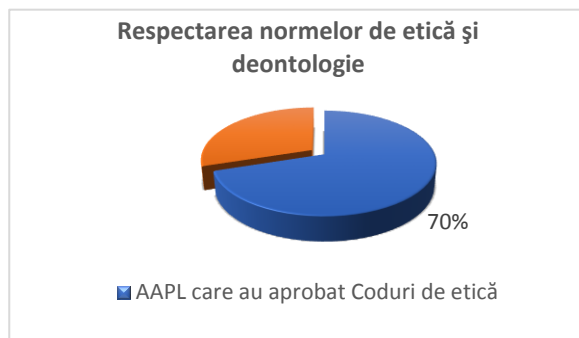
În total, pe parcursul semestrului I al anului 2019, în cadrul Consiliilor raionale raportoare au fost înregistrate 791 de solicitări de acces la informații, depășindu-se plafonul stabilit pentru întreaga perioadă a anului precedent. Astfel, în cadrul Consiliului raional Cantemir au fost înregistrate 320 de solicitări privind accesul la informații, Consiliul raional Donușeni a înregistrat un număr de 61 de solicitări, Consiliul raional Criuleni raportează înregistrarea a 37 cazuri, Consiliul raional Taraclia, denotă înregistrarea a 50 de solicitări atribuite accesului la informații, Consiliu raional Telenești a înregistrat 148 solicitări, Consiliul Raional Leova, a raportat parvenirea a 53 de cazuri privind accesul la informații.

Din informațiile oferite de către entitățile locale raportoare, examinarea solicitărilor privind accesul la informații a fost realizată în conformitate cu legislația în vigoare, oferindu-se răspuns pertinent în termenii stabiliți. Totodată, nu au fost identificate careva refuzuri de oferire a informațiilor solicitate.

Nr. crt.	Acțiunea	Termenul de realizare	Instituția responsabilă	Indicator de progres	Sursa de verificare	Nivelul de realizare
9	Asigurarea implementării și respectării normelor de etică și deontologie	Permanent, cu verificarea anuală a indicatorilor de progres	Entitățile publice	Adoptarea codurilor de etică și deontologie pentru entitățile publice care nu au astfel de coduri. Planurile anuale de instruire, inclusiv de instruire continuă, aprobate. Numărul de instruiți și de agenți publici instruiți cu privire la normele de etică și deontologie. Numărul de cazuri de încălcare a normelor de etică	Platforma electronică de asigurare a integrității instituționale și e-cazierul integrității profesionale	Parțial realizat

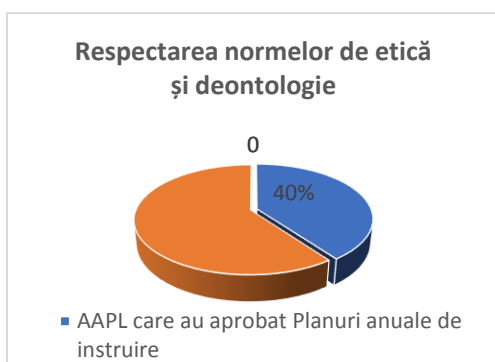


Instituirea unui climat de încredere și respect reciproc între cetățeni și autoritățile publice, urmărind scopul creării și menținerii prestigiului, sporirii prestației, eliminării birocrației și a manifestărilor de corupție din cadrul entității publice, se face posibilă inclusiv prin promovarea normelor de etică și deontologie în cadrul entității publice. Totodată, serviciul în administrația publică implică un comportament etic din partea funcționarilor și angajaților, conform normelor și standardelor deontologice.



Astfel, pentru perioada semestrului I al anului 2019, de către 19 Consilii raionale (Basarabeasca, Anenii Noi, Călărași, Cantemir, Cimișlia, Criuleni, Drochia, Edineț, Glodeni, Hîncești, Leova, Nisporeni, Rîșcani, Sîngerei, Șoldănești, Soroca, Ștefan-Vodă, Strășeni, Telenești) a fost raportată elaborarea Codurilor de etică și deontologie, cea ce reprezintă circa 70% dintre autoritățile publice locale raportoare, o creștere cu 2% în comparație cu anul 2018 și o creștere cu 43% în comparație cu anul 2017.

O ascensiune în acest sens este remarcat și în Raportul de monitorizare a evoluției administrațiilor publice locale de nivelul I și II din Moldova în ce privește deschiderea acestora către cetățeni, pentru perioada 2016-2018<sup>14</sup>, care este un produs al inițiativei „Promovarea transparenței și sustenabilității financiare a politicilor regionale, a întreprinderilor de stat și a autorităților locale din Republica Moldova”, inițiativa este implementată de IDIS „Viitorul”, în parteneriat cu Institutul pentru Reforme Economice și Sociale din Slovacia (INEKO), care denotă, că “dacă în 2016 nici un raion nu avea publicat un Cod de etică pentru angajații autorităților administrației publice raionale, atunci în 2018 au fost identificate opt astfel de coduri pe paginile web”.



În cadrul a circa 40% de Consilii municipale/raionale (UTA Găgăuzia, Cantemir, Criuleni, Dondușeni, Glodeni, Hîncești, Leova, Nisporeni, Dondușeni, Telenești, Ungheni), a fost asigurată elaborarea și aprobarea Planurilor anuale de instruire, o scădere cu 28% în comparație cu anul 2018.

Subsidiar, din informațiile recepționate s-a constatat că de instruire cu privire la normele de etică și deontologie, au beneficiat, din cadrul Consiliului raional Călărași - 6 persoane, Consiliul raional Drochia - 10 persoane,

Consiliul raional Edineț- 4 persoane, Consiliul raional Hîncești- 123 de persoane, Consiliul raional Nisporeni- 8 persoane, Consiliul raional Sîngerei- 4 persoane.

În total, cu privire la normele de etică și deontologie au fost instruiți 264 de reprezentanți a autorităților administrației publice locale de nivelul II.

În ceea ce privește înregistrarea încălcării normelor de etică și deontologie, un astfel de caz a fost raportat de Consiliul raional Sîngerei, persoana fiind sancționată disciplinar.

<sup>14</sup> <http://viitorul.org/files/library/Raport%20Evolutie%20AAPL%20si%20II%202018%203%20ro.pdf>

De către Consiliul raional Dondușeni, au fost raportate 2 cazuri, pretins a fi încălcări ale normelor de etică și deontologie. Informații privind procedura de soluționare și/sau procedura de sancționare și finalitatea procesului nu au fost stipulate în raportul prezentat.

Nr. crt.	Acțiunea	Termenul de realizare	Instituția responsabilă	Indicator de progres	Sursa de verificare	Nivelul de realizare
10	Asigurarea respectării regimului de restricții și limitări în legătură cu încetarea mandatului, a raporturilor de muncă sau de serviciu și migrarea agenților publici în sectorul privat (pantufraj)	Permanent, cu verificarea anuală a indicatorilor de progres	Entitățile publice	Numărul anual de agenți publici care și-au încetat mandatul, raporturile de muncă sau de serviciu și numărul ofertelor de muncă sau de angajare oferite agenților publici în cadrul organizațiilor comerciale, comunicate de către agenții publici înainte de încetarea mandatului, a raporturilor de muncă sau de serviciu. Numărul de contracte comerciale refuzate anual de către entitățile publice din motivul că în organizațiile comerciale activează persoane care, pe parcursul ultimului an, au fost agenți publici în cadrul entităților publice	Platforma electronică de asigurare a integrității instituționale și e-cazierul integrității profesionale	Parțial realizat

Asigurarea respectării regimului de restricții și limitări în legătură cu încetarea mandatului, a raporturilor de muncă sau de serviciu și migrarea agenților publici în sectorul privat (pantufraj), reprezintă o măsură de cultivare a integrității instituționale, față de care autoritățile publice locale manifestă o insuficiență de cunoștințe privind implementarea și gestionarea mecanismului.

Este important de menționat faptul, că autoritățile publice locale, depistând careva deficiențe, au solicitat consultanță privind identificarea rigorilor legale și descrierii proceselor de monitorizare în vederea respectării regimului juridic al restricțiilor și limitărilor post-angajare.

Totodată, 11 Consilii raionale din cele raportoare au exclus acțiunea dată din planul local anticorupție pentru perioada 2018-2020, considerând-o o acțiune neactuală/neaplicabilă, astfel tergiversând procesul de monitorizare a măsurii la nivelul administrației publice locale. Astfel, spre deosebire de perioada anului 2018, (3 cazuri identificate), din informațiile recepționate de către Secretariatul Grupurilor de Monitorizare a SNIA, pentru perioada de raport-semestrul I al anului 2019, nu au fost identificate cazuri în cadrul Consiliilor raionale raportoare, în care agenții publici înainte de încetarea mandatului, a raportului de muncă sau de serviciu, au comunicat despre ofertele de angajare din cadrul societăților comerciale.

Nr. crt.	Acțiunea	Termenul de realizare	Instituția responsabilă	Indicator de progres	Sursa de verificare	Nivelul de realizare
11	Asigurarea implementării managementului riscurilor de corupție	Permanent, cu verificarea anuală a indicatorilor de progres	Entitățile publice	Registrele riscurilor, care includ și riscurile de corupție, elaborate de către entitățile publice. Completarea registrului riscurilor cu riscurile de corupție după incidentele de integritate din cadrul entităților publice.	Platforma electronică de asigurare a integrității instituționale și e-cazierul integrității	Parțial realizat



semnalat faptul de deținere a funcției de auditor în cadrul Consiliul raional, însă aceasta rămîne a fi vacantă, din lipsa de participanți la concursurile anunțate.

Subsecvent, Consiliile raionale/municipale Bălți, Călărași, Criuleni, Dondușeni, Anenii Noi, Hîncești, Rîșcani, Sîngerei și Ungheni au raportat aprobarea Cartelei de audit intern, planului strategic și a planurilor anuale ale activității de audit a entității publice. Astfel înregistrăm o creștere cu 5 entități în comparație cu anul 2018.

## **Prioritatea 2. Gestionarea patrimoniului public local în condiții de legalitate, transparență și eficiență.**

*Rezultatele scontate:*

1. Sistem de proceduri privind modul de gestionare a patrimoniului la nivelul local implementat.
2. Proces transparent de vânzare/locățiune/arendă a bunurilor patrimoniului public local asigurat.
3. Bunurile patrimoniului public la nivelul local înregistrate și evaluate corespunzător.

Nr. crt.	Acțiunea	Termenul de realizare	Instituția responsabilă	Indicator de progres	Sursa de verificare	Nivelul de realizare
13	Asigurarea gestionării transparente și responsabile a patrimoniului public și a asistenței externe	Permanent, cu verificarea semestrială a indicatorilor de progres		Numărul bunurilor patrimoniului public local înregistrate și evaluate; Informația privind gestionarea patrimoniului entităților publice publicată. Informația privind atragerea și gestionarea asistenței externe, publicată. Numărul informațiilor privind planificarea și administrarea lucrărilor de construcții publicate pe pagina web Rapoartele entității publice care a atras fonduri externe cu privire la rezultatul (performanța) obținut în urma acestei asistențe. Planurile anuale și trimestriale de achiziții publice ale entității publice, publicate pe pagina web oficială,	Pagina web a APL	Parțial realizat

Valorificarea rațională, eficientă și durabilă a resurselor publice, ce constituie aportul contribuabililor, precum și a mijloacelor din fondurile externe, poate fi atinsă prin aportul autorităților publice de a asigura gestionarea alocațiilor bugetare și extrabugetare, administrarea patrimoniului public în baza principiilor bunei guvernări, garantarea transparenței achizițiilor publice, implementarea sistemului de management financiar și control și organizarea auditului intern în sectorul public.

Din informațiile colectate de către Secretariatul Grupului de Monitorizare al SNIA de la autoritățile administrației publice de nivelul II, pentru perioada semestrului I al anului 2019 s-a constatat următoarele:

**70 %** din Consiliile raionale/municipale raportoare (Basarabeasca, Bălți, Anenii Noi, Călărași, Cantemir, Căușeni, Cimișlia, Criuleni, Dondușeni, Drochia, Glodeni, UTA Găgăuzia, Leova, Șoldănești, Rîșcani, Soroca, Ștefan-Vodă, Telenești și Strășeni) au comunicat despre

asigurarea înregistrării și evaluării bunurilor patrimoniului public local (o rată mai mică cu 2% comparativ cu anul 2018).

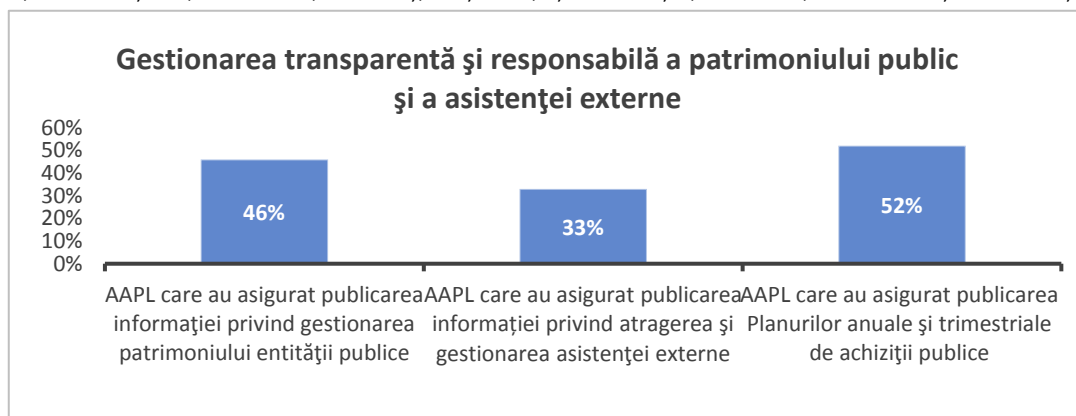
**46%** din Consiliile raionale (Călărași, Cimișlia, Bălți, UTA Găgăuzia, Căușeni, Criuleni, Cantemir, Dondușeni, Edineț, Leova, Rezina, Rîșcani, Șoldănești, Telenești) au raportat asigurarea publicării informației privind gestionarea patrimoniului entității publice.

Cu referire la publicarea informației privind atragerea și gestionarea asistenței externe, a fost înregistrate progrese întru realizarea activității în cadrul Consiliilor municipal/raional Bălți, Călărași, Cantemir, Criuleni, Edineț, Șoldănești și Telenești (o rată mai mică cu 2% comparativ cu anul 2018).

Totodată, pe marginea realizării Rapoartelor privind rezultatul (performanța) obținut în urma asistenței fondurilor externe, au raportat Consiliul raional Călărași, Criuleni, Edineț, Leova, Dondușeni și Telenești.

Publicarea pe pagina web a informațiilor privind planificarea și administrarea lucrărilor de construcții în cadrul autorității publice a fost asigurată de către **33 %** din numărul Consiliilor raionale raportoare, după cum urmează, Consiliile municipale/raionale Bălți, Călărași, Cantemir, Criuleni, Dondușeni, Edineț, UTA Găgăuzia, Șoldănești și Telenești, înregistrându-se o creștere cu 7% comparativ cu anul precedent.

**52%** din Consiliile municipale/raionale (Bălți, Basarabeasca, Călărași, Cantemir, Cimișlia, Criuleni, Dondușeni, Drochia, Edineț, Rîșcani, Șoldănești, Soroca, Taraclia și Telenești) au



raportat asigurarea publicării pe paginile lor web oficiale, a Planurilor anuale și trimestriale de achiziții publice ( o creștere cu 8%).

De asemenea, în baza Raportului de monitorizare a evoluției administrațiilor publice locale de nivelul I și II din Moldova în ce privește deschiderea acestora către cetățeni, pentru perioada 2016-2018<sup>15</sup>, se constată că în procesul de monitorizare a transparenței achizițiilor publice se atestă pentru perioada anului 2018, comparativ cu anul 2016, 2017 o evoluție la etapa de planificare a achizițiilor publice și publicare pe pagina web a planurilor de achiziții de către Consiliile raionale/municipale.

În cadrul examinării rapoartelor autorităților publice locale, s-a evidențiat lipsa informațiilor pertinente pentru indicatori relevanți, cu practica de a exclude din raport o serie de indicatori sau chiar acțiunea din Planul local anticorupție.

Totodată, au fost înregistrate o serie de deficiențe în implementarea și prezentarea informației elocvente conform indicatorilor de progres a acțiunii în cauză. Astfel, au fost identificate neconcordanțe numerice în informațiile expuse de către autoritățile raportoare

<sup>15</sup> <http://viitorul.org/files/library/Raport%20Evolutie%20APL%20si%20II%202018%203%20ro.pdf>

pentru perioadele anterioare, ceea ce devine suspectabil în contextul calității și veridicității materialului expus pentru informare.

Nr. crt.	Acțiunea	Termenul de realizare	Instituția responsabilă	Indicator de progres	Sursa de verificare	Nivelul de realizare
14	Asigurarea transparenței în procesul de administrare și gestionare a bunurilor patrimoniului public local	Permanent, cu verificarea semestrială a indicatorilor de progres		Numărul anunțurilor privind desfășurarea licitațiilor de vânzare/locatiune/arendă a bunurilor patrimoniului public local publicate în termeni rezonabili, inclusiv pe pagina web a APL; Numărul informațiilor cu privire la rezultatele licitațiilor/concursurilor/negocierilor de vânzare/locatiune/arendă a bunurilor patrimoniului public local aduse la cunoștința publicului prin intermediul panourilor informative, paginii web a APL; Numărul audierilor/dezbaterilor/consultărilor publice pe subiecte privind gestionarea patrimoniului public organizate, Numărul persoanelor care au solicitat îmbunătățirea condițiilor de trai și/sau atribuirea terenurilor de pământ pentru construcția caselor individuale de locuit; Numărul actelor normative și deciziilor APL pe subiecte privind gestionarea patrimoniului public publicate în presa locală	Pagina web a APL; Panouri informative	Parțial realizat

Unul din cele mai vulnerabile domenii pentru autoritățile administrației publice locale îl reprezintă administrarea patrimoniului unităților administrativ-teritoriale. Acest fapt se datorează interesului sporit pentru patrimoniu și cadrului legal lacunar, fapt ce dă posibilitate interpretărilor abuzive.

Asigurarea transparenței în procesul de administrare și gestionare a bunurilor patrimoniului public local, contribuie la respectarea angajamentelor autorităților prestatoare de servicii publice față de cetățeni.

Din informațiile parvenite către Secretariatul Grupurilor de Monitorizare al SNIA, 13 Consilii raionale (Consiliile raionale/municipale Bălți, Basarabeasca, Călărași, Cantemir, Căușeni, Criuleni, Dondușeni, Drochia, UTA Găgăuzia, Leova, Soroca, Ștefan-Vodă și Strășeni ) au asigurat publicarea în termeni rezonabili inclusiv pe pagina web a entității a anunțurilor privind desfășurarea licitațiilor de vânzare/locatiune/arendă a bunurilor patrimoniului public local.

37% din Consiliile raportoare au asigurat aducerea la cunoștința publicului prin intermediul panourilor informative/paginii web a informațiilor cu privire la rezultatele licitațiilor/concursurilor/negocierilor de vânzare/locatiune/arendă a bunurilor patrimoniului public local.

Suplimentar, Consiliile raionale/municipale Bălți, Călărași, Criuleni, Dondușeni, Rîșcani, Strășeni și Telenești au asigurat organizarea audierilor/dezbaterilor/consultărilor publice pe subiecte privind gestionarea patrimoniului public.

Raportul de monitorizare a evoluției administrațiilor publice locale de nivelul I și II din Moldova în ce privește deschiderea acestora către cetățeni, pentru perioada 2016-2018<sup>16</sup>, denotă o regresie în administrarea patrimoniului public înregistrată în perioada monitorizată 2016-2018, drept urmare, se recomandă depunerea unui efort mai mare de către administrația publică locală întru sporirea transparenței.

Nr. crt.	Acțiunea	Termenul de realizare	Instituția responsabilă	Indicator de progres	Sursa de verificare	Nivelul de realizare
15	Elaborarea, adoptarea și publicarea Regulamentului intern de gestionare a patrimoniului public local;	Trimestrul IV. 2018		Regulament intern de gestionare a patrimoniului public local elaborat, aprobat și publicat.  Desemnarea persoanei responsabile de administrarea și gestionarea patrimoniului public și publicarea datelor de contact.	Pagina web a APL	Parțial realizat

Din informațiile recepționate au fost identificate 4 Consilii raionale/municipale printre care, Consiliul raional Basarabeasca, Călărași, Criuleni, Soroca, care au asigurat elaborarea, adoptarea și publicarea Regulamentului intern de gestionare a patrimoniului public local. Totodată, cu referire la desemnarea persoanei responsabile de administrarea și gestionarea patrimoniului public și publicarea datelor de contact au raportat 4 Consilii raionale/municipale Călărași, Cantemir, Cimișlia, Soroca.

Nr. crt.	Acțiunea	Termenul de realizare	Instituția responsabilă	Indicator de progres	Sursa de verificare	Nivelul de realizare
16	Delimitarea și înregistrarea tuturor terenurilor în terenuri proprietate publică a statului și terenuri proprietate publică a unităților administrativ-teritoriale, inclusiv a terenurilor ce țin de domeniul public sau cel privat	Permanent, cu verificarea semestrială a indicatorilor de progres		Registru al terenurilor proprietate publică elaborat, aprobat, actualizat permanent și publicat.  Numărul terenurilor – proprietate publică delimitate și înregistrate în Registru.	Registru terenurilor proprietate publică; Pagina web a APL;	Parțial realizat

Acțiunea în cauză a fost raportată drept realizată de către 2 dintre autoritățile administrației publice locale de nivelul II, și anume Consiliul raional Călărași și Consiliul raional Edineț, care au asigurat elaborarea, aprobarea, actualizarea permanentă și publicarea pe pagina web oficială a instituției a Registrului terenurilor proprietate publică.

<sup>16</sup> <http://viitorul.org/files/library/Raport%20Evolutie%20APL%20si%20II%202018%203%20ro.pdf>



Nr. crt.	Acțiunea	Termenul de realizare	Instituția responsabilă	Indicator de progres	Sursa de verificare	Nivelul de realizare
18	Instruirea specialiștilor în domeniul administrării și gestionării patrimoniului public	Permanent		Numărul persoanelor instruite; Numărul cursurilor de instruire;		Parțial realizat

Instruirea specialiștilor reprezintă o prioritate la nivelul național, susținerea acestui proces fiind de competența fiecărei autorități publice centrale sau locale.

Potrivit reglementărilor în vigoare autoritățile publice au deplină competență în planificarea formării, în achiziționarea serviciilor de formare și în monitorizarea și evaluarea formării agenților publici.

Instruirea specialiștilor în domeniul administrării și gestionării patrimoniului public a fost facilitată în cadrul a 13 autorități publice locale, (Consiliile raionale Anenii Noi, Călărași, Cantemir, Cimișlia, Criuleni, Dondușeni, Edineț, Glodeni, Leova, Soroca, Strășeni Telenești și Ștefan -Vodă) ), cu o autoritate mai puțin decît în anul precedent.

Numărul total de persoane instruite în domeniul administrării și gestionării patrimoniului public în cadrul acestor autorități, pentru perioada semestrului I al anului 2019 a constituit un număr de 60 persoane.

Totodată, rămîne relevant exercițiul de evaluare a implementării acestei acțiuni, prin care se atestă un nivel scăzut de realizare, care își găsește pretextul în o serie de vulnerabilități evidențiate în partea introductivă a raportului.

Subsidiar, dezvoltarea capacităților autorităților publice locale de nivelul II, în domeniul administrării patrimoniului prin elaborarea și desfășurarea cursurilor de instruire privind administrarea eficientă a patrimoniului public se regăsește și în Planul de acțiuni privind implementarea Strategiei naționale de descentralizare pentru anii 2012–2018, realizarea căreia a fost evaluată în cadrul Raportul de monitorizare “Situția democrației locale și gradului de implementare a documentelor de politici în domeniul descentralizării din Republica Moldova”, realizat de Congresul Autorităților Locale din Moldova și IDIS “Viitorul” cu suportul Fundației Est-Europene, din resursele acordate de Guvernul Suediei, în anul 2018. Termenul limită pentru realizarea acestei acțiuni a fost stabilit anul 2018, drept urmare, în urma evaluării, gradul de executare atribuit de către experți a fost unul nesatisfăcător, adică “nerealizat”<sup>17</sup>.

### **Prioritatea 3. Asigurarea transparenței și prevenirea corupției în procesul de planificare, desfășurare și monitorizare a achizițiilor publice.**

*Rezultatele scontate:*

*1. Transparență și acces la informație la toate etapele procesului de achiziție publică efectuate de APL asigurat*

*2. Membrii grupului de lucru pentru achiziții și specialiștii pe achiziții publice din cadrul APL instruiți și pregătiți corespunzător.*

<sup>17</sup> <http://www.viitorul.org/files/library/raport%202018%20nou%20%281%29.pdf>



3. Încălcarea măsurilor de integritate instituțională și regimului conflictelor de interese de către membrii grupului de lucru pentru achiziții sancționată.

4. Combaterea concurenței neloiale în domeniul achizițiilor publice asigurată.

Nr. crt.	Acțiunea	Termenul de realizare	Instituția responsabilă	Indicator de progres	Sursa de verificare	Nivelul de realizare
19	Corelarea procesului de achiziții cu planurile de dezvoltare a localității, antrenarea societății în procesul de identificare a necesităților, evitarea achizițiilor inutile și neplanificate	Anual, la elaborarea proiectului bugetului		Bugetul consultat înainte de aprobare, elaborat; Planul de achiziții elaborat și publicat pe pagina web a instituției; Achizițiile efectuate conform planului de achiziții;	Rapoartele de monitorizare a executării contractelor de achiziții Pagina web a APL	Parțial realizat

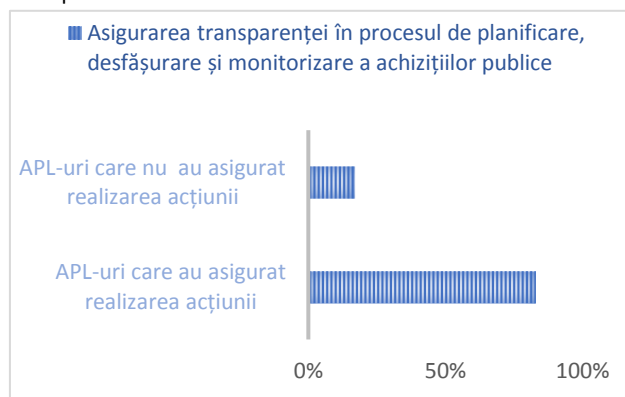
Realizarea corelării procesului de achiziții cu planurile de dezvoltare a localității, antrenarea societății în procesul de identificare a necesităților, evitarea achizițiilor inutile și neplanificate și anume elaborarea și aprobarea bugetului entității publice, a fost asigurată de către 14 Consilii raionale raportoare (Consiliile raionale Călărași, Cantemir, Căușeni, Cimișlia, Dondușeni, Drochia, UTA Găgăuzia, Edineț, Glodeni, Leova, Șoldănești, Ștefan Vodă, Strășeni și Telenești). Totodată, pe marginea asigurării elaborării și publicării pe pagina web a instituției a Planului de achiziții, au raportat circa 52% dintre Consiliile raionale raportoare, fapt ce constituie o descreștere cu 8% comparativ cu anul precedent.

Subsecvent, asigurarea conformității executării Planului de achiziții a entității publice, a fost raportată ca realizată de către circa 56 % dintre Consiliile raionale/municipale (Călărași, Bălți, Călărași, Cantemir, Căușeni, Cimișlia, Criuleni, Dondușeni, Drochia, UTA Găgăuzia, Edineț, Glodeni, Leova, Șoldănești, Strășeni și Telenești), o creștere cu 4% comparativ cu anul 2018.

Nr. crt.	Acțiunea	Termenul de realizare	Instituția responsabilă	Indicator de progres	Sursa de verificare	Nivelul de realizare
20	Asigurarea transparenței în procesul de planificare, desfășurare și monitorizare a achizițiilor publice	Permanent, cu verificarea semestrială a indicatorilor de progres		Numărul anunțurilor de intenție publicate în Buletinul Achizițiilor Publice (BAP) și pe pagina web a Agenției Achiziții Publice (AAP); Rezultatele/anunțurile de atribuire, publicate pe pagina web a APL; Numărul anunțurilor publicate în presa locală și regională; Rapoartele anuale și semestriale privind executarea contractelor de achiziții publice elaborate și publicate pe pagina web a APL;	Rapoartele de activitate ale AAP; Pagina web a AAP; (BAP); Pagina web a APL;	Parțial realizat

Transparența asigurată în procesul achizițiilor publice contribuie la eliminarea riscurilor fraudării acestora, facilitează monitorizarea din partea părților terțe și promovează calitatea lucrărilor realizate pentru beneficiul public.

Asigurarea transparenței în procesul de planificare, desfășurare și monitorizare a achizițiilor publice, a fost raportată de 67% din Consiliile raionale (o descreștere cu ( o descreștere cu 16% comparativ cu anul precedent), care au asigurat publicarea



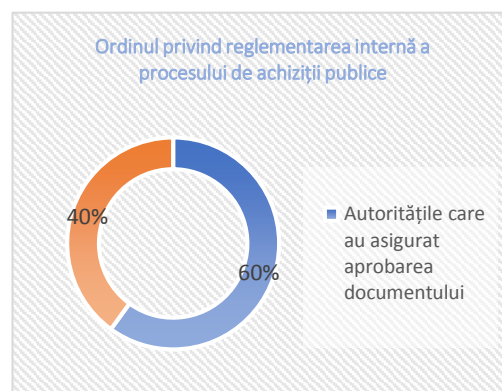
a 102 anunțuri de intenție în Buletinul Achizițiilor Publice și pe pagina web a Agenției Achiziții Publice.

Subsidiar, 56 % din autorități (Consiliile raionale Călărași, Cantemir, Căușeni, Cimișlia, Criuleni, UTA Găgăuzia, Drochia, Edineț, Glodeni, Leova, Rîșcani, Sorooca, Telenești, Ungheni și Strășeni) au raportat pe marginea elaborării și publicării pe paginile web ale autorităților, a rapoartelor semestriale și anuale privind executarea contractelor de achiziții publice (o creștere a ponderii cu 8% în comparație cu anul 2018).

Nr. crt.	Acțiunea	Termenul de realizare	Instituția responsabilă	Indicator de progres	Sursa de verificare	Nivelul de realizare
21	Reglementarea internă a procesului de achiziții publice	Trim. II 2018, permanent		Ordinul intern privind activitatea grupului de lucru ca specificarea comprehensivă a drepturilor și responsabilităților fiecărui membru este elaborat și aprobat.	Registrul de acte;	Parțial realizat

Pornind de la faptul că achizițiile publice presupun utilizarea banilor publici, iar lucrările, serviciile prestate și bunurile procurate sunt în interes public, se impune o transparență maximă a procedurilor și rezultatelor achizițiilor publice.

În această ordine de idei elaborarea și aprobarea ordinului intern privind activitatea grupului de lucru cu specificarea comprehensivă a drepturilor și responsabilităților fiecărui membru a Comisiei pentru organizarea și desfășurarea achizițiilor bunurilor, lucrărilor și serviciilor reprezintă un prim pas întru asigurarea respectării normelor legale.



Din informațiile acumulate 60% din Consiliile raionale raportoare (Consiliile raionale/municipale Bălți, Basarabeasca, Călărași, Cantemir, Căușeni, Cimișlia, Criuleni, UTA Găgăuzia, Dondușeni, Drochia, Edineț, Glodeni, Leova, , Rîșcani, Șoldănești și Telenești) au informat despre elaborarea și aprobarea ordinului intern privind activitatea grupului de lucru ca specificarea comprehensivă a drepturilor și responsabilităților fiecărui membru.

Nr. crt.	Acțiunea	Termenul de realizare	Instituția responsabilă	Indicator de progres	Sursa de verificare	Nivelul de realizare
22	Consolidarea procesului de monitorizare a executării contractelor și efectuarea modificărilor în contracte	Permanent, cu verificarea semestrială a indicatorilor de progres		Persoana responsabilă de monitorizarea procesului de executarea a contractelor desemnată, Rapoartele de monitorizare sunt prezentate lunar grupului de lucru pentru achiziții, Numărul acordurilor de modificare a contractelor din numărul totalul de acorduri adiționale semnate examinate și aprobate de grupul de lucru, Numărul contractelor neperformante examinate în ședință grupului de lucru, cu luarea deciziilor în contextul acestora Valoarea penalităților aplicate, Numărul de sesizări a organelor competente	Ordinul conducătorului Procese verbale ale ședințelor grupului de lucru; Rapoartele	Parțial realizat

Consolidarea procesului de monitorizare a executării contractelor și efectuarea modificărilor în contracte în cadrul autorităților publice locale de nivelul II, a fost asigurată de către 67 % de Consiliile raionale raportoare.

Astfel, 18 Consilii raionale (Basarabeasca, Anenii Noi, Călărași, Căușeni, Cimișlia, Criuleni, Cantemir, UTA Găgăuzia, Dondușeni, Edineț, Glodeni, Rîșcani, Șoldănești, Soroca, Ștefan-Vodă, Telenești, Ungheni și Strășeni), ce reprezintă o creștere cu 2 entități în comparație cu anul 2018, au raportat desemnarea persoanei responsabile de monitorizarea procesului de executare a contractelor în cadrul autorității publice.

În ceea ce privește asigurarea prezentării lunare a Rapoartelor de monitorizare către grupul de lucru pentru achiziții, această acțiune a fost realizată de către 37 % din Consilii raionale raportoare (Consiliile municipale/raionale Bălți, Călărași, Cantemir, Cimișlia, Criuleni, Dondușeni, Drochia, Soroca, Ungheni, UTA Găgăuzia).

Subsidiar, 5 dintre Consiliile raionale/municipale (Bălți, Dondușeni, Glodeni, Ungheni și UTA Găgăuzia) au raportat înregistrarea cazurilor de modificare a contractelor din numărul totalul de acorduri adiționale semnate examinate și aprobate de grupul de lucru.

Din informațiile parvenite de la autoritățile raportoare, nu au fost înregistrate cazuri pe marginea contractelor neperformante examinate în cadrul grupurilor de lucru ale autorităților administrației publice locale.

Cu referire la încălcările care au dus la sesizarea organelor competente, 2 autorități ale administrației publice locale (Consiliile raionale Edineț și Rîșcani) au raportat despre existența a 2 astfel de cazuri, fără a specifica progresul și/sau finalitatea proceselor.

Nr. crt.	Acțiunea	Termenul de realizare	Instituția responsabilă	Indicator de progres	Sursa de verificare	Nivelul de realizare
23	Încurajarea participării societății în componența grupului de lucru	Permanent, cu verificarea semestrială		Registrul de evidență a cererilor parvenite de la societatea civilă întocmit; Numărul cererilor de includere în componența grupului de lucru	Registrul cererilor parvenite din partea	Parțial realizat

Nr. crt.	Acțiunea	Termenul de realizare	Instituția responsabilă	Indicator de progres	Sursa de verificare	Nivelul de realizare
	prin crearea unei liste de ONG-uri care vor primi înștiințări la anunțarea achizițiilor și includerea în componența grupului de lucru pentru achiziții a reprezentanților societății civile	ală a indicatorilor de progres		pentru achiziții din partea societății civile; Numărul reprezentanților societății civile incluși în componența grupului de lucru pentru achiziții; Numărul procedurilor de achiziție, la care au participat reprezentanții societății civile în calitate de membri ai grupului de lucru pentru achiziții;	societății civile; Pagina web a APL	

Asigurarea elaborării Registrului de evidență a cererilor parvenite de la societatea civilă, a fost raportată de către 10 autorități raportoare ce constituie circa 37 % (Consiliile raionale/municipale Călărași, Bălți, Cantemir, Dondușeni, Drochia, Glodeni, Rîșcani, Șoldănești și Soroca).

Totodată, în cadrul Consiliului raional Drochia a fost înregistrat un caz din partea societății civile, drept urmare, componența grupului de lucru pentru achiziții în cadrul Consiliului a fost suplinit cu o persoană, reprezentant al societății civile. De asemenea, din informațiile recepționate, Consiliul municipal Bălți și Consiliul raional Drochia raportează că în componența Grupului de lucru pentru achiziții, este prezent câte un reprezentant ai societății civile, de asemenea, Consiliul raional Dondușeni a menționat existența a 2 reprezentanți.

Nr. crt.	Acțiunea	Termenul de realizare	Instituția responsabilă	Indicator de progres	Sursa de verificare	Nivelul de realizare
24	Asigurarea respectării regulilor de evitare a conflictelor de interes pe parcursul aplicării procedurii de atribuire a contractului de achiziții	Permanent, cu verificarea semestrială a indicatorilor de progres		Membrii grupului de lucru pentru achiziții informați și instruiți privind regulile de evitare a conflictelor de interes; Declarațiile de confidențialitate și imparțialitate semnate de către fiecare membru al grupului de lucru la fiecare procedură de achiziție publică; Numărul de încălcări constatate/ Măsurile întreprinse în vederea înlăturării încălcărilor constatate	Dosarul de achiziție publică; Pagina web a AAP; SIA "RSAP"	Parțial realizat

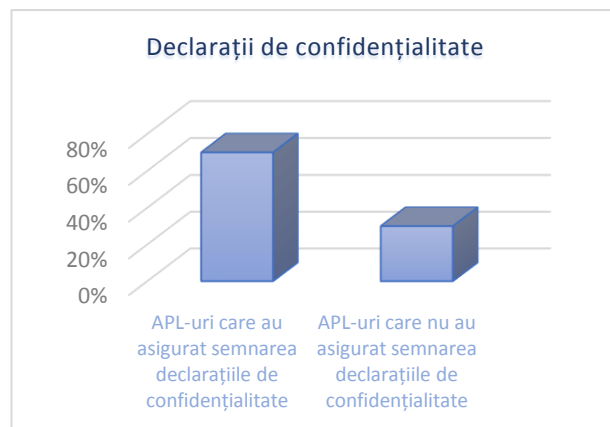
Conform descrierii Sumarului celor mai bune și celor mai proaste 10 politici locale și regionale din Republica Moldova, elaborat de către IDIS Viitorul, se evidențiază că corupția în achizițiile publice este cea mai gravă problemă a sistemului, iar costurile acesteia se ridică la 20-25% dintr-un contract<sup>18</sup>.

<sup>18</sup> [http://viitorul.org/files/library/Sumar%20rom\\_1.pdf](http://viitorul.org/files/library/Sumar%20rom_1.pdf)

Totodată, în cadrul studiului „Prevenirea corupției și promovarea eticii publice la nivel local și regional în țările Parteneriatului Estic”, este relevat faptul că cea mai răspândită formă de corupție în Moldova, conform experților, este cea de favoritism în achizițiile publice (83%).<sup>19</sup> În acest sens, cazurile de favoritism în procesul de achiziții publice trebuie denunțate. Acest lucru va spori nivelul de transparență în gestionarea bugetului local, va informa corect cetățenii despre procedurile de achiziții publice și implicare a aleșilor locali, cât și a funcționarilor publici, în scheme dubioase.

Din rapoartele parvenite de la autoritățile publice locale pentru anul 2018, în cadrul a 67 % de autorități (Consiliile raionale/municipale Bălți, Anenii Noi, Basarabeasca, Călărași, Cantemir, Cimișlia, UTA Găgăuzia, Criuleni, Dondușeni, Drochia, Edineț, Leova, Rîșcani, Soroca, Strășeni, Taraclia, Telenești și Ungheni), au fost raportate către Secretariatul Grupului de Monitorizare al SNIA, informații precum că membrii grupului de lucru pentru achiziții au fost înștiințați și instruiți privind regulile de evitare a conflictelor de interese.

Suplimentar, 70% din Consiliile raionale raportoare au informat Secretariatul că au asigurat semnarea declarațiilor de confidențialitate și imparțialitate de către fiecare membru al grupului de lucru la fiecare procedură de achiziție publică.



Totodată, din numărul total de consilii raportoare, nu au fost înregistrate careva cazuri de încălcări constatate în asigurarea respectării conflictelor de interese pe parcursul aplicării procedurii de atribuire a contractului de achiziții.

Nr. crt.	Acțiunea	Termenul de realizare	Instituția responsabilă	Indicator de progres	Sursa de verificare	Nivelul de realizare
25	Prevenirea concurenței neloiale în achizițiile publice	Permanent, cu verificarea semestrială a indicatorilor de progres		Numărul de participări a membrilor grupului de lucru pentru achiziții informați la instruirii privind regulile de combatere a concurenței neloiale în procesul de achiziție publică de combatere a concurenței neloiale în procesul de achiziție publică; Numărul mediu de operatori economici participanți la o procedură de achiziție publică; Numărul procedurilor anulate din lipsa concurenței/ofertelor; Numărul contestațiilor depuse privind procedurile de achiziție desfășurate de APL; Numărul de încălcări constatate/Măsurile întreprinse în	Rapoartele de activitate ale Agenției Achiziții Publice; Dosarul de achiziție publică; Pagina web a AAP; SIA "RSAP"	Parțial realizat

<sup>19</sup> <http://www.lse.ac.uk/business-and-consultancy/consulting/assets/documents/preventing-corruption-and-promoting-public-ethics.pdf>

vederea înlăturării încălcărilor constatate  
 Numărul sesizărilor depuse de către APL la Agenția Achiziții Publice, Consiliul Concurenței, Centrul Național Anticorupție;

Coordonarea procesului de prevenirea a concurenței neloiale în procesul achizițiilor publice, a fost asigurată în cadrul a 13 Consilii raionale/municipale (Anenii Noi, Cantemir, Cimișlia, Dondușeni, , UTA Găgăuzia, Edineț, Glodeni, Leova, Rîșcani, Șoldănești, Soroca, Strășeni și Ungheni) unde membrii grupului de lucru pentru achiziții au beneficiat de instruiri pe marginea regulilor de combatere a concurenței neloiale în procesul de achiziții publice. Subsecvent, în cadrul a 9 autorități publice locale (Consiliile raionale/municipale, Basarabeasca, Cimișlia, Edineț, Rîșcani, UTA Găgăuzia, Șoldănești, Soroca, Strășeni și Bălți) au fost înregistrate 16 contestări depuse privind procedurile de achiziții desfășurate în cadrul autorității. Informații cu referire la măsurile întreprinse nu au fost recepționate. Suplimentar, în cadrul Consiliilor raionale/municipale Bălți, Criuleni, și Teleneshti au fost înregistrate trei sesizări transmise în adresa organelor competente, despre finalitatea cărora nu au fost aduse careva informații adiționale.

Nr. crt.	Acțiunea	Termenul de realizare	Instituția responsabilă	Indicator de progres	Sursa de verificare	Nivelul de realizare
26	Instruirea specialiștilor în achiziții publice, a membrilor grupului de lucru pe achiziții din cadrul APL	Permanent, cu verificarea ea semestrială a indicatorilor de progres		Numărul specialiștilor, membrilor grupului de lucru pe achiziții instruiți; Numărul instruirilor de care a beneficiat fiecare specialist în achiziții publice și membru al grupului de lucru	Informații despre instruirile organizate, Informații despre instruirile organizate de Agenția Achiziții Publice	Parțial realizat

Se relevă cazuri de implicare a persoanelor în fapte de corupție sau conexe pe motivul necunoașterii prevederilor legale, a obligațiilor și drepturilor ce i se atribuie. Deși necunoașterea legii nu exclude persoana vinovată de pedeapsă, perfectarea cunoștințelor angajaților reprezintă cea mai eficientă modalitate de prevenire a unor viitoare manifestări de ilegalități și la sporirea profesionalismului și eficienței în activitatea autorității.

În cadrul autorităților administrației publice locale au fost instruiți circa 53 de specialiști în achiziții publice și/sau membrii a grupului de lucru pe achiziții din cadrul a 19 Consilii raionale/municipale (Bălți, Basarabeasca, UTA Găgăuzia, Călărași, Cantemir, Căușeni, Cimișlia, Criuleni, Dondușeni, Drochia, Edineț, Glodeni, Leova, Rîșcani, Șoldănești, Ștefan-Vodă, Soroca, Taraclia și Teleneshti) ce constituie 70 % de autorități raportoare către Secretariatul Grupului de Monitorizare al SNIA.

**Prioritatea 4. Sporirea calității serviciilor publice printr-un management eficient al resurselor umane**

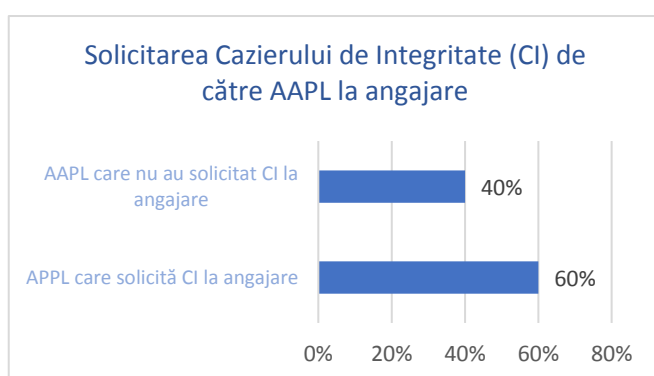
Rezultatele scontate:

1. Proces de recrutare, selectare, angajare și promovare a personalului în funcții publice organizat cu respectarea principiilor de transparență și integritate asigurat.
2. Agenții publici din cadrul APL și aleșii locali instruiți.
3. Mecanism de evaluare de către cetățeni a calității serviciilor publice prestate implementat și aplicat periodic.

Nr. crt.	Acțiunea	Termenul de realizare	Instituția responsabilă	Indicator de progres	Sursa de verificare	Nivelul de realizare
27	Asigurarea angajării și promovării agenților publici pe bază de merit și de integritate profesională	Permanent, cu verificarea semestrială a indicatorilor de progres		Numărul de agenți publici angajați prin concurs sau prin transfer de la alte entități publice; Numărul de anunțuri privind lansarea concursurilor de ocupare a funcțiilor publice publicate pe portalul public Numărul cazierelor de integritate solicitate de entitățile publice la angajare. Numărul de contestații depuse împotriva rezultatelor concursurilor organizate. Numărul de agenți publici angajați/reconfirmați în funcții ca urmare a verificării conform Legii nr. 271/2008 privind verificarea titularilor și a candidaților la funcții publice		Parțial realizat

Politica de dezvoltare și promovare profesională a resurselor umane în autoritățile administrației publice locale are la bază principiul selectării și angajării cadrelor în serviciu prin concurs, conform criteriilor transparente și obiective de selectare în bază de merit, calificare profesională, capacitate, competență și integritate profesională, fără a admite favorizarea intereselor private și a oricăror forme de discriminare pe motiv de sex, rasă, limbă, religie, opinii politice sau orice altă opinie, origine națională sau socială, precum și alte forme de discriminare.

Raportarea privind progresele înregistrate în implementarea acțiunii nr. 27 din Planul local anticorupție, pentru semestrul I al anului 2019, a fost asigurată de către 74% dintre autoritățile publice locale. În ceea ce privește indicatorul privind numărul cazierelor de integritate solicitate la angajare, de către entitățile publice locale ca și în cazul raportării pentru perioada anterioară, aceasta rămâne a fi o latură nerespectată.



Totodată, se menține interpretarea confuză dintre cazierul juridic solicitat de la participantul la concurs și cazierul de integritate, pe care angajatorul îl solicită de la Centrul Național Anticorupție. Drept urmare, din numărul total de instituții raportoare, 6 Consilii raionale (Călărași, Criuleni, Dondușeni, UTA Găgăuzia, și Șoldănești) au comunicat despre solicitarea cazierelor de integritate la angajarea agentului public.

Subsecvent, din informațiile oferite de către entitățile publice raportoare nu au fost identificate cazuri privind depunerea contestațiilor împotriva rezultatelor concursurilor organizate pentru recrutarea și promovarea agenților publici în cadrul autorităților.

Nr. crt.	Acțiunea	Termenul de realizare	Instituția responsabilă	Indicator de progres	Sursa de verificare	Nivelul de realizare
28	Asigurarea condițiilor și încurajarea participării în cadrul instruirilor, programelor de dezvoltare profesională pentru agenții publici și aleșii locali (domeniul de specialitate, integritate anticorupție)	Permanent, cu verificarea semestrială a indicatorilor de progres		Numărul agenților publici și aleșilor locali care a beneficiat de programe de dezvoltare profesională; Numărul instruirilor, programelor de dezvoltare profesională de care a beneficiat un agent public, ales local pe durata unui an.	Informații despre instruirile, programele de dezvoltare; Informații de la Resurse Umane	Parțial realizat

Agenții publici din cadrul autorităților administrației publice centrale și locale se confruntă cu schimbări frecvente ale cadrului normativ, cu necesități noi ale sectorului privat și ale societății civile, cu cerințe față de modernizarea serviciilor publice. Pentru a răspunde la aceste necesități, agenții publici trebuie să fie instruiți și să-și dezvolte permanent potențialul atât personal cât și profesional.

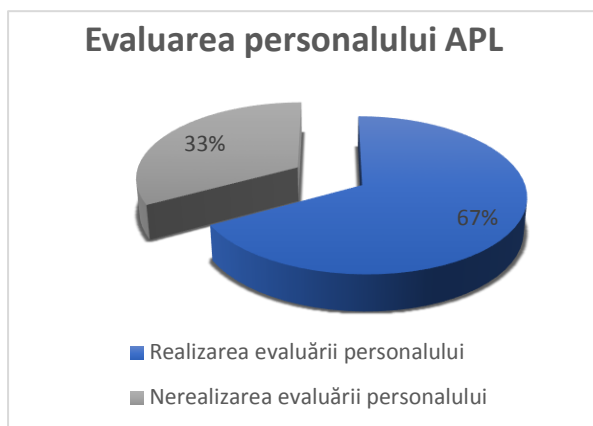
Încurajarea participării în cadrul instruirilor, programelor de dezvoltare profesională pentru agenții publici și aleșii locali (domeniul de specialitate, integritate anticorupție), din informațiile parvenite, a fost asigurată în cadrul a 15 autorități publice locale, (Consiliile raionale Basarabeasca, UTA Găgăuzia, Călărași, Căușeni, Cimișlia, Dondușeni, Drochia, Edineț, Glodeni, Leova, Rîșcani, Șoldănești, Soroca, Strășeni și Ungheni) ce constituie 56 % din numărul total de autorități publice raportoare.

Prin urmare, au beneficiat de instruire și/sau programe de dezvoltare profesională (domeniul de specialitate, integritate, anticorupție) circa 322 de agenți publici din cadrul autorităților administrației publice locale de nivelul II.

Nr. crt.	Acțiunea	Termenul de realizare	Instituția responsabilă	Indicator de progres	Sursa de verificare	Nivelul de realizare
29	Evaluarea permanentă a performanțelor personalului	Permanent, cu verificarea semestrială a indicatorilor		Comisie de evaluare a personalului creată; Număr chestionare elaborate; Numărul evaluărilor efectuate; Numărul funcționarilor supuși evaluării	Informații despre instruirile, programele de dezvoltare; Informații de la	Parțial realizat



Evaluarea permanentă a performanțelor profesionale individuale are ca scop aprecierea obiectivă a activității personalului, prin compararea gradului de îndeplinire a obiectivelor și criteriilor de evaluare stabilite pentru o anumită perioadă cu rezultatele obținute în mod efectiv.



Totodată, în cadrul procesului de evaluare a performanțelor profesionale individuale în raportul de evaluare sunt identificate acele segmente și direcții profesionale, în care funcționarul public evaluat necesită formare profesională suplimentară. Din informațiile parvenite în adresa Secretariatului Grupurilor de monitorizare al SNIA, asigurarea realizării evaluării permanente a personalului este realizată în cadrul a circa 67% de autorități publice locale (Consiliile raionale

Basarabeasca, Anenii Noi, UTA Găgăuzia, Călărași, Cantemir, Cimișlia, Criuleni, Dondușeni, Drochia, Glodeni, Leova, Rîșcani, Șoldănești, Soroca, Strășeni, Taraclia, Ungheni și Telenești). În ceea ce privește crearea și funcționarea Comisie de evaluare a personalului, a fost raportată îndeplinirea acestei prevederi de către Consiliile raionale Călărași, Cimișlia, Criuleni, Dondușeni, Glodeni, Rîșcani, Șoldănești, Soroca și Telenești.

De asemenea, cu referire la crearea structurii care monitorizează și coordonează procesul de evaluare în cadrul celorlalte instituții publice locale vizate, informații adiționale nu au fost recepționate, drept urmare, se face dificilă analiza obiectivității evaluărilor de personal realizate în cadrul autorităților raportoare, precum și clasificarea nivelului de realizare a acțiunii.

Nr. crt.	Acțiunea	Termenul de realizare	Instituția resp.	Indicator de progres	Sursa de verificare	Nivelul de realizare
30	Instituirea unui mecanism de evidență a reclamațiilor cetățenilor privind calitatea serviciilor publice prestate.	Permanent cu verificarea semestrială a indicatorilor de progres		Boxă pentru reclamații instalată în cadrul APL; Rubrică pentru reclamații disponibilă pe pagina web a APL; Numărul cetățenilor nemulțumiți de calitatea serviciilor publice prestate; Numărul problemelor depistate; Raport privind evoluția calității serviciilor publice în viziunea cetățenilor/beneficiarilor elaborat și publicat;	Instituirea unui mecanism de evidență a reclamațiilor cetățenilor privind calitatea serviciilor publice prestate.	Parțial realizat

Instituirea unui mecanism de evidență a reclamațiilor cetățenilor privind calitatea serviciilor publice prestate, contribuie la sporirea nivelului de încredere a celor din urmă față de entitatea publică, precum și la realizarea eficace a procesului de gestionare a riscurilor de corupție.

Asigurarea atingerii indicatorilor de progres regăsiți la acțiunea sus-menționată, a fost raportată de către 15 Consilii raionale/municipale ( Bălți, Basarabeasca, Călărași, Cantemir, Criuleni, Dondușeni, Edineț, Drochia, Glodeni, Leova, Rîșcani, Șoldănești, Telenești și Ungheni)

care au raportat pe marginea instalării unei boxe pentru reclamații în cadrul autorității și/sau funcționalitatea rubricii pentru reclamații disponibilă pe pagina web a entității.

Din rapoartele autorităților parvenite pentru perioada semestrului I al anului 2019 a fost identificat înregistrarea a 41 de reclamații din partea cetățenilor care sau soldat cu identificarea a 94 probleme interinstituționale, despre rezolvarea cărora nu a parvenit careva clarificări.

Autoritățile publice locale trebuie să acorde o atenție deosebită orientării către cetățean și în acest sens considerăm că soluționarea reclamațiilor și apelurilor depuse de către beneficiarul serviciului public acordat, sau alte părți interesate reprezintă una dintre valorile sale de progres. În acest sens, instituirea mecanismului de evidență a reclamațiilor, transparența și disponibilitatea modului de tratare al reclamațiilor și apelurilor reprezintă un prim pas spre perfecționarea și creșterea încrederii cetățeanului în autoritățile publice locale.

### **Prioritatea 5. Îmbunătățirea comunicării cu cetățenii și transparenței activității APL-urilor** **Rezultatele scontate:**

1. *Proces decizional transparent și participativ asigurat.*
2. *Accesul la informație și comunicarea cu publicul (mass-media, societatea civilă, cetățenii) îmbunătățite.*
3. *Pagini web elaborate și funcționale, care oferă acces la informații complete, exacte și în timp util.*
4. *Rapoarte de transparență anuale elaborate și publicate;*

Nr. crt.	Acțiunea	Termenul de realizare	Instituția responsabilă	Indicator de progres	Sursa de verificare	Nivelul de realizare
31	Elaborarea/îmbunătățirii funcționării paginii web prin plasarea informațiilor exacte, complete și în timp util.	Permanent, cu verificarea semestrială a indicatorilor de progres		Pagină web elaborată, funcțională și actualizată permanent cu informații; Pagina web dispune de: - compartimente privind transparența decizională; consultări publice; servicii publice, achiziții publice, prevenirea corupției - programul de lucru al APL și subdiviziunile sale, cu indicarea zilelor și orelor de audiență a funcționarilor responsabili de furnizarea informațiilor, documentelor oficiale; - date despre Consiliu Local, aleșii locali (nume, date de contact, afilierea politică); - un instrument online pentru depunerea plângerilor/reclamațiilor; - proiectele de decizie, materialele aferente, date despre organizarea ședințelor publice, etc.	Pagina web a APL	Parțial realizat

Unul din instrumentele utilizate de autoritățile publice este „panoul informativ”, care nu este suficient pentru a garanta cetățenilor accesul la informațiile publice. Cel mai modern și comod instrument de diseminare a datelor publice îl reprezintă portalul web guvernamental unde administrația publică locală trebuie să plaseze informații relevante despre activitatea sa.

Despre funcționalitatea paginii web și plasarea informațiilor exacte, complete și în timp util cu privire la transparența decizională; consultări publice; servicii publice, achiziții publice, prevenirea corupției, programul de lucru al autorității și subdiviziunilor sale, zilele și orele de audiență a funcționarilor responsabili de furnizarea informațiilor, documentelor oficiale; date despre Consiliu local, aleșii locali (nume, date de contact, afilierea politică), instrument online pentru depunerea plângerilor/reclamațiilor; proiectele de decizie, materialele aferente, date despre organizarea ședințelor publice, au raportat 78% (cu 6% mai puțini decât în anul 2018) din Consiliile raionale Anenii Noi, Basarabeasca, Călărași, Cantemir, Căușeni, Cimișlia, Criuleni, UTA Găgăuzia, Dondușeni, Drochia, Glodeni, Edineț, Leova, Rîșcani, Șoldănești, Soroca, Strășeni, Telenești, Taraclia și Ungheni, Ștefan-Vodă.

Nr. crt.	Acțiunea	Termenul de realizare	Instituția responsabilă	Indicator de progres	Sursa de verificare	Nivelul de realizare
32	Organizarea și publicarea informațiilor privind ședințele/consultările publice pentru proiecte de decizie	Permanent, cu verificare semestrială a indicatorilor de progres		Numărul anunțurilor privind ședințele/consultările publice ce urmează a fi organizate; Numărul consultărilor publice organizate; Numărul participanților la consultările publice; Numărul recomandărilor primite din partea participanților la proiectele de decizii; Numărul recomandărilor acceptate Sinteza recomandărilor la fiecare proiecte de decizie consultat publicată pe pagina web a APL	Informații de la coordonatorul procesului de consultare publică, responsabil de asigurarea transparenței procesului decizional; Pagina web a APL	Parțial realizat

Din informațiile analizate în urma recepționării rapoartelor autorităților publice locale au fost înregistrate următoarele progrese:

- 67% din autoritățile publice locale de nivelul II au raportat despre asigurarea publicării anunțurilor privind ședințele/consultările publice ce urmează a fi organizate, înregistrându-se în total 63 de anunțuri.
- 52% din autoritățile administrației publice locale de nivelul II au raportat despre asigurarea organizării a 69 de consultări publice, la care sau întrunit circa 1074 de participanți, unde au fost înregistrate 116 recomandări dintre care au fost acceptate doar 68.

Nr. crt.	Acțiunea	Termenul de realizare	Instituția responsabilă	Indicator de progres	Sursa de verificare	Nivelul de realizare
33	Crearea unor grupuri consultative de lucru permanente sau ad-hoc care participă la elaborarea proiectelor de decizii	Permanent, cu verificare semestrială a indicatorilor de progres		Numărul grupurilor de lucru permanente sau ad-hoc care participă în procesul decizional; Numărul întrunirilor/ședințelor grupurilor de lucru permanente sau ad-hoc Numărul deciziilor adoptate cu consultarea grupurilor și numărul total de decizii adoptate	Pagina web a APL	Parțial realizat

Cu referire la crearea grupurilor consultative de lucru permanente sau ad-hoc care participă la elaborarea proiectelor de decizii, autoritățile publice locale au raportat în număr de 7 Consilii raionale precum Consiliile raionale/municipale Călărași, Cimișlia, Criuleni, Dondușeni, UTA Găgăuzia, Leova și Telenești.

Drept urmare, în cadrul acestor autorități au fost organizate 28 ședințe, în urma cărora au fost adoptate 464 de decizii.

Nr. crt.	Acțiunea	Termenul de realizare	Instituția responsabilă	Indicator de progres	Sursa de verificare	Nivelul de realizare
34	Asigurarea respectării transparenței în procesul decizional	Permanent, cu verificarea anuală a indicatorilor de progres		Rapoartele anuale privind transparența în procesul decizional publicate pe paginile web ale entității.  Stabilirea unor indicatori calitativi privind transparența în procesul decizional.	Pagina web a APL	Parțial realizat

Desfășurarea activității autorităților publice în mod transparent, responsabil în raport cu cetățenii și cu implicarea acestora asigurând crearea posibilităților de participare a cetățenilor, a asociațiilor și a altor părți interesate la procesul decizional din cadrul autorității publice, reprezintă una din laturile inteligibile ale unei societăți integre.

Consiliile raionale/municipale Basarabeasca, Cantemir, UTA Găgăuzia, Cimișlia, Criuleni, Dondușeni, Edineț, Leova, Rîșcani, Șoldănești, Soroca, Ștefan-Vodă Strășeni, Telenești și Ungheni, (o sporire la număr cu 4 entități comparativ cu anul precedent), au raportat despre asigurarea publicării pe paginile web ale entităților, a Rapoartelor anuale privind transparența în procesul decizional. Subsidiar, indicând și elaborarea unor indicatori calitativi și cantitativi privind transparența în procesul decizional.

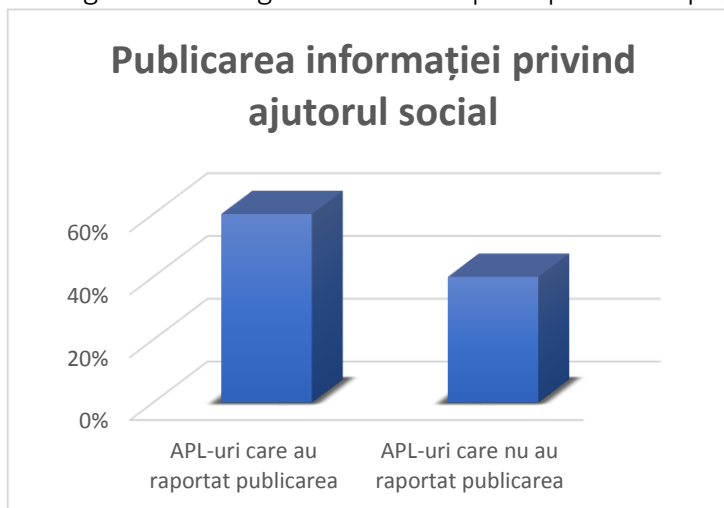
De asemenea, în baza Raportului de monitorizare a evoluției administrațiilor publice locale de nivelul I și II din Moldova în ce privește deschiderea acestora către cetățeni, pentru perioada 2016-2018<sup>20</sup>, se constată că în urma procesului de monitorizare a administrațiilor publice locale de nivelul II, acestea au stabilit o creștere a gradului de respectare a transparenței în elaborarea, adoptarea și publicarea actelor normative, precum și implicarea cetățenilor în acest proces.

Nr. crt.	Acțiunea	Termenul de realizare	Instituția responsabilă	Indicator de progres	Sursa de verificare	Nivelul de realizare
35	Plasarea informației privind ajutorul social plasat pe pagina web a autorității, panouri informative, mass-media	Permanent, cu verificarea anuală a indicatorilor de progres		Numărul informațiilor privind ajutorul social plasat pe pagina web a autorității, panouri informative, mass-media locală și regională	Pagina web a APL	PARȚIAL REALIZAT

<sup>20</sup> <http://viitorul.org/files/library/Raport%20Evoluție%20APL%20si%20II%202018%203%20ro.pdf>

Nr. crt.	Acțiunea	Termenul de realizare	Instituția responsabilă	Indicator de progres	Sursa de verificare	Nivelul de realizare
	locală și regională					

Printre domeniile proprii de activitate pentru autoritățile publice locale este dezvoltarea și gestionarea serviciilor sociale comunitare pentru categoriile vulnerabile, precum și monitorizarea calității serviciilor sociale. În prestarea serviciilor sociale, administrația publică locală trebuie să se bazeze pe principiul de accesibilitate, care prevede asigurarea accesului persoanelor/famiiliilor defavorizate la toate tipurile de servicii, prin informarea populației despre serviciile sociale existente, precum și adaptarea lor la necesitățile beneficiarilor. Plasarea pe pagina web a autorității, panouri informative, mass-media locală și regională a informațiilor privind ajutorul social facilitează accesibilitatea informațiilor de interes pentru publicul larg, atît timp cît sistemului de asistență socială este unul redistributiv, necontributiv – bugetul este asigurat din taxele percepute de la populație și nu din contribuțiile individuale



de tip asiguratoriu, iar ajutoarele nu sunt acordate în funcție de eventualele contribuții individuale și de mărimea acestora, ci în funcție de necesitățile de existență. Din rapoartele colectate de Secretariatul Grupurilor de Monitorizare al SNIA au fost identificate 13 Consilii raionale (Anenii Noi, Călărași, Cantemir, Cimișlia, Criuleni, Dondușeni, Edineț, Glodeni, Leova, Soroca, Strășeni, Ștefan-Vodă și Telenești) care au raportat pe marginea realizării

acțiunii sus-menționate.

Rezultatele înregistrate de către autoritățile administrației publice locale pentru anul 2018 au fost calificate avînd o tendință pozitivă, comparativ cu anii 2016 și 2017, unde Consiliile raionale au utilizat mijloacele de comunicare în masă pentru aducerea la cunoștință a informațiilor privind ajutorul social. Aceste constatări au fost evidențiate în Raportul de monitorizare a evoluției administrațiilor publice locale de nivelul I și II din Moldova în ce privește deschiderea acestora către cetățeni, pentru perioada 2016-2018<sup>21</sup>, care este un produs al inițiativei „Promovarea transparenței și sustenabilității financiare a politicilor regionale, a întreprinderilor de stat și a autorităților locale din Republica Moldova”, inițiativa este implementată de IDIS „Viitorul”, în parteneriat cu Institutul pentru Reforme Economice și Sociale din Slovacia (INEKO).

### Pilonul III. Justiția și autoritățile anticorupție

*Obiectivul pilonului al III-lea:* Sporirea prestației justiției și a autorităților anticorupție în prevenirea, combaterea și sancționarea faptelor de corupție, îmbunătățirea mecanismului de recuperare a activelor și asigurarea despăgubirii persoanelor prejudiciate de corupție

<sup>21</sup> <http://viitorul.org/files/library/Raport%20Evolutie%20APL%20si%20II%202018%203%20ro.pdf>

*Indicatori de impact:*

- Încrederea în justiție, în procuratură, în CNA și în Autoritatea Națională de Integritate (ANI), îmbunătățită considerabil
- Independența și eficiența justiției, procuraturii, CNA și ANI, asigurate
- Percepția privind corupția în sectorul justiției, îmbunătățită
- Lipsa corupției în sectorul justiției și lipsa unor influențe improprii din partea executivului asupra justiției.

**Prioritatea III.1. Integritatea autorităților anticorupție și a organelor de ocrotire a normelor de drept**

Nr. crt.	Acțiunea	Termenul de realizare	Instituția responsabilă	Indicator de progres	Sursa de verificare	Nivelul de realizare
1	Instruirea inițială și continuă (fiecare 2 ani) a poligrafologilor angajați să-i testeze pe candidații la funcțiile de judecător, procuror, pe angajații CNA, SIS, MAI și SV	Trimestrul I anul 2018, trimestrul I anul 2020	Comisia pentru testări cu poligraful; CSM; CSP; CNA; SIS; MAI; SV	Cel puțin câte un poligrafolog instruit și certificat pentru testarea candidaților la funcțiile de judecător, procuror, a angajaților CNA, SIS, MAI și SV	Confirmări din partea instituțiilor responsabile (certIFICATELE de instruire)	<b>ÎN PROCES DE REALIZARE</b>

Din rapoartele recepționate de la entitățile responsabile, pe lângă realizarea în totalitate de către Centrul Național Anticorupție și Serviciul de Informații și Securitate a activităților indicate în acțiunile sus-menționate, celelalte entități au evidențiat unele bariere întâmpinate precum necesitatea unei acoperiri financiare substanțiale și lipsa formatorilor naționali pe domeniul respectiv.

Totodată, conform raportului prezentat de **Consiliul Superior al Magistraturii (CSM)**, acesta nu dispune de aparat poligraf prin intermediul căruia să fie asigurată testarea persoanelor care doresc să accedă în funcția de judecător. Prin Hotărârea nr. 468/19 din 23 iunie 2015, Plenul CSM a avizat pozitiv proiectul hotărârii Comisiei privind aprobarea Codului deontologic al poligrafologului și al asistentului acestuia și privind aprobarea Regulamentului cu privire la atestarea poligrafologului, precum și înregistrarea poligrafologului și asistentului acestuia.

Prin urmare, raportul privind implementarea acțiunii respective va fi prezentat după asigurarea de CSM a aparatului poligraf de detecție a comportamentului simulat. Ținând cont de faptul că există diferite modele de aparate poligraf, instruirea respectivă poate fi realizată numai după identificarea aparatului care va fi utilizat de CSM.

**Consiliul Superior al Procurorilor** raportează despre semnarea un acord cu Centrul Național Anticorupție, conform căruia procurorii sunt supuși testării de către poligrafologii din cadrul CNA. Totodată, CSP a inclus în Cadrul Bugetar pe Termen Mediu 2019-2021 cheltuieli pentru procurarea poligrafului. După procurarea poligrafului va fi angajat și poligrafolog.

Conform informației oferite de către **Serviciului Vamal**, pentru perioada semestrului I al anului 2019, conform statului de personal avizat de Cancelaria de Stat la 11.10.2018 a fost instituită unitatea de poligrafolog. Drept urmare, după procurarea aparatului poligraf (în bugetul

Serviciului Vamal pentru anul 2019 sînt planificate mijloace financiare pentru procurarea poligrafului) va fi demarată și procedura de angajare.

**Ministerul Afacerilor Interne** a raportat la finele anului 2018 privind planificarea evaluării posibilităților financiare, acțiunea fiind supusă dezbaterilor în vederea realizării acesteia. În Cadrul bugetar pe termen mediu (CBTM) 2019-2020, MAI a înaintat Ministerului Finanțelor solicitarea de alocare a mijloacelor financiare în acest scop. Concomitent este de menționat că deși conform H.G. nr. 851/2018 acțiunea dată este inclusă în prioritățile stabilite pentru MAI în CBTM 2019-2020, limitele de cheltuieli stabilite de Ministerul Finanțelor în contextul elaborării proiectului de buget pentru anul 2018, nu a fost inclus. Astfel, MAI a înaintat în adresa Ministerului Finanțelor solicitare repetată de alocare a mijloacelor financiare pentru realizarea acțiunilor. În raportul prezentat de MAI pentru perioada semestrului I al anului 2019, nu au fost aduse careva informații adiționale, pe marginea acestei acțiuni.

Nr. crt.	Acțiunea	Termenul de realizare	Instituția responsabilă	Indicator de progres	Sursa de verificare	Nivelul de realizare
2	Dotarea cu aparate poligraf a CSM, CSP, SV și MAI	Trimestrul I anul 2018	CSM; CSP; SV; MAI	Cel puțin cîte un aparat poligraf pentru CSM și CSP, cel puțin 2 aparate poligraf pentru SV și cel puțin 4 aparate poligraf pentru MAI	Confirmări din partea instituțiilor responsabile privind amenajarea sălilor și instalarea aparatelor poligraf	REALIZAT PARȚIAL

Conform rapoartelor recepționate, în scopul realizării instruirilor inițiale și continui a poligrafologilor angajați, precum și pentru a asigura dotarea cu aparate poligraf a Consiliul Superior al Magistraturii, Consiliul Superior al Procurorilor, Ministerului Afacerilor Interne și Serviciul Vamal, **Consiliul Superior al Magistraturii**, a raportat la finele anului 2018 privind solicitarea înaintată Centrului Național Anticorupție privind acordarea suportului în vederea efectuării testelor poligraf a candidaților la funcția de judecător. Centrul Național Anticorupție și-a exprimat disponibilitatea pentru efectuarea testelor la poligraf, în dependență de volumul de lucru al poligrafologului.

Totodată, considerînd lipsa aparatului poligraf pe piața Republicii Moldova, pe parcursul anului 2017, CSM s-a interesat de achiziționarea unui aparat poligraf din țările vecine: România și Ucraina. Respectiv, au fost purtate negocieri cu agenți economici din Ucraina în vederea procurării aparatului poligraf. Din motivul neconcordanței normelor legale în materia procedurii de achiziții publice, negocierile s-au soldat cu eșec.

Subsecvent, Consiliul Superior al Magistraturii a indicat în proiectul de buget remis Ministerului Finanțelor pentru anul 2018, suma de bani necesară achiziționării aparatului poligraf, însă propunerea vizată nu a fost acceptată și respectiv bugetul CSM pentru anul 2019 nu prevede resurse financiare pentru achiziționarea aparatului de poligraf și amenajarea sălii pentru desfășurarea testărilor cu aparatul poligraf.

Procurarea aparatului poligraf pentru **Consiliul Superior al Procurorilor** a fost planificată pentru anul 2019, cheltuielile fiind incluse în Cadrul Bugetar pe Termen Mediu 2019-2021 (HG 851 din 20.08.2018).



Totodată, **Serviciul Vamal** raportează că în bugetul instituției pentru anul 2019 sînt planificate mijloace financiare pentru procurarea poligrafului.

Nr.c rt.	Acțiunea	Termenul de realizare	Instituția responsabil ă	Indicator de progres	Sursa de verificare	Nivelul de realizare
3	Monitorizarea stilului de viață al angajaților CNA, MAI și SV în vederea stabilirii corespunderii nivelului de trai cu nivelul veniturilor legale al acestora, cît și al persoanelor cu care duc un trai comun	Permanent, cu verificarea semestrială a indicatorilor de progres	CNA; MAI; SV	Rapoartele de monitorizare a stilului de viață	Confirmări din partea instituțiilor responsabile	ÎN PROCES DE REALIZARE

Informația recepționată de la **Centrul Național Anticorupție** denotă că pe parcursul perioadei semestrului I al anului 2019, subdiviziunea responsabilă din cadrul entității, a asigurat permanent realizarea procesului de monitorizare a stilului de viață, întru identificarea corespunderii nivelului de trai al angajatului sau a persoanelor care urmează să acceadă în funcția publică cu statut special, cu nivelul legal de remunerare a acestuia și a persoanelor cu care duce un trai comun; precum și a corespunderii conduitei angajatului cu exigențele de conduită stabilite în Codul de conduită al angajatului, întru asigurarea, valorificarea și consolidarea integrității în cadrul entității.

În perioada de raportare, de către Ministerul Afacerilor Interne și Serviciul Vamal, nu au fost oferite careva informații la acest subiect.

Nr.c rt.	Acțiunea	Termenul de realizare	Instituția responsabil ă	Indicator de progres	Sursa de verificare	Nivelul de realizare
4	Instruirea subdiviziunilor de securitate internă ale CNA, MAI și SV în vederea îmbunătățirii practicilor de monitorizare a stilului de viață al angajaților	Trimestrul III anul 2017, trimestrul III anul 2019	CNA, MAI, SV	Cel puțin 2 instruiți desfășurate pentru angajații subdiviziunilor de securitate internă ale CNA, MAI și SV	Confirmări din partea instituțiilor responsabile cu privire la instruirile desfășurate	ÎN PROCES DE REALIZARE

Pe parcursul perioadei de implementare, Centrul Național Anticorupție a identificat posibilități de instruire în afara țării, din motivul lipsei de formatori pe domeniile respective în Republica Moldova. Astfel, angajații subdiviziunii de securitate internă au participat în cadrul a 2 cursuri de instruire, organizate de Centrul Multifuncțional de Pregătire Schengen al MAI Romania. La fel, angajații CNA beneficiază de instruiți pentru consolidarea capacităților de investigație în cadrul proiectului Twinning “Suport în consolidarea capacităților operaționale ale organelor de drept din Republica Moldova în domeniul prevenirii și investigării infracțiunilor de corupție”.

Ministerul Afacerilor Interne și Serviciul Vamal, nu au oferit careva informații privind realizarea activității expuse în acțiunea nr. 4.



**Prioritatea III.2. Eficiența justiției și a autorităților anticorupție**

Nr.c rt.	Acțiunea	Termenul de realizare	Instituția responsabilă	Indicator de progres	Sursa de verificare	Nivelul de realizare
5	Instituirea instanțelor/completelor de judecată specializate pentru examinarea dosarelor pentru acte de corupție și conexe corupției	Trimestrul III anul 2017	Parlamentul I; MJ; CSM; CSJ	Proiect de lege elaborat și adoptat de Guvern și Parlament, ce conține mecanismul și procedura de selecție a judecătorilor, precum și criteriile de integritate și de salarizare sporite pentru acești judecători. Instanță sau, după caz, complete de judecată specializate funcționale	Monitorul Oficial al RM	NEREALIZAT

În baza informației prezentate inclusiv pentru perioadele anterioare de raport, prin Hotărârea nr. 454/21 din 04.07.2017, Plenul **Consiliului Superior al Magistraturii** a constatat imposibilitatea instituirii specializării judecătorilor în cadrul tuturor instanțelor nou-create în temeiul Legii nr. 76 din 21 aprilie 2016 cu privire la reorganizarea instanțelor judecătorești, până la fuzionarea sediilor instanțelor judecătorești.

Totodată, avînd în vedere faptul că CSM nu are competență de inițiativă legislativă, a propus Ministerului Justiției de a întocmi și înainta Parlamentului RM proiectul de lege privind modificarea prevederilor art. 38 din Codul de procedură civilă. Solicitarea respectivă își are justificarea în faptul că la acest capitol cadrul legal existent face dificilă specializarea judecătorilor, pe motiv că nu este posibil de prevăzut, din timp, la ce sediu reclamații vor înregistra cererile de chemare în judecată. Or, pentru implementarea specializării judecătorilor este necesar ca toate cererile să fie înregistrate la sediul principal.

Studiul privind hotărârile judecătorești pe infracțiunile de corupție adoptate în anii 2013-2017 identifică un procent sporit de casare a sentințelor pe cauzele de corupție, acesta fiind mult mai mare comparativ cu alte categorii de infracțiuni. Studiul privind sentințele pe actele de corupție adoptate de instanțele de judecată în perioada anului 2018<sup>22</sup> relevă unele progrese, precum argumentarea mult mai detaliată a sentințelor, inclusiv la individualizarea pedepselor inculpaților, însă sunt identificate și următoarele provocări:

- Aplicarea neuniformă a prevederilor legislației procesual penale la încadrarea juridică a acțiunilor inculpaților la săvârșirea mai multor episoade pe același tip de infracțiune;
- Acordarea unei duble valențe juridice unei circumstanțe atenuante, în deosebi la procedura simplificată de judecare;

<sup>22</sup>[https://cna.md/public/files/Studiu\\_privind\\_sentințele\\_pe\\_actele\\_de\\_corupție\\_adoptate\\_de\\_instanțele\\_de\\_judecată\\_in\\_perioada\\_2018\\_1.pdf](https://cna.md/public/files/Studiu_privind_sentințele_pe_actele_de_corupție_adoptate_de_instanțele_de_judecată_in_perioada_2018_1.pdf)

- Invocarea unor circumstanțe nerelevante pentru persoanele publice, drept circumstanțe ce atenuează răspunderea penală;
- Neaplicarea pedepsei privării de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate, deși infracțiunile sunt săvârșite în timpul îndeplinirii obligațiilor de serviciu sau în timpul exercitării unei anumite activități de către inculpați.

Astfel, este în continuu pertinentă necesitatea sporirii capacităților judecătorilor în domeniul cauzelor de corupție, care poate fi soluționată prin specializarea anumitor judecători pentru examinarea cauzelor vizate. Conform articolului nr. 15 alin (2) din Legea nr. 514/1995, în cadrul instanțelor judecătorești pot funcționa colegii sau complete de judecată specializate. Articolul 161 din legea sus-citată, prevede atribuția președintelui instanțelor de a aproba componența colegiilor și asigură specializarea judecătorilor instanței.

Prin Hotărârea nr. 555/25 din 27 noiembrie 2018, a fost dispusă specializarea sediilor Judecătoriei Chișinău, după cum urmează: Sediul Botanica - în materie de insolabilitate, Sediul Centru - în materie civilă, Sediul Buiucani - în materie penală, Sediul Ciocana - în materie contravențională și activitatea judecătorului de instrucție, Sediul Rîșcani - în materie de contencios administrativ.

**Acțiunea nr. 6**, a cărei realizare este dependentă de implementarea acțiunii nr. 5, și care prevede asigurarea instanțelor/completelor de judecată specializate pentru examinarea dosarelor pentru acte de corupție și conexe corupției cu resurse umane, tehnice și financiare suficiente..., **se constată de a fi nerealizată pentru termenul- semestrul I al anului 2019.**

Suplimentar, în cadrul ședinței Grupului de Monitorizare 3 a SNIA, care a avut loc la data de 07.06.2019, în conformitate cu prevederile Capitolului V al Strategiei Naționale de Integritate și Anticorupție pentru anii 2017-2020, s-a luat decizia de a înainta Parlamentului următoarele propuneri de modificare și completare a acțiunilor 5 și 6, Prioritatea III.1, Pilonul III. Astfel, urmare a constatării provocărilor identificate în implementarea acțiunilor vizate, se impune necesitatea realizării unei analize detaliate privind oportunitatea instituirii instanțelor/completelor specializate pentru examinarea dosarelor pentru acte de corupție și conexe corupției, considerând condițiile legale și strategice în prezent, cu posibilitatea reîncadrării acțiunilor inițiale în baza rezultatelor analizei vizate. Drept urmare, se propune modificarea acțiunii nr.5, în redacția “examinarea oportunității instituirii instanțelor/completelor de judecată specializate pentru examinarea dosarelor pentru acte de corupție și conexe corupției”, termenul de realizare “trimestrul III 2020” instituția responsabilă “CSM, CSJ, MJ”, Indicator de progres “Studiu privind oportunitatea instituirii completelor de judecată specializate pentru examinarea dosarelor pentru acte de corupție și conexe corupției realizat. Dezbateră publică a studiului organizată”, sursa de verificare “pagina web a CSM, CSJ, MJ”, și respectiv suspendarea temporară a acțiunii nr. 6, cu menținerea posibilității de reîncadrare a acesteia, urmare implementării acțiunii nr. 5 în noua redacție.

**Ministerul Finanțelor** raportează că pentru asigurarea activității instanțelor judecătorești, în bugetul de stat pentru anul 2019, au fost aprobate mijloace financiare în sumă totală de 398,4 mil lei, dintre care la situația de la 30 iunie 2019, cheltuielile au fost executate în sumă de 195,3 mil. lei.

Nr.c rt.	Acțiunea	Termenul de realizare	Instituția responsabilă	Indicator de progres	Sursa de verificare	Nivelul de realizare
7	Asigurarea Procuraturii Anticorupție cu resurse umane, tehnice și financiare suficiente în conformitate cu prevederile Legii nr. 159/2016 cu privire la procuraturile specializate	Trimestrul III anul 2017, trimestrul III anul 2018, <b>trimestrul III anul 2019,</b> trimestrul IV anul 2020	Parlamentul; MF; PG	Bugetul suficient aprobat și mijloacele tehnice necesare disponibile pentru activitatea Procuraturii Anticorupție	Confirmări din partea instituțiilor responsabile	REALIZAT

Conform raportului prezentat de **Ministerul Finanțelor**, pentru asigurarea activității Procuraturii Generale, în bugetul de stat pentru anul 2019, au fost precizate mijloace financiare în sumă totală de 344,0 mil. lei, dintre care la situația de la 30 iunie 2019, cheltuielile au fost executate în sumă de 165,1 mil. lei.

Totodată, se menționează că Ministerul Finanțelor nu dispune de informații specifice ce țin de activitatea Procuraturii Anticorupție, dat fiind faptul că Procuratura Generală gestionează centralizat alocațiile pentru sistemul procuraturii.

Subsecvent, Procuratura Generală raportează că întru consolidarea capacităților Procuraturii Anticorupție de a combate cazurile de corupție la nivel înalt, au fost întreprinse la nivel instituțional următoarele acțiuni:

- Aprobarea prin Ordinul Procurorului General nr. 8/28 din 17.02.2017 a Regulamentului Procuraturii Anticorupție;
- Aprobarea prin Ordinul Procurorului General nr. 681-p din 15.06.2017 a structurii interne, reședințelor și statului de personal al sistemului Procuraturii Republicii Moldova, inclusiv al Procuraturii Anticorupție;
- Delimitarea procurorilor în cele 3 secții (exercitare a urmăririi penale, conducere a urmăririi penale și judiciară) potrivit principiului specializării;
- Detașarea ofițerilor de urmărire penală (la moment 8 funcții ocupate din 15) și a ofițerilor de investigații (la moment 11 funcții ocupate din 15) la Procuratura Anticorupție;
- Mărirea numărului personalului care asistă procurorii anticorupție (33 consultanți ai procurorului potrivit statului de personal, la moment angajați – 24).

Cu referire la asigurarea Procuraturii Anticorupție cu resursele financiare, s-a menționat art. 2 alin. (3) din Legea nr. 159 din 07.07.2016 cu privire la procuraturile specializate – "Bugetul procuraturii specializate se reflectă separat în bugetul Procuraturii și este administrat de către procurorul-șef al procuraturii specializate". Respectiv, bugetul Procuraturii aprobat pentru anul 2019 include și cheltuielile pentru întreținerea Procuraturii Anticorupție.

De asemenea, prin Legea nr. 265 din 23.11.2018 a fost modificat conținutul art. 91 din Legea nr. 3 din 25.02.2016 cu privire la Procuratură, fiind stipulat expres că bugetele procuraturilor specializate se reflectă separat în bugetul Procuraturii și se administrează de către procurorii-șefi ai procuraturilor specializate. Conform raportului Procuraturii Generale, Procuratura Anticorupție este dotată cu mijloacele tehnice funcționale necesare pentru buna desfășurare a activității.

Nr.c rt.	Acțiunea	Termenul de realizare	Instituția responsabil ă	Indicator de progres	Sursa de verificare	Nivelul de realizare
8	Asigurarea Autorității Naționale de Integritate cu resurse umane, tehnice și financiare suficiente în conformitate cu prevederile Legii nr. 132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate	Trimestrul III anul 2017, trimestrul III anul 2018, <b>trimestrul III anul 2019,</b> trimestrul IV anul 2020	Parlamentul; MF	Bugetul suficient aprobat și mijloacele tehnice necesare disponibile pentru activitatea Autorității Naționale de Integritate	Confirmări din partea instituțiilor responsabile	<b>REALIZAT</b>

Conform raportului prezentat de către **Ministerul Finanțelor**, pentru asigurarea activității Autorității Naționale de Integritate, în bugetul de stat pentru anul 2019, au fost aprobate mijloace financiare în sumă totală de 24128,0 mii lei, dintre care la situația de la 30 iunie 2019, cheltuielile au fost executate în sumă de 3494,7 mii lei, inclusiv 2955,8 mii lei – cheltuieli de personal.

Totodată, Comisia securitate națională, apărare și ordine publică și Comisia juridică, numiri și imunități a informat despre adoptarea Hotărârea Parlamentului nr. 9 din 08.02.2018 privind aprobarea structurii și a efectivului-limită ale Autorității Naționale de Integritate, acesta fiind compusă din 76 unități.

Totodată, din informațiile prezentate în raportul alternativ pe segmentul Pilonul III, recepționat de la membrul Grupului de monitorizare 3, reprezentantul Centrului de Resurse Juridice din Moldova, au fost identificate careva carențe în ceea ce privește stabilirea gradului de realizare a acestei acțiuni. Astfel, în urma revizuirii Raportului de activitate ANI pentru anul 2018, gradul de ocupare a funcțiilor publice din cadrul ANI constituie 34.21% sau 26 de angajați din 76 de unități disponibile, iar inspectori de integritate - 9 din 46 (19.5%). Primii inspectori de integritate au fost angajați în iulie 2018. Astfel, către 01.01.2019 erau declarate încă vacante 50 de funcții publice. La fel la 1 decembrie 2018, a intrat în vigoare noua lege privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar. Aceasta a micșorat salariul inspectorilor de integritate cu 59%. ANI a comunicat că a remis deja Guvernului propuneri în vederea majorării salariilor inspectorilor de integritate, doar că procedura de adoptare a acestora va dura mult în timp. Totodată, în 2018 însăși ANI a comunicat Guvernului că are nevoie de un spațiu adecvat/sediu nou de activitate, or actualul nu corespunde cerințelor tehnice necesare. Toate cele consemnate defavorizează mersul fortificării capacității instituționale a ANI și creează situația de impas în activitatea operațională a acesteia.

Nr.c rt.	Acțiunea	Termenul de realizare	Instituția responsabil ă	Indicator de progres	Sursa de verificare	Nivelul de realizare
9	Implementarea platformei electronice de depunere a declarațiilor de avere și interese personale	Trimestrul IV anul 2017 – pentru lansarea platformei. Permanent, începând cu	Centrul de e-Guvernare; ANI; Guvernul	Platforma electronică de depunere a declarațiilor de avere și interese personale, lansată și funcțională; semnături electronice transmise tuturor	Confirmări din partea instituțiilor responsabile	<b>REALIZAT</b>

trimestrul I  
anul 2018, cu  
verificarea  
anuală a  
indicatorilor de  
funcționalitate  
a platformei

subiecților declarării  
averilor și intereselor  
personale;  
100% dintre subiecții  
declarării instruiți cu  
privire la depunerea  
în format electronic a  
declarațiilor;

...

Nr.c rt.	Acțiunea	Termenul de realizare	Instituția responsabilă	Indicator de progres	Sursa de verificare	Nivelul de realizare
10	Efectuarea unor analize strategice și operaționale în vederea identificării cazurilor de îmbogățire ilicită, conflicte de interese, delapidare a proprietății publice și a fondurilor din asistența externă	Permanent, cu verificarea semestrială a indicatorilor de progres	CNA; ANI	Cel puțin 30 de analize publicate pe pagina web a CNA. Cel puțin 10 analize publicate pe pagina web a ANI. Numărul de cazuri investigate/dosare inițiate ca urmare a acestor analize	Pagina web a CNA. Pagina web a ANI. Hotărârile instanțelor de judecată	ÎN PROCES DE REALIZARE

În perioada de raport, Centrul Național Anticorupție a efectuat 247 produse analitice, inclusiv 9 strategice și 238 operaționale, privind actele de corupție, actele conexe corupției și faptele coruptibile.

Analizele strategice au vizat domeniul asistenței externe (1), organele de control (5), sentințele pe cazurile de corupție adoptate de instanțele de fond în 2018 (2) și gestionarea banilor publici înregistrați în evidența trezorerială (1). Toate analizele strategice, cu excepția celor ce vizează sentințele pe cazurile de corupție, au fost expediate pentru cercetare ulterioară, conform competenței, subdiviziunilor Centrului.

Analizele operaționale au vizat proprietățile persoanelor publice în coraport cu veniturile acestora (60% din analizele operaționale), relațiile între figuranți (30%) și activitatea agenților economici, inclusiv câștigători ai licitațiilor publice (10% din analize). Subiecții supuși analizei operaționale au fost persoane cu funcție de demnitate publică (2), funcționari/agenți publici (109), precum și 756 persoane fizice/juridice.

În 8 cazuri, a fost stabilită deținerea de către subiecți a unor proprietăți nejustificate, a căror valoare constituie aproximativ 5,44 mil. lei. În 57 de cazuri, au fost stabilite 422 relații (de rudenie, serviciu, afaceri) dintre subiecții vizați, iar în 8 cazuri au fost stabilite împrumuturi suspecte declarate de către subiecți în sumă totală de 18,3 mln. lei. În alte 8 cazuri s-a stabilit nedeclararea a 36 de bunuri imobile, cu valoarea de 3,32 mln.lei, iar în 4 cazuri nu au fost declarate 12 bunuri mobile, în valoare de 870 mii lei. În 2 cazuri s-a stabilit nedeclararea a 3 surse de venit, în sumă de 190 mii lei. De asemenea, au fost stabilite 10 cazuri în care subiecții posibil dețin 101 bunuri imobile înregistrate pe persoane terțe (rude), în valoare de circa 24 mln.lei.

În 9 cazuri au fost analizate 835 242 conexiuni telefonice, în care au fost stabilite 6 551 de conexiuni comune.

Produsele de analiză operațională au fost transmise pentru examinare, conform competenței, către ofițerii de urmărire penală și ofițerii de investigații speciale din cadrul CNA, precum și către procurorii anticorupție.

Astfel, în dependență de solicitant, 90% din analizele operaționale au fost expediate subdiviziunilor specializate ale CNA și 10% - către Procuratura Anticorupție. Analizele au fost efectuate în cadrul a 134 cauze penale și materiale.

Totodată, pe pagina web oficială a Centrului au fost publicate următoarele studii:

- Profilului infractorului pe cazurile de corupere pasivă, corupere activă și trafic de influență,<sup>23</sup> generat de analiza sentințelor pe cazurile de corupție, adoptate de instanțele în fond în perioada ianuarie - decembrie 2018. Studiul a avut un impact major, fiind mediatizat și în cadrul emisiunilor televizate speciale „Publika Report” (Publika TV) și „Apropo” (Vocea Basarabiei TV).
- Analiza sentințelor pe cazurile de corupție, adoptate de instanțele în fond în perioada ianuarie-decembrie 2018<sup>24</sup>.

Nr. crt.	Acțiunea	Termenul de realizare	Instituția responsabilă	Indicator de progres	Sursa de verificare	Nivelul de realizare
11	Publicarea și prezentarea unor cercetări privind sentințele adoptate în dosare pentru fapte de corupție și conexe corupției	Trimestrul III anul 2018, trimestrul III anul 2020	CNA; PA; CSJ; CSM	Cel puțin 2 studii publicate pe paginile web ale CNA, CSJ și PG/PA. Analiza privind sentințele date în cazuri cu implicarea actorilor din sectorul justiției, prezentată. Dezbateri publice organizate	Paginile web ale CNA, CSJ și PG/PA	ÎN PROCES DE REALIZARE

În cadrul Proiectului ”Consolidarea funcției de prevenire a corupției și a funcției analitice ale Centrului Național Anticorupție (CNA)”, a fost elaborat studiul privind hotărârile judecătorești pe infracțiunile de corupție, adoptate în anii 2013 – 2017. Studiul este o continuare a analizei practicii judiciare pe infracțiunile de corupție pe anii 2016 – 2017 cu scopul de a afla cum au influențat actul de justiție pe această categorie de dosare modificările în legislație hotărârile Plenului CSJ adoptate între timp, Ghidurile privind individualizarea pedepsei precum și recomandările studiilor precedente. Studiul a fost publicat pe pagina web a CNA.<sup>25</sup>

În perioada de raport, Direcția Analitică a CNA informează privind elaborarea și publicarea Studiului privind sentințele pe cazurile de corupție, adoptate de instanțele în fond în perioada ianuarie - decembrie 2018,<sup>26</sup> care a avut drept scop analiza evoluției practicii judiciare privind aplicarea legii penale pe cauzele de corupție. Fiind examinate 321 fapte de corupție și conexe

<sup>23</sup>[https://cna.md/public/files/Studiu\\_privind\\_profilul\\_infractorului\\_pe\\_cazurile\\_de\\_corupie\\_din\\_analiza\\_sentinelor\\_pe\\_dosarelor\\_de\\_corupie\\_pe\\_anul\\_2018\\_2.pdf](https://cna.md/public/files/Studiu_privind_profilul_infractorului_pe_cazurile_de_corupie_din_analiza_sentinelor_pe_dosarelor_de_corupie_pe_anul_2018_2.pdf)

<sup>24</sup>[https://cna.md/public/files/Studiu\\_privind\\_sentințele\\_pe\\_actele\\_de\\_corupie\\_adoptate\\_de\\_instanțele\\_de\\_judecat\\_in\\_perioada\\_2018\\_1.pdf](https://cna.md/public/files/Studiu_privind_sentințele_pe_actele_de_corupie_adoptate_de_instanțele_de_judecat_in_perioada_2018_1.pdf)

<sup>25</sup> <https://www.cna.md/doc.php?!=ro&idc=117&id=1817&t=/Studii-si-analize/Studii-despre-coruptie/Studiu-privind-hotararile-judecatoresti-pe-infraciunile-de-coruptie-adoptate-in-anii-2013-2017>

<sup>26</sup>[https://cna.md/public/files/sentințele\\_pe\\_actele\\_de\\_corupie\\_adoptate\\_de\\_instanțele\\_de\\_judecat\\_in\\_perioada\\_2018](https://cna.md/public/files/sentințele_pe_actele_de_corupie_adoptate_de_instanțele_de_judecat_in_perioada_2018)

corupției asupra cărora s-au expus instanțele de fond, s-a constatat sporirea atenției magistraților în privința examinării cauzelor pe această categorie de dosare.

Totodată, s-a evidențiat faptul aplicării neuniforme de către instanțele judiciare a legislației penale în special la individualizarea pedepselor. Concomitent, s-a evidențiat scăderea eficacității măsurilor de constrângere statală aplicabile față de persoanele care comit infracțiuni prevăzute de art.326 Cod Penal.

În perioada vizată **Procuratura Generală** raportează efectuarea unor analize a practicii judiciare pentru identificarea cauzelor de ordin legislative care au determinat scoaterea persoanei de sub urmărire penală, clasarea/încetarea procesului penal sau achitarea persoanei. În baza analizei efectuate au fost elaborate anumite recomandări în procesul de activitate a procurorilor.

Nr.c rt.	Acțiunea	Termenul de realizare	Instituția responsabilă	Indicator de progres	Sursa de verificare	Nivelul de realizare
12	Adoptarea legii privind denunțarea corupției și protecția avertizorilor de integritate	Trimestrul II anul 2017	Parlament, CNA	Legea privind denunțarea corupției și protecția avertizorilor de integritate adoptată	Monitorul Oficial	REALIZAT

Legea nr. 122 privind avertizorii de integritate a fost adoptată în lectură finală la data de 12 iulie 2017. (Publicată: 17.08.2018 în Monitorul Oficial Nr. 309-320 art Nr : 472)

Conform articolului 2. Legea urmărește scopul a spori cazurile *de dezvoltare a practicilor ilegale și a altor dezvoltări de interes public prin:*

*a) promovarea climatului de integritate în sectoarele public și privat;*

*b) asigurarea protecției avertizorilor de integritate împotriva răzbunării în contextul examinării dezvoltărilor de interes public ale practicilor ilegale;*

*c) prevenirea și sancționarea răzbunărilor împotriva avertizorilor de integritate.*

Nr.c rt.	Acțiunea	Termenul de realizare	Instituția responsabilă	Indicator de progres	Sursa de verificare	Nivelul de realizare
13	Instituirea liniei telefonice naționale pentru avertizorii de integritate și instruirea operatorilor liniei	Trimestrul IV anul 2017	CNA	Linia telefonică națională pentru avertizorii de integritate operațională	Pagina web a CNA	REALIZAT

În conformitate cu art. 10 a Legii nr.122 din 12.07.2018 privind avertizorii de integritate, Centrul Național Anticorupție, în calitate de autoritate responsabilă de examinarea dezvoltărilor practicilor ilegale: asigură promovarea și funcționarea Liniei naționale anticorupție, precum și înregistrează dezvoltările practicilor ilegale primite în scris, prin sistemul electronic de dezvoltare on-line, precum și *pe cele primite la linia națională anticorupție*, dacă acestea întrunesc cerințele de conținut prevăzute la art. 11; În cadrul Centrului Național Anticorupție este instituită și funcționează Linia națională anticorupție – 080055555, la care se recepționează informații referitoare la comiterea actelor de corupție, a

actelor conexe corupției, precum și a altor fapte de comportament corupțional, precum și dezvoltările practicilor ilegale, care este asistată zilnic, 24 din 24 ore de către operatori, s-a decis asupra folosirii în continuare a acestei linii pentru avertizările de integritate.

Nr.c rt.	Acțiunea	Termenul de realizare	Instituția responsabilă	Indicator de progres	Sursa de verificare	Nivelul de realizare
14	Promovarea unei campanii de informare a avertizorilor de integritate și a agenților publici care denunță manifestările de corupție cu privire la dreptul lor de a fi protejați	Trimestrul IV anul 2017 – trimestrul IV anul 2018	CNA	Spoturi audio-video sau grafice dezvoltate și plasate pe posturile TV, radio și pe rețelele de socializare	Emisia posturilor de TV și radio, postările pe rețelele de socializare	REALIZAT

Centrul Național Anticorupție a raportat că în comun cu Oficiul Avocatului Poporului, cu suportul Proiectului PNUD “Consolidarea capacităților tehnice ale instituțiilor naționale pentru promovarea și protecția drepturilor omului”, realizat în parteneriat cu Institutul de Reforme Penale și finanțat de Ministerul Afacerilor Externe al Danemarcei, au fost elaborate două spoturi grafice (versiunea de 3 min. și versiunea de versiunea de 30 sec.), pliante informative, stegulețe, agende, pixuri, breloace cu mesajul „Denunț pentru că îmi pasă” pentru promovarea mecanismului de protecție a drepturilor avertizorilor de integritate. Spoturile grafice și materialele informative sunt utilizate în cadrul instruirilor la prezentarea Legii privind avertizorii de integritate nr.122/2018, precum și în cadrul activităților și măsurilor de sensibilizare și educație anticorupție desfășurate de către CNA.

De asemenea, spoturile grafice sunt difuzate în continuare la posturile TV naționale, pagina oficială a CNA și pe rețeaua de socializare facebook a CNA.

Nr.c rt.	Acțiunea	Termenul de realizare	Instituția responsabilă	Indicator de progres	Sursa de verificare	Nivelul de realizare
15	Elaborarea și adoptarea mecanismului de conlucrare dintre CNA și alte entități abilitate cu examinarea avertizărilor de integritate, precum și cu autoritatea de protecție a avertizorilor de integritate (Ombudsmanul)	Trimestrul I anul 2018	CNA; PG; MAI; Ombudsmanul	Act interdepartamental adoptat	Confirmări din partea instituțiilor responsabile	REALIZAT

În anul 2018 a fost încheiat Acordul de colaborare în domeniul prevenirii corupției între Oficiul Avocatului Poporului și Centrul Național Anticorupție. Scopul acestuia constă în stabilirea unei



colaborări eficiente în domeniul prevenirii și combaterii corupției, pentru asigurarea respectării drepturilor omului și protecției avertizorilor de integritate, educarea anticorupție a cetățenilor, propagarea în masă a culturii anticorupție; sensibilizarea opiniei publice privind impactul corupției asupra realizării plene a drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Totodată, Centrul Național Anticorupție informează despre elaborarea proiectului Hotărârii de Guvern, pentru aprobarea Regulamentului-cadru cu referire la procedura de examinare și raportare internă a dezvăluirilor practicilor ilegale, în temeiul prevederilor art.9 alin.(2) din Legea nr.122/2018 privind avertizorii de integritate. În perioada de raport, proiectului Hotărârii de Guvern a fost înaintat Ministerului Justiției spre aprobare. Proiectul respectiv are drept scop reglementarea procedurii de raportare internă a dezvăluirilor practicilor ilegale de către angajații entităților publice și private, precum și a procedurii de înregistrare și examinare a dezvăluirilor practicilor ilegale, de recunoaștere în calitate de avertizor de integritate și de aplicare a măsurilor de protecție față de angajații care dezvăluie cu bună-credință și în interes public despre practicile ilegale interne.

Cu referire la **acțiunile nr. 16, 17, 18 și 19** privind publicarea pe pagina web a rapoartelor de activitate a **Procuraturii Anticorupție, Centrului Național Anticorupție, Ministerului Afacerilor Interne (Serviciul Protecție Internă și Anticorupție)** și **Autoritatea Națională de Integritate**, pentru perioada anului 2018, potrivit informației prezentate de instituțiile responsabile, constatăm că toate rapoartele au fost publicate pe paginile web respective, **acțiunile vizate fiind realizate pentru perioada curentă de raportare.**

<b>Prioritatea III.3. Consolidarea măsurilor educative și de prevenire a corupției</b>						
Nr.crt.	Acțiunea	Termenul de realizare	Instituția responsabilă	Indicator de progres	Sursa de verificare	Nivelul de realizare
20	Lansarea platformelor on-line de instruire anticorupție și de promovare a integrității	Trimestrul IV anul 2017 – pentru platforma CNA; trimestrul IV anul 2018 – pentru platforma ANI	CNA; ANI	O platformă de instruire on-line cu acces de pe pagina web a CNA (pe subiecte de promovare a climatului de integritate și anticorupție); o platformă de instruire on-line cu acces de pe pagina web a ANI (pe subiecte de verificare a averilor, intereselor personale, incompatibilităților și restricțiilor)	Pagina web a CNA; pagina web a ANI	<b>PARȚIAL REALIZAT</b>

Ambele entități, Centrul Național Anticorupție și Autoritatea Națională de Integritate au marcat acțiunea drept în proces de realizare.

Platforma de instruire anticorupție "e-Learning" a fost preluată de către Centrul Național Anticorupție de la Biroul Central Anticorupție al Poloniei, în acest sens fiind semnat și un acord. Ulterior, angajații CNA au fost instruiți cum să gestioneze platforma, să facă modificări și să o adapteze după specificul și cerințele Republicii Moldova. Adaptarea platformei și crearea modulelor de instruire a fost inițiată cu suportul PNUD Moldova în cadrul Proiectului „Consolidarea capacităților CNA de exercitare a funcțiilor de prevenire și analiză a corupției”, finanțat de Ministerul Afacerilor Externe al Norvegiei. La moment, conținutul platformei se dezvoltă și se adaptează după specificul și cerințele naționale.

Nr.c rt.	Acțiunea	Termenul de realizare	Instituția responsabil ă	Indicator de progres	Sursa de verificare	Nivelul de realizare
21	Instruirea elevilor și studenților în spiritul integrității și intoleranței față de corupție	Permanent, cu verificarea anuală a indicatorilor de progres	CNA; MED	Instruirea anuală a cel puțin 5000 de elevi și studenți. Aprecierea instruirilor de către audienți	Confirmări din partea instituțiilor responsabile – agenda, listele de participanți, evaluarea instruirilor etc.	ÎN PROCES DE REALIZARE

Centrul Național Anticorupție raportează că pe parcursul semestrului I al anului 2019, a fost asigurată desfășurarea a 38 de instruirii pentru 5035 de elevi și studenți.

În mod principal, a fost remarcată Campania „Fără corupție la BAC” desfășurată în perioada aprilie-mai curent, în cadrul căreia au fost desfășurate 24 de întruniri cu 4275 liceeni ai claselor absolvente. Activitățile au vizat liceeni din 94 de instituții publice de învățământ din raza mun. Chișinău. Campania a fost susținută de Direcția Generală Educație Tineret și Sport a Consiliului municipal Chișinău.

Subsecvent, campania „Corupția dăunează grav sănătății” a permis desfășurarea a instruirilor pentru circa 350 de elevi ai colegiilor de medicină din Ungheni, Bălți, Cahul, Orhei.

De asemenea, a fost asigurată organizarea lecțiilor publice în fața a circa 150 elevi și profesori ai Colegiului pedagogic “Vasile Lupu” din mun. Orhei și circa 250 studenți și profesori din cadrul Facultății de Relații Internaționale, Științe Politice și Administrative a Universității de Stat din Moldova.

Nr.c rt.	Acțiunea	Termenul de realizare	Instituția responsabil ă	Indicator de progres	Sursa de verificare	Nivelul de realizare
22	Instruirea reprezentanților sectorului privat cu privire la etica relațiilor comerciale, controlul intern și transparența afacerilor cu statul	Permanent, cu verificarea anuală a indicatorilor de progres	CNA; ME; CCI	Instruirea anuală a cel puțin 1000 de reprezentanți ai mediului de afaceri. Aprecierea instruirilor de către audienți	Confirmări din partea instituțiilor responsabile – agenda, listele de participanți, evaluarea instruirilor etc.	ÎN PROCES DE REALIZARE

Centrul Național Anticorupție raportează că în rezultatul lansării la finele anului 2018, în comun cu Consiliul Concurenței, a Platformei de cooperare cu mediul de afaceri, în perioada de raportare au fost organizate 11 ședințe informative pentru 307 reprezentanți ai sectorului privat.

În mod principal, se menționează că au fost desfășurate instruirii pe marginea subiectelor, etica relațiilor comerciale, controlul intern și transparența afacerilor cu statul dată în cadrul Asociației Investitorilor Străini și SA Supraten, CNII „Moldinsolv”, Centrului Internațional pentru Antreprenoriat, reprezentanții mediului privat din raionul Strășeni, Uniunea Conducătorilor Auto.

Suplimentar, în cadrul Centrului de educație medicală continuă pentru personalul medical cu studii medii sunt instruiți și personalul din instituțiile medicale private, grație cărui fapt în februarie curent au fost instruiți 16 asistenți medicali din sectorul privat al medicinei.

Totodată, **Camera de Comerț și Industrie** informează că la data de 28-29 mai 2019, a asigurat prezența agenților economici din Republica Moldova la trainingul organizat pentru companiile mici și mijlocii intitulat Modalități de autoevaluare a ”Due Dilligence ale IMM-rilor”, organizat de Centrul Internațional pentru Antreprenoriat Privat (CIPE), adresat metodelor de realizare a politicilor transparente și atractive ale companiilor, luând în calcul mediul de desfășurare a activității.

Nr.c rt.	Acțiunea	Termenul de realizare	Instituția responsabilă	Indicator de progres	Sursa de verificare	Nivelul de realizare
23	Lansarea și implementarea platformei electronice de asigurare a integrității instituționale și de evidență a e-cazierului de integritate profesională	Trimestrul IV anul 2017 – pentru lansarea platformei; trimestrul I anul 2018 – pentru conectarea entităților publice	CNA; entitățile publice	Platforma electronică de asigurare a integrității instituționale și de evidență a e-cazierului de integritate profesională, operațională. CNA apt să monitorizeze electronic respectarea cerințelor de integritate profesională și instituțională în cadrul entităților publice.	Confirmări din partea instituțiilor responsabile; pagina web a CNA	PARȚIAL REALIZAT

În perioadele anterioare de raport, **Centrul Național Anticorupție** a informat despre semnarea contractului de garanție și mentenanță cu compania care a dezvoltat Sistemul Informațional ”E-Integritate Instituțională” pentru o perioadă de 2 ani. Totodată, în vederea optimizării activității Centrului, urmare a desfășurării pe parcursul primului trimestru a anului 2018 a ședințelor comune de lucru cu reprezentanții subdiviziunilor Centrului și dezvoltatorul SI „E-Integritate Instituțională”, la 07.03.2018, a fost emisă Dispoziția privind extinderea și modernizarea Softului nominalizat, cu dezvoltarea unei Platforme informaționale comune pentru subdiviziunile instituției și elaborarea Conceptului în acest sens.

Totodată, pentru perioadele de raport întru realizarea acțiunii, de către CNA au fost întreprinse o serie de măsuri, după cum urmează: testarea și descrierea modulului Raportare strategie a SI e-Integritate Instituțională; testarea și elaborarea propunerilor privind modificarea modulului Cazier de integritate a SI e-Integritate Instituțională; a fost elaborat Regulamentul Registrului de evidență și eliberare a certificatelor de cazier privind integritatea profesională; analiza necesităților hardware pentru implementarea platformei și solicitarea de hardware privind procurarea echipamentelor; analiza privind posibilitatea plasării sistemului

nominalizat pe platforma tehnologică guvernamentală mCloud; solicitarea privind alocarea de resurse pe platforma mCloud; semnate acordurile cu Agenția de guvernare electronică pentru utilizarea platformelor mSign și mPass; totodată, au fost transmise datele de acces la platforma elaboratorilor portalului, pentru plasarea sistemului pe mediul productiv.

Suplimentar, în perioada semestrului I al anului 2019, CNA raportează realizarea instalării sistemului pe mediul productiv pe platforma guvernamentală mCloud; au fost făcute testări și depistarea erorilor; a fost elaborat și aprobat ordinul cu privire la crearea și ținerea Sistemului de evidentă a certificatelor de cazier privind integritatea profesională; a fost depusă o notificare la CNPDCP, prin sistem, urmează a fi expediată oficial; a fost expediată o solicitare privind semnarea unui acord adițional la acordul de bază privind solicitarea de web servicii din Registrul de stat a populației și Registrul unităților de drept; au fost propuse modificări la HG nr. 767 din 19 septembrie 2014 pentru implementarea Legii nr. 325 din 23 decembrie 2013 privind testarea integrității profesionale.

Suplimentar, CNA raportează că la moment sistemul nu este utilizat din motiv că HG nr. 767 din 19 septembrie 2014 nu prevede depunerea solicitărilor online în formă electronică privind eliberarea cazierului privind integritatea profesională și eliberarea certificatelor de cazier în forma electronică, dar poate fi utilizat în calitate de bază de date cu privire la rezultatele testelor de integritate profesională.

Totodată, merită a fi menționat faptul că cu suportul proiectului "Lupta cu corupția prin consolidarea integrității durabile în Republica Moldova" implementat de PNUD în parteneriat cu Centrul Național Anticorupție și Oficiul Avocatului Poporului, cu sprijinul Ministerului Afacerilor Externe al Norvegiei a fost contractată o companie IT care va asigura prestarea serviciilor de mentenanță și ajustare a SI E-Integritate Instituțională, pentru perioada următoare, în baza Caietului de sarcini pentru achiziționarea serviciilor elaborat de către CNA.

Nr.c rt.	Acțiunea	Termenul de realizare	Instituția responsabilă	Indicator de progres	Sursa de verificare	Nivelul de realizare
24	Evaluarea integrității instituționale și adoptarea planurilor de integritate	Permanent, cu verificarea anuală a indicatorilor de progres	CNA; entitățile publice	Cel puțin 20 de rapoarte de evaluare a integrității instituționale, publicate pe pagina web a CNA. Planurile de integritate publicate pe paginile web ale entităților publice evaluate. Agenți publici și, după caz, conducători ai entităților publice, sancționați disciplinar pentru lipsă de integritate profesională și instituțională	Pagina web a CNA; paginile web ale entităților publice evaluate	<b>ÎN PROCES DE REALIZARE</b>

**Centrul Național Anticorupție** informează că în conformitate cu prevederile Legii nr.325/2013 privind evaluarea integrității instituționale și priorităților stabilite, în perioada de raport au fost continuate activitățile de evaluare instituțională în privința a 4 entități publice (IMSP Institutul Oncologic, Agenția Națională Transport Auto, Agenția Națională Sănătate Publică și Agenția pentru Protecția Consumatorilor și Supravegherea Pieței). În privința a 3 entități publice, au fost finalizate activitățile de evaluare.

Urmare a activităților desfășurate în cadrul IMSP Institutul Oncologic (IO), au fost constatate un șir de deficiențe care vizează asigurarea climatului de integritate instituțională, rezultate în urma neimplementării sau implementării deficitare a măsurilor anticorupție prevăzute de art.10 al Legii integrității nr.82/2017, neconformități, care pot încuraja sau determina unele

riscuri de corupție. Totodată, în cadrul evaluării au fost identificate unele surse externe și interne/organizaționale de riscuri, care pot influența buna funcționare a proceselor evaluate. În conformitate cu prevederile art.19 alin (2) al Legii privind evaluarea integrității instituționale nr.325/2013, entitatea medicală și-a elaborat și aprobat un Plan de integritate în vederea diminuării sau înlăturării riscurilor de corupție identificate.

În cadrul procesului de evaluare desfășurat în cadrul Agenției Naționale Transport Auto au fost constatate un șir de deficiențe, printre care: implementarea deficitară a măsurilor anticorupție; cadrul normativ defectuos aferent unor domenii specifice care acordă discreție excesivă agenților publici etc.

În conformitate cu prevederile art.19 alin (2) al Legii nr.325/2013 privind evaluarea instituțională, entitatea publică și-a elaborat și aprobat un Plan de integritate în vederea diminuării sau înlăturării riscurilor de corupție identificate.

Totodată, urmare a aplicării mecanismului de evaluare în cadrul Agenției Naționale Sănătate Publică, au fost constatate riscuri de corupție generate de deficiențele cadrului normativ/departamental, neasigurarea climatului de integritate instituțională și factorii de risc identificați în cadrul analizei proceselor de lucru etc.

Procesul de evaluare a Agenției Naționale Sănătate Publică a fost finalizat recent, prin urmare, entitatea publică urmează să-și elaboreze și să-și adopte un Plan de integritate până la finele lunii iulie 2019.

Suplimentar, în conformitate cu prevederile art.4 al Legii nr.1104 din 06.06.2002 cu privire la Centrul Național Anticorupție au fost elaborate 3 Rapoarte de monitorizare privind realizarea Planurilor de integritate al Primăriei Municipiului Chișinău, Centrului de Medicină Legală și IMSP Institutul de Neurologie și Neurochirurgie „Diomid Gherman”. Concluziile privind nivelul de implementare a Planurilor de integritate, inclusiv recomandările formulate în vederea realizării eficiente a măsurilor restante au fost expediate în adresa instituțiilor vizate.

Planurile de integritate a entităților publice evaluate prevăd măsuri care au drept scop înlăturarea factorilor de risc și a vulnerabilităților în sectoarele de intervenție, intensificarea controlului managerial, inclusiv de prevenire a incidentelor de integritate și consolidarea climatului de integritate instituțional.

Subsecvent, în conformitate cu art.24 din Legea 325/2013 privind evaluarea integrității instituționale, în adresa Parlamentului RM a fost remis un Raport de activitate al CNA privind implementarea acestui act normativ în perioada anului 2018, care a fost plasat și pe pagina web oficiala a CNA.

Nr.c rt.	Acțiunea	Termenul de realizare	Instituția responsabilă	Indicator de progres	Sursa de verificare	Nivelul de realizare
25	Aprobarea noii Metodologii privind efectuarea expertizei anticorupție, în condițiile Legii integrității	Trimestrul II 2017	Colegiul CNA	Metodologia privind efectuarea expertizei anticorupție, aprobată și publicată pe pagina web a CNA	Pagina web a CNA	REALIZAT

Nr.c rt.	Acțiunea	Termenul de realizare	Instituția	Indicator de progres	Sursa de verificare	Nivelul de realizare
-------------	----------	--------------------------	------------	----------------------	---------------------	-------------------------

						responsabilă
26	Efectuarea de către CNA a expertizei anticorupție a proiectelor de acte normative și legislative în condițiile Legii integrității și ale noii Metodologii privind efectuarea expertizei anticorupție	Permanent, cu verificarea anuală a indicatorilor de progres	CNA	Rapoarte de expertiză anticorupție publicate pe pagina web a CNA	Pagina web a CNA	REALIZAT

În perioada semestrului I al anului 2019, **Centrul Național Anticorupție** raportează despre întocmirea a 246 de rapoarte de expertiză anticorupție la proiecte de acte normative transmise în adresa sa de către entitățile publice. Suplimentar, toate rapoartele de expertiză au fost publicate pe pagina web a CNA.

Nr. crt.	Ațiunea	Termenul de realizare	Instituția responsabilă	Indicator de progres	Sursa de verificare	Nivelul de realizare
27	Publicarea și prezentarea unor cercetări cu privire la constatările expertizei anticorupție efectuate de către CNA	Trimestrul II 2018, trimestrul II 2020	CNA	Cel puțin 2 studii despre tendințele negative asociate procesului de promovare a proiectelor de acte normative și legislative, de promovare a unor interese private în detrimentul interesului public, stabilite în cadrul expertizelor anticorupție efectuate de către CNA, publicate pe pagina web a CNA și dezbătute în cadrul evenimentelor publice	Pagina web a CNA	ÎN PROCES DE REALIZARE

În perioada anterioară de raport **Centrul Național Anticorupție** a informat despre elaborarea Studiului "Procesul legiferării intereselor: quid prodest (cine profită)? Constatările expertizei anticorupție", elaborat cu suportul Programului Națiunilor Unite pentru Dezvoltare (PNUD) în cadrul Proiectului "Consolidarea funcției de prevenire a corupției și a funcției analitice ale Centrului Național Anticorupție (CNA)" implementat cu suportul financiar al Ministerului Afacerilor Externe al Norvegiei. Totodată, constatările studiului au fost prezentate în cadrul Conferinței Naționale Anticorupție pentru Drepturile Omului, organizată la data de 12 decembrie 2017, la subiectul "Cum expertiza anticorupție fortifică garanțiile de respectare a drepturilor omului?". Suplimentar, Studiul a fost publicat pe pagina web oficială a CNA.<sup>27</sup>

<sup>27</sup> <https://www.cna.md/doc.php?l=ro&idc=117&id=1466&t=/Studii-si-analize/Studii-despre-coruptie/Procesul-legiferarii-intereselor-quad-prodest-cine-profitat-Constatarile-expertizei-anticoruptie>

Subsecvent, cu suportul proiectului "Lupta cu corupția prin consolidarea integrității durabile în Republica Moldova" implementat de PNUD în parteneriat cu Centrul Național Anticorupție și Oficiul Avocatului Poporului, cu sprijinul Ministerului Afacerilor Externe al Norvegiei este planificată realizarea a două studii pe marginea tendințelor negative asociate procesului de promovare a proiectelor de acte normative și legislative, de promovare a unor interese private în detrimentul interesului public, stabilite în cadrul expertizelor anticorupție efectuate de către CNA, în perioadele 2016-2018 și respectiv 2019-2020.

#### **Prioritatea III.4. Recuperarea bunurilor infracționale**

Nr.c rt.	Acțiunea	Termenul de realizare	Instituția responsabilă	Indicator de progres	Sursa de verificare	Nivelul de realizare
28	Adoptarea actelor normative privind recuperarea bunurilor infracționale	Trimestrul II anul 2017	Parlamentul; CNA	Actele normative necesare pentru funcționarea Agenției de Recuperare a Bunurilor Infracționale, adoptate	Monitorul Oficial al RM	REALIZAT

Nr.c rt.	Acțiunea	Termenul de realizare	Instituția responsabilă	Indicator de progres	Sursa de verificare	Nivelul de realizare
29	Crearea Agenției de Recuperare a Bunurilor Infracționale, responsabilă de urmărirea, indisponibilizarea, administrarea și recuperarea, inclusiv din străinătate, a bunurilor infracționale	Trimestrul III anul 2017	CNA	Hotărârea Parlamentului privind organigrama și regulamentul de activitate ale Agenției de Recuperare a Bunurilor Infracționale, adoptată. Agenția funcțională	Monitorul Oficial al RM; confirmări oferite de instituțiile responsabile; pagina web a CNA	REALIZAT

Nr.c rt.	Acțiunea	Termenul de realizare	Instituția responsabilă	Indicator de progres	Sursa de verificare	Nivelul de realizare
30	Elaborarea și adoptarea Strategiei naționale de recuperare a bunurilor infracționale	Trimestrul III anul 2018	CNA; Parlamentul	Strategia națională de recuperare a bunurilor infracționale, elaborată și adoptată	Monitorul Oficial al RM	NEREALIZAT

Cu referire la realizare acțiunii nr. 30, pentru perioada de raport, acțiunea este calificată drept nerealizată.

Subsecvent, reieșind din faptul că recuperarea bunurilor infracționale reprezintă un proces complex, în care sunt implicate mai multe instituții (organul de urmărire penală, procurorul, Agenția de Recuperare a Bunurilor Infracționale, Instanța de judecată, Ministerul Finanțelor, Serviciul Fiscal de Stat, Uniunea Națională a Executorilor Judecătorești, Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene) și avînd în vedere că Procuratura Generală participă la implementarea unitară a politicii naționale și internaționale a statului în materie penală, precum și faptul că Capitolul V al Strategiei prevede posibilitatea de modificare/completare a componentelor documentului la mijlocul termenului de implementare, inclusiv în baza



raportului Centrului Național Anticorupție, se propune modificarea acțiunii nr. 30 cu următorul conținut: Elaborarea unui mecanism național de coordonare în procesul/activitatea de recuperare a bunurilor infracționale, cu stabilirea termenului de executare pentru trimestrul IV al anului 2020.

Totodată, în contextul asigurării eficienței în activitatea nemijlocită a Agenției de Recuperare a Bunurilor Infracționale, menționăm elaborarea, cu suportul proiectului CLEP "Combaterea corupției prin aplicarea legii și prevenire" și aprobarea Strategiei instituționale a ARBI. Suplimentar, considerînd imperativitatea asigurării procesului de recuperare a bunurilor în contextul fraudei bancare, se evidențiază adoptarea Strategiei de Recuperare a mijloacelor financiare sustrate din BC "Banca de Economii", BC "Banca Socială", și BC "Unibank", raportarea progreselor în implementarea acestora fiind reflectată în raportul anual de activitate al Procuraturii Generale.

Nr.c rt.	Acțiunea	Termenul de realizare	Instituți a responsabilă	Indicator de progres	Sursa de verificare	Nivelul de realizare
31	Crearea bazei de date pentru evidența bunurilor infracționale indisponibilizate, sechestrate sau confiscate	Trimestrul IV anul 2018	CNA	Baza de date operațională, cu posibilitatea extragerii informațiilor despre valoarea monetară a bunurilor recuperate (indisponibilizate, sechestrate sau confiscate)	Confirmări oferite de instituțiile responsabile	PARȚIAL REALIZAT

Pe marginea realizării acțiunii nr. 31 Centrul Național Anticorupție raportează privind negocierea includerii acțiunii în planul de activitate al proiectului comun al Uniunii Europene și Consiliului Europei "Combaterea corupției prin aplicarea legii și prevenire" (CLEP). Termenul de realizare al căruia este stabilit pentru perioada noiembrie 2018 -martie 2019. Inițiativa a fost acceptată iar acțiunea nr. 31 este parțial realizată.

Totodată, întru asigurarea interoperabilității bazei de date pentru evidența bunurilor infracționale indisponibilizate, sechestrate sau confiscate cu sistemul informațional al procuraturii "e-case", precum și din motivul că Procuratura Generală dispune aplicarea/anularea măsurilor asigurătorii și participă în procesul penal pînă la adoptarea unei hotărîri definitive pe caz, Centrul Național Anticorupție propune modificarea acțiunii nr. 31 din prioritatea III.4, Pilonul III, cu includerea Procuraturii Generale la capitolul instituțiilor responsabile și stabilirea termenului de executare pentru „trimestrul IV al anului 2020”.

Nr.c rt.	Acțiunea	Termenul de realizare	Instituți a responsabilă	Indicator de progres	Sursa de verificare	Nivelul de realizare
32	Instruirea actorilor din sistemul justiției (ofițeri de urmărire penală, procurori și judecători) cu privire la	Trimestrul III anul 2018; permanent, începînd cu	CNA; INJ	Plan de instruire elaborat. Cel puțin 50 de ofițeri de urmărire penală,	Confirmări din partea instituțiilor responsabile –	ÎN PROCES DE REALIZARE



procedurile de recuperare a bunurilor infracționale, inclusiv cu privire la sechestrarea și confiscarea specială și extinsă, precum și cu privire la cooperarea juridică internațională	trimestrul I anul 2019, cu verificarea anuală a indicatorilor de progres	procurori și judecători instruiți	agenda, listele de participanți, evaluarea instruirilor etc.
---	--	-----------------------------------	--

**Institutul Național al Justiției**, informează că în perioada primului semestru al anului 2019, au fost realizate trei activități de instruire a actorilor din sistemul justiției (ofițeri de urmărire penală, procurori și judecători) cu privire la procedurile de recuperare a bunurilor infracționale, inclusiv cu privire la sechestrarea și confiscarea specială și extinsă, precum și cu privire la cooperarea juridică internațională, fiind instruite 73 persoane, după cum urmează:

- 28 martie, 6 iunie- 2 seminare: „Protecția drepturilor fundamentale ale omului în contextul cooperării juridice internaționale a statelor”, fiind instruiți 7 judecători, 14 procurori, 5 asistenți judiciari, 4 grefieri, 8 consultanți ai procurorului și 1 specialist.
- 24 mai - 1 atelier de lucru: „Recuperarea veniturilor dobândite din activități infracționale”, fiind instruiți 17 judecători și 17 procurori.

<b>Prioritatea III.5. Despăgubirea victimelor corupției</b>						
Nr.crt.	Acțiunea	Termenul de realizare	Instituția responsabilă	Indicator de progres	Sursa de verificare	Nivelul de realizare
33	Campanie de sensibilizare a victimelor corupției cu privire la drepturile de a obține despăgubiri	Trimestrul I anul 2018 – trimestrul II anul 2019, cu verificarea semestrială a indicatorilor de progres	CNA	Spoturi audio-video sau grafice, dezvoltate și plasate pe posturile de TV, radio și pe rețelele de socializare	Emisia posturilor de TV și radio, postările pe rețelele de socializare	<b>ÎN PROCES DE REALIZARE</b>
34	Elaborarea și promovarea unor ghiduri pentru victimele corupției privind procedurile de obținere a despăgubirilor	Trimestrul I anul 2018 – trimestrul IV anul 2020	CNA; PA; CNAJGS; CSJ	Cel puțin un ghid elaborat și promovat de către procurori și avocații publici	Paginile web ale instituțiilor responsabile	<b>ÎN PROCES DE REALIZARE</b>
35	Instruirea avocaților cu privire la asistența juridică acordată victimelor și părților vătămate în cadrul procedurilor penale privind infracțiunile de corupție și conexe corupției	Trimestrul I anul 2018 – trimestrul IV anul 2020	CNA; UA; CNAJGS	Curriculum de instruire elaborat; cursuri de instruire desfășurate	Confirmări din partea instituțiilor responsabile – agenda, listele de participanți, evaluarea instruirilor etc.	<b>ÎN PROCES DE REALIZARE</b>

Centrul Național Anticorupție informează privind negocierea includerii acțiunilor în planul de activitate a proiectului comun al Uniunii Europene și Consiliului Europei “Combaterea

corupției prin aplicarea legii și prevenire” (CLEP). Inițiativa a fost acceptată iar acțiunea nr. 34 este în proces de realizare.

Totodată, considerînd caracterul interconectat al acțiunilor vizate asigurarea realizării campaniilor de sensibilizare a victimelor corupției cu privire la dreptul lor de a obține despăgubiri, precum și a desfășurării sesiunilor de instruire a avocaților cu privire la asistența juridică acordată victimelor și părților vătămate în cadrul procedurilor penale privind infracțiunile de corupție și conexe corupției, va fi efectuată urmare implementării acțiunii nr. 34 și urmează a fi realizată cu suportul proiectului ”Lupta cu corupția prin consolidarea integrității durabile în Republica Moldova” implementat de PNUD în parteneriat cu Centrul Național Anticorupție și Oficiul Avocatului Poporului, cu sprijinul Ministerului Afacerilor Externe al Norvegiei.

Suplimentar, în perioada semestrului I al anului 2019, **Procuratura Generală** de comun cu Procuratura Anticorupție informează despre demararea procesului de elaborare a Ghidului privind investigarea și judecarea infracțiunilor de corupție și conexe, care urmează a fi finalizat către mijlocul lunii septembrie 2019.

**Procuratura Anticorupție** denotă că potrivit art.47 alin.(6) din Legea integrității nr.82 din 25.05.2017 „Persoana care a suferit un prejudiciu rezultat dintr-un act de corupție sau dintr-un act conex actelor de corupție are dreptul la repararea acestui prejudiciu în conformitate cu prevederile legislației penale, contravenționale sau, după caz, civile”. Sub aspectul legii penale, obiectul juridic generic al infracțiunilor de corupție îl reprezintă relațiile sociale privind buna desfășurare a activității în sfera publică și respectiv, a activității de serviciu în sectorul privat. Conform raportului Procuraturii Anticorupți, victima infracțiunilor de corupție apare în ipoteza extorcării de la aceasta a bunurilor, serviciilor, privilegiilor sau avantajelor sub orice formă de către făptuitor, beneficiind în acest caz de liberare de răspundere penală. În rest, persoana care promite, oferă sau dă bunuri, servicii, privilegii sau avantaje sub orice formă la fel comite o faptă social periculoasă, fiind pasibilă de răspundere penală, iar în cazul autodenunțării beneficiind de liberare de răspundere penală. Astfel, în conformitate cu raportul PA, victimele infracțiunilor de corupție beneficiază de dreptul de a fi despăgubite în condițiile prevăzute de Codul de procedură penală de către făptuitor sau persoana civilmente responsabilă, ca și victima oricărei alte infracțiuni, fără nici o deosebire anume.

În ce privește legislația contravențională și cea civilă aferent despăgubirii victimelor corupției, acestea nu prevăd atribuții specifice în acest sens pentru procurori. Respectiv, în lipsa unor aspecte specifice datorate categoriei infracțiunilor de corupție, **Procuratura Anticorupție consideră inoportună elaborarea anumitor ghiduri pentru victimele corupției privind procedurile de obținere a despăgubirilor.**

Totodată, Procuratura Anticorupție informează că în eventualitatea convocării unui grup de lucru pentru elaborarea unor astfel de ghiduri, Direcția urmărire penală și criminalistică a Procuraturii Generale a desemnat în calitate de persoană responsabilă un procuror din Secția unificare a practicii în domeniul urmăririi penale.

Nr.c rt.	Acțiunea	Termenul de realizare	Instituți a respons abilă	Indicator de progres	Sursa de verificare	Nivelul de realizare
36	Înaintarea acțiunilor de regres în interesul statului pe dosarele privind infracțiuni de	Permanent, cu verificarea anuală a	PA	Numărul de acțiuni în regres înaintate/acceptate;	Hotărârile instanțelor de judecată	

corupție și conexe  
corupției

indicatorilor de  
progres

volumul despăgubirilor  
solicitate;  
numărul de decizii  
finale ale instanțelor de  
judecată și volumul  
sumelor recuperate

Informația cuprinsă în raportul transmis de către Procuratura Anticorupție, reiterează că această acțiune derivă din prevederile art. 48 din Legea integrității nr.82 din 25.05.2017, potrivit căreia „(1) Persoana care a suferit un prejudiciu rezultat dintr-o faptă prevăzută la art.256, 324–3351 din Codul penal are dreptul, în cadrul procesului, la repararea prejudiciului material și/sau moral în conformitate cu prevederile Codului de procedură penală; (2) După repararea prejudiciului din contul bugetului respectiv, pîrîtul este obligat să intenteze acțiune de regres față de persoana vinovată în mărimea despăgubirii plătite. Persoana care a suferit un prejudiciu rezultat dintr-un act de corupție sau act conex actelor de corupție, comis de către subiecții stabiliți la art.5 lit.a), este în drept să ceară despăgubiri din partea entității publice al cărei agent public a comis actul de corupție sau actul conex; (3) Ministerul Justiției sau, după caz, procurorul va înainta acțiune de regres împotriva persoanei care a comis actul de corupție sau actul conex actelor de corupție dacă autoritățile despăgubitoare nu și-au onorat obligațiile” .

Astfel, pornind de la împuternicirile procurorului de a înainta acțiune civilă exclusiv în cadrul unui proces penal, în activitatea de urmărire penală realizată de Procuratura Anticorupție în perioada semestrului I al anului 2019 nu au fost identificate cazuri de solicitare de către persoana prejudiciată printr-un act de corupție sau act conex actelor de corupție a despăgubirilor din partea entității publice al cărei agent public a comis actul de corupție sau actul conex, care ar fi fost admise cu omisiunea entității respective de a intenta acțiune de regres față de persoana vinovată în mărimea despăgubirii plătite, fapt ce ar permite procurorului în cadrul procesului penal să înainteze acțiune de regres împotriva persoanei care a comis actul de corupție sau actul conex actelor de corupție.

Totodată, în contextul celor expuse mai sus **Procuratura Anticorupție** consideră că măsura în cauză urmează a fi exclusă la actualizarea planului de acțiuni a Strategiei Naționale de Integritate și Anticorupție.

#### Pilonul IV. Comisia Electorală Centrală și partidele politice

*Obiectivul pilonului al IV-lea: Creșterea integrității politice și consolidarea controlului asupra finanțării partidelor politice și a campaniilor electorale*

*Indicatori de impact:*

- Încrederea în Comisia Electorală Centrală îmbunătățită
- Încrederea în partidele politice îmbunătățită.

#### **Prioritatea IV.1. Transparența finanțării partidelor politice și a campaniilor electorale**

Nr. crt.	Acțiunea	Termenul de realizare	Instituția responsabilă	Indicator de progres	Sursa de verificare	Nivelul de realizare
1	Publicarea în format deschis (cu posibila reutilizare) a datelor	Trimestrul II anul 2018 – pentru	CEC	Modul electronic elaborat și funcțional.	Pagina web a CEC	PARTIAL REALIZAT

legate de finanțarea partidelor politice și a campaniilor electorale, prin crearea unui modul electronic actualizat periodic

elaborarea modului;

Rapoartele financiare ale partidelor politice publicate pe pagina web a CEC prin intermediul modului; rapoartele financiare ale concurenților electorali privind veniturile și cheltuielile în campaniile electorale, inclusiv ale candidaților independenți în cadrul alegerilor locale – publicate pe pagina web a CEC prin intermediul modului

Din informațiile oferite de către Comisia Electoral Centrală, întru realizarea publicării în format deschis a datelor legate de finanțarea partidelor politice și a campaniilor electorale, a fost asigurată automatizarea și perfecționarea procesul de întocmire și prezentare a rapoartelor privind activitatea de bază a partidelor politice și a celei din campania electorală de către concurenții electorali, în cadrul proiectului „Consolidarea democrației în Moldova prin alegeri incluzive și transparente”, implementat de PNUD Moldova cu suportul financiar al Ambasadei Marii Britanii la Chișinău prin Fondul Marii Britanii „Buna Guvernare” astfel, a fost dezvoltat și implementat Sistemul informatic „Control Financiar”.

Comisia Electoral Centrală informează că în scopul testării SSI „Control Financiar”, au fost realizate a o serie de instruiri privind următoarele funcționalități ale sistemului informatic sus-menționat, pentru raportarea financiară, după cum urmează: crearea rapoartelor financiare, semnarea și expedierea rapoartelor financiare, recepționarea rapoartelor financiare, examinarea sub aspectul acceptării sau respingerii rapoartelor financiare, generarea rapoartelor statistice.

Totodată, Comisia Electoral Centrală informează că au fost efectuate testări ale programului, iar din 1 ianuarie 2020 întocmirea și prezentarea rapoartelor de către partidele politice și concurenții electorali se va efectua doar prin intermediul SSI „Control Financiar”.

Nr. crt.	Acțiunea	Termenul de realizare	Instituția responsabilă	Indicator de progres	Sursa de verificare	Nivelul de realizare
2	Elaborarea și desfășurarea unei campanii de sensibilizare a opiniei publice cu privire la modul și procedurile de finanțare a partidelor politice și a campaniilor electorale	Trimestrul I anul 2018 – trimestrul IV anul 2018	CEC; CICDE	Spoturi audio-video sau grafice, dezvoltate și distribuite prin intermediul posturilor de TV, radio, al rețelelor de socializare. Dezbateri publice privind procedurile de finanțare a partidelor politice și a campaniilor electorale, organizate	Emisia posturilor de TV și radio, postările pe rețelele de socializare	REALIZAT

Pentru perioada semestrului I al anului 2019, în scopul realizării acțiunii vizate, **Comisia Electoral Centrală** raportează despre întreprinderea următoarelor măsuri:

1. plasarea pe pagina web oficială, [www.cec.md](http://www.cec.md), a informațiilor privind rapoartele anuale prezentate de către partidele politice la compartimentul „Finanțarea”, rubrica „Finanțarea

partidelor/Finanțarea campaniilor electorale”. De asemenea, sînt plasate și informațiile lunare cu privire la subvențiile acordate partidelor politice de la bugetul de stat;

2. transmiterea, la necesitate, prin intermediul mass-media, a comunicatelor de presă privind finanțarea politică;

3. organizarea, în perioada 24-26 mai 2019, a atelierului InnoVoter, laborator de creație în domeniul electoral. Participanții pasionați în domeniul IT au avut misiunea de a crea o interfață de afișare a datelor privind finanțarea partidelor politice și a campaniilor electorale în contextul lansării noului instrument informatic de raportare privind finanțarea partidelor politice și a concurenților electorali - modulul „Control Financiar” ;

4. organizate seminare, după cum urmează:

- la 23 ianuarie 2019 „Instruirea persoanelor responsabile de finanțele concurentului electoral la alegerile parlamentare din 24 februarie 2019” - 11 trezoreri;

- la 24 ianuarie 2019 „Instruirea persoanelor responsabile de finanțele concurentului electoral la alegerile parlamentare din 24 februarie 2019” - 15 trezoreri;

- la 25 martie 2019 „Particularitățile întocmirii și prezentării Raportului privind gestiunea financiară pentru anul 2018. Raportarea digitală”;

- la 10 iulie 2019 „Particularitățile Raportului privind gestiunea financiară pentru semestrul întâi al anului 2019, raportarea digitală a finanțării politice” -11 trezoreri.

Totodată, **Centrul de Instruire Continuă în domeniul Electoral pe lângă Comisia Electorală Centrală**, raportează realizarea următoarelor activități:

1. Ședința E-Hub (platformă de discuții) cu tema „Transparența și raportarea digitală privind finanțarea partidelor politice, cazul Letoniei”<sup>28</sup>.

Prin intermediul platformei este oferită posibilitatea tuturor persoanelor interesate de domeniul electoral, membri și simpatizanți ai partidelor politice, funcționari electorali, alegători și viitori alegători, de a se informa pe diverse subiecte electorale, a cunoaște experiența altor state, de a participa la dezbateri și a înainta propuneri.<sup>29</sup>

Activitatea a avut loc la data de 22 iunie 2018, au participat 14 persoane, ședința a fost transmisă live pe [www.privesc.eu](http://www.privesc.eu) și a avut peste 74500 vizualizări.<sup>30</sup>

2. Masă rotundă cu genericul “Promovarea integrității politice și a finanțării campaniei electorale: contribuțiile în numele unor terți”<sup>31</sup>.

Evenimentul a întrunit reprezentanți ai partidelor politice din Parlamentul Republicii Moldova și cele care se bucură de cel puțin 3% susținere din partea populației, potrivit celui mai recent sondaj de opinie publică, reprezentanți ai International IDEA, Delegația Uniunii Europene la Chișinău, Comisia Electorală Centrală, Promo-LEX, Ministerul Justiției, Asociația Servicii Publice, iar expertiza internațională în domeniul finanțării politice a fost oferită de către dna Lolita Cigane, expert internațional în domeniul finanțării politice din Letonia.

<sup>28</sup> <http://cicde.md/index.php?pag=news&id=1063&rid=1736&l=ro>

<sup>29</sup> <https://www.youtube.com/watch?v=NM5LLF53tu0>

<sup>30</sup> <https://www.privesc.eu/arhiva/82938/HuB-Electoral-2-0-cu-tema--Transparența-si-raportarea-digitală-privind-finanțarea-partidelor-politice--cazul-Letoniei->

<sup>31</sup> <http://cicde.md/index.php?pag=news&id=1063&rid=1872&l=ro>

Nr. crt.	Acțiunea	Termenul de realizare	Instituția responsabilă	Indicator de progres	Sursa de verificare	Nivelul de realizare
3	Instruirea subiecților implicați în/interesați de gestionarea resurselor financiare ale partidelor politice și campaniilor electorale	Trimestrul II anul 2017 – trimestrul II anul 2020	CEC; CICDE	Plan și materiale de instruire elaborate. Cursuri de instruire desfășurate. Cel puțin 150 de persoane instruite	Confirmări din partea instituțiilor responsabile – agenda, listele de participanți, evaluarea instruirilor etc.	ÎN PROCES DE REALIZARE

Centrul de Instruire Continuă în domeniul Electoral pe lângă Comisia Electorală Centrală, raportează pe marginea următoarelor instruirii a subiecților implicați/interesați de gestionarea resurselor financiare ale partidelor politice și campaniilor electorale, după cum urmează:

1) Seminarul cu tema Particularitățile întocmirii și prezentării Raportului privind gestiunea financiară pentru primul semestru al anului 2018 și tendințele în raportarea digitală.

2) Seminar privind rolul colaboratorilor de poliție la organizarea și desfășurarea alegerilor. Unul dintre subiecte a vizat tema cadourilor electorale, au fost evidențiate reglementările privind agitația electorală și elementele de corupere a alegătorilor<sup>32</sup>.

3) Seminar pentru persoanele responsabile de finanțarea grupurilor de inițiativă și a campaniei electorale. Raportarea digitală a finanțelor utilizate pentru campania electorală. Subiectele abordate: obligațiile grupurilor de inițiativă privind raportarea surselor financiare, a fost testată platforma Control financiar pentru raportarea campaniilor electorale.<sup>33</sup>

4) Întâlnirea consultativă „Spre o capacitate eficientă de monitorizare a campaniei electorale”. La eveniment a fost prezentat Codul de conduită privind condițiile și modul de susținere financiară, materială și nematerială a campaniei electorale pentru alegerile parlamentare și a referendumului consultativ din 24 februarie 2019.<sup>34</sup>

5) Seminare pentru trezorerii partidelor politice. Participanții au fost instruiți privind raportarea cheltuielilor în alegeri și punerea în aplicare a Serviciul Integrat de Stat (SIS) „Control financiar”, ca parte a Sistemului informațional automatizat de stat (SIAS) „Alegeri”. Acțiunea se constată de a fi **în proces de realizare**, ca urmare a faptului că o parte a activităților de instruire au fost desfășurate pe parcursul anului 2018 ce constituie perioada anterioară de raportare, precum și din motivul lipsei unor date referitoare la elaborarea planurilor de instruire în cadrul entității.

Nr. crt.	Acțiunea	Termenul de realizare	Instituția responsabilă	Indicator de progres	Sursa de verificare	Nivelul de realizare
4	Publicarea de către CEC a rapoartelor anuale privind finanțarea partidelor politice și a campaniilor electorale	Trimestrul II anul 2017, <b>trimestrul II anul 2018</b> , trimestrul II anul 2019, trimestrul II anul 2020	CEC	Rapoartele anuale publicate pe pagina web a CEC	Pagina web a CEC	REALIZAT

<sup>32</sup> <http://cicde.md/index.php?pag=news&id=1063&rid=1860&l=ro>

<sup>33</sup> <http://cicde.md/index.php?pag=news&id=1063&rid=1890&l=ro>

<sup>34</sup> <http://cicde.md/index.php?pag=news&id=1063&rid=1935&l=ro>

În calitate de organ independent de supraveghere și control privind finanțarea partidelor politice și campaniilor electorale și în conformitate cu prevederile art. 22 alin. (2) lit. d) din Codul electoral, art. 29 alin. (3) din Legea nr.294-XYI din 21 decembrie 2007 privind partidele politice și pct. 69 din Regulamentul privind finanțarea activității partidelor politice, aprobat prin hotărârea CEC nr. 4401 din 23 decembrie 2015, Comisia Electorală Centrală publică pe pagina sa oficială informațiile și rapoartele anuale privind gestiunea financiară a partidelor politice, precum și rapoartele privind finanțarea campaniilor electorale.

În primul semestru al anului 2019, Comisia a realizat integral acțiunea și în strictă conformitate cu legislația în vigoare, în termen de 48 de ore de la recepționare și acceptare, rapoartele depuse la CEC au fost plasate pe site, cu respectarea prevederilor privind protecția datelor cu caracter personal, la rubrica Finanțarea partidelor/Rapoarte financiare.<sup>35</sup>

Totodată, Comisia Electorală Centrală, raportează că la 12 februarie 2019, a fost adoptată Hotărârea nr.2295 „Cu privire la rapoartele privind veniturile și cheltuielile participanților la referendumul republican consultativ din data de 24 februarie 2019, la situația din 4, 11, 18, 25 ianuarie 2019 și 1, 8 februarie 2019” care a fost plasată pe pagina web a Comisiei<sup>36</sup> și Hotărârea nr. 2296 „Cu privire la rapoartele privind veniturile și cheltuielile concurenților electorali în campania electorală pentru alegerile parlamentare din 24 februarie 2019, la situația din 25 ianuarie 2019 și 1 februarie 2019” care, de asemenea, a fost plasată pe pagina web a Comisiei<sup>37</sup>.

La 15 februarie 2019, Comisia a adoptat Hotărârea nr. 2336 „Cu privire la rapoartele privind veniturile și cheltuielile concurenților electorali candidați independenți în campania electorală pentru alegerile parlamentare din 24 februarie 2019, la situația din 25 ianuarie 2019 și 1 februarie 2019” care a fost plasată pe pagina web a Comisiei.<sup>38</sup>

La 22 februarie 2019, Comisia a adoptat Hotărârea nr. 2391 „Cu privire la rapoartele privind veniturile și cheltuielile concurenților electorali în campania electorală pentru alegerile parlamentare din 24 februarie 2019, la situația din 8 și din 15 februarie 2019” care a fost plasată pe pagina web a Comisiei<sup>39</sup>

La 23 februarie 2019, Comisia a adoptat Hotărârea nr. 2402 „Cu privire la rapoartele privind veniturile și cheltuielile concurenților electorali în campania electorală pentru alegerile parlamentare din 24 februarie 2019” care a fost plasată pe pagina web a Comisiei<sup>40</sup> și Hotărârea nr. 2403 „Cu privire la rapoartele privind veniturile și cheltuielile din campania electorală a participanților la referendumul republican consultativ din data de 24 februarie 2019.”<sup>41</sup>

---

<sup>35</sup> <https://a.cec.md/index.php/ro/finantarea-3360.html>

<sup>36</sup> [https://a.cec.md/index.php/ro/cu-privire-la-rapoartele-privind-veniturile-si-cheltuielile-participantilor-la-2751\\_92538.html](https://a.cec.md/index.php/ro/cu-privire-la-rapoartele-privind-veniturile-si-cheltuielile-participantilor-la-2751_92538.html)

<sup>37</sup> [https://a.cec.md/index.php/ro/cu-privire-la-rapoartele-privind-veniturile-si-cheltuielile-concurentilor-electo-2751\\_92539.html](https://a.cec.md/index.php/ro/cu-privire-la-rapoartele-privind-veniturile-si-cheltuielile-concurentilor-electo-2751_92539.html)

<sup>38</sup> [https://a.cec.md/index.php/ro/cu-privire-la-rapoartele-privind-veniturile-si-cheltuielile-concurentilor-electo-2751\\_92599.html](https://a.cec.md/index.php/ro/cu-privire-la-rapoartele-privind-veniturile-si-cheltuielile-concurentilor-electo-2751_92599.html)

<sup>39</sup> [https://a.cec.md/index.php/ro/cu-privire-la-rapoartele-privind-veniturile-si-cheltuielile-concurentilor-electo-2751\\_92691.html](https://a.cec.md/index.php/ro/cu-privire-la-rapoartele-privind-veniturile-si-cheltuielile-concurentilor-electo-2751_92691.html)

<sup>40</sup> [https://a.cec.md/index.php/ro/cu-privire-la-rapoartele-privind-veniturile-si-cheltuielile-concurentilor-electo-2751\\_92680.html](https://a.cec.md/index.php/ro/cu-privire-la-rapoartele-privind-veniturile-si-cheltuielile-concurentilor-electo-2751_92680.html)

<sup>41</sup> [https://a.cec.md/index.php/ro/cu-privire-la-rapoartele-privind-veniturile-si-cheltuielile-din-campania-2751\\_92681.html](https://a.cec.md/index.php/ro/cu-privire-la-rapoartele-privind-veniturile-si-cheltuielile-din-campania-2751_92681.html)

La 1 martie 2019, Comisia a adoptat Hotărârea nr. 2407 „Cu privire la rapoartele privind veniturile și cheltuielile concurenților electorali candidați independenți în campania electorală pentru alegerile parlamentare din 24 februarie 2019” care a fost plasată pe pagina web oficială a Comisiei.<sup>42</sup>

La 28 mai 2019, Comisia a adoptat Hotărârea nr. 2505 „Cu privire la rapoartele privind gestiunea financiară a partidelor politice pentru anul 2018” .<sup>43</sup>

De asemenea, a fost plasat pe pagina web oficială și Raportul Comisiei privind finanțarea partidelor politice și a campaniilor electorale pentru anul 2017. Acesta poate fi consultat la rubrica „Plan strategic CEC / Rapoarte”, subrubrica „Plan strategic 2016-2019/ Rapoarte anuale” sau la adresa <http://www.cec.md/index.php?pag=page&id=1632&l=ro> .

Nr. crt.	Acțiunea	Termenul de realizare	Instituția responsabilă	Indicator de progres	Sursa de verificare	Nivelul de realizare
5	Publicarea rapoartelor anuale de activitate ale CEC	Trimestrul II anul 2017, trimestrul I anul 2018, <b>trimestrul I anul 2019,</b> trimestrul I anul 2020	CEC	Rapoartele anuale publicate pe pagina web a CEC	Pagina web a CEC	<b>REALIZAT</b>

Comisia Electoral Centrală, raportează că în perioada semestrului I al anului 2019, a fost aprobat Raportul de activitate al Comisiei Electorale Centrale pentru anul 2018 în conformitate cu activitățile prevăzute în Planul strategic al CEC pentru anii 2016-2019, prin hotărârea Comisiei Electorale Centrale nr. 2435 din 27 martie 2019.

Suplimentar, Raportul a fost plasat, în termen de 24 ore după aprobare pe pagina web oficială [www.cec.md](http://www.cec.md) la compartimentul „Despre CEC”<sup>44</sup> și transmis Parlamentului Republicii Moldova.

#### **Prioritatea IV.2. Controlul eficient al finanțării partidelor politice și a campaniilor electorale**

Nr. crt.	Acțiunea	Termenul de realizare	Instituția responsabilă	Indicator de progres	Sursa de verificare	Nivelul de realizare
6	Dezvoltarea unui mecanism de asigurare a accesului facilitat al publicului la informațiile privind finanțarea partidelor politice și a campaniilor electorale	Trimestrul II anul 2017 – pentru elaborarea metodologiei; trimestrul II anul 2018, trimestrul II anul 2019, trimestrul II	CEC	Metodologie de monitorizare, elaborată. Rapoartele anuale de monitorizare publicate. Recomandări implementate, inclusiv în cazurile de eludare de către partide a regulilor de finanțare a partidelor politice prin desfășurarea unor activități în perioada preelectorală	Pagina web a CEC	<b>PARTIAL REALIZATĂ</b>

<sup>42</sup> [https://a.cec.md/index.php/ro/cu-privire-la-rapoartele-privind-veniturile-si-cheltuielile-concurentilor-electo-2751\\_92695.html](https://a.cec.md/index.php/ro/cu-privire-la-rapoartele-privind-veniturile-si-cheltuielile-concurentilor-electo-2751_92695.html).

<sup>43</sup> [https://a.cec.md/index.php/ro/cu-privire-la-rapoartele-privind-gestiunea-financiara-a-partidelor-politice-2751\\_92873.html](https://a.cec.md/index.php/ro/cu-privire-la-rapoartele-privind-gestiunea-financiara-a-partidelor-politice-2751_92873.html).

<sup>44</sup> <https://www.a.cec.md/ro/plan-strategic-cec-3371.html>



Nr.c rt.	Acțiunea	Termenul de realizare	Instituți a respons abilă	Indicator de progres	Sursa de verificare	Nivelul de realizare
		anul 2020 – pentru publicarea rapoartelor				

În contextul studiului efectuat în cadrul proiectului „Susținerea Comisiei Electorale Centrale în dezvoltarea unui sistem de raportare digital cu privire la finanțarea partidelor politice”, autorii au elaborat unele recomandări pentru părțile interesate, și anume:

- interconectarea sistemului de raportare digital cu programul de contabilitate „1C Contabilitate și cu alte servicii electronice publice”;
- elaborarea unui șablon detaliat al raportului de gestiune financiară la capitolul Cheltuieli ale partidului politic;
- organizarea unei campanii publice de informare pentru societatea civilă cu privire la lansarea sistemului de raportare financiară electronică a partidelor politice;
- organizarea seminarelor tematice cu privire la utilizarea acestui sistem.

Totodată, în procesul de punere în aplicare a sistemului, vor fi examinate și alte mecanisme legale pentru a facilita accesul.

La finele anului 2018, a fost lansată o nouă interfață a paginii web oficiale a CEC. Astfel, informațiile privind finanțarea partidelor politice și a campaniilor electorale pot fi accesate la compartimentul „Finanțarea”.

Suplimentar, informații privind finanțarea campaniilor electorale, a grupurilor de inițiativă pot fi accesate și la compartimentul *Alegeri și referendumuri / Susținere financiară*.

Pentru perioada semestrului I al anului 2019, Comisia Electorală Centrală, raportează că accesul publicului la informații este asigurat prin plasarea pe pagina web oficială a Comisiei a tuturor rapoartelor privind gestiunea financiară a partidelor politice și a rapoartelor privind veniturile și cheltuielile din campania electorală prezentate de către concurenții electorali.

Considerând lipsa informației prezentate în conformitate cu indicatorii de progres ai acțiunii, aceasta se constată de a fi **parțial realizată**.

Nr.c rt.	Acțiunea	Termenul de realizare	Instituți a respons abilă	Indicator de progres	Sursa de verificare	Nivelul de realizare
7	Consolidarea și dezvoltarea cunoștințelor profesionale ale membrilor și funcționarilor CEC în domeniul controlului finanțării partidelor politice și a campaniilor electorale	Trim II anul 2017 – trim I anul 2020	CEC	100% a membrilor și funcționarilor CEC instruiți; cel puțin 2 instruiți desfășurate; cel puțin 2 vizite de studiu pentru identificarea și implementarea celor mai bune practici în domeniu	Confirmări din partea instituțiilor responsabile – agenda, listele de participanți, evaluarea instruirilor etc.	ÎN PROCES DE REALIZARE

În perioada de raport Comisia Electorală Centrală informează despre organizarea unei vizite de studiu la București, România, la Autoritatea Electorală Permanentă a României pe tema finanțării partidelor politice la care au participat patru funcționari din cadrul Aparatului Comisiei. În cadrul vizitei funcționarii au fost familiarizați cu legislația română în materie de

finanțare a partidelor politice și a campaniilor electorale, cu procedurile operaționale interne privind verificarea veniturilor și cheltuielilor partidelor politice și cu alte activități de control/audit.

De asemenea, unii membri CEC și funcționari ai Aparatului CEC au participat la atelierul InnoVoter, laborator de creație în domeniul electoral la care au avut misiunea de a crea o interfață de afișare a datelor privind finanțarea partidelor politice și a campaniilor electorale în contextul lansării noului instrument informatic de raportare privind finanțarea partidelor politice și a concurențelor electorale - modulul „Control Financiar”.

Nr.c rt.	Acțiunea	Termenul de realizare	Instituția responsabilă	Indicator de progres	Sursa de verificare	Nivelul de realizare
8	Revizuirea legislației în vederea stabilirii răspunderii proporționale și echitabile pentru încălcarea regulilor de finanțare a partidelor politice și campaniilor electorale	Trimestrul III anul 2017 – pentru elaborarea proiectului; trimestrul I anul 2018 – pentru adoptarea legii	CEC; MF; CNA; CC; Parlamentul	Proiect de lege elaborat. Lege adoptată	Pagina web a CEC; Monitorul Oficial al RM	PARȚIAL REALIZAT

Întru realizarea revizuirii legislației în vederea stabilirii răspunderii proporționale și echitabile pentru încălcarea regulilor de finanțare a partidelor politice și campaniilor electorale, Comisia Electorală Centrală, informează că prin Legea nr. 154 din 20 iulie 2017, cu privire la modificarea și completarea unor acte legislative, au fost revizuite prevederile Codului electoral care stabilesc răspunderea juridică pentru încălcările privind finanțarea partidelor politice și campaniilor electorale. Potrivit ultimei redacții a alineatului (2) al articolului 69 din Codul electoral, pentru încălcarea legislației electorale, CEC sau consiliul electoral de circumscripție poate aplica *grupului de inițiativă* (subiect nou pasibil de răspundere) sau concurențelor electorale, în afară de sancțiunile deja prevăzute (precum: avertismentul, solicitarea anulării înregistrării concurentului electoral și lipsirea de alocații de la bugetul de stat ca pedeapsă complementară), de asemenea noi modalități de sancționare: *anularea înregistrării grupului de inițiativă, intentarea procesului contravențional conform legislației și lipsirea de alocații de la bugetul de stat ca sancțiune de bază*.

Totodată, pentru îmbunătățirea procesului de evidență a veniturilor și cheltuielilor din campania electorală și raportarea acestora, au fost operate modificări la Regulamentul privind finanțarea campaniilor electorale, aprobat prin hotărârea Comisiei Electorale Centrale nr. 3352 din 4 mai 2015 și Regulamentul privind finanțarea grupurilor de inițiativă, aprobat prin hotărârea CEC nr. 114 din 18 august 2016.

Suplimentar, prin dispoziția nr. 249-p din 4 septembrie 2018, CEC a creat grupul de lucru interinstituțional pentru revizuirea legislației în vederea stabilirii răspunderii proporționale și echitabile pentru încălcarea regulilor de finanțare a partidelor politice și campaniilor electorale. Grupul de lucru întrunește reprezentanți ai CEC, ai Curții de Conturi, Ministerului Finanțelor, Serviciului Fiscal de Stat, Ministerului Justiției și Centrului Național Anticorupție. Dispoziția sus-menționată prevede și posibilitatea de a antrena specialiști din cadrul autorităților administrației publice centrale, reprezentanți ai societății civile, precum și posibilitatea de a apela la asistența altor specialiști și experți independenți din Republica Moldova și din străinătate. La data de 20 septembrie 2018, a avut loc prima ședință de lucru,

la care s-a decis prin consens examinarea cadrului legal existent și înaintarea propunerilor de amendare a acestuia.

Ulterior, dat fiind faptul că activitatea grupului s-a suprapus cu acțiunile de organizare și desfășurare a alegerilor parlamentare și referendumului republican consultativ din 24 februarie 2019, CEC a informat privind planificarea reluării lucrărilor grupului după încheierea perioadei electorale, cu mențiunea că la 19 decembrie 2018 membrii grupului de lucru le-a fost prezentată Sinteza privind propunerile parvenite de la autorități, dar și cele formulate de Comisia Electorală Centrală pentru a fi examinate. Urmare a activității grupului, au fost sistematizate mai mult de 30 de propuneri pentru modificarea Legii privind partidele politice, Codului electoral, Codului contravențional și Codului penal, acestea urmează a fi suplimentar examinate de membrii grupului de lucru, după care să fie încorporate într-un proiect de lege pentru a fi înaintat Parlamentului și Guvernului.

Nr.c rt.	Acțiunea	Termenul de realizare	Instituția responsabilă	Indicator de progres	Sursa de verificare	Nivelul de realizare
9	Verificarea și publicarea rapoartelor de audit privind gestiunea financiară a partidelor politice	Trimestrul II anul 2019	CEC; CC	Rapoartele de audit privind gestiunea financiară a partidelor politice, publicate. Actele de verificare a rapoartelor de audit, publicate	Pagina web a CEC; Pagina web a CC;	<b>NEREALIZAT</b>

Cu referire la asigurarea desfășurării procesului de verificare și publicare a rapoartelor de audit privind gestiunea financiară a partidelor politice, de către Comisia Electoral Central nu au fost aduse careva informații pe marginea realizării acestei activități. Drept urmare, acțiunea nr. 9 a Priorității IV.2. Controlul eficient al finanțării partidelor politice și a campaniilor electorale, se consideră a fi nerealizată.

Nr.c rt.	Acțiunea	Termenul de realizare	Instituția responsabilă	Indicator de progres	Sursa de verificare	Nivelul de realizare
10	Clarificarea responsabilității și a rolului părților interesate/observatorilor în perioadele interelectorale, inclusiv a drepturilor acestora în contextul monitorizării modului de finanțare a partidelor politice	Trimestrul I anul 2018	CEC; Parlamentul	Proiect de modificare a legislației elaborat. Lege adoptată	Pagina web a CEC; Monitorul Oficial al RM	<b>NEREALIZAT</b>

Conform informației prezentate de Comisia Electorală Centrală, responsabilitățile și rolul persoanelor interesate/observatorilor, precum și drepturile acestora în contextul monitorizării modului de finanțare a partidelor politice, sînt stabilite de Codul electoral, Legea nr. 133 din 8 iulie 2011 privind protecția datelor cu caracter personal și Legea nr. 982 din 11 mai 2000

privind accesul la informație, iar drepturile și responsabilitățile observatorilor în perioada electorală sunt descrise în Regulamentul privind statutul observatorilor și procedura de acreditare a acestora, aprobat prin hotărârea CEC nr. 332 din 24.10.2006.

Modul de finanțare a activității partidelor politice, a campaniilor electorale și a grupurilor de inițiativă sunt reglementate de Codul electoral, Legea privind partidele politice, precum și de regulamentele Comisiei Electorale Centrale: Regulamentul privind finanțarea activității partidelor politice, aprobat prin Hotărârea CEC nr. 4401 din 23.12.2015, Regulamentul privind finanțarea campaniilor electorale, aprobat prin Hotărârea CEC nr. 3352 din 04.05.2015 și Regulamentul privind finanțarea grupurilor de inițiativă, aprobat prin Hotărârea CEC nr. 114 din 18.08.2016.

Noțiunea de „observator” în sensul Codului electoral și al Regulamentului privind statutul observatorilor și procedura de acreditare a acestora reprezintă persoanele cu drept de vot, autorizate în modul stabilit, care pot reprezenta organizații sau instituții interne, străine și internaționale și care au misiunea de a urmări modul de organizare și desfășurare a alegerilor. Astfel, pornind de la noțiunea de mai sus, monitorizarea de către observatori a modului de finanțare a partidelor politice poate fi realizată doar în perioada electorală care, potrivit art. 1 din Codul electoral, este perioada de timp cuprinsă între ziua aducerii la cunoștință publică a datei alegerilor și ziua în care rezultatele alegerilor sînt confirmate de către organele competente, dar nu mai mare de 90 de zile.

Conform informației prezentate de CEC, monitorizarea modului de finanțare a partidelor politice ca activitate generală poate fi realizată de către orice persoană, atît în perioada pre și post electorală, cît și nemijlocit în perioada electorală, în condițiile prevăzute de Codul electoral, Legea nr. 133 din 8 iulie 2011 privind protecția datelor cu caracter personal și Legea nr. 982 din 11 mai 2000 privind accesul la informație, dar neavînd calitatea de observator, or aceasta este o calitate specială acordată persoanei pentru monitorizarea alegerilor. Prin urmare, CEC consideră oportun să fie exclusă extinderea prevederilor Regulamentului privind statutul observatorilor și procedura de acreditare a acestora (adoptat prin Hotărârea CEC nr. 332 din 24 octombrie 2006 cu modificările ulterioare) ce presupun monitorizarea modului de finanțare a partidelor politice.

Pe cînd rolul și drepturile observatorilor sunt specificate în cadrul legal, prevederile existente acordă puțină atenție perioadei inter-electorale, iar detalii privind participarea părților interesate în monitorizarea modului de finanțare a partidelor politice lipsesc.

Studiul Promo-LEX „Strategii, practici și instrumente de finanțare a partidelor politice în Republica Moldova”<sup>45</sup>, elaborat cu suportul Ambasadei Marii Britanii la Chișinău și al Fondului pentru Buna Guvernanță, în cadrul proiectului „Combaterea corupției politice în Republica Moldova prin îmbunătățirea cadrului legal privind finanțarea partidelor politice și supravegherea civică”, evidențiază rolul important al societății civile în monitorizarea conformării cu reguli și standarde existente. Organizațiile neguvernamentale utilizează strategii inovative de măsurare și informare, pentru a limita posibilitățile de eludare sau încălcare a reglementărilor existente.

Conform studiului, o aplicare/interpretare defectuoasă a prevederilor privind statutul observatorilor conform Codului electoral deține potențialul de a împiedica capacitățile societății civile să *monitorizeze, observe, intervieveze și să discute cu părțile interesate din*

---

<sup>45</sup> [https://promolex.md/wp-content/uploads/2016/04/doc\\_1459254428-1.pdf](https://promolex.md/wp-content/uploads/2016/04/doc_1459254428-1.pdf)

domeniul electoral în perioada inter-electorală... Pe parcursul desfășurării interviurilor monitorii Promo-LEX, fără a avea vreun statut sau drept legal bine determinat, nu au avut posibilitate deplină de a solicita și a primi informații relevante de la partidele politice. Astfel, a fost expusă presupunerea inaplicabilității prevederilor legale privind acreditarea observatorilor înainte sau după perioada electorală, din motivul lipsei unei stipulări exacte a drepturilor acestora în perioadele inter-electorale, în special din perspectiva monitorizării finanțării partidelor politice; fiind prezentată și o recomandare în acest context, de revizuire a articolului nr. 62 din Codul Electoral și a prevederilor Regulamentului cu privire la acreditarea și activitatea observatorilor.

În acest sens, CEC propune a fi evaluate modificările ulterioare studiului, dat fiind faptul că studiul a fost efectuat în anul 2016, iar situația actuală este una diferită, pornind de la caracterul public al rapoartelor și accesul liber la acestea.

Nr. crt.	Acțiunea	Termenul de realizare	Instituția responsabilă	Indicator de progres	Sursa de verificare	Nivelul de realizare
11	Dezvoltarea normelor metodologice și instruirea ofițerilor de urmărire penală, a procurorilor și a judecătorilor în vederea examinării dosarelor privind finanțarea partidelor și campaniilor electorale, a cauzelor de corupere a alegătorilor și de utilizare a resurselor administrative	Trimestrul IV anul 2017 – pentru elaborarea normelor metodologice; permanent, începând din trimestrul I anul 2018, cu verificarea anuală a indicatorului de progres legat de instruire	PA; CSM; CNA; MAI; CEC; INJ	Normele metodologice recomandate dezvoltate; curriculum de instruire elaborat; cursuri de instruire desfășurate. Cel puțin 50 de ofițeri de urmărire penală, procurori și judecători instruiți	Confirmări din partea instituțiilor responsabile – agenda, listele de participanți instruirilor etc.	ÎN PROCES DE REALIZARE

**Institutul Național al Justiției** raportează că în perioada primului semestru al anului 2019, a fost desfășurată o activitate de formare continuă în domeniu, la subiectul “Problematika calificării unor infracțiuni economice, de corupție și conexe, corupția electorală”. La cursul de instruire sus-menționat au participat 26 persoane: 13 judecători și 13 procurori.

Totodată, angajații Direcției Generale Urmărire Penală a **Centrului Național Anticorupție** au fost instruiți la subiectul vizat de acțiune în octombrie 2017. Suplimentar, CNA informează că infracțiunile prevăzute de art. 181, 181-2 și art. 182 din Codul Penal (finanțarea partidelor politice și campaniilor electorale și de corupere a alegătorilor) nu țin de competența organului de urmărire penală a CNA.

Conform informației recepționate de la **Procuratura Generală**, în perioada de raport au fost aprobate prin ordinul Procurorului General nr. 6/11 din 30 ianuarie 2019, Instrucțiunile metodologice „Ghid privind investigarea și judecarea faptelor de corupere a alegătorilor, finanțarea ilegală a partidelor politice a campaniilor electorale și de utilizare a resurselor administrative”.

Nr. crt.	Acțiunea	Termenul de realizare	Instituția responsabilă	Indicator de progres	Sursa de verificare	Nivelul de realizare
12	Instruirea funcționarilor electorali privind modalitățile de identificare și de sesizare a încălcărilor privind coruperea alegătorilor și utilizarea resurselor administrative	Trimestrul IV anul 2017 – trimestrul I anul 2020	CEC	Plan și materiale de instruire elaborate. Cursuri de instruire desfășurate. Cel puțin 150 de persoane instruite	Confirmări din partea instituțiilor responsabile – agenda, listele de participanți, evaluarea instruirilor etc.	ÎN PROCES DE REALIZARE

Comisia Electoral Centrală informează că, în perioada de raportare, seminare de instruire pentru funcționarii electorali din cadrul consiliilor electorale de circumscripție și birourilor electorale ale secțiilor de votare au fost realizate în contextul organizării și desfășurării alegerilor parlamentare din 24 februarie 2019. În programul de instruire au fost incluse și aspecte ce au vizat sensibilizarea funcționarilor electorali privind modalitățile de identificare și de sesizare a încălcărilor privind coruperea alegătorilor și utilizarea resurselor administrative.

Comisia a elaborat și prezentat reprezentanților partidelor politice, ai blocurilor electorale, candidaților independenți, participanților la referendum, altor subiecți implicați direct sau indirect în campania electorală documentul „Declarația de conduită privind condițiile și modul susținere financiară, materială și nematerială a campaniei electorale pentru alegerile parlamentare și referendumul republican consultativ din 24 februarie 2019”.

De asemenea, Comisia a elaborat Manualul în materie de prevenire și combatere a utilizării resurselor administrative în procesele electorale, destinat organelor electorale și tuturor actorilor implicați în procesele electorale (partide politice, candidați la funcții electivă, funcționari și organe de stat, instituții mass-media etc.) în perioada electorală, în vederea prevenirii și combaterii utilizării resurselor administrative în scopuri electorale.

## Pilonul V. Curtea de Conturi

*Obiectivul pilonului al V-lea:* Consolidarea capacităților Curții de Conturi de prevenire a corupției în domeniul administrării resurselor financiare și al utilizării patrimoniului public, precum și al asistenței financiare externe

*Indicatori de impact:*

- Încrederea în Curtea de Conturi îmbunătățită
- Independența auditului efectuat de Curtea de Conturi asigurată.
- 

### **Prioritatea V.1** *Transparența activității Curții de Conturi*

Nr.crt.	Acțiunea	Termenul de realizare	Instituția responsabilă	Indicator de progres	Sursa de verificare	Nivelul de realizare
1	Selectarea de către Comisia parlamentară economie, buget și finanțe a companiei de audit	Trimestrul II anul 2017, trimestrul II anul 2018,	Comisia parlamentară economie,	Hotărâre a Parlamentului adoptată	Monitorul Oficial al RM	REALIZAT



**Curtea de Conturi** informează pe marginea semnării la 06 februarie 2019, de către Comisia economie, buget și finanțe, a contractul privind procedura de achiziție a serviciului de audit, inclus în Planul de achiziții publice al Parlamentului pentru anul 2019 (poziția 17) care prevedea achiziționarea serviciilor menționate în perioada ianuarie – februarie 2019<sup>46</sup> în baza Caietului de sarcini pentru achiziția serviciilor de audit financiar al rapoartelor financiare ale Curții de Conturi pentru anii 2017 și 2018, adoptat prin Decizia CEB nr. 615 din 12 decembrie 2018.

Totodată, **Comisia economie, buget și finanțe** propune modificare acțiunii nr. 1 din prioritatea V.1. Pilonul V, după cum urmează: “Selectarea de către Parlament a organizației de audit independente pentru auditarea situațiilor financiare, instituție responsabilă - Parlamentul, indicator de progres- procedură de achiziții finalizată, sursa de verificare - Registrul de Stat al Achizițiilor publice”.

Modificarea este necesară în scopul asigurării respectării art.6 alin. (3) din Legea privind organizarea și funcționarea Curții de Conturi a Republicii Moldova nr.260/2017, care prevede că situațiile financiare anuale ale Curții de Conturi se supun auditului extern, efectuat în conformitate cu standardele recunoscute internațional, de către o organizație de audit independentă, selectată de către Parlament în modul stabilit de legislația privind achizițiile publice.

Nr.crt. Acțiunea	Termenul de realizare	Instituția responsabilă	Indicator de progres	Sursa de verificare	Nivelul de realizare
2 Realizarea misiunii de audit al CC, întocmirea și publicarea raportului de audit financiar al Curții de Conturi	Trimestrul IV anul 2017, trimestrul III anul 2018, <b>trimestrul III anul 2019,</b> trimestrul III anul 2020	Parlamentul; CC	Raportul de audit al rapoartelor financiare anuale ale Curții de Conturi publicate pe paginile web a Curții de Conturi și a Parlamentului	Paginile web a CC și a Parlamentului	REALIZAT

Conform raportului **Curții de Conturi**, pe pagina web oficială a entității a fost creată rubrica *Rapoartele de audit extern*, în boxa “Transparență”, unde sunt atașate Rapoartele de audit asupra rapoartelor financiare ale Curții de Conturi pentru anii 2014, 2015 și 2016, inclusiv pentru perioadele anului 2017 și 2018

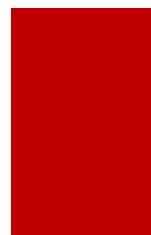
Drept urmare, acțiunea cu termenul de realizare pentru trimestrul III a anului 2019 urmează a fi calificată ca fiind realizată.

Nr.crt.	Termenul de realizare	Instituția responsabilă	Indicator de progres	Sursa de verificare	Nivelul de realizare
3. Publicarea de rapoarte privind mersul implementării	Trimestrul II anul 2018, <b>trimestrul II</b>	CC	Cel puțin 3 rapoarte privind implementarea	Pagina web a CC	NEREALIZAT

<sup>46</sup> <http://parlament.md/LinkClick.aspx?fileticket=jR%2fcNofV1Y4%3d&tabid=165&language=en-US>

recomandărilor din raportul **anul 2019**,  
de audit al rapoartelor trimestrul II  
financiare ale Curții de anul 2020  
Conturi

recomandărilor din  
raportul de audit al  
rapoartelor financiare  
ale Curții de Conturi  
publicat pe pagina  
web a Curții  
de Conturi



Pentru perioada semestrului I al anului 2019 Curtea de Conturi raportează că, conform Misiunii de audit extern a situațiilor financiare încheiate la 31 decembrie 2017 și 31 decembrie 2018, Curții de Conturi i-au fost transmise 4 recomandări dintre care 2 cu prioritate înaltă și 2 cu prioritate joasă.

Suplimentar, Curtea informează că urmează să-și întocmească un plan de acțiuni privind implementarea recomandărilor înaintate. Măsurile care urmează a fi întreprinse în vederea implementării recomandărilor auditului extern vor fi prezentate în Raportul de activitate a Curții de Conturi pentru anul 2019

Nr.crt.	Acțiunea	Termenul de realizare	Instituția responsabilă	Indicator de progres	Sursa de verificare	Nivelul de realizare
4	Consultarea societății civile înainte de aprobarea planurilor și programelor anuale de audit al Curții de Conturi pentru anul viitor	Trimestrul III anul 2017, trimestrul III anul 2018, <b>trimestrul III anul 2019</b> , trimestrul III anul 2020	CC	Cel puțin 4 dezbateri publice organizate de Curtea de Conturi cu reprezentanți ai societății civile	Pagina web a CC	

În raportarea progreselor pentru perioada semestrului I al anului 2019, CCRM a informat despre demararea procesului de planificare a Programului activității de audit pentru anul 2020. În acest sens în luna iunie a.c., CCRM a venit cu un mesaj către societatea civilă și publicul larg pentru a înainta potențialele tematici și domenii de audit. Mesajul a fost plasat pe pagina oficială a CCRM și pe pagina CCRM din rețeaua de socializare Facebook, în luna septembrie curent.<sup>47</sup>

Propunerile au fost recepționate, inclusiv prin intermediul poștei oficiale [ccrm@ccrm.md](mailto:ccrm@ccrm.md).

Nr. crt.	Acțiunea	Termenul de realizare	Instituția responsabilă	Indicator de progres	Sursa de verificare	Nivelul de realizare
5	Crearea unui mecanism de comunicare cu donatorii externi cu privire la suspiciunile de fraudă, corupție, iregularități și conflicte de interese identificate de Curtea de Conturi în procesul auditului activității entităților publice care au beneficiat de asistență externă	Trimestrul II anul 2018, verificarea anuală a comunicărilor realizate	CC	Acorduri de cooperare dintre Curtea de Conturi, Curtea Europeană și reprezentanții altor donatori externi, încheiate. Comunicări ale Curții de Conturi realizate	Confirmări din partea instituției responsabile cu privire la încheierea acordurilor	<b>ÎN PROCES DE REALIZAREA (pentru indicatorul 2)</b>

<sup>47</sup> <http://www.ccrm.md/solicitare-de-propuneri-pentru-tematici-de-audit-1-4165>



Din informațiile recepționate, Curtea de Conturi raportează că conform solicitării transmise în adresa Curții de Conturi Europene, privind semnarea unui acord de cooperare, aceasta din urmă a informat că nu încheie Acorduri de cooperare formale cu instituțiile omoloage din alte state, activînd în baza mandatelor și procedurilor aplicabile instituțiilor supreme de audit.

Suplimentar, Curtea de Conturi a RM este membră a Comunității europene privind instituțiile Supreme de Audit (EUROSAI) și de comun cu Curtea de Conturi Europeană participă în cadrul întrunirilor și grupurilor EUROSAI.

Totodată, Curtea de Conturi informează că pe parcursul anului 2018 au fost încheiate 3 tratate bilaterale internaționale, după cum urmează:

- Acordul de cooperare între Curtea de Conturi a Republicii Moldova și Instituția Supremă de Audit a Republicii Polone;
- Memorandumul de Înțelegere între Curtea de Conturi a Republicii Moldova și Curtea de Conturi a Turciei;
- Memorandumul de Înțelegere între Curtea de Conturi a Republicii Moldova și Oficiul Național de Audit al Suediei.

Subsecvent, în ceea ce privește prezentarea informației pe marginea Comunicărilor Curții de Conturi realizate în urma Acordurilor de cooperare dintre Curtea de Conturi, Curtea de Conturi Europeană și reprezentanții altor donatori externi încheiate, nu a fost oferită de către Curtea de Conturi.

<b>Prioritatea V.2 Impactul activității de audit</b>						
<b>Nr. crt.</b>	<b>Acțiunea</b>	<b>Termenul de realizare</b>	<b>Instituția responsabilă</b>	<b>Indicator de progres</b>	<b>Sursa de verificare</b>	<b>Nivelul de realizare</b>
6	Crearea sistemului de certificare a auditorilor publici	Trimestrul IV anul 2018	CC	Studiul privind procedura de certificare a auditorilor publici realizat. Actul normativ-metodologic privind procedura de certificare a auditorilor aprobat. Comisia de certificare a auditorilor creată. Programul de certificare acoperind domenii relevante, inclusiv evaluarea riscului de fraudă și corupție, codul etic,	Crearea sistemului de certificare a auditorilor publici	PARȚIAL REALIZAT

Pentru perioada anului 2018, Curtea de Conturi a informat cu referire la aprobarea prin Hotărârea Curții de Conturi nr.47 din 05.07.2018, a Conceptului direcțiilor strategice și acțiunilor prioritare în sistemul de certificare a personalului Curții de Conturi cu atribuții de audit public și a Regulamentului privind certificarea personalului cu atribuții de audit public. Totodată, în perioada semestrului I al anului 2019, a fost aprobată componența nominală a Comisiei de Certificare, prin Hotărârea Curții nr.5 din 18 februarie 2019, din 18 februarie 2019, De asemenea, în perioada de raport a fost inițiată procedura de achiziționare a serviciilor de formare profesională pentru certificarea personalului cu atribuții de audit public extern, care s-a finalizat cu încheierea a 4 contracte de achiziții publice cu privire la desfășurarea instruirilor pentru 100 de angajați cu atribuții de audit public extern, în perioada iunie-iulie 2019. Drept urmare, **acțiunea cu termenul de realizare în trimestrul IV 2018 se consideră a fi parțial realizată.**

Nr. crt.	Acțiunea	Termenul de realizare	Instituția responsabilă	Indicator de progres	Sursa de verificare	Nivelul de realizare
7	Instruirea auditorilor publici în vederea implementării sistemului de certificare a auditorilor publici	Trimestrul IV anul 2018 – pentru aprobarea programului de instruire; trimestrul IV anul 2019 – trimestrul IV anul 2020 – verificarea anuală a indicatorului de instruire și certificare a auditorilor;		Programul de instruire al auditorilor aprobat. Instruirea și certificarea anuală a auditorilor instruiți, astfel încât cel puțin 70% dintre auditorii publici să fie instruiți și certificați în anul 2020	Trimestrul IV anul 2018 – pentru aprobarea programului de instruire;	ÎN PROCES DE REALIZAREA

Curtea de Conturi informează despre aprobarea prin Hotărârea Curții de Conturi nr.47 din 05.07.2018 a Conceptului direcțiilor strategice și acțiunilor prioritare în sistemul de certificare a personalului Curții de Conturi cu atribuții de audit public. Conform acestuia, în perioada certificării modulele de formare profesională vor substitui modulele similare de instruire din Planul de instruire și dezvoltare profesională.

Suplimentar, în raportul transmis în adresa Secretariatului Grupurilor de Monitorizare, pentru perioada semestrul I al anului 2019, Curtea raportează că în contextul angajamentelor de certificare a auditorilor publici externi, Curtea de Conturi a demarat în luna iunie curent, procesul de formare profesională a angajaților.

Nr.crt.	Acțiunea	Termenul de realizare	Instituția responsabilă	Indicator de progres	Sursa de verificare	Nivelul de realizare
8	Revizuirea mecanismului de sancționare și demotivare a entităților publice auditate prin responsabilizarea managementului instituțional și corporativ pentru a se conforma cerințelor Curții de Conturi	Trimestrul IV anul 2017 – pentru adoptarea legii; trimestrul III anul 2018 – pentru aplicabilitatea mecanismului revizuit	CC; MF; Parlamentul	Proiect de lege elaborat și adoptat. Mecanism elaborat și aplicabil	Monitorul Oficial al RM	PARȚIAL REALIZAT

Conform raportului prezentat de Curtea de Conturi pentru semestrul I al anului 2019, informație remisă și în cadrul anterioarei raportări pentru progresele înregistrate în anul 2018, se constată că în temeiul Hotărârii Parlamentului nr. 234 din 16.11.2017 privind Raportul anual din 2016 al Curții de Conturi asupra administrării și întrebuințării resurselor financiare publice și a patrimoniului public, Guvernul va iniția modificarea și completarea Legii finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr. 181/2014 cu prevederi care ar stipula răspundere managerială în cazul emiterii de către Curtea de Conturi a opiniei contrare sau în cazul refuzului auditorului public extern de a emite opinie asupra situației financiare.

Suplimentar, Curtea de Conturi raportează că de comun efort cu Ministerul Finanțelor a fost depus pachetul de documente de modificare a cadrului legal aferent, unde articolul 4 al Legii finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale 181/2014 se completează cu alineatul (4), care are următorul cuprins: „ În cazul emiterii de către Curtea de Conturi a opiniei contrare sau în cazul refuzului auditorului public extern de a emite opinie asupra situației financiare, conducătorul autorității/instituției bugetare/autorității bugetare independente poartă răspundere conform legislației în vigoare.”<sup>48</sup>

Drept urmare, la data de 20.07.2018, Parlamentul a adoptat Legea nr. 147 cu modificările sus-menționate.

Totodată, în scopul demotivării entităților publice auditate pentru a se conforma cerințelor Curții de Conturi acestea au obligativitatea conform art.37 din Legea 260/2017 privind organizarea și funcționarea Curții de Conturi, să raporteze despre implementarea recomandărilor din raportul auditorului sau despre motivele pentru care acestea nu au fost implementate. De asemenea, Curtea de Conturi asigură monitorizarea implementării recomandărilor, incluzând un capitol separat privind nivelul de implementare a recomandărilor înaintate de Curtea de Conturi în Raportul anual asupra administrării și întrebuințării resurselor financiare publice și patrimoniul public care se audiază în ședința plenară a Parlamentului, un capitol separat privind nivelul de implementare a recomandărilor înaintate. Astfel, în lipsa unui mecanism de sancționare și demotivare a entităților publice auditate prin responsabilizarea managementului instituțional și corporativ pentru a se conforma cerințelor Curții de Conturi, elaborat și aplicat, acțiunea nr. 8, se consideră a fi **în proces de realizare**.

## Pilonul VI. Avocatul Poporului

*Obiectivul pilonului al VI-lea:* Dezvoltarea funcțiilor Avocatului Poporului de prevenire a corupției prin responsabilizarea instituțiilor publice cu privire la respectarea drepturilor omului și asigurarea protecției avertizorilor de integritate

*Indicatori de impact:*

- Încrederea în Avocatul Poporului îmbunătățită
- Respectarea drepturilor fundamentale asigurată
- Rata persoanelor care omit să denunțe corupția din frică de persecuții, redusă.

---

<sup>48</sup> [https://gov.md/sites/default/files/document/attachments/intr20\\_109.pdf](https://gov.md/sites/default/files/document/attachments/intr20_109.pdf)

**Prioritatea VI.1. Prevenirea corupției pentru asigurarea respectării drepturilor omului**

Nr.c rt.	Acțiunea	Termenul de realizare	Instituția responsabilă	Indicator de progres	Sursa de verificare	Nivelul de realizare
1	Identificarea cazurilor de prejudiciere a drepturilor omului în activitatea entităților publice din cauza lipsei de integritate instituțională și profesională	Permanent, cu verificarea anuală a indicatorilor de progres	Avocatul Poporului	Rapoartele anuale ale Avocatului Poporului publicate și prezentate în Parlament. Lansarea publică a rapoartelor	Pagina web a Oficiului Avocatului Poporului	REALIZAT

Oficiul Avocatului Poporului informează că Raportul privind respectarea drepturilor omului în Republica Moldova în anul 2018 a fost transmis în Parlament conform cerințelor legale.

Totodată, în semestrul I al anului 2019 nu au fost organizate audieri în Comisia drepturile omului și relații interetnice a Parlamentului, precum și în ședință în plen a Parlamentului, pe marginea constatărilor incluse în Raportul privind respectarea drepturilor omului în Republica Moldova în anul 2018.

În aceeași ordine de idei, Oficiul Avocatului Poporului relatează despre organizarea unui eveniment public de prezentare a constatărilor din Raportul sus-menționat.

Nr.c rt.	Acțiunea	Termenul de realizare	Instituția responsabilă	Indicator de progres	Sursa de verificare	Nivelul de realizare
2	Transmiterea către entitățile publice a recomandărilor de evitare a încălcării drepturilor omului în activitatea lor și sesizarea CNA asupra recomandărilor respective	Permanent, cu verificarea anuală a indicatorilor de progres	Avocatul Poporului	Recomandări formulate, transmise entităților publice și publicate pe pagina web a Oficiului Avocatului Poporului	Pagina web a Oficiului Avocatului Poporului	PARȚIAL REALIZAT

Pe parcursul semestrului I al anului 2019 de către Oficiul Avocatul Poporului în adresa autorităților publice centrale și locale au fost înaintate 5 demersuri pentru intentarea procedurilor disciplinare sau penale în privința persoanelor cu funcții de răspundere care au comis încălcări ce au generat lezarea drepturilor și libertăților omului (art. 25 alin. (1) lit. (b) din Legea nr. 52/03.04.2014.

Suplimentar, au fost realizate 14 avize cu recomandări pentru repunerea imediată în drepturi a petiționarilor (art. 24 alin. (1) din Legea nr. 52/03.04.2014. În adresa a 2 entități publice au fost expediate recomandări de ordin general referitoare la îmbunătățirea activității acestora. Totodată, au fost înaintate 4 rapoarte cu recomandări entităților publice în rezultatul activității de prevenire a torturii.

De asemenea, a fost elaborat un raport tematic Evaluarea nivelului de asigurare a dreptului pacientului la siguranța și calitatea echipamentelor medicale.

Nr.c rt.	Acțiunea	Termenul de realizare	Instituția responsabilă	Indicator de progres	Sursa de verificare	Nivelul de realizare
3	Informarea Parlamentului cu privire la cazurile de nerespectare a principiilor	Permanent, cu verificarea	Avocatul Poporului	Rapoarte anuale și, după caz, rapoarte speciale ale Avocatului Poporului	Pagina web a Oficiului	REALIZAT

generale de drept, de administrare defectuoasă și de încălcare a drepturilor omului de către entitățile publice	a anuală a indicatorilor de progres	publicate și prezentate la Parlament. Audieri desfășurate în comisiile parlamentare sau în plenul Parlamentului	Avocatului Poporului; ordinea de zi a ședințelor Parlamentului
---	-------------------------------------	---	--

Oficiul Avocatului Poporului informează că la data de 10 aprilie 2019 a fost prezentat public Raportul tematic „Evaluarea nivelului de asigurare a dreptului pacientului la siguranța și calitatea echipamentelor medicale”, plasat pe pagina web a Oficiului Avocatului Poporului.

### **Prioritatea VI.2. Protejarea drepturilor fundamentale ale avertizorilor de integritate**

Nr.c rt.	Acțiunea	Termenul de realizare	Instituția responsabilă	Indicator de progres	Sursa de verificare	Nivelul de realizare
4	Revizuirea și completarea legislației pentru a conferi Avocatului Poporului competența de protejare a avertizorilor de integritate	Trim II anul 2017 – pentru elaborare; trim III anul 2017 – pentru adoptare	Parlamentul; Avocatul Poporului CNA	Proiectul de modificare a legislației elaborat. Lege adoptată	Pagina web a Oficiului Avocatului Poporului; Monitorul Oficial al RM	PARȚIAL REALIZAT

Legea nr. 122/2018 privind avertizorii de integritate prevede atribuirea sarcinii de protecție a avertizorilor de integritate în competența Oficiului Avocatului Poporului, nu și în conformitate cu prevederile Legii nr.52/2014 cu privire la Avocatul Poporului (Ombudsmanul).

În octombrie 2018 Oficiul Avocatului Poporului a înaintat Ministerul Justiției, propunerile de modificare a Legii nr. 52 din 03.04.2014, cu privire la Avocatul Poporului, inclusiv cu referire la completarea art.16 “atribuțiile Avocatului poporului” în ceea ce privește atribuțiile de acordare a protecției avertizorilor de integritate.

Nr.c rt.	Acțiunea	Termenul de realizare	Instituția responsabilă	Indicator de progres	Sursa de verificare	Nivelul de realizare
5	Asigurarea elaborării cadrului normativ subsecvent pentru punerea în aplicare a competenței Avocatului Poporului de protejare a avertizorilor de integritate	Trimestrul IV anul 2017	Avocatul Poporului	Cadrul normativ subsecvent elaborat și adoptat	Pagina web a Oficiului Avocatului Poporului	PARȚIAL REALIZAT

Oficiul Avocatului Poporului în comun cu Centrul Național Anticorupție, în cadrul Proiectului PNUD “Consolidarea capacităților tehnice ale instituțiilor naționale pentru promovarea și protecția drepturilor omului”, realizat în parteneriat cu Institutul de Reforme Penale și finanțat de Ministerul Afacerilor Externe al Danemarcei, au înaintat inițiativa elaborării unei Metodologii cu privire la procedura de asigurare a respectării drepturilor avertizorilor de integritate. Documentul Metodologiei a fost elaborat și ajustat la necesitățile fiecărei entități implicate, precum și standardizat la cele mai bune practici în domeniul vizat.

Totodată, conform raportului OAP, cu sprijinul experților naționali a fost elaborată Instrucțiunea cu privire la procedura de asigurare a respectării drepturilor avertizorilor de integritate. Astfel, ținând cont de procedura specifică de examinare a cazurilor de încălcare a drepturilor omului, de care se conduce în activitatea sa OAP, Instrucțiunea a fost revizuită și ajustată la cele mai bune practici în domeniu.

Nr.c rt.	Acțiunea	Termenul de realizare	Instituția responsabilă	Indicator de progres	Sursa de verificare	Nivelul de realizare
6	Instruirea reprezentanților Oficiului Avocatului Poporului cu privire la instituția avertizorilor de integritate	Trimestrul IV anul 2017 – trimestrul IV anul 2018	Avocatul Poporului; CNA	Curriculum de instruire elaborat. Instruiri desfășurate	Confirmări din partea instituțiilor responsabile – agenda, listele de participanți, evaluarea instruirilor etc.	REALIZAT

Angajații Centrului Național Anticorupție și Oficiului Avocatului Poporului au beneficiat de 2 sesiuni de instruire cu genericul "Asigurarea respectării drepturilor avertizorilor de integritate", organizate în perioada 13-14 și 20-21 septembrie 2018, în parteneriat cu Institutul de Reforme Penale și cu sprijinul Programului de finanțare a inițiativelor/proiectelor de schimbare în domeniul drepturilor omului. Programul dat a fost realizat cu participarea Institutului de Reforme Penale în cadrul Proiectului "Consolidarea capacităților tehnice ale instituțiilor naționale pentru promovarea și protecția drepturilor omului", finanțat de Ministerul Afacerilor Externe al Danemarcei și implementat de Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare. Instruirile au urmat scopul de consolidare a capacităților necesare pentru cunoașterea și aplicarea prevederilor Legii nr. 122 din 12.07.2018 privind avertizorii de integritate, precum și formarea formatorilor din cadrul CNA și OAP pentru desfășurarea ulterioarelor cursuri de instruire privind instituția avertizorilor de integritate.

De asemenea, în mai 2019, reprezentanții OAP în comun cu reprezentanții CNA au participat la atelierul de lucru „Sistemul de protecție a avertizorilor de integritate și experiența de activitate a Oficiului Comisarului pentru Drepturile Omului din Ungaria”, organizat cu suportul proiectului "Lupta cu corupția prin consolidarea integrității durabile în Republica Moldova" implementat de PNUD Moldova, și finanțat de ministerul Afacerilor Externe al Norvegiei

Nr.c rt.	Acțiunea	Termenul de realizare	Instituția responsabilă	Indicator de progres	Sursa de verificare	Nivelul de realizare
7	Instruirea funcționarilor publici cu privire la instituția avertizorilor de integritate și respectarea drepturilor omului	Permanent, începînd cu trimestrul III anul 2017, cu raportare semestrială	Avocatul Poporului; CNA	Curriculum de instruire elaborat. Instruiri desfășurate	Confirmări din partea instituțiilor responsabile – agenda, listele de participanți, evaluarea instruirilor etc.	REALIZAT

În perioada de raport, de către **Centrul Național Anticorupție**, au fost desfășurate 18 instruiri întitulate „Avertizarea de integritate” pentru circa 781 de agenți publici.

Totodată, este de remarcat faptul că instruirea funcționarilor publici cu privire la instituția avertizorilor de integritate și respectarea drepturilor omului este prezentată în cadrul fiecărei instruirii, la expunerea măsurilor de asigurare a integrității instituționale.

Potrivit chestionarelor aplicate rata de utilitate a instruirilor constituie 98% și prestația formatorilor a fost evaluată drept bună și foarte bună de 98% din respondenți.

În cadrul cursurilor organizate pentru angajații Centrului Național Anticorupție și Oficiului Avocatului Poporului în perioada 12-14 și 20-21 septembrie 2018, cu genericul "Asigurarea respectării drepturilor avertizorilor de integritate", a avut loc formarea formatorilor din cadrul CNA și OAP pentru desfășurarea ulterioarelor cursuri de instruire privind instituția avertizorilor

de integritate. Dezbaterile și exercițiile practice au fost realizate în baza proiectului Metodologiei cu privire la procedura de asigurare a respectării drepturilor avertizorilor de integritate și al Curriculumului de instruire la același subiect, care vor fi utilizate ulterior de către angajații CNA și OAP în asigurarea aplicării efective a Legii nr. 122/2018. Documentele au fost elaborate în cadrul programului realizat de CNA și OAP, cu participarea Institutului de Reforme Penale în cadrul Proiectului “Consolidarea capacităților tehnice ale instituțiilor naționale pentru promovarea și protecția drepturilor omului”, finanțat de Ministerul Afacerilor Externe al Danemarcei și implementat de Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare.

Nr.c rt.	Acțiunea	Termenul de realizare	Instituția responsabilă	Indicator de progres	Sursa de verificare	Nivelul de realizare
8	Înaintarea actelor de reacționare către autoritățile publice pentru protejarea avertizorilor de integritate	Permanent, începînd cu trimestrul III i anul 2017, cu raportare semestrială	Avocatul Poporului	Avize cu recomandări, demersuri de pornire a urmăririi penale sau de inițiere a procedurii disciplinare, cereri de chemare în judecată înaintate de Avocatul Poporului pentru protejarea avertizorilor de integritate. Avertizori de integritate asistați	Confirmări din partea instituției responsabile; hotărîri ale instanțelor de judecată	

Cu referire la înaintarea actelor de reacționare către autoritățile publice pentru protejarea avertizorilor de integritate, Oficiul Avocatului Poporului, raportează că pentru perioada de raport nu au fost înregistrate careva cazuri cu referire la acordarea protecției avertizorilor de integritate, în conformitate cu prevederile Legii nr. 122/2018.

## Pilonul VII. Sectorul privat

*Obiectivul pilonului al VII-lea:* Promovarea unui mediu de afaceri concurențial, corect, bazat pe standarde de integritate corporativă, transparență și profesionalism în interacțiunea cu sectorul public

*Indicatori de impact:*

- Riscurile de corupție reduse și nivelul mitei oferite în sectorul privat, diminuat
- Libertatea afacerilor față de corupție, asigurată
- Gradul de risc privind spălarea banilor, redus.

### **Prioritatea VII.1. Transparența sectorului privat în relațiile sale cu sectorul public**

Nr.c rt.	Acțiunea	Termenul de realizare	Instituția responsabilă	Indicator de progres	Sursa de verificare	Nivelul de realizare
1	Asigurarea accesului public la Registrul de stat al persoanelor juridice, actualizat permanent, ce conține următoarele informații despre societățile comerciale: domeniile de activitate, numele fondatorilor, ale acționarilor și ale beneficiarilor efectivi	Permanent, cu verificarea anuală a indicatorilor de progres	MJ (Camera Înregistrării de Stat)	Registrul publicat pe pagina web, fiind asigurat accesul public. Actualizarea permanentă a Registrului	Pagina web a Camerei Înregistrării de Stat	PARȚIAL REALIZAT

În conformitate cu prevederile art.341 din Legea nr.220/2017 privind înregistrarea de stat a persoanelor juridice și a întreprinzătorilor individuali, organul înregistrării de stat asigură vizualizarea publică a informației din Registrul de stat pe pagina sa web oficială.

Informația publică prevăzută conține date privind denumirea persoanei juridice, forma juridică de organizare, numărul de identificare de stat (IDNO), data înregistrării, sediul, numele și prenumele administratorului, numele și prenumele sau denumirea fondatorilor (asociaților) și mărimea cotelor de participare ale acestora în capitalul social, starea persoanei juridice (pasivă, inactivă, în proces de reorganizare sau radiere, suspendare a activității), precum și numele, prenumele, data înregistrării, numărul de identificare de stat (IDNO) al întreprinzătorului individual și date privind radierea acestuia.

Informațiile vizate sunt actualizate în fiecare zi lucrătoare și sunt disponibile pentru stabilire și vizualizare la orice dată calendaristică din momentul înregistrării și până la radierea persoanei juridice sau a întreprinzătorului individual.

Vizualizarea și accesarea datelor indicate din Registrul de stat se efectuează gratuit. Informația plasată pe pagina web a organului înregistrării de stat se consideră informație oficială, iar organul înregistrării de stat își asumă responsabilitatea pentru exactitatea informației plasate. Pornind de la prevederile legislației în vigoare, Registrul de stat al persoanelor juridice nu conține date cu privire la acționari, motiv care face imposibilă accesarea publică a informației respective pe pagina web a organului înregistrării de stat. Potrivit art. 17 alin.(3) din Legea nr.1134/1997 privind societățile pe acțiuni, Registrul deținătorilor valorilor mobiliare (registrarul acționarilor, registrarul deținătorilor de obligațiuni sau registrarul deținătorilor altor valori mobiliare) poate fi ținut atât de societate, cât și de societatea de registru sau de depozitarul central în temeiul contractului cu privire la ținerea registrarului.

Urmează a fi menționat că, în temeiul art.14 alin.(1) al Legii nr.308/2017 cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului, începând din 23.08.2018 organul înregistrării de stat, conform procedurilor stabilite, înregistrează, ține evidența și actualizează datele cu privire la beneficiarii efectivi ai persoanelor juridice și ai întreprinzătorilor individuali la înregistrarea acestora, la înregistrarea modificărilor în actele de constituire ale persoanelor juridice, la înregistrarea de stat a persoanelor supuse reorganizării și la radierea acestora din Registrul de stat.

Potrivit art.14 alin. (5) al Legii nr.308/2017 datele acumulate de către organul înregistrării de stat cu privire la beneficiarii efectivi, sunt furnizate, la cerere, Serviciului Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor, organelor cu funcții de supraveghere a entităților raportoare și entităților raportoare prevăzute la art. 4 doar în scopul executării legii enunțate, precum și altor persoane în cazul existenței unui interes legitim. Concomitent, prin prisma prevederilor art.16 alin.(1) al Codului de procedură civilă, art. 57 alin. (7) și art.253 alin. (1) ale Codului de procedură penală, art. 10 lit. i) și art.12 alin. (4) din Legea nr.753/1999 privind Serviciul de Informații și Securitate al Republicii Moldova, sunt în drept să solicite informația respectivă: instanțele de judecată, organele de urmărire penală, Serviciul de Informații și Securitate.

Având în vedere faptul că Întreprinderea de Stat „Camera Înregistrării de Stat” a fost reorganizată prin fuziune (absorbție) cu Instituția publică „Agenția Servicii Publice” (Hotărârea Guvernului nr. 314/2017 privind constituirea Agenției Servicii Publice), Ministerul Justiției a expus necesitatea modificării instituției responsabile de implementarea acțiunii date.



Nr.c rt.	Acțiunea	Termenul de realizare	Instituția responsabilă	Indicator de progres	Sursa de verificare	Nivelul de realizare
2	Organizarea de consultări publice periodice între reprezentanții sectorului public și ai mediului de afaceri cu privire la politicile și angajamentele naționale anticorupție cu impact asupra activității economice	Permanent, cu verificarea anuală a indicatorilor de progres	CNA; CCI; ME	Cel puțin 8 consultări publice organizate cu reprezentanții mediului de afaceri mare, mic și mijlociu. Recomandări și soluții identificate	Confirmări din partea instituțiilor responsabile – agenda, listele de participanți	ÎN PROCES DE REALIZARE

Centrul Național Anticorupție, în comun cu Consiliul Concurenței au lansat Platforma de cooperare anticorupție cu sectorul privat. La acest eveniment de lansare au fost prezenți circa 65 de reprezentanți ai agenților economici și a asociațiilor acestora. Scopul Platformei date constă în stabilirea unei comunicări eficiente cu mediul de afaceri, în vederea promovării principiilor de integritate și onestitate, precum și acordarea consilierii în implementarea politicilor anticorupție. Astfel, ca urmare a desfășurării acestei platforme, în perioada de raportare au fost organizate 11 ședințe cu participarea a 307 reprezentanți ai sectorului privat. În principal, se menționează că discuțiile s-au axat pe marginea subiectelor, etica relațiilor comerciale, controlul intern și transparența afacerilor cu statul dată în cadrul Asociației Investitorilor Străini și SA Supraten, CNII „Moldinsolv”, Centrului Internațional pentru Antreprenariat, reprezentanții mediului privat din raionul Strășeni, Uniunea Conducătorilor Auto.

Totodată, **Camera de Comerț și Industrie** a raportat participarea pe parcursul semestrului I al anului 2019, la consultările publice care vizează politicile și angajamentele naționale anticorupție cu impact asupra activității economice, organizate în cadrul Consiliului Economic pe lângă Prim-ministrul RM și în cadrul ședințelor Grupului de lucru pentru reglementarea activității de întreprinzător.

Nr.c rt.	Acțiunea	Termenul de realizare	Instituția responsabilă	Indicator de progres	Sursa de verificare	Nivelul de realizare
3	Revizuirea legislației în vederea reglementării mecanismului de stabilire a nivelului de audiență a instituțiilor mass-media	Trimestrul III anul 2017 – pentru elaborare; trimestrul I anul 2018 – pentru adoptare	CCA; MJ	Proiect de lege elaborat. Legea adoptată	Monitorul Oficial al RM	PARȚIAL REALIZAT

Ca urmare a remiterii spre expertiza anticorupție a proiectului definitiv al Regulamentului privind procedura și condițiile de organizare și desfășurare a licitației pentru selectarea companiei care va efectua măsurarea cotelor de audiență, Raportul de expertiză anticorupție elaborat de Centrul Național Anticorupție a identificat factori de risc și a înaintat recomandări, întru excluderea factorilor și riscurilor de corupție identificați. Consiliul Coordonator al Audiovizualului a raportat că va remite repetat spre expertiza anticorupție proiectul definitiv al Regulamentului vizat.

Drept urmare, în urma raportării pentru perioada semestrului I al anului 2019, Consiliul Audiovizualului a aprobat prin decizia nr. 25/168 din 09.10.2018 Regulamentul privind procedura și condițiile de organizare și desfășurare a licitației pentru selectarea companiei care va efectua măsurarea cotelor de audiență.

**Prioritatea VII.2. Sporirea integrității în activitatea întreprinderilor cu cota de capital integrală sau majoritară de stat / municipală**

Nr.c rt.	Acțiunea	Termenul de realizare	Instituția responsabilă	Indicator de progres	Sursa de verificare	Nivelul de realizare
4	Evaluarea riscurilor de corupție existente în legislația și activitatea întreprinderilor cu cota de capital integrală sau majoritară de stat/municipală în baza unui eșantion reprezentativ și elaborarea unor modele pentru registrul riscurilor de corupție și, după caz, a planurilor de integritate	Trim II anul 2017 – trim III anul 2018	CNA; ME; entitățile publice care controlează întreprinderi de stat/ municipale	Studiul privind riscurile de corupție în legislația și activitatea întreprinderilor cu cota de capital integrală sau majoritară de stat/municipală, publicat pe pagina web a CNA. Rapoartele de evaluare publicate. Cel puțin 2 dezbateri publice organizate	Pagina web a CNA	REALIZAT

În conformitate cu indicatorii acțiunii nr. 4, Centrul Național Anticorupție a elaborat 5 rapoarte de evaluare: 2 rapoarte generale de evaluare a riscurilor în activitatea întreprinderilor fondate de AAPC și AAPL, 2 rapoarte detaliate de evaluare a riscurilor în activitatea ÎM/SC fondate de CMC și CMB și 1 raport de evaluare a riscurilor în activitatea întreprinderilor din UTA Găgăuzia. Totodată, a fost elaborat raportul de expertiză a cadrului normativ (recomandări formulate în vederea operării modificărilor la circa 20 legi și hotărâri de Guvern).

Rapoartele sus-menționate au fost publicate pe pagina web oficială a CNA, la rubrica "Evaluarea integrității instituționale", subrubrica "Activități".<sup>49</sup> Împreună cu studiile vizate, pe pagina web a fost publicat și Modelul codului de conduită pentru întreprinderi mici și mijlocii, elaborat la comanda Programului Națiunilor Unite pentru Dezvoltare (PNUD) în cadrul Proiectului "Consolidarea funcției de prevenire a corupției și a funcției analitice ale Centrului Național Anticorupție (CNA)" implementat cu suportul financiar al Ministerului Afacerilor Externe al Norvegiei.

Concluzii preventive privitor la rezultatele acestei activități au fost prezentate în cadrul Conferinței Naționale Anticorupție pentru Drepturile Omului, desfășurată la 12 Decembrie 2017. Studiile finale au fost publicate pe pagina web a CNA, împreună cu modelul codului de conduită pentru întreprinderile mici și mijlocii și planul – model de integritate pentru întreprinderile fondate de AAPC și AAPL.

În cadrul rapoartelor de evaluare, au fost formulate recomandări pentru fondatorii și administratorii ÎS/ÎM în vederea înlăturării deficiențelor constatate. Suport în acest sens constituie Planul-model de integritate pentru întreprinderi, elaborat urmare evaluării.

<sup>49</sup> <https://www.cna.md/libview.php?l=ro&idc=83&id=1848&t=/Evaluarea-integritatii-institucionale/Activitati/Evaluarea-riscurilor-de-coruptie-in-legislatia-si-activitatea-intreprinderilor-cu-cota-integrala-sau-majoritara-de-statmunicipala>

Materialele vizate au fost remise în adresa Agenției Proprietate Publică, la toate AAPL de nivelul II, precum și Consiliilor Municipale Chișinău, Bălți și UTA Găgăuzia spre informare și întreprinderea măsurilor ce se impun, inclusiv fiind solicitată diseminarea concluziilor către întreprinderile fondate, împreună cu Planul-model de integritate, pentru a fi adaptat specificului de activitate, aprobat și pus în aplicare. În același context, informația privitor la rezultatele evaluării a fost remisă în adresa Prim-ministrului Republicii Moldova. Raportul detaliat de evaluare a cadrului legal aferent activității ÎS/ÎM și SC cu capital de stat a fost remis în adresa Ministerului Economiei și Infrastructurii în vederea inițierii modificărilor de rigoare pentru înlăturarea factorilor coruptibili stabiliți.

Urmare acțiunilor de informare, consiliere și monitorizare, întreprinse de către Centrul Național Anticorupție, au fost constatate următoarele rezultate:

1. Prin Dispoziția Prim-ministrului nr.12-05-3646 din 08.05.2018, s-a solicitat ministerelor și autorităților administrative centrale diseminarea concluziilor și recomandărilor CNA tuturor întreprinderilor de stat/societăților pe acțiuni la care aceștia dețin titlul de fondator, în scopul înlăturării deficiențelor constatate.

Totodată, s-a solicitat Ministerului Economiei și Infrastructurii să examineze concluziile și recomandările expuse în „Raportul de evaluare a cadrului legal cu privire la întreprinderile de stat/municipale și societățile comerciale cu capital de stat” și în coordonare cu autoritățile publice centrale să prezinte propuneri privind ajustarea cadrului normativ în domeniu.

2. Conform informației prezentate de Ministerul Economiei și Infrastructurii (MEI), o parte din recomandări au fost incluse spre executare în Planul de activitate al MEI și Planul de activitate al Direcției politice economice și mediul de afaceri pentru anii 2018-2020. Unele recomandări au fost incluse în Planul sectorial anticorupție în domeniul administrării și deetatăzării proprietății publice pentru anii 2018-2020, aprobat prin H.G. nr.554 din 18.06.2018. Agenția Proprietăți Publice a fost desemnată responsabilă pentru colectarea informației privitor la implementarea măsurilor din plan și raportarea trimestrială despre progresul obținut către secretariatul grupului de monitorizare din cadrul CNA.

3. 9 AAPC au raportat despre aprobarea planurilor de integritate de către 46 Întreprinderi de Stat.

4. 18 AAPL de nivelul II au confirmat informarea și diseminarea în teritoriu a planurilor de integritate. 10 AAPL de nivelul II și 40 AAPL de nivelul I au raportat aprobarea recomandărilor înaintate de CNA.

Conform raportului de progres în implementarea SNIA, prezentat de Ministerul Finanțelor, în baza recomandărilor Centrului Național Anticorupție, prin Ordinul Administratorului Î.S. ”Camera de Stat pentru Supravegherea Marcării” nr. 5-A din 16 mai 2018, a fost aprobat Planul de integritate pentru Î.S. ”Camera de Stat pentru Supravegherea Marcării”, care prevede inclusiv elaborarea codului de etică. Concomitent, Raportul de evaluare a riscurilor de corupție în activitatea întreprinderilor de stat și societăților comerciale cu cota statului a fost diseminat tuturor reprezentanților Ministerului Finanțelor – membri ai consiliilor de administrație în entitățile economice cu capital de stat, pentru informare, călăuză și punere în aplicare a recomandărilor formulate în raport.

De asemenea, Ministerul Afacerilor Interne al Republicii Moldova a informat privind remiterea cu titlul de informare și uz de serviciu a pachetului de documente către subdiviziunile

interesate din subordine, inclusiv Serviciul protecție internă și anticorupție al MAI, în vederea întreprinderii măsurilor pentru neadmiterea riscurilor de fraudă și corupție, diseminării concluziilor generale, Planului-model de integritate tuturor ÎS/SC cu cotă majoritară de stat, pentru a fi adaptat specificului de activitate. În mod similar, Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale a diseminat concluziile și recomandările Centrului Național Anticorupție tuturor întreprinderilor de stat și societăților pe acțiuni din subordine, precum și Raportul de evaluare a riscurilor de corupție în legislația și activitatea întreprinderilor cu cotă integrală sau majoritară de stat/municipală, Modelul de Cod de Conduită pentru Întreprinderi Mici și Mijlocii și alte materiale aferente.

Subsecvent, colaboratorul Centrului a prezentat un raport privind rezultatele evaluării riscurilor de corupție în legislația și activitatea ÎS/ÎM și la IGP/INP în cadrul audierilor publice, desfășurate la 10.10.2018 de către Comisia parlamentară securitate națională, apărare și ordine publică, cu genericul "Realizarea mandatului CNA de prevenire a corupției prin aplicarea instrumentului de evaluare a integrității instituționale". Urmare, a fost aprobată Decizia nr.370 din 24.10.2018, conform căreia IGP, INP și Agenția Proprietate Publică urmează să întreprindă o serie de măsuri în vederea înlăturării deficiențelor raportate de CNA.

Concomitent, se informează că Raportul de evaluare a riscurilor de corupție în activitatea întreprinderilor de stat și societăților comerciale cu cota statului a fost diseminat tuturor reprezentanților Ministerului Finanțelor – membri ai consiliilor de administrație la entitățile economice cu capital de stat, pentru informare, călăuză și punere în aplicare a recomandărilor formulate în raport.

Nr.c rt.	Acțiunea	Termenul de realizare	Instituția responsa bilă	Indicator de progres	Sursa de verificare	Nivelul de realizare
5	Instruirea conducătorilor de întreprinderi cu cota de capital integrală sau majoritară de stat/municipală cu privire la ținerea registrelor riscurilor de corupție, întocmirea planurilor de integritate și monitorizarea implementării acestora	Trimestru I II anul 2017, trimestru I IV anul 2018	CNA	Numărul de instruiți și de conducători instruiți. Numărul de solicitări de instruire cu privire la managementul riscurilor de corupție și întocmirea planurilor de integritate	Confirmări din partea instituțiilor responsabile – agenda, listele de participanți, evaluarea instruirilor etc.	<b>REALIZAT</b>

În perioada de raportare, au fost desfășurate circa 9 instruiți pentru și 236 de agenți publici, dintre care 67 de agenți publici de conducere, privind procedura de ținere a registrelor riscurilor de corupție, întocmirea planurilor de integritate și monitorizarea implementării acestora.

Astfel, în comun cu Consiliul Concurenței a fost lansată Platforma de cooperare anticorupție cu sectorul privat. La acest eveniment au fost prezenți circa 65 de reprezentanți ai agenților economici și a asociațiilor acestora. Reprezentanții mediului de afaceri au primit asistență, inclusiv și pe standardele privind ținerea registrelor riscurilor de corupție, întocmirea planurilor de integritate și monitorizarea implementării acestora.

De asemenea, în perioada de referință, au avut loc instruirii și cu reprezentanții a circa 16 campanii din domeniul construcției și circa 10 campanii din domeniul de transport cu cota de capital integrală sau majoritară de stat/municipală.

În principal, menționăm că au fost desfășurate instruirii pe componenta ținerii registrelor riscurilor de corupție, întocmirea planurilor de integritate și monitorizarea implementării acestora în cadrul Î.M. „Regia Autosalubritate” și „EXDRUPO”, inclusiv și în alte întreprinderi. De asemenea, au primit consiliere și asistență metodologică pe aspectul dat, prin intermediul telefonului, circa 40 de întreprinderi.

Totodată, reținem că asistență și instruire pe componenta dată va continua în anul 2019, cu suportul proiectului CLEP „Combaterea corupției prin aplicarea legii și prevenire”.

Potrivit chestionarelor aplicate rata de utilitate a instruirilor constituie 97% și prestația formatorilor a fost evaluată drept bună și foarte bună de 98% din respondenți.

Nr.c rt.	Acțiunea	Termenul de realizare	Instituția responsa bilă	Indicator de progres	Sursa de verificare	Nivelul de realizare
6	Monitorizarea adoptării și implementării măsurilor prevăzute în registrele riscurilor de corupție și/sau în planurile de integritate pentru întreprinderile cu cota de capital integrală sau majoritară de stat/municipală	Începând cu trimestru II anul 2019 – permanente, cu verificarea anuală a indicatorilor de progres	CNA; ME; entitățile publice care controlează întreprinderile de stat/municipale	Registrele riscurilor de corupție și/sau planurile de integritate ale întreprinderilor de stat/municipale, aprobate. Rapoartele privind implementarea măsurilor prevăzute în registrele riscurilor și/sau în planurile de integritate, publicate pe paginile web ale întreprinderilor de stat/municipale sau ale entităților publice care le controlează	Paginile web ale instituțiilor responsabile	ÎN PROCES DE REALIZARE

Evaluarea riscurilor de corupție în legislația și activitatea întreprinderilor cu cotă integrală sau majoritară de stat/municipală a fost realizată de către Centrul Național Anticorupție reieșind din atribuțiile ce-i revin conform prevederilor art.4 din Legea nr.1104/06.06.2002 cu privire la Centrul Național Anticorupție și art.6 din Legea nr.325/23.12.2013 privind evaluarea integrității instituționale.

Urmare aplicării instrumentului de evaluare sectorială a riscurilor în activitatea ÎS /ÎM și SC în care statul deține cotă-parte, s-au identificat o serie de riscuri de fraudă și corupție, printre care cu cea mai mare probabilitate de materializare sunt riscul deturnării de active, riscul manipulării intenționate a rapoartelor financiare și riscuri tipice de corupție (riscul traficului de influență, abuz în serviciu și depășirea atribuțiilor de serviciu).

Riscurile identificate sunt generate de coruptibilitatea cadrului normativ ce se referă la fondarea și activitatea întreprinderilor, control ineficient din partea fondatorului, aplicarea defectuoasă a cadrului normativ cu referire la administrarea bunurilor proprietate publică, neimplementarea procedurilor anticorupție, etc.

Ca rezultat al acestei activități, de către experții CNA au fost elaborate recomandări/cerințe minime ce urmează a fi implementate atât de către fondatori, cât și de către administratorii întreprinderilor, în vederea înlăturării problemelor constatate.

Totodată, au fost elaborate, diseminate și plasate pe pagina web oficială a CNA, modelul codului de conduită pentru întreprinderile mici și mijlocii și planul – model de integritate pentru întreprinderile fondate de AAPC și AAPL.

Drept urmare, 9 AAPC au raportat despre aprobarea planurilor de integritate de către 46 Întreprinderi de Stat, 18 AAPL de nivelul II au confirmat informarea și diseminarea în teritoriu a planurilor de integritate, 10 AAPL de nivelul II și 40 AAPL de nivelul I au raportat aprobarea recomandărilor înaintate de CNA.

Nr.c rt.	Acțiunea	Termenul de realizare	Instituția responsa bilă	Indicator de progres	Sursa de verificare	Nivelul de realizare
7	Elaborarea și adoptarea unui proiect de lege și/sau de hotărîre de Guvern privind modificarea și completarea legislației pentru înlăturarea vulnerabilităților la corupție din activitatea întreprinderilor cu cota de capital integrală sau majoritară de stat/municipală	Trimestru I IV anul 2018 – pentru elaborar; trimestru I I anul 2019 – pentru adoptare	ME; CNA; după caz, Parlamen tul sau Guvernul	Proiect de lege și/sau de hotărîre de Guvern, elaborate și adoptate	Monitorul Oficial al RM	PARȚIAL REALIZAT

**Ministerului Economiei și Infrastructurii** pentru semestrul I al anului 2019, menționează despre elaborarea proiectului Hotărîrii Guvernului pentru aprobarea unor acte normative ce vizează funcționarea Legii cu privire la întreprinderea de stat și întreprinderea municipală elaborată în temeiul art.2 alin.(3), art.7 alin.(2) lit.c) și alin.(5), art.8 alin.(1) și alin.(7) lit.n), lit.r), art.10 alin.(2) și art.19 alin.(2) din Legea nr.246/2017 cu privire la întreprinderea de stat și întreprinderea municipală și are ca scop acordarea suportului întreprinderilor de stat/municipale la etapa elaborării actelor normative/administrative necesare pentru organizarea activității acestora.

Prin proiectul dat se propune aprobarea:

- Statutului-model al întreprinderii de stat;
- Statutului-model al întreprinderii municipale;
- Regulamentului-model cu privire la organizarea și desfășurarea concursului pentru ocuparea funcției vacante de administrator al întreprinderii de stat;
- Modelului contractului individual de muncă al administratorului întreprinderii de stat/municipale;
- Regulamentului-model al consiliului de administrație al întreprinderii de stat;
- Regulamentului-model al comisiei de cenzori a întreprinderii de stat;
- Regulamentului privind achiziționarea bunurilor, lucrărilor și serviciilor la întreprinderea de stat.

Totodată, Ministerul informează că proiectul a fost supus avizării de către autoritățile de resort și transmis la data de 05.07.2019 către Guvern spre aprobare (numărul unic 59/MEI/2019).

Nr.c rt.	Acțiunea	Termenul de realizare	Instituția responsabilă	Indicator de progres	Sursa de verificare	Nivelul de realizare
8	Efectuarea periodică a auditului de performanță și a inspecțiilor financiare la întreprinderile cu cota de capital integrală sau majoritară de stat/municipală	Permanent, CC; cu verificarea anuală a indicatorilor de progres	MF; entitățile publice care controlează întreprinderi cu cota de capital integrală sau majoritară de stat/ municipală	Numărul de controale ale CC și rezultatele lor. Rapoarte CC publicate pe pagina web. Recomandările CC implementate. Alte rapoarte de audit efectuate și publicate. Numărul de inspecții financiare	Pagina web a CC	REALIZAT

În perioada semestrului I al anului 2019 Curtea de Conturi a Republicii Moldova raportează aprobarea a 2 hotărâri:

- Hotărârea nr. 1 din 31 ianuarie 2019 privind Raportul auditului performanței implementării Planului de acțiuni al Programului național de prevenire și control al diabetului zaharat pentru anii 2017-2018;
- Hotărârea nr. 17 din 2 aprilie 2019 privind Raportul auditului performanței "Sunt gestionate în mode eficiente și eficace investițiile în cadrul proiectului Tranziția la agricultura performantă prin aplicarea mecanismelor existente?". Rapoartele de audit au fost publicate pe pagina web oficială a Curții de Conturi<sup>50</sup>

În același timp, Inspekția Financiară, în perioada semestrului I al anului 2019, informează despre efectuarea a 97 de inspecții financiare.

Suplimentar, Ministerul Finanțelor raportează despre informarea cu regularitate a Curții de Conturi despre măsurile întreprinse în vederea implementării recomandărilor din Rapoartele CCRM.

### Prioritatea VII.3. Etica afacerilor

Nr.c rt.	Acțiunea	Termenul de realizare	Instituția responsabilă	Indicator de progres	Sursa de verificare	Nivelul de realizare
9	Elaborarea și promovarea codului-model de etică în afaceri și de governanță corporativă pentru societățile comerciale cu scopul de a asigura exercitarea corectă a activităților economice, a preveni conflictele de interese și a încuraja aplicarea bunelor practici comerciale de către întreprinderi, atât în relațiile dintre ele, cât și în relațiile cu statul	Trimestrul III anul 2018 – pentru elaborarea codurilor; începând cu trimestrul II anul 2018 – permanent, cu verificarea anuală a indicatorilor de progres	CNPF; ME; CCI; CNA; ANI	Modele de coduri de etică în afaceri și de governanță corporativă elaborate. Cel puțin 25% din societățile pe acțiuni și cel puțin 75% din întreprinderile cu cota de capital integrală sau majoritară de stat/municipală au adoptat coduri de etică	Paginile web ale instituțiilor responsabile	PARTIAL REALIZAT

În anul 2017 a fost elaborat studiul "Managementul integrității în sectorul privat", un exercițiu de evaluare a conformității sistemului național de integritate în sectorul privat din Republica

<sup>50</sup> <http://www.ccrm.md/hotariri-si-rapoarte-1-95#>

Moldova și de raliere a acestui sector la standardele internaționale anticorupție, inclusiv la prevederile Convenției ONU împotriva corupției, realizat în cadrul Proiectului „Consolidarea capacităților Centrului National Anticorupție de exercitare a funcțiilor de prevenire și analiză a corupției”, implementat de PNUD Moldova, cu suportul financiar al Ministerului Afacerilor Externe al Norvegiei.

Studiul constată lipsa măsurilor de încurajare a integrității și prevenirii corupției în sectorul privat, cum ar fi: respectarea regimului de restricții și limitări în legătură cu încetarea mandatului, a raporturilor de muncă sau de serviciu și migrarea în sectorul privat al agenților publici; respectarea normelor de etică a afacerilor; instituirea sistemelor de control intern; transparența acționariatului, fondatorilor, administratorilor și beneficiarilor efectivi ai organizațiilor comerciale; transparența afacerilor statului cu sectorul privat.

De asemenea în cadrul acestui studiu a fost elaborat un Cod de etică - model pentru întreprinderile mici și mijlocii, care poate fi preluat și adaptat de agenții economici. Codul este plasat pe pagina web a Centrului Național Anticorupție.<sup>51</sup>

Din raportul prezentat de către **Comisia Națională a Pieței Financiare**, este menționat faptul că a fost asigurată sesizarea entităților de interes public cu privire la necesitatea alinierii la standardele internaționale de prevenire a corupției în sectorul privat (ISO 37001:2016 “Sisteme de management anticorupție. Cerințe și recomandări de implementare”), precum și a Codului de etică în afaceri.

**Camera de Comerț și Industrie** a inițiat elaborarea Codului de Conduită pentru brokerii vamali, în colaborarea cu Agenția Statelor Unite pentru Dezvoltare Internațională (USAID) și Asociația brokerilor vamali. Proiectul se propune a fi elaborat pe parcursul anului 2019.

Totodată, la data de 28-29 mai 2019, Camera de Comerț și Industrie a RM a participat la trainingul pentru companiile mici și mijlocii intitulat „Modalități de autoevaluare a Due Dilligence ale IMM-urilor”, organizat de CIPE, adresat metodelor de realizare a politicilor transparente și atractive ale companiilor, luând în calcul mediul de desfășurare a activității. În scopul consolidării capacităților actorilor din sectorul public, cel privat și ale organizațiilor societății civile de a implementa instrumentele eficiente de prevenire a corupției și de a consolida o conștientizare sporită a opiniei publice cu privire la anticorupție și mijloacele de combatere a corupției, pe parcursul semestrului I al anului 2019, CCI a RM, în calitate de membru al Consiliului de Administrație al Proiectului “Lupta cu corupția prin consolidarea integrității în Moldova” a examinat 21 solicitări de proiecte pentru participare la concursul pentru granturi mici, ce vizează monitorizarea planurilor locale și sectoriale de acțiuni anticorupție. Proiectul implementat de PNUD Moldova cu suport financiar al Ministerului Afacerilor Externe al Norvegiei, contribuie la realizarea unui sistem durabil de integritate și anticorupție în Republica Moldova prin consolidarea capacităților entităților din sectorul public și privat și a societății civile în vederea aplicării și monitorizării eficiente a instrumentelor și standardelor naționale de integritate.

Nr. crt.	Acțiunea	Termenul de realizare	Instituția responsabilă	Indicator de progres	Sursa de verificare	Nivelul de realizare
10	Identificarea stimulentei legale pentru promovarea implementării codurilor de etică în afaceri și de guvernare corporativă,	Trimestrul IV anul 2017	CNPF; CCI; MF; CNA; ANI	Studiul privind stimulentele legale ale societăților comerciale, elaborat și publicat.	Paginile web ale instituțiilor responsabile	PARȚIAL REALIZAT

<sup>51</sup> [https://www.cna.md/public/publications/184975\\_md\\_model\\_de\\_cod\\_de.pdf](https://www.cna.md/public/publications/184975_md_model_de_cod_de.pdf)





În scopul identificării stimulentele legale pentru promovarea implementării codurilor de etică în afaceri și de guvernare corporativă, pentru prevenirea corupției și asigurarea integrității angajaților, precum și întru promovarea aplicării standardelor ISO 37:001, **Centrul Național Anticorupție** a solicitat suportul proiectului Consiliului Europei și a Delegației UE ” Combaterea corupției prin aplicarea legii și prevenire”, care s-a angajat de a evalua bunele practici internaționale în asigurarea conformării sectorului privat cu standarde anticorupție. Astfel, a fost selectat un expert care a realizat evaluarea comparativă a standardelor internaționale și transpunerea acestora conform condițiilor naționale în interacțiunea sectoarelor public și privat în Republica Moldova. Totodată, în acest context, la 31 iulie 2018 a fost organizat atelierul de lucru privind modalitățile de conformare a sectorului privat și efectul acestora în consolidarea integrității afacerilor. La atelier au participat 25 de persoane din partea entităților publice, societății civile, asociațiilor de business și întreprinderilor private. Obiectivul general al evenimentului a fost identificarea potențialelor standarde anticorupție de a fi implementate în sectorul privat în Republica Moldova.

În continuare, cu suportul proiectului CLEP, a fost elaborat studiul privind bunele practici internaționale și oportunitatea transpunerii acestora în legislația națională, în scopul includerii stimulentele legale pentru promovarea implementării Codurilor de etică în afaceri și de guvernare corporativă, pentru prevenirea corupției și asigurarea integrității angajaților, precum și conformării sectorului privat cu politicile de integritate.

În perioada semestrului I al anului 2019, documentul a fost discutat și consultat în cadrul unor întruniri cu reprezentanții proiectului CLEP, reprezentanții Centrului Național Anticorupție, precum și cu alte entități publice de profil precum, Ministerul Economiei și Infrastructurii, Consiliului Concurenței, inclusiv cu reprezentanții mediului privat și societății civile.

Conform informației prezentate de **Comisia Națională a Pieței Financiare**, de către Plenul Parlamentului Republicii Moldova a fost aprobat în prima lectură proiectul Legii nr.224 pentru modificarea și completarea Legii nr. 1134/1997 privind societățile pe acțiuni. Proiectul de Lege menționat are drept scop transpunerea și compatibilizarea prevederilor Legii 1134/1997 cu standardele eurocomunitare, mai cu seamă racordarea legislației naționale la Directiva 2017/1132 UE a Parlamentului European și a Consiliului din 14.06.2017 privind anumite aspecte ale dreptului societăților comerciale, precum și la Directiva 2007/36/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 11.07.2007 privind exercitarea anumitor drepturi ale acționarilor în cadrul societăților comerciale cotate la bursă, având drept scop eficientizarea activității societăților, inclusiv prin dezvăluirea informațiilor aferente convocării și desfășurării adunărilor generale ale societăților, consolidarea drepturilor acționarilor, protejarea investitorilor – fiind astfel asigurată promovarea transparenței și eticii în afaceri.

În contextul procedurii de revizuire a acțiunilor SNIA la mijloc de termen de implementare, Comisia Națională a Pieței Financiare a propus revizuirea atribuirii CNPF a calității de coordonator-responsabil de implementarea acțiunilor nr. 9 și 10 din prioritatea VII.3, motivând recomandarea cu faptul că acțiunile date depășesc aria de competență a CNPF, respectiv elaborarea codului model de etică în afaceri și de guvernare corporativă pentru societățile comerciale, implicit pentru societățile cu răspundere limitată și identificarea stimulentele legale pentru promovarea implementării respectivelor coduri fiind improprie activității CNPF.

Drept temei legal, a fost prezentată Legea cadru nr. 192/1998, potrivit căreia CNPF reglementează, autorizează și supraveghează participanții profesioniști la piața financiară nebancară.

Nr.c rt.	Acțiunea	Termenul de realizare	Instituția responsabilă	Indicator de progres	Sursa de verificare	Nivelul de realizare
11	Îmbunătățirea legislației în domeniul filantropiei și sponsorizărilor pentru a asigura transparența în actele de caritate ale societăților comerciale, pentru a evita conflictele de interese și a asigura utilizarea donațiilor în scopurile propuse	Trimestrul IV anul 2017	MF; ANI; Parlamentul	Proiecte de acte normative elaborate și prezentate spre examinare și aprobare. Legi adoptate	Paginile web ale instituțiilor responsabile; Monitorul Oficial al RM	<b>NEREALIZAT</b>

Acțiunea nr. 11 a fost dezbătută în cadrul ședinței Grupului de Monitorizare 2 al Strategiei. A fost expusă poziția Ministerului Finanțelor privind caracterul impropriu al atribuțiilor ce îi revin Serviciului Fiscal de Stat prin art. 23. Capitolul V al Legii nr. 1420 din 31.10.2002 cu privire la filantropie și sponsorizare. A fost evidențiat art. 132 din Codul fiscal nr. 1163-XIII din 24.04.1997, conform căruia sarcina de bază a SFS constă în asigurarea administrării fiscale, prin crearea de condiții contribuabililor pentru conformare la respectarea legislației, aplicarea uniformă a politicii și reglementărilor în domeniul fiscal. Serviciul Fiscal de Stat este o autoritate administrativă care își desfășoară activitatea în subordinea Ministerului Finanțelor, fiind o structură organizațională separată în sistemul administrativ al acestuia, conform art. 132<sup>1</sup> din Codul Fiscal și conform pct. 2 din Regulamentul privind organizarea și funcționarea SFS (aprobat prin H.G. nr. 395 din 05.06.2017). SFS este constituit pentru prestarea serviciilor publice administrative contribuabililor, pentru supravegherea, controlul în domeniul fiscal și constatarea infracțiunilor în cazurile prevăzute de Codul de procedură penală. Ministerul Finanțelor exercită dirijarea metodologică a Serviciului Fiscal de Stat prin acordarea asistenței metodologice în activitatea acestuia.

Conform articolului 23, Capitolul V, al Legii nr. 1420 din 31.10.2002 cu privire la filantropie și sponsorizare, "Controlul asupra legitimității activităților filantropice și de sponsorizare este exercitat de către Serviciul Fiscal de Stat." La acest subiect, Ministerul Finanțelor face referire la Planul de acțiuni al Guvernului pentru anii 2016-2018, aprobat prin H.G. nr. 890/2016. Compartimentul D, acțiunea nr. 6 a acestuia prevede realizarea reformei Serviciului Fiscal de Stat prin aprobarea Legii Serviciului Fiscal de Stat. Excluderea activităților improprie din competențele Serviciului Fiscal de Stat. Conform raportului MF, chiar dacă acțiunea nr. 11 din Planul de Acțiuni al SNIA, a fost stabilită prin lege în competența SFS, nu înseamnă că responsabilitatea în domeniul politicilor respective revine Ministerului Finanțelor. Spre exemplu, SFS este responsabil de plățile în Fondul viei și a vinului, însă acest fapt nu înseamnă că MF este responsabil de politicile în domeniul viei și vinului; SFS este responsabil de administrarea taxei de stat, însă acest fapt nu înseamnă că MF este responsabil de politic în domeniul justiției sau taxei de stat.

În acest context, Ministerul Finanțelor, menționează lipsa unei legături între acțiunea de evitare a conflictelor de interese și asigurarea utilizării donațiilor în scopurile propuse, și

competențele Ministerului Finanțelor. Mai mult ca atât, avînd în vedere structura Ministerului Finanțelor și competențele acordate prin actele normative ce reglementează activitatea acestuia, Ministerul Finanțelor este în imposibilitate de a-și asuma acțiunea respectivă.

Urmare dezbaterii pe marginea implementării acțiunii nr. 11 în cadrul ședinței Grupului de monitorizare 2 al SNIA, a fost adoptată Decizia Nr.1 din 03.08.2018, care a fost consultată și avizată la toate autoritățile membre ale Grupului. Conform pct. 6 din Decizie, Ministerul Finanțelor va organiza o ședință de lucru avînd drept subiect acțiunea nr.11 ”Îmbunătățirea legislației în domeniul filantropiei și sponsorizărilor pentru a asigura transparența în actele de caritate ale societăților comerciale, pentru a evita conflictele de interese și a asigura utilizarea donațiilor în scopurile propuse” a priorității VII.3. Etica Afacerilor, a Pilonului VII, pentru a decide asupra modului de implementare în continuare a acesteia.

Nr.c rt.	Acțiunea	Termenul de realizare	Instituția responsa bilă	Indicator de progres	Sursa de verificare	Nivelul de realizare
12	Diseminarea în rîndul comunității de afaceri a standardelor internaționale de prevenire a corupției în sectorul privat (ISO 37001:2016 „Sisteme de management anticorupție. Cerințe și recomandări de implementare”) și a codului-model de etică în afaceri și de governanță corporativă	Permanenț, cu verificare anuală a indicatorilor de progres	CNA; ME; CNPF; CCI; ANI	Materiale de instruire elaborate și distribuite. Instruiri desfășurate cu reprezentanți ai mediului de afaceri. Cel puțin 200 de persoane instruite anual	Confirmări din partea instituțiilor responsabile – agenda, listele de participanți, evaluarea instruirilor etc.	REALIZAT

Centrul Național Anticorupție raportează că în rezultatul lansării în comun cu Consiliul Concurenței, a Platformei de cooperare cu mediul de afaceri, la finele anului 2018, au fost organizate 11 ședințe informative pentru 307 reprezentanți ai sectorului privat.

În principal, menționăm că au fost desfășurate instruiri pe componenta dată în cadrul Asociației Investitorilor Străini și SA Supraten, CNII „Moldinsolv”, Centrului Internațional pentru Antreprenoriat, reprezentanții mediului privat din raionul Strășeni, Uniunea Conducătorilor Auto.

Suplimentar, merită a fi menționat faptul că în cadrul Centrului de educație medicală continuă pentru personalul medical cu studii medii sunt instruiți și personalul din instituțiile medicale private, grație cărui fapt în februarie curent au fost instruiți 16 asistenți medicali din sectorul privat al medicinei.

De asemenea, în perioada de raport 50 de angajați ai SA „Supraten” au beneficiat de instruire privitor la sistemele de management anti-mită și integritate în sectorul privat.

Prestația bună și foarte bună a formatorilor și utilitatea instruirilor au fost confirmate de 99% de respondenți.

La solicitarea Centrului Internațional pentru Întreprinderi Private (CIPE), **Camera de Comerț și Industrie** a asigurat prezența agenților economici din Moldova care sunt motivați să introducă standardele internaționale de management în domeniul anticorupție, pentru a participa la seminarul privind conformitatea anticorupție dedicată companiilor private, care a avut loc la data de 14-15 martie 2019.

Nr.c rt.	Acțiunea	Termenul de realizare	Instituția responsabilă	Indicator de progres	Sursa de verificare	Nivelul de realizare
13	Sensibilizarea publicului privind importanța integrității, a prevenirii și combaterii corupției în sectorul privat	Trimestrul III anul 2017 – trimestrul IV anul 2018	CNA; ME; CNPFF; CCI	Cel puțin 2 campanii de sensibilizare desfășurate. Materiale promoționale distribuite	Emisia posturilor de TV și radio; postările pe rețelele de socializare; Materialele tipografice ale campaniei	REALIZAT

Centrul Național Anticorupție (CNA), cu susținerea Programului Națiunilor Unite pentru Dezvoltare în Moldova (PNUD) și MAE al Norvegiei, a lansat campania națională de informare și sensibilizare publică „Integritatea este libertate”, care informează agenții publici, economici și societate privind drepturile și obligațiile acestora conform prevederilor Legii integrității nr.82 din 25.05.2017. Noile reglementări combină la nivel național politicile de „integritate politică”, „integritate instituțională” și „integritate în sectorul privat”. Campania îmbină filmulețe, infografice și benzi desenate, diseminate în cadrul evenimentelor și instruirilor organizate de către CNA. Printre materiale se regăsesc prezentări cu privire la relațiile agenților economici cu sectorul public, restricțiile și limitările foștilor agenți publici (Pantufrajul) și limitarea publicității. Toate materialele sunt publicate pe pagina web a CNA<sup>52</sup>.

De asemenea, în perioada de raport, CNA a demarat în cadrul Campaniei „O zi anticorupție în orașul tău”, desfășurată în localitatea Hîncești, Edineț și Cahul acțiuni de sensibilizare a publicului privind importanța integrității, a prevenirii și combaterii corupției în sectorul privat. În cadrul acestei campanii au fost distribuite cetățenilor pliante informative, stegulețe, agende, pixuri, briloace și genți care conțineau informații relevante privind prevenirea și combaterea corupției în sectorul privat.

Subsecvent, cetățenii au primit asistență și consiliere, de la angajații CNA, pe problemele și întrebările cu care s-au împins. În acest sens, li s-a oferit tot suportul consultativ în vederea soluționării pozitive și în interesul public a deficiențelor și litigiilor.

În cadrul evenimentul organizat cu ocazia marcării Zilei Europei, CNA a desfășurat în mun. Chișinău și Ungheni acțiuni/măsurile de sensibilizare a publicului larg privind riscurile și consecințele corupției în sectorul privat, precum și despre importanța integrității, a prevenirii și combaterii corupției în sectorul dat.

O altă Campanie de sensibilizare a publicului privind importanța integrității, a prevenirii și combaterii corupției în sectorul privat a fost evenimentul „Ziua Ușilor Deschise la CNA”. În cadrul evenimentului dat, în fața instituției a fost plasat Cortul anticorupție care era asigurat de către colaboratorii CNA. Scopul campaniei rezidă în sensibilizarea și educarea populației, privind fenomenul corupției în sectorul public și privat, modalitățile de denunțare a actelor de corupției și a obținerii dezaprobării publice a corupției. Au fost distribuite cetățenilor materiale informative și li s-a acordat asistență și consiliere, de către angajații CNA.

De asemenea, CNA a participat în cadrul evenimentul „Ziua Ușilor deschise la Parlament” unde a sensibilizat opinia publică referitor la consecințele corupției, mecanismele de denunțare a actelor de corupție și răspunderii pentru lipsa integrității.

<sup>52</sup> <https://www.cna.md/pageview.php?l=ro&idc=167&t=/INTEGRITATEA-este-Libertate/Despre-Campanie&>

Totodată, în cadrul a 6 emisiuni difuzate de Publica TV, Canal 3 TV, TV Vocea Basarabiei a fost sensibilizat publicul privind importanța integrității, a prevenirii și combaterii corupției inclusiv în sectorul privat

Pe pagina oficială a CNA și rețeaua de socializare facebook a CNA au fost plasate informații privind politicile anticorupție, evenimentele/acțiunile/măsurile și materiale video privind importanța prevenirii și combaterii corupției inclusiv în sectorul privat.

Din informațiile parvenite de la Comisia Națională a Pieței Financiare, , este relevat faptul că a fost asigurată sesizarea entităților de interes public referitor la dispunerea de acțiuni punctual în materie de integritate, prevenire și combatere a corupției în sectorul privat, sensibilizând angajații prin campaniile lansate de CNA (campania națională „Integritatea este libertate”).

Nr.c rt.	Acțiunea	Termenul de realizare	Instituția responsabilă	Indicator de progres	Sursa de verificare	Nivelul de realizare
14	Revizuirea legislației (privind cadastrul bunurilor imobile și insolvabilitatea) în vederea asigurării protecției cetățenilor care investesc în proiecte de construcție a blocurilor de locuințe împotriva fraudelor	Trimestrul III anul 2017 – pentru elaborare; trimestrul I anul 2018 – pentru adoptare	MDRC; ME; CNA	Proiect de lege elaborat. Legea adoptată	Monitorul Oficial al RM	REALIZAT

**Ministerul Economiei și Infrastructurii** informează despre realizarea acțiunii nr. 14, prin adoptarea Legii nr.133 din 15.11.2018 privind modernizarea Codului Civil și modificarea unor acte legislative. La art.1, pct.390, Legea vizată prevede completarea Codului Civil, Capitolul I, Titlul II, cu ”secțiunea a 7<sup>1</sup>-a Vânzarea -cumpărarea bunurilor imobile”. Potrivit acestei secțiuni, cumpărătorul unui bun imobil în construire obține un drept de proprietate provizoriu care se înregistrează în registrul bunurilor imobile, constituind drept real, condiționat asupra imobilului. Concomitent, această secțiune conține o serie de prevederi menite să protejeze cumpărătorul de eventuale fraude.

## PROGRESUL CANTITATIV AL REALIZĂRII REZULTATELOR SCONTATE ȘI A INDICATORILOR DE REZULTAT

În cadrul analizei rezultatelor scontate și a indicatorilor de rezultate au fost reflectate progresele prin atribuirea scorurilor în dependență de nivelul de realizare al acțiunii: 0 = nerealizat, 1=parțial realizat, 2=în proces de realizare 3=realizat

### Pilonul I. Parlamentul

<i>Prioritățile pilonului I</i>	<i>Rezultate scontate</i>	<i>Indicatori de rezultat 2018/2019</i>
I.1. Promovarea eticii deputaților	<ul style="list-style-type: none"> <li>Încălcarea regulilor de etică și conduită din partea deputaților, sancționată</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Anchetele de serviciu și rapoartele structurii responsabile/responsabilului de etică, desfășurate</li> <li>Sancțiunile aplicate</li> </ul>
Acțiunea 1 – gradul de realizare 3 Acțiunea 2 – gradul de realizare 2 Acțiunea 3 – gradul de realizare 2		<b>Sondajul opiniei publice a locuitorilor Moldovei/Institutul Republican Internațional</b>  Opinia favorabilă privind Parlamentul – 19% <sup>53</sup> (o scădere cu 7% comparativ cu anul 2018 <sup>54</sup> )
I.2. Consolidarea controlului parlamentar	<ul style="list-style-type: none"> <li>Aplicarea legilor și funcționarea instituțiilor publice supuse controlului parlamentar, eficientizată</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Legile supuse controlului parlamentar</li> <li>Instituțiile publice supuse controlului parlamentar</li> </ul>
Acțiunea 7 – gradul de realizare 3 Acțiunea 8 – gradul de realizare 0 Acțiunea 9 – gradul de realizare 1 Acțiunea 10 – gradul de realizare 2		<b>Indicatorul Statului de Drept/Proiectul Mondial al Justiției</b> Indicele 1.1. Limite din partea legislativului – 0.57 (o descreștere cu 0,03%) <sup>55</sup>  <b>Banca Mondială</b>  Indicatorul Mondial de Guvernare „Calitatea regulatorie” – 54

<sup>53</sup> [https://www.iri.org/sites/default/files/iri\\_moldova\\_may-june\\_2019\\_poll\\_final.pdf](https://www.iri.org/sites/default/files/iri_moldova_may-june_2019_poll_final.pdf)

<sup>54</sup> [https://www.iri.org/sites/default/files/iri\\_moldova\\_poll\\_december\\_2018-january\\_2019.pdf](https://www.iri.org/sites/default/files/iri_moldova_poll_december_2018-january_2019.pdf)

<sup>55</sup> [https://worldjusticeproject.org/sites/default/files/documents/WJPROLI2019\\_0.pdf](https://worldjusticeproject.org/sites/default/files/documents/WJPROLI2019_0.pdf)

<p>I.3 Transparența procesului legislativ și expertiza anticorupție</p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Transparența procesului legislativ la toate etapele, asigurată</li> <li>• Monitorizarea publică a activității Parlamentului, facilitată</li> <li>• Riscurile de corupție identificate în proiectele de legi, excluse/ diminuate</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Monitorizarea activității Parlamentului din partea societății civile înregistrează îmbunătățiri</li> <li>• Legile care prezintă riscuri de corupție, neadoptate sau adoptate după înlăturarea riscurilor respective</li> </ul>
<p>Acțiunea 11 – gradul de realizare 1          Acțiunea 12 – gradul de realizare 0          Acțiunea 13 – gradul de realizare 1          Acțiunea 14 – gradul de realizare 1          Acțiunea 15 – gradul de realizare 0</p>		<p><b>Indicatorul Statului de Drept/ Proiectul Mondial al Justiției</b></p> <p>Indicele 2.4. Lipsa corupției în legislativ – 0.12 (o creștere cu 0.5 puncte)</p>

\* 0 = nerealizat, 1=realizat parțial, 2=în proces de realizare; 3=realizat

Surse indicatori:

[http://www.iri.org/sites/default/files/wysiwyg/2017-11-8\\_moldova\\_poll\\_presentation.pdf](http://www.iri.org/sites/default/files/wysiwyg/2017-11-8_moldova_poll_presentation.pdf)

<http://data.worldjusticeproject.org/#/groups/MDA> <http://info.worldbank.org/governance/wgi/#reports>

Sondajul opiniei publice a locuitorilor Moldovei realizat pentru perioada mai-iunie 2019 de către Institutul Republican Internațional, relevă o scădere a opiniei favorabile a respondenților față de Parlament cu 7%, echivalându-se cu 19%, comparativ cu 26% în perioada decembrie 2018-ianuarie 2019. Totodată opinia privind prezența corupției în Moldova relevă o scădere în luna iunie 2019, 18 % respondenți au afirmat prezența corupției în Parlament în comparație cu 30 % în decembrie 2018.

Aceste rezultate sunt determinate de date socio-politice multidimensionale, însă în corelare cu scăderea opiniei favorabile față de entitate, relevă faptul că deși cad sub incidența reglementărilor generale de integritate, normele de etică și conduită profesională a deputaților nu au fost deocamdată adoptate și implementate în cadrul legislativului, ori stabilirea și realizarea acestora vor contribui la consolidarea încrederii populației în baza angajamentului astfel declarat de a coordona activitatea membrilor Parlamentului în mod primar întru servirea interesului public cu respectarea principiilor de integritate. Astfel, se



evidențiază necesitatea intensificării măsurilor de promovare a integrității membrilor Parlamentului și a transparenței față de societatea civilă și cetățeni.

În evaluarea controlului parlamentar a puterii guvernului, Indicele 1.1 Limite din partea legislativului prezintă valoarea de 0.57 în anul 2019, o scădere de 0,03 puncte comparativ cu anul 2018. Rezultatele relevă o ușoară slăbire a controlului parlamentar, care necesită eficientizări din punct de vedere metodologic. Transparența procesului regulator de asemenea necesită îmbunătățiri.

Un alt set de date calculate de către Banca Mondială, Indicele 2.4. Lipsa corupției în legislație, compilat de către Proiectul Justiției Globale, înregistrează valoarea 0.12, o îmbunătățire cu 0,5 comparativ cu anul 2018. Deși rezultatul marchează o valoare mică în domeniu, progresul în contextul acțiunilor SNIA poate contribui în viitor la îmbunătățirea acestora, inclusiv din eforturile depuse întru consolidarea eticii și conduitei în Parlament. Rezultatul marchează totuși insuficiența eforturilor de control al procesului legislativ, a conformării cu rezultatele expertizei anticorupție.

Suplimentar, merită a fi evidențiate constatările Grupului de State Contra Corupției (GRECO) – Comitet specializat al Consiliului Europei în prevenirea și combaterea corupției, în cadrul Raportului de conformitate adoptat în luna decembrie 2018, în runda a IV-a de evaluare a Republicii Moldova privind prevenirea corupției în rândurile membrilor Parlamentului, judecătorilor și procurorilor, care evidențiază faptul că Republica Moldova trebuie să facă progrese semnificative pentru a atinge un nivel acceptabil de conformitate, criticând faptul că nu a fost adoptat un cod de conduită pentru deputați și că nu au fost luate încă măsuri de prevenire a diferitelor forme de conflicte de interese în rîndul parlamentarilor.

De asemenea, GRECO consideră insuficiente eforturile depuse pentru îmbunătățirea transparenței procesului legislativ, astfel solicitînd autorităților să asigure, în mod sistematic, publicarea în timp util a proiectelor de legi și a informațiilor aferente, permițînd o dezbatere publică și parlamentară semnificativă cu privire la proiectele de inițiative legislative. La același subiect menționăm necesitatea sporirii eforturilor de publicare a rapoartelor de expertiză anticorupție pe marginea proiectelor de acte normative.

Totodată, Uniunea Interparlamentară și Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare în ultimul raport parlamentar global, constată faptul că Parlamentul Republicii Moldova deține resurse limitate pentru a realiza controlul parlamentar și nu aplică o practică standardizată de numire a responsabililor, de stabilire a termenilor și resurselor necesare pentru procesul de monitorizare. Cu toate acestea, raportul atestă că mai multe sarcini pot fi realizate cu resursele disponibile și extra-parlamentare pentru a susține toate comitetele să-și exercite funcția de control în mod mai efektiv. Se recomandă elaborarea unor instruiți specializate, consolidarea coordonării dintre comitete și unitățile de cercetare și analiză ale Parlamentului, precum și stabilirea unei practici profesionale și consistente în domeniul dat.

## Pilonul II. Guvernul, sectorul public și administrația publică locală

<i>Prioritățile pilonului II</i>	<i>Rezultate scontate</i>	<i>Indicatori de rezultat 2018/2019</i>
II.1. Promovarea integrității în cadrul entităților publice	• Climatul de integritate instituțională	• Evaluările integrității instituționale în cadrul CNA și al



	<p>cultivat în cadrul entităților publice</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Încălcarea exigențelor de integritate de către agenții publici, inclusiv membrii Guvernului și aleșii locali, sancționată</li> </ul>	<p>Serviciului de Informații și Securitate, publicate</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Sancțiunile pentru lipsa de integritate instituțională, constatate în evaluările CNA și SIS, aplicate</li> </ul>
<p>Acțiunea 1 – gradul de realizare 1</p> <p>Acțiunea 2 – gradul de realizare 1</p> <p>Acțiunea 3 – gradul de realizare 1</p> <p>Acțiunea 4 – gradul de realizare 1</p> <p>Acțiunea 5 – gradul de realizare 1</p> <p>Acțiunea 6 – gradul de realizare 1</p> <p>Acțiunea 7 – gradul de realizare 1</p> <p>Acțiunea 8 – gradul de realizare 1</p> <p>Acțiunea 9 – gradul de realizare 1</p> <p>Acțiunea 10 – gradul de realizare 1</p> <p>Acțiunea 11 – gradul de realizare 1</p> <p>Acțiunea 12 – gradul de realizare 1</p> <p>Acțiunea 13 – gradul de realizare 1</p> <p>Acțiunea 14 – gradul de realizare 1</p> <p>Acțiunea 15 – gradul de realizare 3</p> <p>Acțiunea 16 – gradul de realizare 3</p> <p>Acțiunea 17 – gradul de realizare 3</p> <p>Acțiunea 18 – gradul de realizare 3</p>		<p><b>Sondajul opiniei publice a locuitorilor Moldovei/Institutul Republican Internațional</b></p> <p>Opinia favorabilă privind Guvernul – 16% (o scădere cu 20 %)</p> <p><b>Indicatorul Statului de Drept/Proiectul Mondial al Justiției</b></p> <p>Factorul „Control asupra puterii Guvernului” – 00.43 (scădere cu 0,01 puncte)</p> <p><b>Indicatorul Statului de Drept/Proiectul Mondial al Justiției</b></p> <p>Factorul „Aplicarea reglementărilor” – 0.42 (fără schimbări)</p> <p>factorul „Control asupra puterii Guvernului”/Indicatorul Statului de Drept/ Proiectul Mondial al Justiției</p> <p>Sancționarea pentru abateri disciplinare – 0.29 (o scădere cu 0,01 puncte)</p>

<p>II.2. Abordarea sectorială a corupției</p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Corupția în sectoarele polițienesc, vamal, fiscal, mediu, achiziții publice, administrare și deetatare a proprietății publice, ocrotirea sănătății și asigurări medicale, educație și administrație publică locală, redusă</li> </ul>	<p>Percepția și/sau experiențele cetățenilor și ale oamenilor de afaceri privind corupția în sectoarele polițienesc, vamal, fiscal, achiziții publice, administrare și deetatare a proprietății publice, ocrotirea sănătății și asigurări medicale, educație și administrație publică locală, îmbunătățite</p>
<p>Acțiunea 19 – gradul de realizare 3  Acțiunea 20 – gradul de realizare 2  Acțiunea 21 – gradul de realizare 2  Acțiunea 22 – gradul de realizare 2  Acțiunea 23 – gradul de realizare 2  Acțiunea 24 – gradul de realizare 2  Acțiunea 25 – gradul de realizare 1  Acțiunea 26 – gradul de realizare 2  Acțiunea 27 – gradul de realizare 1  Acțiunea 28 – gradul de realizare 2  Acțiunea 29 – gradul de realizare 3  Acțiunea 30 – gradul de realizare 2</p>		<p><b>Sondajul opiniei publice a locuitorilor Moldovei/ Institutul Republican Internațional</b></p> <p>Opinia favorabilă privind autoritățile locale – 34% (o scădere cu 23%)</p> <p><b>Națiuni în tranziție/Freedom House</b></p> <p>Scorul „Guvernare democratică locală” – 5.50 (fără schimbări)</p>
<p>II.3. Transparență și responsabilitate, inclusiv în fața cetățenilor</p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Transparența promovării prin Guvern a proiectelor de acte normative, asigurată</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Proiectele de acte normative plasate pe pagina web a Guvernului</li> <li>• Serviciile publice prestate prin intermediul platformelor electronice</li> </ul>

	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Calitatea serviciilor publice, sporită</li> <li>• Riscurile de corupție identificate în proiectele de legi și proiectele de hotărâri ale Guvernului, diminuate</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Acțiunile în regres pentru prejudicierea statului și a societății, înaintate</li> <li>• Legile și hotărârile de Guvern ce prezintă riscuri de corupție, neadoptate sau adoptate după înlăturarea riscurilor respective</li> </ul>
<p>Acțiunea 31 – gradul de realizare 1</p> <p>Acțiunea 32 – gradul de realizare -</p> <p>Acțiunea 33 – gradul de realizare 3</p> <p>Acțiunea 34 – gradul de realizare 2</p> <p>Acțiunea 35 – gradul de realizare 1</p> <p>Acțiunea 36 – gradul de realizare 1</p> <p>Acțiunea 37 – gradul de realizare 1</p>		<p><b>factorul „Guvern deschis”/Indicatorul Statului de Drept/Proiectul Mondial al Justiției</b></p> <p>Caracterul public al legilor și al datelor guvernamentale – 0.55 (o scădere cu 0,02 puncte)</p>

Instituirea rigorilor de consolidare a integrității instituționale și transparența instrumentelor utilizate de către entități pentru publicul larg, prin aplicarea măsurilor prevăzute în Legea integrității nr. 82 din 25.05.2017 și în acțiunile din Strategia Națională de Integritate și Anticorupție, precum publicarea registrelor de evidență a cadourilor, publicarea informației privind gestionarea patrimoniului public, publicarea declarației de bună guvernare, adoptarea codului de etică și deontologie, au menirea de a contribui inclusiv la îmbunătățirea percepției asupra eficienței în activitatea instituției.

Datele Sondajului opiniei publice a locuitorilor Moldovei realizat în mai-iunie 2019 de către Institutul Republican Internațional, relevă o scădere dramatică a indicelui privind opinia favorabilă a respondenților față de Guvern, echivalându-se cu 17% în lunile mai-iunie 2019, comparativ cu 36% în perioada decembrie 2018-ianuarie 2019. Totodată, Opinia favorabilă privind autoritățile locale de asemenea a înregistrat o scădere majoră cu 23 %.

Factorii ”Controlul asupra Guvernului” și ”Aplicarea reglementărilor” reflectă scăderi nesemnificative, care totuși urmează a fi monitorizate în scopul depistării eventualelor provocări care necesită a fi soluționate

Indicele ”Caracterul public al legilor și al datelor guvernamentale” înregistrează o scădere nesemnificativă, relevând persistența curenților depistate și în anul 2018, privind nerespectarea obligațiilor de remitere a proiectelor de acte normative pentru efectuarea

expertizei anticorupție, necunoașterea mecanismului dat, nepublicarea rapoartelor de expertiză. Domeniul necesită o abordare minuțioasă, atât din punct de vedere al instruirilor pentru agenții publici privind obligativitatea măsurii (fiind înregistrată utilizarea frecventă a noțiunii "acte pasibile", nefiind specificată categoria actelor care nu au fost remise pentru expertiză; fiind confundat termenul de "expertiză anticorupție" cu "expertiză juridică") precum și mecanisme eficiente de monitorizare a realizării acesteia.

### Pilonul III. Justiția și autoritățile anticorupție

<i>Prioritățile pilonului III</i>	<i>Rezultate scontate</i>	<i>Indicatori de rezultat 2018/2019</i>
<b>III.1. Integritatea autorităților anticorupție și a organelor de ocrotire a normelor de drept</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Instrumentele de asigurare a integrității justiției și a autorităților anticorupție, consolidate și efectiv aplicate</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Anchete de serviciu desfășurate, sancțiuni aplicate judecătorilor, procurorilor, angajaților CNA și ANI</li> </ul>
Acțiunea 1 – gradul de realizare 2 Acțiunea 2 – gradul de realizare 1 Acțiunea 3 – gradul de realizare 2 Acțiunea 4 – gradul de realizare 2	Gradul de realizare 2	<b>Sondajul opiniei publice a locuitorilor Moldovei/ Institutul Republican Internațional</b>  Opinia favorabilă privind instanțele judecătorești – 21% (o scădere cu 9%)
<b>III.2. Eficiența justiției și a autorităților anticorupție</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Funcționarea instituțiilor anticorupție consolidată</li> <li>Aplicarea sancțiunilor descurajatoare pentru corupție</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Statistica privind condamnările pentru acte de corupție și acte conexe corupției, ameliorată</li> </ul>
Acțiunea 5 – gradul de realizare 0 Acțiunea 6 – gradul de realizare 0 Acțiunea 7 – gradul de realizare - Acțiunea 8 – gradul de realizare -	Gradul de realizare 2.4 (o creștere cu 0,19 puncte în comparație cu anul precedent)	<b>Indicele Global al Libertății Economice/Heritage Foundation</b>  Scorul „Eficiența justiției” – 44.9 (o creștere cu 0,05 puncte)

<p>Acțiunea 9 – gradul de realizare 3</p> <p>Acțiunea 10 – gradul de realizare 2</p> <p>Acțiunea 11 – gradul de realizare 2</p> <p>Acțiunea 12 – gradul de realizare 3</p> <p>Acțiunea 13 – gradul de realizare 3</p> <p>Acțiunea 14 – gradul de realizare 3</p> <p>Acțiunea 15 – gradul de realizare 3</p> <p>Acțiunea 16 – gradul de realizare 3</p> <p>Acțiunea 17 – gradul de realizare 3</p> <p>Acțiunea 18 – gradul de realizare 3</p> <p>Acțiunea 19 – gradul de realizare 3</p>		<p><b>Națiuni în tranziție/Freedom House</b></p> <p>Scorul „Cadrul judiciar și independența” – 5 (fără schimbări)</p> <p><b>Indicatorul Statului de Drept/Proiectul Mondial al Justiției</b></p> <p>Indicele 2.2. Lipsa corupției în justiție, factorul „Lipsa corupției” – 0.35 (o scădere cu 0,01)</p> <p><b>Indicatorul Statului de Drept/Proiectul Mondial al Justiției</b></p> <p>Indicele 7.3. Lipsa corupției, factorul „Justiția civilă” – 0.31 (o creștere cu 0,03 puncte)</p> <p><b>Indicatorul Statului de Drept/Proiectul Mondial al Justiției</b></p> <p>Indicele 7.4. Lipsa influențelor improprii din partea guvernării, factorul „Justiția civilă” – 0.31 (o scădere cu 0,03 puncte)</p> <p><b>Indicatorul Statului de Drept/Proiectul Mondial al Justiției</b></p> <p>Indicele 7.3. Lipsa corupției, factorul „Justiția penală” – 0.34 (o scădere cu 0.03 puncte)</p> <p><b>Indicatorul Statului de Drept/Proiectul Mondial al Justiției</b></p> <p>Indicele 7.4. Lipsa influențelor improprii din partea guvernării,</p>
---	--	--

		factorul „Justiția penală” – 0.15 (o scădere cu 0.07 puncte)
III.3. Consolidarea măsurilor educative și de prevenire a corupției	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Standardele de integritate instituțională și profesională cunoscute și aplicate în cadrul entităților publice</li> <li>• Cultivată intoleranța elevilor și studenților față de corupție</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Sesizări privind coruperea activă și influențele necorespunzătoare, depuse de agenții publici</li> <li>• Sesizări privind manifestările de corupție în școli și universități, inclusiv în timpul examenelor, depuse de părinți, elevi și studenți</li> </ul>
<p>Acțiunea 20 – gradul de realizare 2</p> <p>Acțiunea 21 – gradul de realizare -</p> <p>Acțiunea 22 – gradul de realizare -</p> <p>Acțiunea 23 – gradul de realizare 1</p> <p>Acțiunea 24 – gradul de realizare 2</p> <p>Acțiunea 25 – gradul de realizare 3</p> <p>Acțiunea 26 – gradul de realizare 3</p> <p>Acțiunea 27 – gradul de realizare 2</p>		
III.4. Recuperarea bunurilor infracționale	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Bunurile provenite din infracțiuni de corupție, din acte conexe corupției și din alte activități criminale, indisponibilizate și confiscate</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Sentințele pe cauze de corupție ce dispun aplicarea confiscării <ul style="list-style-type: none"> <li>• Cererile de comisie rogatorii privind indisponibilizarea bunurilor infracționale, transmise în străinătate și executate în Republica Moldova</li> </ul> </li> </ul>
<p>Acțiunea 28 – gradul de realizare 3</p> <p>Acțiunea 29 – gradul de realizare 3</p>		

Acțiunea 30 – gradul de realizare 0 Acțiunea 31 – gradul de realizare 1 Acțiunea 32 – gradul de realizare 2		
III.5. Despăgubirea victimelor corupției	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Prejudiciile suportate de stat și de persoane ca urmare a actelor de corupție, reparate</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Statisticile privind repararea benevolă a prejudiciilor cauzate prin acte de corupție și acte conexe corupției, în creștere</li> <li>• Prejudiciile cauzate prin acte de corupție și acte conexe corupției, recuperate în baza acțiunilor civile depuse de procurori în interesul statului</li> </ul>
Acțiunea 33 – gradul de realizare 2 Acțiunea 34 – gradul de realizare 2 Acțiunea 35 – gradul de realizare 2 Acțiunea 36 –	Gradul de realizare 2	

\* 0 = nerealizat, 1=realizat parțial, 2=în proces de realizare, 3=realizat

Surse indicatori:

[http://www.iri.org/sites/default/files/wysiwyg/2017-11-8\\_moldova\\_poll\\_presentation.pdf](http://www.iri.org/sites/default/files/wysiwyg/2017-11-8_moldova_poll_presentation.pdf)

<https://www.heritage.org/index/heatmap>

<http://data.worldjusticeproject.org/#groups/MDA>

<https://freedomhouse.org/report/nations-transit/2018/moldova>

Sondajul opiniei publice a locuitorilor Moldovei realizat în iulie 2019 de către Institutul Republican Internațional, ca și în cazul celorlalți piloni relevă o scădere dramatică a indicelui opiniei favorabile a respondenților față de instanțele judecătorești, echivalându-se cu 21% pentru lunile mai-iunie 2019, comparativ cu 30% în decembrie 2018-ianuarie 2019.

Astfel, lipsa transparenței în activitatea entităților din domeniu generată de specificul activității acestora, precum și monitorizarea insuficientă a eficienței și impactului activităților realizate și respectiv neraportarea rezultatelor către entitățile publice reprezintă unele din motivele concludente care au dus la determinarea unui astfel de rezultat.

Cu toate acestea, se identifică fluctuații nesemnificative în rîndul indicatorilor internaționali de impact, relevîndu-se necesitatea monitorizării continue a situației. Indicatorul Statului de Drept/ Proiectul Mondial al Justiției/ Indicele 2.2. Lipsa corupției în justiție, factorul „Lipsa corupției”, Indicele 7.3./8.5 Lipsa corupției, factorul „Justiția civilă”/ „Justiția penală”, Indicele 7.4./8.6 Lipsa influențelor improprii din partea guvernării, factorul „Justiția civilă” /„Justiția penală”, inclusiv și concluziile incluse în Raportul Departamentului de Stat al SUA privind

situația drepturilor omului în Republica Moldova pentru anul 2018 remarcă continuitatea problemei corupției în sistemul judiciar.

În toamna anului 2019 va fi realizat Sondajul de măsurare a impactului SNIA. Rezultatele acestui chestionar detaliat care include și evaluarea încrederii în entitățile clasificate în pilonii Strategiei vor fi comparate cu rezultatele înregistrate în anul 2017, iar modificările relevante vor contribui la dezvoltarea măsurilor de stimulare a implementării mai eficiente a acțiunilor asumate de entități.

#### Pilonul IV. Comisia Electorală Centrală și partidele politice

<i>Prioritățile pilonului IV</i>	<i>Rezultate scontate</i>	<i>Indicatori de rezultat 2018/2019</i>
<b>IV.1.</b> Transparența finanțării partidelor politice și a campaniilor electorale	<ul style="list-style-type: none"> <li>Societatea informată cu privire la sursele de finanțare a partidelor politice și a campaniilor electorale</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Monitorizare publică posibilă</li> <li>Rapoartele partidelor politice privind finanțarea campaniilor electorale, disponibile</li> </ul>
Acțiunea 1 – gradul de realizare 2 Acțiunea 2 – gradul de realizare 3 Acțiunea 3 – gradul de realizare 2 Acțiunea 4 – gradul de realizare 3 Acțiunea 5 – gradul de realizare 3		Sondajul Opiniei Publice a locuitorilor Moldovei/IRI Opinia favorabilă privind CEC = 26% (o scădere cu 12%)  Indicatorul Statului de Drept/Proiectul Mondial al Justiției  Indicele 1.6. Tranzacția legitimă a puterii, factorul „Control asupra puterii Guvernului” = 0.47 (o îmbunătățire cu 0.03 puncte)
<b>IV.2.</b> Control eficient al finanțării partidelor politice și a campaniilor electorale	<ul style="list-style-type: none"> <li>Asigurarea accesului la guvernare pentru partidele oneste și politicienii integri</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Monitorizarea din partea societății civile și a misiunilor internaționale de observare a alegerilor consemnează îmbunătățiri</li> <li>Încălcarea regulilor de finanțare a</li> </ul>



		partidelor politice și a campaniilor electorale și cu privire la coruperea alegătorilor, investigate <ul style="list-style-type: none"> <li>• Sancțiuni administrative, contravenționale și penale aplicate</li> </ul>
Acțiunea 6 – gradul de realizare 2 Acțiunea 7 – gradul de realizare 2 Acțiunea 8 – gradul de realizare 1 Acțiunea 9 – gradul de realizare 0 Acțiunea 10 – gradul de realizare 0 Acțiunea 11 – gradul de realizare 2 Acțiunea 12 – gradul de realizare 2		Sondajul Opiniei Publice a locuitorilor Moldovei/IRI Opinia favorabilă privind partidele politice = 14% (o scădere cu 11%)

Raportul Comisiei Electorale Globale din anul 2012<sup>56</sup>, Aprofundarea Democrației: o strategie de îmbunătățire a alegerilor la nivel global, definește alegerile integre drept „profesionale, imparțiale, transparente în organizare și administrare pe durata întregului ciclu electoral”. Tergiversarea unuia din elementele descrise contribuie la scăderea încrederii publice în procesul electoral și în instituțiile responsabile de monitorizarea și gestionarea acestuia.

În acest context, este relevant de analizat cât de semnificative sunt schimbările rezultatelor sondajului realizat de Institutul Republican Internațional (IRI), conform căruia, predispoziția înaltă și medie a cetățenilor de a vota în următoarele alegeri a crescut cu 10% în perioada mai-iunie 2019, comparativ cu luna octombrie a anului 2018.

Sondajul IRI: Cât de predispuși sunteți, sau deloc, să participați la vot în următorul scrutin parlamentar?



<sup>56</sup> [http://www.cicde.md/media/files/files/integritate\\_electorala\\_ro\\_web\\_7215156.pdf](http://www.cicde.md/media/files/files/integritate_electorala_ro_web_7215156.pdf)

Sursa: sondajul opiniei publice: locuitorii Republicii Moldova, Septembrie-Octombrie 2018<sup>57</sup>

Indicatorul privind încrederea în CEC a populației a scăzut cu 12%, 26% din respondenți afirmând opinia favorabilă față de autoritate în lunile mai-iunie al anului 2019. Totodată, în același studiu, se înregistrează o scădere cu 2% în perioada mai-iunie 2019, în opinia respondenților privind prezența corupției în cadrul partidelor politice și a managementului acestora.

#### Pilonul V. Curtea de Conturi

<i>Prioritățile pilonului V</i>	<i>Rezultate scontate</i>	<i>Indicatori de rezultat</i>
<b>V.1. Transparența activității Curții de Conturi</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Sporirea calității în activitatea Curții de Conturi</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Monitorizarea activității Curții de Conturi din partea societății civile, îmbunătățită</li> </ul>
Acțiunea 1 – gradul de realizare 3 Acțiunea 2 – gradul de realizare - Acțiunea 3 – gradul de realizare 0 Acțiunea 4 – gradul de realizare - Acțiunea 5 – gradul de realizare 2		<b>Studiul Bugetelor Deschise (Open Budget Survey, OBS)</b> Transparența bugetară – 58/100 Participare publică – 7/100
<b>V.2. Impactul activității de audit</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Asigurarea integrității fondurilor publice și a celor din asistența externă</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Sanțiuni pentru acte de corupție constatate în baza informațiilor transmise de Curtea de Conturi, aplicate</li> <li>Prejudiciul cauzat statului, recuperat</li> </ul>
Acțiunea 6 – gradul de realizare 1 Acțiunea 7 – gradul de realizare 2 Acțiunea 8 – gradul de realizare 1		<b>Studiul Bugetelor Deschise (OBS)</b> Monitorizare bugetară (de către puterea legislativă: Formulare/aprobare – 48/100 Executare/audit – 47/100 Monitorizare bugetară (de către instituția supremă de audit) – 83/100

<sup>57</sup> [https://www.iri.org/sites/default/files/2018-11-15\\_moldova\\_poll.pdf](https://www.iri.org/sites/default/files/2018-11-15_moldova_poll.pdf)

		Factorul „Control asupra puterii Guvernului”/ Indicatorul Statului de Drept /Proiectul Mondial al Justiției Indicele 1.3. Auditarea independentă – 0.43/1
--	--	--

Surse indicatori de rezultat

<https://www.internationalbudget.org/budget-work-by-country/findgroup/group-data/?country=md>

<http://data.worldjusticeproject.org/#/groups/MDA>

Studiul Bugetelor Deschise (Open Budget Survey), realizat de către Parteneriatul Internațional pe domeniul Bugetelor, oferă posibilitatea de a estima transparența bugetară în baza cantității și actualității informației bugetare publicate de guverne. Fiecărei țări îi este atribuit un scor între 0 și 100 pe domeniile de clasificare: transparența bugetară, participare publică, monitorizare bugetară. Indicatorul se prezintă de a fi relevant pentru a măsura atingerea rezultatelor scontate ale Pilonului V, atribuind scorul de 58 din 100 la capitolul „Transparența bugetară”. Se concluzionează asupra caracterului limitat al informației bugetare oferite publicului. Scorul de 7 puncte din 100 la capitolul „Participarea publicului” relevă manifestarea nefrecventă a oportunităților de participare a publicului în procesul de elaborare, monitorizare și evaluare a bugetului.

Pilonul VI. Avocatul Poporului

<i>Prioritățile pilonului VI</i>	<i>Rezultate scontate</i>	<i>Indicatori de rezultat</i>
VI.1. Prevenirea corupției pentru asigurarea respectării drepturilor omului	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Respectarea drepturilor omului în cadrul entităților publice</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Rapoartele partenerilor de dezvoltare privind situația drepturilor omului în Republica Moldova consemnează îmbunătățiri</li> <li>• Riscurile afectării drepturilor omului prin corupția constatată în rapoartele CNA privind evaluarea integrității instituționale, înlăturate de către entitățile evaluate</li> </ul>

<p>Acțiunea 1 – gradul de realizare -</p> <p>Acțiunea 2 – gradul de realizare -</p> <p>Acțiunea 3 – gradul de realizare -</p>	<p>Gradul de realizare 2.33</p>	<p><b>Indicatorul Statului de Drept/Proiectul Mondial al Justiției</b></p> <p>Factorul „Drepturi fundamentale” – 0.54<sup>58</sup> (fără schimbări)</p>
<p><b>VI.2. Protejarea drepturilor fundamentale ale avertizorilor de integritate</b></p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Încurajarea denunțării corupției și a fraudelor de către angajați</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Cadrul normativ privind procedura de protecție a avertizorilor de integritate, elaborat și adoptat</li> <li>• Avertizori de integritate care au solicitat protecție și care au fost luați sub protecția Avocatului Poporului</li> <li>• Rapoartele Avocatului Poporului prezentate în Parlament</li> <li>• Monitorizarea activității Avocatului Poporului din partea societății civile, îmbunătățită</li> </ul>
<p>Acțiunea 4 – gradul de realizare 1</p> <p>Acțiunea 5 – gradul de realizare 1</p> <p>Acțiunea 6 – gradul de realizare 3</p> <p>Acțiunea 7 – gradul de realizare 3</p> <p>Acțiunea 8 – gradul de realizare -</p>	<p>Gradul de realizare 1.6</p>	

Factorul "Drepturi fundamentale" al Indicatorului Statului de Drept, calculat de Proiectul Mondial al Justiției, a înregistrat o menținere a indicelui de 0.54 în anul 2019 ca și anul 2018. Raportul special privind situația apărătorilor drepturilor omului, prezentat în cadrul

<sup>58</sup> [https://worldjusticeproject.org/sites/default/files/documents/WJP-ROLI-2018-June-Online-Edition\\_0.pdf](https://worldjusticeproject.org/sites/default/files/documents/WJP-ROLI-2018-June-Online-Edition_0.pdf)

Comitetului ONU Drepturile Economice, Sociale și Culturale, prezintă între recomandări "sporirea eforturilor de eradicare a corupției prin implementarea unei politici de toleranță-zero"

#### Pilonul VII. Sectorul privat

<i>Prioritățile pilonului VII</i>	<i>Rezultate scontate</i>	<i>Indicatori de rezultat</i>
<b>VII.1.</b> Transparența sectorului privat în relațiile sale cu sectorul public	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Prevenirea promovării intereselor agenților economici afiliați exponenților mediului public și politic în relațiile comerciale cu statul: parteneriate public-private, concesiuni, privatizări, achiziții publice etc.</li> <li>• Prevenirea spălării banilor proveniți din corupție</li> <li>• Facilitarea recuperării bunurilor provenite din infracțiuni de corupție</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Investigații jurnalistice/penale privind beneficiarii efectivi din mediul public/politic ai parteneriatelor public-private, concesiunilor, privatizărilor, achizițiilor publice etc., realizate și sancțiuni aplicate</li> </ul>
Acțiunea 1 – gradul de realizare 1 Acțiunea 2 – gradul de realizare 2 Acțiunea 3 – gradul de realizare 1	Gradul de realizare 1.33	<b>Indicele Global al Inovației<sup>59</sup></b> Pilonul instituțional – 58 (o creștere cu 1.96 puncte)
<b>VII.2.</b> Sporirea integrității în activitatea întreprinderilor cu cotă integrală sau majoritară de stat/municipală	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Prevenirea promovării intereselor private ale demnitarilor publici în cadrul întreprinderilor cu cotă integrală sau majoritară de stat/municipală, aflate sub controlul entităților publice pe care le conduc</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Indicatorii rentabilității întreprinderilor cu cotă integrală sau majoritară de stat/municipală, îmbunătățiți</li> </ul>

<sup>59</sup> <https://www.globalinnovationindex.org/analysis-economy>

<p>Acțiunea 4 – gradul de realizare 3</p> <p>Acțiunea 5 – gradul de realizare 3</p> <p>Acțiunea 7 – gradul de realizare 1</p> <p>Acțiunea 8 – gradul de realizare 3</p>		<p><b>Indicele Global al Libertății Economice/Heritage Foundation</b></p> <p>Scorul „Libertatea afacerilor de corupție” – 67 (o creștere cu 3,5 puncte)</p> <p><b>Indicele Global al Libertății Economice/Heritage Foundation</b></p> <p>Scorul „Libertatea investițiilor” – 55 (o scădere cu 3,5 puncte)</p>
<p><b>VII.3. Etica afacerilor</b></p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Asigurarea unui mediu concurențial liber, corect și onest pentru sectorul privat</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Sancțiuni aplicate exponenților mediului de afaceri pentru corupere activă, dare și luare de mită, trafic de influență și abuzuri</li> </ul>
<p>Acțiunea 9 – gradul de realizare 1</p> <p>Acțiunea 10 – gradul de realizare 1</p> <p>Acțiunea 11 – gradul de realizare 0</p> <p>Acțiunea 12 – gradul de realizare 3</p> <p>Acțiunea 13 – gradul de realizare 3</p> <p>Acțiunea 14 – gradul de realizare 3</p>	<p>Gradul de realizare 1.83</p>	<p><b>Institutul pentru Guvernă din Basel</b></p> <p>Indicele Basel privind Riscul Spălării Banilor și Finanțării Terorismului – 5.37 (o scădere cu 0.06 puncte)</p>

Conform rezultatelor sondajului realizat de către CCI, în cooperare cu IDIS "Viitorul" și cu susținere din partea Centrul pentru Întreprinderi Private Internaționale (CIPE), 47,9% din antreprenori consideră că anume corupția împiedică mult și foarte mult desfășurarea afacerilor în Republica Moldova, iar 20,4% consideră că corupția blochează desfășurarea afacerilor în țară.

Pe parcursul implementării SNIA, inclusiv în baza informației raportate de autorități, se identifică o participare sporită a mediului de afaceri în domeniul anticorupție. Acesta poate fi rezultatul intensificării eforturilor de către entitățile publice, inclusiv Centrul Național Anticorupție, prin organizarea campaniilor de informare, a meselor rotunde și a instruirilor pentru sectorul privat. Totodată, un rezultat direct și în termen scurt va fi extinderea vocii

sectorului privat în dialogul cu sectorul public, creșterea numărului de indicatori măsurați privind percepția sectorului privat privind corupția, dar și influența percepției date, posibil în mod negativ, datorită sporirii accesibilității informației la acest subiect.

Astfel, indicatorii bazați pe chestionarea percepției sectorului privat privind corupția în țară, reflectă la finele anului 2018 o scădere în calificativele privind impactul corupției asupra activității businessului, după cum și este reflectat în tabelul de mai sus. Totodată, este incontestabilă necesitatea perfecționării continue a prestației entităților publice în interacțiunea cu companiile și prezența unor provocări actuale în acest sens. Astfel, spre exemplu, "Raportul de cartografiere a riscurilor de corupție și soluțiile businessului pentru controlul de stat în Republica Moldova"<sup>60</sup>, realizat de IDIS Viitorul, în cooperare cu CIPE și Agenda Națională de Business din Moldova, relevă potrivit răspunsurilor oamenilor de afaceri, că în circa 20% din cazurile când au fost depistate anumite nereguli în urma controalelor autorităților publice, li s-a cerut sume de bani sau cadouri pentru a „rezolva” cazul.

Indicele Global al Inovației, creat de către Institutul European pentru Administrarea Businessului, Universitatea Cornell și Organizația Mondială a Proprietății Intelectuale, estimează capacitatea țării de a asigura activitatea inovatorie prin prisma a șapte piloni, printre care se regăsește și pilonul instituțional, bazat pe mediul politic, mediul de afaceri și mediul regulator. Pilonul instituțional încorporează indicatorii efectivității guvernamentale, calității regulatorii, statului de drept, costurile de concediere aferente disponibilizărilor, facilitarea inițierii afacerilor ș.a. Pentru anul 2018, Pilonul instituțional în Republica Moldova a înregistrat un scor de 56.04, o scădere cu 0.36 puncte comparativ cu anul 2017. Sub-indicele eficacității guvernamentale a înregistrat o scădere de 13.04 puncte, sub-indicele calității regulatorii a scăzut cu 6.05 puncte, iar sub-indicele statului de drept a crescut cu 0.33 puncte. Se trasează o legătură cu rezultatele stabilite la Pilonul VII al Strategiei, unde carențele cele mai semnificative se regăsesc la acțiunile 10 și 11, care se încadrează în domeniul statului de drept. Astfel, Republica Moldova se prezintă restantă la capitolul încrederii și conformării agenților cu regulile societății. Spre exemplu, Legea nr. 1420 din 31.10.2002 în continuare necesită modificări întru promovarea transparenței sponsorizărilor filantropice. Indicele Basel privind Riscul Spălării Banilor și Finanțării Terorismului a crescut cu 0.06 puncte, marcând o creștere în riscul fraudei financiare în țară. Totodată, se înregistrează o scădere cu 2.4 puncte a scorului la indicele "Libertatea afacerilor de corupție".

---

<sup>60</sup> <http://anb.viitorul.org/files/resource/Raport%20de%20cartografiere%20fin.pdf>

## CONCLUZII ȘI RECOMANDĂRI

Impactul Strategiei Naționale de Integritate și Anticorupție este dependent de realizarea conștiințioasă a acțiunilor agreeate în comun, precum și raportarea în termen și calitativă a progreselor obținute, de către autoritățile publice implementatoare, în strictă conformitate cu indicatorii de progres față de care și-au exprimat angajamentul. În acest context, constatările la capitolul dat sunt clasificate în două categorii, după cum urmează:

**Concluziile de ordin procedural** descriu procesul de implementare și de raportare a progreselor înregistrate de către entitățile implementatoare a SNIA .

Printre succesele înregistrate la această categorie, în comun de către autoritățile administrației publice centrale și autoritățile administrației publice locale de nivelul II, delimităm următoarele:

- aprobarea celor 9 planuri sectoriale anticorupție consolidează poziția comună a entităților publice de îndeplinire a responsabilităților specifice sectorului gestionat, față de populație. Progres similar se atestă la nivelul planurilor locale anticorupție, relevând o rată de aprobare de 92%. Cu toate acestea, monitorizarea implementării planurilor este bazată pe publicarea rapoartelor pe paginile web ale entităților responsabile, fapt care a fost realizat de către un număr mic de instituții.
- Gradul înalt de raportare asigurat de către AAPL - 75 % a progreselor în implementarea planurilor locale anticorupție aprobate. De asemenea, merită a fi evidențiată deschiderea autorităților administrației publice locale de nivelul II privind aprobarea planurilor locale anticorupție, precum și a funcționarilor desemnați responsabili de monitorizare și raportare din cadrul Consiliilor raionale, de a asigura un dialog continuu cu Secretariatul Grupurilor de monitorizare a SNIA în soluționarea dilemelor parvenite în procesul de implementare și determinarea procedurilor optime de raportare;
- Adoptarea Legii nr. 122/2018 privind avertizorii de integritate care va contribui la consolidarea sistemului național de integritate prin stabilirea metodelor de dezvoltare a practicilor ilegale și a măsurilor de protecție a persoanei recunoscute drept avertizor de integritate;

În procesul de evaluare sunt identificate și oportunități de îmbunătățire și consolidare a eforturilor pentru a atinge rezultate optime în următoarele runde de raportare:

- necesitatea clarificării conceptelor vizualizate pentru acțiunile restante, astfel precum stabilirea rolului observatorilor în monitorizarea modului de finanțare a partidelor politice în perioada inter-electorală, stabilirea responsabilității în cazul controlului și soluționării riscurilor de corupție în domeniul filantropiei și sponsorizărilor, prin îmbunătățirea legislației de rigoare, precum și organizarea meselor rotunde prevăzute în Decizia Grupului de monitorizare III, întru revizuirea acțiunilor nr. 34 din Prioritatea II.2 și nr. 36 din Prioritatea III.5, odată cu actualizarea planului de acțiuni al SNIA, în conformitate cu Codul de procedură civilă și Codul de procedură



penală, care prevăd atribuțiile procurorului în acțiunile civile și cazurile când procurorul intervine cu acțiune civilă în cadrul unui proces penal.

- lipsa uniformității în prezentarea informației de către entitățile publice, în special a datelor colectate de la entitățile subordonate relevă necesitatea instruirii continue la subiectul de monitorizare și evaluare a progreselor în implementarea documentelor de politici;
- necesitatea de consolidare a capacităților autorităților publice locale, de ordin tehnic și profesional, în scopul asigurării monitorizării eficiente a implementării planurilor locale anticorupție, precum și în scopul aplicării nemijlocite a instrumentelor de integritate, care invocă necesitatea unei evaluări analitice extensive a activității instituționale;
- asigurarea dezvoltării profesionale continue la nivelul autorităților publice locale a angajaților va contribui la consolidarea memoriei instituționale, inclusiv în domeniul eticii și al integrității, care vor contribui la eficientizarea activității instituției și la sporirea încrederii populației;
- lipsa unei comunicări interne eficiente cu efecte negative semnificative asupra asigurării unui climat instituțional optim, atât la nivelul autorităților publice centrale, nefiind asigurată continuitate în monitorizare, precum și la nivelul autorităților publice locale de nivelul II;
- necesitatea intensificării comunicării inter-instituționale, inclusiv cu societatea civilă și mediul privat, în scopul stabilirii drepturilor și obligativităților în conformitate cu acțiunile Strategiei. La acest subiect menționăm sporirea inițiativelor de stimulare a participării societății civile și sectorului privat în activitatea anticorupție, planificată pentru perioada următoare, fapt care va contribui și la creșterea capacității de monitorizare civică a entităților publice.

**Concluziile de ordin instituțional** sunt atribuite domeniilor de activitate abordate de pilonii separați ai Strategiei și acțiunile întreprinse de entități în parte, atât la nivel central cât și local, pentru a respecta angajamentele de a atinge rezultatele scontate.

Printre bunele practici identificate de instituții se regăsesc:

- adoptarea metodologiei de evaluare ex-post privind implementarea actelor normative, reprezintă un progres în controlul procesului legislativ, în conformitate cu principiile legalității și certitudinii juridice;
- dezvoltarea Sistemul informatic „Control Financiar”, ce va permite realizarea publicării în format deschis a datelor legate de finanțarea partidelor politice și a campaniilor electorale, a fost asigurată automatizarea și perfecționarea procesul de întocmire și prezentare a rapoartelor privind activitatea de bază a partidelor politice și a celei din campania electorală de către concurenții electorali.
- activitățile de informare realizate de Comisia Electorală Centrală, întru sensibilizarea opiniei publice cu privire la modul și procedurile de finanțare a partidelor politice;

- intensificarea activității de promovare a integrității în sectorul privat care vor contribui la conștientizarea importanței subiectului între agenții economici și populație, fiind acordat suport în stabilirea și aplicarea instrumentelor și politicilor de integritate în companii.

Au fost identificate și **recomandări** pentru îmbunătățirea performanței instituționale, printre care:

- Deși cad sub incidența reglementărilor generale de integritate, normele de etică și conduită profesională a deputaților nu au fost deocamdată adoptate și implementate în cadrul legislativului.

Totodată, Grupul de State Contra Corupției (GRECO), evidențiază în cadrul Raportului de conformitate adoptat în luna decembrie 2018, în cadrul runde a IV-a de evaluare a Republicii Moldova privind prevenirea corupției în rândurile membrilor Parlamentului, judecătorilor și procurorilor, că Republica Moldova trebuie să facă progrese semnificative pentru a atinge un nivel acceptabil de conformitate, criticând faptul că nu a fost adoptat un cod de conduită pentru deputați și că nu au fost luate încă măsuri de prevenire a diferitelor forme de conflicte de interese în rîndul parlamentarilor;

- publicarea Planurilor individuale de activitate ale comisiilor parlamentare, parte componentă a acestora fiind lista legilor care urmează a fi supuse analizei ex-post, astfel, eficientizînd procesul de control parlamentar, identificînd prioritățile pentru perioada respectivă și informînd părțile interesate privind domeniile care necesită atenție deosebită și dezvoltare continuă;

- realizarea publicării sintezelor obiecțiilor și propunerilor prezentate de societatea civilă, precum și a rapoartelor de expertiză anticorupție nu este asigurată deplin, urmînd a fi monitorizată și perfectată în continuare, în scopul realizării angajamentelor de guvernare transparentă, promovării unor legi integre, menite să consolideze statul de drept.

- după aprobarea întîrziată a celor 9 planuri sectoriale, este recomandă o atenție sporită acordată de către entitățile implementatoare procesului de implementare și raportare a progreselor de către entitățile implementatoare, în special, în conformitate cu Hotărîrea Guvernului nr. 676/2017 și a indicatorilor de progres ai acțiunilor din Prioritatea II.2., concomitent în ceea ce privește publicarea pe paginile web a entităților, a rapoartelor privind implementarea planurilor sectoriale și locale anticorupție;

- constituie în continuare o provocare continuă la prioritatea Transparență și responsabilitate în fața cetățenilor, crearea unei platforme electronice a Guvernului ce ar permite monitorizarea din exterior a fluxului de proiecte de acte normative.

- carențe identificate în asigurarea funcționalității tuturor platformelor electronice, dezvoltarea cărora a fost inclusă drept angajament în diferiți piloni ai SNIA. Astfel, se recomandă intensificarea cooperării inter-instituționale și cu partenerii externi de dezvoltare, întru depășirea provocărilor identificate.

- neconcordanța întâmpinată în rapoartele privind realizarea expertizei anticorupție a proiectelor de acte normative, invocă necesitatea unei raportări mai detaliate la acțiunea dată, cu indicarea actelor normative pasibile de a fi supuse expertizei anticorupție.
- constituirea în Republica Moldova a instanțelor sau a completelor specializate de judecători pentru examinarea dosarelor pentru acte de corupție. În procesul de reformă a sistemului anticorupție din Ucraina, astfel de instituții au fost constituite, inițiativa fiind avizată și de Comisia de la Veneția . Acțiunea a fost anterior încurajată de Curtea Supremă de Justiție, însă progrese nu au fost realizate, în acest context, instituirea instanțelor/completelor specializate și asigurarea acestora cu resurse umane, tehnice și financiare suficiente (acțiunile 5, 6) rămân a fi angajamente nerealizate, însă este un subiect de reflecție și pentru Strategia de Dezvoltare a Sectorului Justiției.

REFLECTAREA INDICATORILOR DE IMPACT AI STRATEGIEI CONFORM  
SURSELOR ALTERNATIVE

Nr. crt.	Scop, obiectiv sau prioritate a Strategiei naționale de integritate și anticorupție pentru anii 2017–2020	Surse de date alternative pentru indicatorii de impact	Valori de referință disponibile la începutul implementării Strategiei, anul și scara de apreciere de la negativ la pozitiv	Valori înregistrate la începutul anului 2018
1	Scopul Strategiei:  <i>Integritate în loc de corupție</i>	<p>Indicele de Percepție a Corupției/Transparency International <i>Sursa: <a href="http://www.transparency.org">www.transparency.org</a></i></p> <p>Factorul „Absența corupției”/Indicatorul Statului de Drept/Proiectul Mondial al Justiției <i>Sursa: <a href="http://www.worldjusticeproject.org/rule-of-law-index">www.worldjusticeproject.org/rule-of-law-index</a></i></p> <p>Scorul „Corupția”/Națiuni în tranziție/Freedom House <i>Sursa: <a href="https://freedomhouse.org/reports">https://freedomhouse.org/reports</a></i></p>	<p>30 / 2016 <i>Scara: de la 0 pînă la 100</i></p> <p>0,28 / 2016 <i>Scara: de la 0 pînă la 1</i></p> <p>5,75 / 2016 <i>Scara: de la 7 pînă la 1</i></p>	<p>33 / 2018</p> <p>0,32 / 2019</p> <p>6 / 2018</p>
2	Obiectivul general 1:  <i>Descurajarea implicării în acte de corupție</i>	<p>Indicatorul Mondial de Guvernare „Controlul asupra corupției”/Banca Mondială <i>Sursa: <a href="http://info.worldbank.org/governance/wgi/#home">http://info.worldbank.org/governance/wgi/#home</a></i></p> <p>Volumul total estimat al mitei oferite de gospodăriile casnice/Cercetarea sociologică „Corupția în Republica Moldova: percepțiile și experiențele personale ale oamenilor de afaceri și ale gospodăriilor casnice”/Transparency International Moldova</p>	<p>-0,88 / 2015 <i>Scara: de la -2,5 pînă la +2,5</i></p> <p>860 milioane lei/ 2015 <i>Scara: nu există</i></p>	<p>-0,80 / 2017</p> <p>–</p>

		<p>Sursa: <a href="http://www.transparency.md">www.transparency.md</a></p> <p>Ponderea persoanelor care afirmă că au dat mită/ Barometrul Global al Corupției/Transparency International</p> <p>Sursa: <a href="http://www.transparency.org/">http://www.transparency.org/</a></p>	<p>42% / 2015</p> <p>Scara: 0–100%</p>	
3	<p>Obiectivul general 2:</p> <p><i>Recuperarea bunurilor provenite din infracțiuni de corupție</i></p>	–	–	–
4	<p>Obiectivul general 3:</p> <p><i>Etică și integritate în sectoarele public, privat și neguvernamental</i></p>	<p>Scorul „Integritatea Guvernului”/Indicele Global al Libertății Economice/Heritage Foundation</p> <p>Sursa: <a href="http://www.heritage.org/index/">www.heritage.org/index/</a></p> <p>Clasamentul Doing Business/Banca Mondială</p> <p>Sursa: <a href="http://www.doingbusiness.org/rankings">http://www.doingbusiness.org/rankings</a></p> <p>Indicele 1.5. Control neguvernamental, factorul „Control asupra puterii Guvernului”/Indicatorul Statului de Drept/Proiectul Mondial al Justiției</p> <p>Sursa: <a href="http://www.worldjusticeproject.org/rule-of-law-index">www.worldjusticeproject.org/rule-of-law-index</a></p>	<p>42.4 / 2017</p> <p>Scara: 0–100</p> <p>44 / 2016</p> <p>Scara: 1–190 țări</p> <p>0,55 / 2016</p> <p>Scara: de la 0 pînă la 1</p>	<p>41.5 / 2019</p> <p>47 / 2018</p> <p>0,50 / 2019</p>
5	<p>Obiectivul general 4:</p> <p><i>Protecția avertizorilor de integritate și a victimelor corupției</i></p>	<p>Ponderea persoanelor care s-au plîns pe cazuri de corupție, procentul celor care s-au confruntat cu acest fenomen/Cercetarea sociologică „Corupția în Republica Moldova: percepțiile și experiențele personale ale oamenilor de afaceri și ale gospodăriilor casnice”/Transparency International Moldova</p> <p>Sursa: <a href="http://www.transparency.md">www.transparency.md</a></p>	<p>8,5% gospodării casnice și 12,5% oameni de afaceri/ 2015</p> <p>Scara: 0–100%</p>	–

6	Obiectivul general 5:  <i>Transparența instituțiilor publice, a finanțării partidelor și mass-mediei</i>	Scorul „Procesul electoral”/Națiuni în tranziție/ Freedom House  <i>Sursa: <a href="https://freedomhouse.org/reports">https://freedomhouse.org/reports</a></i>	4,00 / 2016  <i>Scara: de la 7 pînă la 1</i>	4,00/2018
		Factorul „Guvern deschis”/Indicatorul Statului de Drept/Proiectul Mondial al Justiției  <i>Sursa: <a href="http://www.worldjusticeproject.org/rule-of-law-index">www.worldjusticeproject.org/rule-of-law-index</a></i>	0,58 / 2016  <i>Scara: de la 0 pînă la 1</i>	0,55 / 2019
7	Obiectivul general 6:  <i>Educarea societății și a funcționarilor</i>	Indicele Global al Libertății Presei/ Reporteri Fără Frontiere  <i>Sursa: <a href="https://rsf.org/en/moldova">https://rsf.org/en/moldova</a></i>	28,83 / 2016  <i>Scara: de la 100 pînă la 0</i>	30.01 / 2018
		Indicele situației mass-mediei din Republica Moldova/Centrul pentru Jurnalism Independent  <i>Sursa: <a href="http://media-azi.md/">http://media-azi.md/</a></i>	26,66 / 2016  <i>Scara: de la 100 pînă la 0</i>	–
7	Obiectivul general 6:  <i>Educarea societății și a funcționarilor</i>	Ponderele gospodăriilor casnice și a oamenilor de afaceri care nu acceptă justificarea cazurilor de corupție/Cercetarea sociologică „Corupția în Republica Moldova: percepțiile și experiențele personale ale oamenilor de afaceri și ale gospodăriilor casnice”/Transparency International Moldova  <i>Sursa: <a href="http://www.transparency.md">www.transparency.md</a></i>	80,8% gospodării casnice și 81,8% oameni de afaceri/ 2015  <i>Scara: 0–100%</i>	–
		Ponderele gospodăriilor casnice și a oamenilor de afaceri care s-au confruntat cu fenomenul corupției/Cercetarea sociologică „Corupția în Republica Moldova: percepțiile și experiențele personale ale oamenilor de afaceri și ale gospodăriilor casnice”/Transparency International Moldova  <i>Sursa: <a href="http://www.transparency.md">www.transparency.md</a></i>	24,4% gospodării casnice și 23,7% oameni de afaceri/ 2015  <i>Scara: 0–100%</i>	–
Pilonul I. Parlamentul				

8	Indicator de impact Pilon I: <i>Încrederea în Parlament îmbunătățită considerabil</i>	Opinia favorabilă privind Parlamentul/Sondajul opiniei publice a locuitorilor Moldovei/Institutul Republican Internațional  <i>Sursa:</i> <a href="http://www.iri.org">www.iri.org</a>	23% / 2017  <i>Scara: 0–100%</i>	26% / octombrie 2018  –
9	Indicator de impact Pilon I: <i>Percepția privind corupția în cadrul legislativului, îmbunătățită</i>	Ponderea gospodăriilor casnice și a businessmenilor care consideră legislativul (Parlamentul) cea mai coruptă ramură a puterii/ Cercetarea sociologică „Corupția în Republica Moldova: percepțiile și experiențele personale ale oamenilor de afaceri și ale gospodăriilor casnice”/Transparency International Moldova  <i>Sursa:</i> <a href="http://www.transparency.md">www.transparency.md</a>  Indicele 2.4. Lipsa corupției în legislativ, factorul „Lipsa corupției”/Indicatorul Statului de Drept/ Proiectul Mondial al Justiției  <i>Sursa:</i> <a href="http://www.worldjusticeproject.org/rule-of-law-index">www.worldjusticeproject.org/rule-of-law-index</a>	35,3% gospodării casnice și 24,4% oameni de afaceri / 2015  <i>Scara: 100–0%</i>  0,30 / 2016  <i>Scara: de la 0 pînă la 1</i>	–    0,12 / 2019
10	Indicator de impact Pilon I: <i>Eficiența controlului parlamentar sporită</i>	Indicele 1.1. Limite din partea legislativului, factorul „Control asupra puterii Guvernului”/ Indicatorul Statului de Drept/Proiectul Mondial al Justiției  <i>Sursa:</i> <a href="http://www.worldjusticeproject.org/rule-of-law-index">www.worldjusticeproject.org/rule-of-law-index</a>	0,61 / 2016  <i>Scara: de la 0 pînă la 1</i>	0,57 / 2019
11	Indicator de impact Pilon I: <i>Calitatea reglementărilor îmbunătățită</i>	Indicatorul Mondial de Guvernare „Calitatea regulatorie”/Banca Mondială  <i>Sursa:</i> <a href="http://info.worldbank.org/governance/wgi/#home">http://info.worldbank.org/governance/wgi/#home</a>	-0,05 / 2015  <i>Scara: de la -2,5 pînă la +2,5</i>	-0,04 / 2017
<b>Pilonul II. Guvernul, sectorul public și administrația publică locală</b>				
12	Indicator de impact Pilon II:	Opinia favorabilă privind Guvernul/Sondajul opiniei publice a	27% / 2017  <i>Scara: 0–100%</i>	36% / 2018

	<p><i>Încrederea în Guvern îmbunătățită considerabil</i></p>	<p>Locuitorilor Moldovei/Institutul Republican Internațional</p> <p>Sursa: <a href="http://www.iri.org">www.iri.org</a></p> <p>Factorul „Control asupra puterii Guvernului”/ Indicatorul Statului de Drept/Proiectul Mondial al Justiției</p> <p>Sursa:<a href="http://www.worldjusticeproject.org/rule-of-law-index/">www.worldjusticeproject.org/rule-of-law-index/</a></p> <p>Factorul „Aplicarea reglementărilor”/Indicatorul Statului de Drept/Proiectul Mondial al Justiției</p> <p>Sursa:<a href="http://www.worldjusticeproject.org/rule-of-law-index">www.worldjusticeproject.org/rule-of-law-index</a></p> <p>Indicatorul Mondial de Guvernare „Eficiența Guvernului”/Banca Mondială</p> <p>Sursa: <a href="http://info.worldbank.org/governance/wgi/#home">http://info.worldbank.org/governance/wgi/#home</a></p>	<p>0,43 / 2016</p> <p>Scara: de la 0 pînă la 1</p> <p>0,41 / 2016</p> <p>Scara: de la 0 pînă la 1</p> <p>-0,63 / 2015</p> <p>Scara: de la -2,5 pînă la +2,5</p>	<p>0,43 / 2019</p> <p>0,42 / 2019</p> <p>-0,51 / 2017</p>
13	<p>Indicator de impact Pilon II:</p> <p><i>Încrederea în autoritățile publice centrale și locale îmbunătățită</i></p>	<p>Opinia favorabilă privind autoritățile locale/ Sondajul opiniei publice a locuitorilor Moldovei/ Institutul Republican Internațional</p> <p>Sursa: <a href="http://www.iri.org">www.iri.org</a></p> <p>Scorul „Guvernare democratică locală”/Națiuni în tranziție/Freedom House</p> <p>Sursa: <a href="https://freedomhouse.org/reports">https://freedomhouse.org/reports</a></p>	<p>50% / 2017</p> <p>Scara: 0–100%</p> <p>5,75 / 2016</p> <p>Scara: de la 7 pînă la 1</p>	<p>49% / octombrie 2017</p> <p>–</p>
14	<p>Indicator de impact Pilon II:</p> <p><i>Percepția privind corupția în cadrul executivului, îmbunătățită semnificativ</i></p>	<p>Ponderea gospodăriilor casnice și a businessmenilor care consideră executivul (Guvernul) cea mai coruptă ramură a puterii/ Cercetarea sociologică „Corupția în Republica Moldova: percepțiile și experiențele personale ale oamenilor de afaceri și ale gospodăriilor casnice”/Transparency International Moldova</p>	<p>27,9% gospodării casnice și 22,2% oameni de afaceri / 2015</p> <p>Scara: 100–0%</p>	<p>–</p>



		Sursa: <a href="http://www.transparency.md">www.transparency.md</a>		
15	Indicator de impact Pilon II: <i>Abaterile disciplinare ale agenților publici sancționate</i>	Indicele 1.4. Sancționarea pentru abateri disciplinare, factorul „Control asupra puterii Guvernului”/Indicatorul Statului de Drept/ Proiectul Mondial al Justiției  Sursa: <a href="http://www.worldjusticeproject.org/rule-of-law-index">www.worldjusticeproject.org/rule-of-law-index</a>	0,27 / 2016  Scara: de la 0 pînă la 1	0,29 / 2019
16	Indicator de impact Pilon II: <i>Transparența decizională și transparența datelor guvernamentale sporită</i>	Indicele 3.1. Caracterul public al legilor și al datelor guvernamentale, factorul „Guvern deschis”/Indicatorul Statului de Drept/Proiectul Mondial al Justiției  Sursa: <a href="http://www.worldjusticeproject.org/rule-of-law-index">www.worldjusticeproject.org/rule-of-law-index</a>  Indicele Global privind Transparența Datelor/ Open Knowledge International  Sursa: <a href="http://index.okfn.org">http://index.okfn.org</a>	0,62 / 2016  Scara: de la 0 pînă la 1  51% / 2015  Scara: de la 0–100%	0,61 / 2019  –
<b>Pilonul III. Justiția și autoritățile anticorupție</b>				
17	Indicator de impact Pilon III: <i>Încrederea în justiție, în procuratură, în Centrul Național Anticorupție și în Autoritatea Națională de Integritate, îmbunătățită considerabil</i>	Opinia favorabilă privind instanțele judecătorești/ Sondajul opiniei publice a locuitorilor Moldovei/ Institutul Republican Internațional  Sursa: <a href="http://www.iri.org">www.iri.org</a>	28% / 2017  Scara: 0–100%	30% / 2018
18	Indicator de impact Pilon III: <i>Independența și eficiența</i>	Scorul „Eficiența justiției”/Indicele Global al Libertății Economice/Heritage Foundation  Sursa: <a href="http://www.heritage.org/index/">www.heritage.org/index/</a>	23,9% / 2017  Scara: 0–100%	26,3% / 2018

	<i>justiției, procuraturii, Centrului Național Anticorupție și Autorității Naționale de Integritate, asigurate</i>	Scorul „Cadrul judiciar și independența”/Națiuni în tranziție/Freedom House  <i>Sursa:</i> <a href="https://freedomhouse.org/reports">https://freedomhouse.org/reports</a>	4,75 / 2016  <i>Scara: de la 7 pînă la 1</i>	–
19	Indicator de impact Pilon III:  <i>Percepția privind corupția în sectorul justiției, îmbunătățită</i>	Indicele 2.2. Lipsa corupției în justiție, factorul „Lipsa corupției”/Indicatorul Statului de Drept/ Proiectul Mondial al Justiției  <i>Sursa:</i> <a href="http://www.worldjusticeproject.org/rule-of-law-index">www.worldjusticeproject.org/rule-of-law-index</a>  Ponderea gospodăriilor casnice și a businessmenilor care consideră justiția (sistemul judecătoresc) drept cea mai coruptă ramură a puterii/Cercetarea sociologică „Corupția în Republica Moldova: percepțiile și experiențele personale ale oamenilor de afaceri și ale gospodăriilor casnice”/Transparency International Moldova  <i>Sursa:</i> <a href="http://www.transparency.md">www.transparency.md</a>	0,25 / 2016  <i>Scara: de la 0 pînă la 1</i>  31,9% gospodării casnice și 43,5% oameni de afaceri / 2015  <i>Scara: 100–0%</i>	0,35/2019  –
20	Indicator de impact Pilon III:  <i>Lipsa corupției în sectorul justiției și lipsa unor influențe improprii din partea executivului asupra justiției</i>	Indicele 7.3. Lipsa corupției, factorul „Justiția civilă”/Indicatorul Statului de Drept/Proiectul Mondial al Justiției  <i>Sursa:</i> <a href="http://www.worldjusticeproject.org/rule-of-law-index">www.worldjusticeproject.org/rule-of-law-index</a>	0,23 / 2016  <i>Scara: de la 0 pînă la 1</i>	0,32 / 2019
		Indicele 7.4. Lipsa influențelor improprii din partea guvernării, factorul „Justiția civilă”/ Indicatorul Statului de Drept/Proiectul Mondial al Justiției  <i>Sursa:</i> <a href="http://www.worldjusticeproject.org/rule-of-law-index">www.worldjusticeproject.org/rule-of-law-index</a>	0,34 / 2016  <i>Scara: de la 0 pînă la 1</i>	0,31 / 2019

		Indicele 8.5. Lipsa corupției, factorul „Justiția penală”/Indicatorul Statului de Drept/Proiectul Mondial al Justiției  <i>Sursa:</i> <a href="http://www.worldjusticeproject.org/rule-of-law-index">www.worldjusticeproject.org/rule-of-law-index</a>	0,32 / 2016 <i>Scara: de la 0 pînă la 1</i>	0,34 / 2019
		Indicele 8.6. Lipsa influențelor impropriei din partea guvernării, factorul „Justiția penală”/ Indicatorul Statului de Drept/Proiectul Mondial al Justiției  <i>Sursa:</i> <a href="http://www.worldjusticeproject.org/rule-of-law-index">www.worldjusticeproject.org/rule-of-law-index</a>	0,24 / 2016 <i>Scara: de la 0 pînă la 1</i>	0,15 / 2019
<b>Pilonul IV: Comisia Electorală Centrală și partidele politice</b>				
21	Indicator de impact Pilon IV: <i>Încrederea în Comisia Electorală Centrală îmbunătățită</i>	Opinia favorabilă privind Comisia Electorală Centrală/Sondajul opiniei publice a locuitorilor Moldovei /Institutul Republican Internațional  <i>Sursa:</i> <a href="http://www.iri.org">www.iri.org</a>  Indicele 1.6. Tranziția legitimă a puterii, factorul „Control asupra puterii Guvernului”/Indicatorul Statului de Drept/Proiectul Mondial al Justiției  <i>Sursa:</i> <a href="http://www.worldjusticeproject.org/rule-of-law-index">www.worldjusticeproject.org/rule-of-law-index</a>	34% / 2017 <i>Scara: 0–100%</i>  0,46 / 2016 <i>Scara: de la 0 pînă la 1</i>	38% / 2018  0,47 / 2019
22	Indicator de impact Pilon IV: <i>Încrederea în partidele politice îmbunătățită</i>	Opinia favorabilă privind partidele politice/ Sondajul opiniei publice a locuitorilor Moldovei/ Institutul Republican Internațional  <i>Sursa:</i> <a href="http://www.iri.org">www.iri.org</a>	23% / 2017 <i>Scara: 0–100%</i>	25% / 2018
<b>Pilonul V. Curtea de Conturi</b>				
23	Indicator de impact Pilon V: <i>Încrederea în Curtea de Conturi</i>	–	–	–

	<i>îmbunătățită</i>			
24	Indicator de impact Pilon V: <i>Independența auditului efectuat de Curtea de Conturi, asigurată</i>	Indicele 1.3. Auditarea independentă, factorul „Control asupra puterii Guvernului”/Indicatorul Statului de Drept/Proiectul Mondial al Justiției  <i>Sursa:</i> <a href="http://www.worldjusticeproject.org/rule-of-law-index">www.worldjusticeproject.org/rule-of-law-index</a>	0,46 / 2016  <i>Scara: de la 0 pînă la 1</i>	0,42 / 2019
<b>Pilonul VI. Avocatul Poporului (Ombudsmanul)</b>				
25	Indicator de impact Pilon VI: <i>Încrederea în Avocatul Poporului îmbunătățită</i>	–	–	–
26	Indicator de impact Pilon VI: <i>Respectarea drepturilor fundamentale, asigurată</i>	Factorul „Drepturi fundamentale”/Indicatorul Statului de Drept/Proiectul Mondial al Justiției  <i>Sursa:</i> <a href="http://www.worldjusticeproject.org/rule-of-law-index">www.worldjusticeproject.org/rule-of-law-index</a>	0,58 / 2016  <i>Scara: de la 0 pînă la 1</i>	0,54 / 2019
27	Indicator de impact Pilon VI: <i>Rata persoanelor care omit să denunțe corupția din frică de persecuții, redusă</i>	Ponderea persoanelor care nu au apelat la organele de ocrotire a normelor de drept temîndu-se că aceasta le-ar crea doar probleme/ nesemnarea cazurilor de corupție, procentul celor care s-au confruntat cu această problemă/ Cercetarea sociologică „Corupția în Republica Moldova: percepțiile și experiențele personale ale oamenilor de afaceri și ale gospodăriilor casnice”/ Transparency International Moldova  <i>Sursa:</i> <a href="http://www.transparency.md">www.transparency.md</a>	37,9% gospodării casnice și 51,9% oameni de afaceri/ 2015  <i>Scara: 100–0%</i>	–
<b>Pilonul VII. Sectorul privat</b>				
28		Rata oamenilor de afaceri dispuși să ofere mită/ Cercetarea sociologică „Corupția în	64,3% / 2015	–

	Indicator de impact Pilon VII: <i>Riscurile de corupție reduse și nivelul mitei oferite în sectorul privat diminuat</i>	Republica Moldova: percepțiile și experiențele personale ale oamenilor de afaceri și ale gospodăriilor casnice”/ Transparency International Moldova  Sursa: <a href="http://www.transparency.md">www.transparency.md</a>  Volumul total estimat al mitei oferite de oamenii de afaceri/Cercetarea sociologică „Corupția în Republica Moldova: percepțiile și experiențele personale ale oamenilor de afaceri și ale gospodăriilor casnice”/Transparency International Moldova  Sursa: <a href="http://www.transparency.md">www.transparency.md</a>	Scara: 100–0%  381 milioane lei / 2015  Scara: nu există	–
29	Indicator de impact Pilon VII: <i>Libertatea afacerilor față de corupție, asigurată</i>	Scorul „Libertatea afacerilor de corupție”/ Indicele Global al Libertății Economice/Heritage Foundation  Sursa: <a href="http://www.heritage.org/index/">www.heritage.org/index/</a>  Scorul „Libertatea investițiilor”/Indicele Global al Libertății Economice/Heritage Foundation  Sursa: <a href="http://www.heritage.org/index/">www.heritage.org/index/</a>	65,9% / 2017 Scara: 0–100%  55% / 2017 Scara: 0–100%	63,5% / 2019  58,5% / 2019
30	Indicator de impact Pilon VII: <i>Gradul de risc privind spălarea banilor redus</i>	Indicele Basel privind Riscul Spălării Banilor și Finanțării Terorismului/Institutul pentru Guvernanță din Basel  Sursa: <a href="https://index.baselgovernance.org/">https://index.baselgovernance.org/</a>	5,24 / 2016 Scara: de la 0 pînă la 10	5,37 / 2018